

**VESZPRÉMI BÁTHORY ISTVÁN SPORTISKOLAI
ÁLTALÁNOS ISKOLA**

8200 Veszprém, Halle u. 10.

Tel./Fax.: 88/561-915, 561-916

E-mail: bathory@vpbathory.sulinet.hu

www.vpbathory.sulinet.hu

OM azonosító: 037034



VESZPRÉMI BÁTHORY ISTVÁN SPORTISKOLAI ÁLTALÁNOS ISKOLA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

**Készítette: A Veszprémi Báthory István Sportiskolai Általános Iskola
nevelőtestülete**

Nevelőtestület elfogadta: 2020. június 30.

Jóváhagyta:

Barták Péterné intézményvezető

NEVELÉSI PROGRAM	12
1. A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE	13
2. A BÁTHORY ISTVÁN SPORTISKOLAI ÁLTALÁNOS ISKOLA JELENLEGI HELYZETE	15
2.1 BÁTHORY ISTVÁN SPORTISKOLAI ÁLTALÁNOS ISKOLA TÖRTÉNETE	15
2.2 REFERENCIAISKOLA	16
2.3 TÁRGYI FELTÉTELEK.....	16
2.4 SZEMÉLYI FELTÉTELEK	17
3. A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI.....	18
4. A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI CÉLJAI	22
5. A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ESZKÖZEI	24
6. A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ELJÁRÁSAI.....	27
6.1 ALAPVETŐ ÉRTÉKNEK TEKINTJÜK.....	27
6.2 ÁLTALÁNOS FELADATAINK, AZ ISKOLA KULCSTERÜLETEI, A NEVELÉSI CÉL ELÉRÉSE ÉRDEKÉBEN	29
6.2.1 AZ ISKOLA KULCSTERÜLETEI.....	29
6.2.2 A SPORTISKOLA MŰKÖDÉSÉNEK ÉS A SPORTOLÓ FIATALOK ÉLETMÓDJÁNAK SPECIÁLIS ELEMEI.....	29
6.2.3 KÉK MADÁR PROGRAM.....	31
6.2.4 ISMERETSZERZÉSI, TANULÁSI KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE	32
6.2.5 DIGITÁLIS KOMPETENCIA FEJLESZTÉSE.....	33
6.2.6 LELKI EGÉSZSÉG MEGŐRZÉSE.....	33
6.2.7 TESTI EGÉSZSÉG FENNTARTÁSA.....	33
6.2.8 AZ EMBERI KAPCSOLATOK ÉS KOMMUNIKÁCIÓ FEJLESZTÉSE	34
6.2.9 KÖZÖSSÉGI ÉLETTÉR MEGTEREMTÉSE.....	34
6.2.10 GYERMEKI ALKOTÓKÉPESSÉG FEJLESZTÉSE.....	34
6.2.11 SIKERRE NEVELÉS.....	35
7. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS PEDAGÓGIAI FELADATAI.....	36
7.1 A TANULÓK ERKÖLCSI NEVELÉSE.....	36
7.2 A TANULÓK ÉRTELMI NEVELÉSE	36
7.3 A TANULÓK GONDOLKODÁSI KÉPESSÉGÉNEK FEJLESZTÉSE.....	36
7.4 A MEGISMERÉSI KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE	36

7.5	A TANULÓK KÖZÖSSÉGI (TÁRSAS KAPCSOLATOKRA FELKÉSZÍTŐ) NEVELÉSE	37
7.6	A TANULÓK ÉRZELMI (EMOCIONÁLIS) NEVELÉSE.....	37
7.7	A TANULÓK AKARATI NEVELÉSE	37
7.8	A TANULÓK NEMZETI NEVELÉSE.....	37
7.9	A TANULÓK ÁLLAMPOLGÁRI NEVELÉSE.....	37
7.10	A TANULÓK MUNKÁRA NEVELÉSE.....	37
7.11	A TANULÓK EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA TÖRTÉNŐ NEVELÉSE	38
7.12	GAZDASÁGI NEVELÉS.....	38
7.13	A TANULÓK KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁSRA TÖRTÉNŐ NEVELÉSE	38
8.	ÖRÖKÖS BOLDOG ISKOLA	39
8.1	A BOLDOGSÁGPROGRAM ALKALMAZÁSA ISKOLÁNKBAN	39
8.1.1	A BOLDOGSÁGÓRÁK CÉLJA	39
9.	VESZPRÉMI BÁTHORY TEHETSÉGPONT	40
9.1	A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT AZ ALÁBBI TEVÉKENYSÉGEK SEGÍTIK:	41
9.2	TEHETSÉGNEVELÉS, TEHETSÉGFEJLESZTÉS.....	41
9.2.1	A TEHETSÉG FELISMERÉSE, A TEHETSÉGFEJLESZTÉS MÓDJAI:.....	41
9.2.2	TEHETSÉG TANÁCSADÁS	41
9.2.3	TEHETSÉGPONTOK HÁLÓZATBAN TÖRTÉNŐ EGYÜTTMŰKÖDÉSE.....	42
10.	HATÁRTALANUL! PROGRAM.....	42
11.	EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK	42
11.1	AZ ISKOLAI EGÉSZSÉGNEVELŐ PROGRAM SZEREPLŐI	43
11.2	AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS ISKOLAI TERÜLETEI.....	43
11.3	AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS CÉLJA.....	44
11.4	ISKOLAI EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS	45
12.	AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERV	47
13.	A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK.....	49
13.1	A TANULÓI KÖZÖSSÉGEK FEJLESZTÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATAINK.....	49
13.2	A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS ÉS A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS FELADATAINAK MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGI RENDSZER ÉS SZERVEZETI FORMÁK.....	50

13.3	A BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEK ENYHÍTÉSÉT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK	53
13.4	A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT AZ ALÁBBI TEVÉKENYSÉGEK SEGÍTIK	54
14.	AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA ÉS AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI	55
14.1	AZ OSZTÁLYFŐNÖKI SZEREP TARTALMA	55
14.2	A GYERMEK SZEMÉLYISÉGÉNEK FEJLESZTÉSE.....	56
14.3	AZ OSZTÁLYKÖZÖSSÉGEK FEJLESZTÉSÉRE IRÁNYULÓ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA	57
14.4	AZ OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRÁK MEGTARTÁSA	57
14.5	AZ OSZTÁLYFŐNÖK ÉS A SZÜLŐK KAPCSOLATA.....	58
15.	PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI	59
16.	KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE.....	60
16.1	AZ ISKOLA GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELMI TEVÉKENYSÉGE.....	60
16.2	LEMORZSOLÓDÁSSAL VESZÉLYEZTETETT TANULÓK (A NEMZETI KÖZNEVELÉSRŐL SZÓLÓ 2011. ÉVI CXC. TÖRVÉNY 4. § 37. ALAPJÁN).....	61
16.2.1	A LEMORZSOLÓDÁS LEHETSÉGES OKAI.....	61
16.2.2	CÉLOK A LEMORZSOLÓDÁS CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN	62
16.2.3	A LEMORZSOLÓDÁS CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN MEGFOGALMAZOTT ISKOLAI CÉLOK 62	
16.2.4	FELADATOK A LEMORZSOLÓDÁS CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN	62
16.3	A KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEK TÍPUSAI	64
16.4	TEHETSÉGNEVELÉS, TEHETSÉGFEJLESZTÉS.....	64
16.5	KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ CSOPORTOK	64
16.6	A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK ISKOLAI NEVELÉSÉNEK IRÁNYELVE (2011. ÉVI CXC TÖRVÉNY A KÖZNEVELÉSRŐL, 2017. ÉVI LXX TÖRVÉNY A KÖZNEVELÉSI TÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSÁRÓL, 32/2012. (X. 8.) EMMI RENDELET 2.SZ. MELLÉKLET ALAPJÁN). 68	
16.6.1	ÁLTALÁNOS ELVEK	68
16.6.2	A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ ÉS A BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEKEK FEJLESZTÉSÉNEK CÉLJA	68
16.6.3	SZÁMONKÉRÉSI FORMÁK A SZAKVÉLEMÉNNYEL RENDELKEZŐ TANULÓK ESETÉBEN	70

16.6.4	ISKOLÁNK AZ ALÁBB FELSOROLT ESETEKBEN TUDJA A MEGFELELŐ PEDAGÓGIA TEVÉKENYSÉGET NYÚJTANI	70
17.	A TANULÓK RÉSZVÉTELI JOGÁNAK GYAKORLÁSA AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN.....	70
18.	A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS INTÉZMÉNYI PARTNERI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK RENDJE	71
18.1	A GYERMEKEK, DIÁKOK ÉS A PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI	71
18.2	A SZÜLŐK ÉS A PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI	72
19.	TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK, ALKALMASSÁGI VIZSGÁK ÉS HELYI TANTERVI VIZSGÁK.....	73
19.1	AZ ÉRTÉKELÉS ELVEI	73
19.1.1	A TANULMÁNYI EREDMÉNYEK ÉRTÉKELÉSE	74
19.1.2	AZ ÉRTÉKELÉS FORMÁI – A KRÉTA ISKOLAI ALAPRENDSZER ALAPJÁN.....	74
19.1.3	A BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEKEK, TANULÓK ELLÁTÁSÁNAK SZABÁLYAI, AZ ÉRTÉKELÉS ÉS MINŐSÍTÉS ALÓLI FELMENTÉS ÉS SZÖVEGES ÉRTÉKELÉS KIFUTÓ RENDSZERBEN TÖRTÉNŐ KIVEZETÉSÉVEL KAPCSOLATOS TUDNIVALÓK.....	74
19.1.4	A MAGATARTÁS ÉRTÉKELÉSE.....	75
19.1.5	A SZORGALOM ÉRTÉKELÉSE.....	76
19.2	TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK	76
19.2.1	A VIZSGA FAJTÁI, VIZSGÁRA KÖTELEZETTEK.....	76
19.2.2	VIZSGAFORMA, VIZSGARÉSZEK	77
19.2.3	VIZSGATÁRGYAK, VIZSGARÉSZEK	78
19.2.4	VIZSGAIDŐSZAKOK	78
19.2.5	JELENTKEZÉS A VIZSGÁKRA.....	79
19.2.6	JELENTKEZÉS FÜGGETLEN VIZSGABIZOTTSÁG ELŐTTI VIZSGÁRA	79
19.2.7	AZ ÍRÁSBELI VIZSGÁK RENDJE.....	79
19.2.8	A SZÓBELI VIZSGÁK RENDJE.....	80
19.2.9	A GYAKORLATI VIZSGÁK RENDJE	80
19.3	A VIZSGÁK HELYE, IDEJE ÉS MAGATARTÁSI SZABÁLYAI	81
19.4	A VIZSGÁK ÉRTÉKELÉSE	81
19.5	A VIZSGÁK EREDMÉNYÉNEK KIHIRDETÉSE.....	81
19.6	A VIZSGÁZTATÓ TANÁROK MEGBÍZÁSA ÉS A VIZSGÁK DOKUMENTÁLÁSA	81

19.7	ZÁRADÉKOK	82
20.	AZ ISKOLÁBA JELENTKEZŐ TANULÓK FELVÉTELÉNEK ELVEI.....	83
20.1	KÜLÖNLEGES HELYZETŰ TANULÓK	84
20.2	A FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI	84
	HELYI TANTERV	88
21.	VÁLASZTOTT KERETTANTERV, A KERETTANTERV ÁLTAL MEGHATÁROZOTT ÓRASZÁM FELETTI KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK.....	89
22.	KERETTANTERVBEN MEGHATÁROZOTTAKON FELÜL A NEM KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGTANÍTANDÓ ÉS ELSAJÁTÍTANDÓ TANANYAGA, AZ EHHEZ SZÜKSÉGES KÖTELEZŐ, KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ VAGY SZABADON VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE ÉS ÓRASZÁMA	89
23.	TANKÖNYV, TANESZKÖZ KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI	89
23.1	JOGSZABÁLYI HÁTTÉR.....	89
23.2	A TANKÖNYVEK KIVÁLASZTÁSÁNAK ALAPELVEI.....	90
24.	A PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZABÁLYAI	91
25.	A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAKKAL ÖSSZEFÜGGÉSBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI.....	91
26.	EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM	91
26.1	KOMPLEX INTÉZMÉNYI MOZGÁSPROGRAM.....	96
26.1.1	KÖZLEKEDÉSI SZOKÁSOK.....	96
26.1.2	ÓRA KÖZI SZÜNETEK, SZABAD JÁTEKIDŐ	97
26.1.3	A MINŐSÉGI TESTNEVELÉS PROGRAMJA	97
26.1.4	TANÓRÁN KÍVÜLI ISKOLAI TESTMOZGÁSPROGRAM.....	98
26.1.5	KÖZÖSSÉGI MOZGÁSPROGRAM ELEMEEK	99
26.1.6	EGYÉB ALKALOMSZERŰ, DE HOSSZABB IDŐN ÁT TARTÓ PROGRAMELEMEEK	99
27.	KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM	101
27.1	ALAPELVEK, CÉLOK.....	101
27.1.1	ALAPELVEK, JÖVŐKÉP, HOSSZÚ TÁVÚ CÉLOK	101
27.1.2	KONKRÉT CÉLOK ÉS FELADATOK	103
27.2	TANULÁSSZERVEZÉSI ÉS TARTALMI KERETEK.....	105
27.2.1	TANÓRAI KERETEK	105
27.2.2	TANÓRÁN KÍVÜLI LEHETŐSÉGEK.....	114

27.2.3	MÓDSZEREK.....	120
27.2.4	TANESZKÖZÖK.....	121
27.2.5	AZ ISKOLAI KÖRNYEZET	122
27.2.6	KOMMUNIKÁCIÓ.....	122
27.2.7	MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS / MINŐSÉGELENŐRZÉS.....	122
27.2.8	TOVÁBBKÉPZÉSEK.....	124
28.	ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK.....	125
28.1	A GYERMEKEK, TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK.....	125
28.1.1	AZ OKTATÁSI ESÉLYEGYENLŐSÉG ÉRVÉNYESÜLÉSE.....	125
28.1.2	INFRASTRUKTÚRA	125
28.1.3	JÖVŐKÉPÜNK.....	125
28.1.4	NYILVÁNOSSÁG.....	127
28.1.5	KONZULTÁCIÓ ÉS VISSZACSATOLÁS	127
29.	AZ ISKOLA GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELMI TEVÉKENYSÉGE	127
30.	AZ EGYES ÉVFOLYAMOKON TANÍTOTT TANTÁRGYAK, KÖTELEZŐ ÉS VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK, EZEK ÓRASZÁMAI, AZ ELŐÍRT TANANYAG ÉS KÖVETELMÉNYEK	129
30.1	TANTERVEK.....	129
30.1.1	TANTÁRGYI STRUKTÚRA ÉS ÓRASZÁMOK (110/2012 (VI. 4.) KORMÁNY RENDELET).....	130
	TANTÁRGYI STRUKTÚRA ÉS ÓRASZÁMOK (5/2020 (I. 31.) KORMÁNY RENDELET).....	133
30.2	AZ ISKOLA TANULÓI SZÁMÁRA A MINDENNAPI TESTEDZÉST AZ ALÁBBI FOGLALKOZÁSOK BIZTOSÍTJÁK:.....	139
31.	SPORTISKOLAI KERETTANTERVRE VONATKOZÓ ALAPELVEK.....	139
32.	A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI	140
33.	A MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉS FELTÉTELEI	141
34.	A TANULÓK TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK, MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE	143
34.1	ISKOLÁNKBAN A MAGATARTÁS ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉS MINŐSÍTÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI A KÖVETKEZŐK.....	146
34.2	A TANULÓK SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSE ÉS MINŐSÍTÉSE A MÁSODIK- NYOLCADIK ÉVFOLYAMON	148
34.3	AZ ISKOLÁBAN A SZORGALOM ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉS MINŐSÍTÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI A KÖVETKEZŐK.....	148

34.4	AZ ISKOLAI JUTALMAZÁS FORMÁI.....	149
34.5	AZ ISKOLAI ELMARASZTALÁS FORMÁI	150
35.	AZ OTTHONI, NAPKÖZIS FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI	151
36.	A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE	152
36.1	AZ ÁLLAPOTMÉRÉSRŐL ÁLTALÁBAN	152
36.2	A MÉRÉS CÉLJAI, VÁRHATÓ HASZNOSULÁSA.....	152
36.3	A MÓDSZERREL SZEMBEN TÁMASZTOTT LEGFŐBB ELVÁRÁSOK	153
36.4	MÉRÉS AZ ISKOLÁBAN	153
36.5	ÁLTALÁNOS VIZSGÁLATI SZEMPONTOK.....	154
36.6	NETFIT	154
37.	TÉMAHETEK – PROJEKTOKTATÁS	156
38.	KÖNYVTÁR-PEDAGÓGIAI PROGRAM	156
38.1	ÁLTALÁNOS KÖNYVTÁR-PEDAGÓGIAI RÉSZ	157
38.1.1	AZ ISKOLA TÁRSADALMI, KULTURÁLIS KÖRNYEZETE.....	157
38.1.2	A TANULÓI ÖSSZETÉTELHEZ IGAZODÓ FŐBB NEVELÉSI-OKTATÁSI ALAPELVEK.....	158
38.1.3	AZ ISKOLA ÁLLAPOTA, FELSZERELTSÉGE	158
38.2	AZ ISKOLAI KÖNYVTÁR HELYZETÉNEK BEMUTATÁSA, ÉRTÉKELÉSE	159
38.2.1	AZ ISKOLAI KÖNYVTÁR MŰKÖDÉSÉT SZABÁLYOZÓ ISKOLAI DOKUMENTUMOK 159	
38.2.2	AZ ISKOLAI KÖNYVTÁR MŰKÖDÉSÉT SZABÁLYOZÓ KÖNYVTÁRI DOKUMENTUMOK.....	160
38.2.3	A KÖNYVTÁR MŰKÖDÉSI KÖLTSÉGEI, FEJLESZTÉSI FORRÁSAI.....	161
38.2.4	A KÖNYVTÁR ELHELYEZÉSE, TÉRKIKÉPZÉSE, BERENDEZÉSE.....	161
38.2.5	A KÖNYVTÁRI ÁLLOMÁNY	161
38.2.6	AZ ÁLLOMÁNY ÖSSZETÉTELE, FEJLESZTÉSE	161
38.2.7	AZ ÁLLOMÁNY ELHELYEZÉSE, RAKTÁRI RENDJE	162
38.2.8	AZ ÁLLOMÁNY NYILVÁNTARTÁSA, FELTÁRÁSA, ELLENŐRZÉSE.....	162
38.2.9	KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSOK.....	163
38.2.10	A KÖNYVTÁRI RENDSZERBEN VALÓ KÖZREMŰKÖDÉS	163
38.2.11	KÖNYVTÁR-PEDAGÓGIAI, OLVASÁSNÉPSZERŰSÍTŐ TEVÉKENYSÉG.....	164

38.2.12	AZ ÖNMŰVELÉS, KÖNYVTÁRHASZNÁLAT TANTÁRGYI INTEGRÁCIÓJÁNAK ISMERETANYAGA.....	164
38.3	KAPCSOLATOK, MARKETING, PR	165
39.	ESZKÖZ- ÉS FELSZERELÉS JEGYZÉK	167
39.1	HELYISÉGEK.....	167
40.	MELLÉKLETEK	169
	KÉK MADÁR PROGRAM.....	170
☐	BEVEZETŐ.....	170
☐	PEDAGÓGIAI KONCEPCIÓNK KIALAKÍTÁSA SORÁN AZ ALÁBBI PROBLÉMAKÖRÖKRE KONCENTRÁLTUNK:.....	171
☐	HIPOTÉZIS.....	172
☐	EMBERKÉPÜNK	173
☐	NEVELÉSI CÉLRENDSZERÜNK.....	174
☐	ALAPÉRTÉKEINK.....	176
☐	SZEMÉLYKÖZPONTÚSÁG.....	176
☐	SZABADSÁG.....	179
☐	A SZEMÉLYKÖZPONTÚ ISKOLA GYERMEKEK, SZÜLŐK, PEDAGÓGUSOK ISKOLÁJA 180	
☐	A NEVELÉS ALAPJA A GYERMEK ÉLETTEVÉKENYSÉGE	181
☐	KÉPZÉSI PROGRAM.....	183
☐	A KÉPZÉSI PROGRAM EGÉSZÉT ÉS ELEMEIT MEGHATÁROZZÁK	183
☐	A KÉPZÉS ÉRTELMEZÉSE	184
☐	A TANÍTÁS-TANULÁS FOLYAMATA	185
☐	KÉPZÉSI PROGRAMUNK JELLEMZŐI	186
☐	EGYSÉGES ALAPÚ, EGYES GYEREKRE SZÓLÓ KÉPZÉS.....	189
☐	EGYSÉGESSÉG ÉS DIFFERENCIÁLÁS	190
☐	KOMPLEX ISMERETELSAJÁTÍTÁSRA, PROJEKTMUNKÁKRA ÉPÜLŐ KÉPZÉS	191
☐	HOGYAN SZERVEZŐDIK A TANÍTÁS - TANULÁS FOLYAMATA.....	192
☐	ALKALMAZOTT PROJEKTFORMÁK	197
☐	TANTÁRGYI RENDSZERÜNK.....	200
☐	DRÁMA	202
☐	TANULÁSMÓDSZERTAN.....	204

□ DÉLUTÁNI IDŐSZAK	208
□ HETI TERVEZÉS – SZABAD SÁV	208
□ TEHETSÉGFEJLESZTŐ FOGLALKOZÁSOK	210
□ TÁNC ÉS KÜZDŐSPORT	210
□ AZ ORIGAMI – PAPÍRHAJTOGATÁS	210
□ FURULYA - ZENEI FOGLALKOZÁS	212
□ KÉZMŰVES FOGLALKOZÁSOK.....	212
□ ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERÜNK	213
□ SZÖVEGES ÉRTÉKELÉSÜNK MÓDJA, FORMÁJA.....	216
□ SZÜLŐ-GYERMEK-PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK GYAKORLATA	220
□ A KÉK MADÁR ALAPÍTVÁNY.....	222
□ A PROGRAMBA KERÜLÉS RENDSZERE	222
□ SZERZŐDÉS	223
□ A SZÜLŐK KÉPZÉSE, KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI.....	224
□ SPONTÁN SZERVEZŐDÉSEK.....	225
□ EGYÜTTMŰKÖDÉS A GYEREKEKKEL	226
□ A PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSE.....	228
□ A PEDAGÓGIAI MUNKA SZEMÉLYI, TÁRGYI, DOLOGI FELTÉTELEI	228
KÉK MADÁR SZEMÉLYKÖZPONTÚ PROGRAM 1-4. ÉVFOLYAM TANTÁRGYI STRUKTÚRÁJA ÉS ÓRASZÁMOK.....	233
A KÉK MADÁR SZEMÉLYKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM HELYI TANTERVÉNEK FŐBB JELLEMZŐI.....	233
KOMPLEX ISMERETELSAJÁTÍTÁSRA ÉPÜLŐ KÉPZÉS.....	234
TEVÉKENYSÉGFORMÁK	236
ALKALMAZOTT PROJEKTFORMÁK - ERDEI ISKOLA	237
TÉMAHÉT	239
TANTÁRGYI PROJEKTEK.....	240
KÖZÖSSÉGI PROJEKTEK	240
JAVASLATOK ÉVFOLYAMONKÉNT A PROJEKTEKBEN TÖRTÉNŐ FELDOLGOZÁS TÉMÁIRA:	241
TANTÁRGYI RENDSZERÜNK	242
KÖRNYEZETISMERET.....	243

TANULÁSMÓDSZERTAN.....	244
TANESZKÖZÖK.....	245
ÉRTÉKELÉS	246
ELEKTRONIKUS NAPLÓ – SZABÁLYZAT (KRÉTA)	248
41. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK.....	255
41.1 A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGI IDEJE	255
41.2 A PEDAGÓGIAI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALA	255
42. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA.....	255

NEVELÉSI PROGRAM

1. A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE

- 20/2019. (VIII. 30.) EMMI rendelet egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról és hatályon kívül helyezéséről (2019.08.30.)
- 2019. évi LXX. törvény a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról (VII.18.)
- 2018. évi LXXXIX. törvény az oktatási nyilvántartásról (XII.03.)
- 34/2018. (X. 10.) EMMI rendelet A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet módosításáról
- 2017. évi LXX. törvény
az oktatás szabályozására vonatkozó és egyes kapcsolódó törvények módosításáról
- 27/2017. (X. 18.) EMMI rendelet
a nevelési-oktatási intézmények által szervezett országhatárt átlépő autóbuszos kirándulások biztonságáról
- 354/2016. (XI. 18.) Korm. rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28. Korm. rendelet módosításáról)
- 2016. évi LXXX. törvény az oktatás szabályozására vonatkozó és egyes kapcsolódó törvények módosításáról
- 20/2016. (VIII. 24.) EMMI rendelet (a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról rendelet módosítása)
- 1603/2014. (XI. 4.) Korm. határozat - Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 1265/2017. (V.29.) Korm. határozata
az ingyenes tankönyvellátás 5-9. évfolyamokra történő együtemű kiterjesztéséhez szükséges pénzügyi forrás biztosításáról
- 4/2017. (IV. 10.) EMMI rendelet

a tankönyvvé, pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről szóló 17/2014. (III. 12.) EMMI rendelet módosításáról

- Az emberi erőforrások minisztere 17/2014. (III. 12.) EMMI rendelete a tankönyvvé, pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről
- 2013. évi CCXXXII. törvény a nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról

2. A BÁTHORY ISTVÁN SPORTISKOLAI ÁLTALÁNOS ISKOLA JELENLEGI HELYZETE

2.1 BÁTHORY ISTVÁN SPORTISKOLAI ÁLTALÁNOS ISKOLA TÖRTÉNETE

A mai Jutasi úti lakótelep a 70-es évek eleji intenzív növekedése szükségessé tette, hogy 1978-ban egy új iskola is épüljön, az akkori 5. Számú Általános Iskola, mely 1980-ban Báthory István nevét vette fel. Névadásunkkal kívántunk tiszteletünket kifejezni a lengyel nép iránt, akik közreműködők voltak az építkezésben.

Iskolánk a Bem József Általános Iskola tanuló- és nevelőlétszámának kettéválásával, és azzal a pedagógiai igénnyel indult, hogy gyakorlati helyszíne legyen az Országos Oktatástechnikai Központ szakmai tevékenységének.

Jelentős pedagógiai kísérletekben, fejlesztésekben vettünk részt. Itt teljesedett ki: a Zsolnai-féle nyelvi, irodalmi, kommunikációs program, a számítógép és számítógépes oktatás, fizikai, kémiai, énekoktatás, valamint a videotechnikai program.

A 80-as évek közepétől az OOK válságba jutott, megszűnt. Intézményünk a korábbi alapokon saját fejlesztő tevékenységet végzett, így például a testnevelés és rajztanítás, ezen túl a videotechnika, a környezetismeret és az idegen nyelv tanítása terén.

1989 óta fokozatosan lazultak fel azok a korábbi merev sémákba kötött pedagógiai gyakorlati eljárások, melyek eredményeként jelentősen megnövekedett az iskolánk iránti érdeklődés a szülők részéről.

Pedagógiai profilunk 1992-ben vált teljessé, elindult a Kék Madár személyiségfejlesztő program.

1996 szeptemberétől - szülői és tanulói igények alapján a fenntartó egyetértésével - az induló első osztályaink mindegyike speciális programmal dolgozott (testnevelés, rajz és a Kék Madár program).

A Báthory István Általános Iskola nevelőtestülete a szülői igények figyelembevételével a 2010/2011-es tanévtől módosította Pedagógiai programját, amit jelen Pedagógiai program is megtartani kíván.

Három első osztályt indítunk, melyből egy Kék Madár gyermekközpontú program szerint halad. Egy osztály sportiskolai osztály, egy osztályban általános tanterv szerint tanítunk. Ennek keretén belül lehetőséget biztosítunk az idegen nyelv játékos megismerésére (angol, német) heti 1 órában.

Az egyéni képességfejlesztéshez felhasználjuk a számítástechnika lehetőségeit, tantárgyakhoz kapcsolódó oktatóprogramokkal. Ezt csoportbontással kívánjuk megvalósítani a technika tantárggyal ötvözve.

Fentieket alsó tagozaton szakkör keretében kívánjuk megalapozni.

A sportiskolai tanterv keretén belül – a törvényi szabályozásnak megfelelően – az alsó tagozat 1-2. évfolyamán minden osztályunk heti 2 órában úszásoktatásban részesül (az intézményünkben rendelkezésre álló tanuszodában), melyet 2 testnevelés óra és egy délutáni sportfoglalkozás egészít ki.

A nyolcadik osztályt végzett tanulóink a középfokú intézményekben megállják a helyüket. Az induló első osztályaink iránt az eddigi érdeklődést szeretnénk fenntartani. Törekvésünk változatlanul arra irányul, hogy sportiskolai, általános tantervű, valamint Kék Madár személyközpontú programokkal dolgozzunk.

2.2 REFERENCIAISKOLA

A Báthory István Sportiskolai Általános Iskola a TÁMOP-3.1.7-11/2-2011-0235. pályázat eredményeképp 2011. január 10-én előminősített referenciaintézménnyé vált. A referenciaintézményi működéssel kapcsolatos eljárásrendeket az SZMSZ függeléke tartalmazza.

2.3 TÁRGYI FELTÉTELEK

Intézményünk mennyiségileg rendelkezik a jogszabályban előírt helyiségekkel és berendezési tárgyakkal.

A tantermek, a foglalkoztatási helyiségek felszereltsége, megvilágítása az előírtaknak megfelel.

A testi nevelésben, a fizikai állóképesség javításához rendelkezésre állnak az alapvetően szükséges objektumok, így a tornaterem, bitumenes sportpályák, ugrópálya és tanuszoda.

A 2011-2012-es tanévben megvalósult az épület ablakainak a cseréje, ezáltal a balesetveszélyes helyzetek elkerülése megoldódott.

Ugyanebben a tanévben nagymértékű informatikai fejlesztésre került sor egy állami pályázat révén. Iskolánkban 9 osztályterem interaktív táblákkal lett felszerelve, a számítástechnikai teremben a tanulói számítógépek lecserélésre kerültek. (Összességében iskolánk 50 darab számítógéppel lett korszerűbb felszereltségű, melyek a legújabb operációs rendszerrel vannak konfigurálva.)

A helyiségek folyamatos állagmegóvása mellett a berendezési tárgyak minőségi cseréjét lehetőségeink függvényében biztosítjuk.

2.4 SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Az intézmény minden pedagógusa rendelkezik a törvényben előírt végzettséggel.

A továbbképzési tervnek megfelelően mindenki teljesíti a 7 évenként szükséges 120 órát. Helyi továbbképzések, előadások, munkaközösségi foglalkozások, bemutató tanítások, neveléssel, oktatással összefüggő tanfolyamok keretében biztosítjuk az ismeretek gazdagítását.

3. A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI

A Báthory István Sportiskolai Általános Iskolában tanító pedagógusok mindennapi nevelő és oktató munkájukban az alábbi **főbb pedagógiai alapelveket** szeretnék érvényre juttatni:

- **nemzeti műveltség átadása**
- **egyetemes kultúra közvetítése**
- **szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítése**
- **erkölcsi érzék elmélyítése**

Mindehhez elengedhetetlen:

- **a szülőkkel való együttműködés**
- **értékálló tudás**
- **nemzedékek közötti párbeszéd**
- **tartalmi egység**

Fentiek megvalósításához a következő szempontokat tartjuk fontosnak:

- Tevékenységközpontúság – problémaközpontúság – felfedeztető tanítási-tanulási gyakorlat
- Módszertani sokszínűség – változatos munkaformák alkalmazása – koordináló, segítő, támogató tanári attitűd
- Differenciálás – egyéni képességfejlesztés az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében (*tehetséggondozás - hátránykompenzálás párhuzama*)
- Életszerű, élet közeli ismeretek közvetítésére épülő fejlesztés
- Fokozatosság – folyamatosság elve (a fenntarthatóság érdekében is)
- A tudáshoz való egyenlő hozzáférés elve
- A pedagógusok önképzésének, a horizontális tanulás elfogadásának, támogatásának elve

Iskolánkban olyan befogadó, inkluzív légkört kívánunk teremteni, ahol tanulóink otthon érezhetik magukat.

Ennek keretében:

- a tanuló személyiségét tiszteletben tartjuk,
- a gyerekeket bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe,
- a tanulók egyéni képességeit az oktatás során figyelembe vesszük,
- diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük,
- minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére tanulmányi

munkájában és életének egyéb problémáiban,

- az iskola életében szeretetteljes, partneri emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk:
 - tanuló és tanuló,
 - tanuló és nevelő,
 - szülő és nevelő,
 - nevelő és nevelő között.

Iskolánkban a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat. Nevelőink **szellemileg, erkölcsileg** és **testileg** egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a ránk bízott gyermekekből.

Ennek érdekében:

- a tervszerű nevelő és oktató munka a tanulók alapkészségeit fejleszti, és számukra korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, továbbbepíthető alpműveltséget nyújt,
- iskolánk olyan – az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó – ismereteket közöl, melyek megalapozzák a tanulók műveltségét, világszemléletét, világképük formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben,
- az iskola oktató tevékenységének célját a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztésében látjuk,
- fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák az egyéni tanulás módszereit,
- szeretnék elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen,
- törekszünk a humánusra, az egyén és a közösségek iránti tiszteletre,
- segítünk diákjainknak észrevenni és értékelni a jót - megelőzni, felismerni a rosszat,
- törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására,
- szeretnénk tanulóinkat megismertetni nemzeti kultúránk és történelmünk eseményeivel, kiemelkedő személyiségeivel és hagyományaival, hogy mindezek megbecsülése révén tápláljuk a gyermekekben a haza, a szülőföld iránti szeretetet.

Iskolánk – elsősorban a szülőkkel ápoltságok révén – folyamatosan részt kíván venni lakóhelyünk életében. Ennek érdekében:

- rendszeres kapcsolatot tartunk a tanulók szüleivel, a családokkal,
- igyekszünk lehetőséget teremteni arra, hogy iskolánk életéről, tevékenységéről,

eredményeiről minél többet megismerhessenek a szülők, valamint városunk érdeklődő polgárai,

- ápoljuk és bővítjük eddigi kapcsolatainkat a városunkban található iskolákkal és közművelődési intézményekkel,
- nevelőink fontos feladatnak tartják, hogy iskolánk – eddigi hagyományaihoz híven – továbbra is képviseltesse magát a különféle városi rendezvényeken, illetve a tanulók számára szervezett városi szintű megmozdulások szervezésében és lebonyolításában maga is részt vegyen.

Eszményeinkben olyan tanuló képe él, aki a közös családi és iskolai nevelés eredményeképpen egyesíti magában az alábbi tulajdonságokat:

- humánus,
- erkölcsös, **szilárd erkölcsi ítézőképesség**
- fegyelmezett,
- művelt,
- kötelességtudó,
- érdeklődő, nyitott,
- kreatív, alkotó,
- becsüli a szorgalmas tanulást, a munkát,
- képes a problémák érzékelésére és megoldására, **legyen képes felelős döntések meghozatalára**
- gyakorlatias, **reális önismeret**
- képes eligazodni szűkebb és tágabb környezetében, **megtalálja helyét a családban, társadalomban, a munka világában**
- jó eredmények elérésére törekszik (játékban, munkában, tanulásban),
- van elképzelése a jövőjét illetően,
- becsüli a tudást,
- öntevékenyen, aktívan vesz részt a tanulásban,
- ismeri a tanulás helyes és hatékony módszereit,
- képes tudását továbbfejleszteni és önállóan ismereteket szerezni,
- tudását folyamatosan gyarapítja, bővíti,
- képes az értő olvasásra, gondolatait helyesen és szabatosan tudja megfogalmazni szóban és írásban,
- a mindennapi életben felhasználható képességekkel rendelkezik, **legyen képes önálló tájékozódásra, cselekvésre**

- ismeri, tiszteli, óvja, ápolja, **tartsa értéknek a kultúra, és az élővilág változatosságának megőrzését:**
 - nemzeti kultúránkat, történelmünket, anyanyelvünket,
 - a természet, a környezet értékeit,
 - más népek értékeit, hagyományait,
 - az egyetemes kultúra legnagyobb eredményeit,
- a társadalmilag elfogadott normák szerint viselkedik az emberi és a természeti környezetben, **ismerje, értse a természeti, a társadalmi, kulturális jelenségeket**
- ismeri és alkalmazza a közösségekben éléshez szükséges magatartásformákat,
- ismeri és betartja a különféle közösségek (család, iskola, társadalom) együttélését biztosító szabályokat,
- ismeri és alkalmazza az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott formáit és módszereit, **törekedjen tartalmas és tartós kapcsolatokra**
- viselkedése udvarias,
- beszéde kulturált,
- társaival együttműködik,
- konfliktusait hatékonyan kezeli és megoldja
- szüleit, nevelőit, társait szereti és tiszteli,
- képes szeretetet adni és kapni,
- szereti hazáját, a **haza felelős polgára - erősödik benne a hazafiság érzése**
- megérti, tiszteletben tartja a sajátjától eltérő nézeteket,
- szellemileg és testileg egészséges, edzett,
- egészségesen él,
- szeret sportolni, mozogni,
- megjelenése és személyes környezete tiszta, ápolt, gondozott.

Tudjuk, hogy e tulajdonságok mindegyikét nem vagyunk képesek kialakítani minden egyes hozzánk járó tanuló személyiségében.

Nevelőink mindennapi nevelő és oktató munkája azonban arra irányul, hogy a lehető legtöbb diákunk rendelkezzen végzős korára minél több itt felsorolt személyiségjeggyel.

4. A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI CÉLJAI

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka céljait az általános emberi és a nemzeti értékek tanulókkal történő megismertetése, elfogadtatása és átadása határozza meg.

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos alábbi értékeket tanulóink elsajátítsák, ezek képviselője váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat.

- a) Az élet tisztelete, védelme. A természeti környezet megóvása. Az állatok és növények védelme, szeretete. Fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt.
- b) Az ember testi és lelki egészsége. Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód iránti igény. A testmozgás iránti igény. Az önellátás képességeinek kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, a környezet rendben tartása). Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a balesetek megelőzése).
- c) Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás).
- d) Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására.
- e) Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra. Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.
- f) A család tisztelete, a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete.
- g) Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
- h) A világ megismerésének igénye. Igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.
- i) A szülőföld és Magyarország megismerése, szeretete, megóvása. A nemzeti kultúra ápolása: a nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. Egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet.

A kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség- és közösségvállalás. A hazánkban

élő kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.

- j) Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete. Az emberek egyenlőségének elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása.

Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Törekvés a demokrácia érvényesítésére.

Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

- k) Az iskolai nevelés–oktatás alapvető célja az értékközvetítés mellett a kulcskompetenciák fejlesztése.

A tudás – képesség – alkalmazás – attitűd kialakítása, mely alkalmassá teszi az egyént egyrészt a gyors és hatékony alkalmazkodásra a változásokkal átszőtt modern világhoz, lehetőséget biztosít a személyes boldoguláshoz, fejlődéshez, az aktív állampolgári létehez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, melyekre minden egyénnek szüksége van a sikeres élethez egy tudás alapú társadalomban.

Kiemelten fontos az egyén tanulási kompetenciájának fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés.

- **Anyanyelvi kommunikáció**
- **Idegen nyelvi kommunikáció**
- **Matematikai kompetencia**
- **Természettudományos és technikai kompetencia**
- **Digitális kompetencia**
- **Szociális és állampolgári kompetencia**
- **Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia**
- **Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség**
- **A hatékony, önálló tanulás**

A kompetenciák egymásba fonódnak, részben fedik egymást, egymásra épülnek, támogatják a másik terület kompetenciáit.

Az egyes területeken jelentkező fejlesztési feladatok összetett rendszert képeznek, számos olyan fejlesztési terület van, amely mindegyik kompetencia részét képezi. (pl. kritikus

gondolkodás, kreativitás, kezdeményezőképeség, problémamegoldás, kockázatértékelés, döntéshozatal, érzelmek kezelése).

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

5. A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ESZKÖZEI

Iskolánk munkájának alapelve a gyermekszereteten alapuló, gyermeki jogokat tiszteletben tartó, gyermekközpontú pedagógia.

Így az alapfunkciók ellátása mellett célunk olyan iskola kialakítása, ahol felnőtt és gyermek egyaránt jól érzi magát - így közös munkájuk hatékony, eredményes lehet valamint modern, naprakész, a szűkebb és tágabb társadalmi igényeknek megfelelő ismereteket, képességeket nyújt.

Lehetőséget biztosítunk minden tanulónak ahhoz, hogy egyéni fejlődési ütemezésnek megfelelően olyan képzést kapjon, amely számára a legnagyobb mértékben biztosítja személyiségének fejlődését. Eközben a szülőkkel hatékony együttműködésre törekszünk oly módon, hogy vezető szerepét az iskola megtartsa. Egységes és távlati nevelési célunk az, hogy pozitív énképpel, reális önismerettel rendelkező, kudarccokat feldolgozni képes, sikeresen, eredményesen boldogulni és teljesíteni tudó gyermekek hagyják el iskolánkat a 8. tanév végén.

Az előzőekből adódóan iskolánk **küldetése:**

"A boldog gyermekkortól a felelős tanulásig."

Nevelési-oktatási eszközeink két nagy csoportja:

1. Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.
2. Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások:

	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
1. Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek.	- Követelés. - Gyakoroltatás. - Segítségadás. - Ellenőrzés. - Ösztönzés.	- A tanulói közösség tevékenységének megszervezése. - Közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása. - Hagyományok kialakítása. - Követelés. - Ellenőrzés. - Ösztönzés.
2. Magatartási modellek bemutatása, közvetítése.	- Elbeszélés. - Tények és jelenségek bemutatása. - Műalkotások bemutatása. - A nevelő személyes példamutatása.	- A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében. - A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből.
3. Tudatosítás (meggyőződés kialakítása).	- Magyarázat, beszélgetés. - A tanulók önálló elemző munkája.	- Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról. - Vita.

Alkalmazott módszerek, eljárások a tanulási, ismeretszerzési folyamatban:

- Frontális osztálymunka
- Kooperatív tanulásszervezés- kooperatív módszerek, egyéni – páros – csoport munka szervezése
- Projektmunka
- Egyéni kutatómunka, kiselőadások
- A tanulók önálló felfedező, kutató tevékenységét támogató módszerek alkalmazása
- Pályázatok, versenyek
- Differenciált rétegmunka - egyénre szóló differenciált képességfejlesztés heterogén csoportban
- Hatékony tanuló - megismerési technikák, pedagógiai diagnosztizálás alkalmazása
- Tanulói tevékenységre épülő ismeretszerzés, képességfejlesztés
- Életkornak megfelelő drámapedagógiai eszközök alkalmazása
- Informatikai ismeretek tanítása, alkalmazása; Internet-használat
- A verbális és a vizuális információhordozók együttes alkalmazása különösen a tanulási zavarokkal küzdő, hátrányos helyzetű tanulók esetén
- Korrepetálás, egyénre szabott fejlesztés
- Az ön- és csoportértékelés alkalmazása a személyes és társas kompetenciák fejlesztése érdekében

Alsó tagozat célja:

A harmonikusan, képességei szerint fejlődő gyermekeket tekintjük fő értéknek.

- A tanulók kapjanak megfelelő alapokat az önálló és hatékony ismeretszerzéshez és feldolgozáshoz, valamint a tanuláshoz szükséges alapkészségek elsajátításához.
- **Óvoda-iskola átmenet megvalósítása** zökkenőmentesen 1-2. osztályban, a gyermek mind teljesebb megismerésével.
- Életkori sajátosságokhoz igazodó fejlesztés, tevékenységi formák, tanulási időbeosztás, gondolkodási műveletek fejlesztése terén. A tanuló képességének megfelelően terhelhető legyen 5. osztálytól.

Felső tagozat célja:

A felsős osztályokban mindegyik értékdimenziót ki kell teljesíteni, a felső tagozat fontos értéke így:

- A szükséges ismereteket birtokló és birtokolni akaró,
- **önállóan tanulni tudó,**
- az együttélés szabályait belülről elfogadó alkalmazkodó gyermek.

Nevelőmunkánkat így ennek szolgálatába kell állítanunk. Olyan nevelési módszereket, eljárásokat kell alkalmazni, amelyek biztosítják tanulóink számára a személyiségjegyeket figyelembe vevő fejlődést, és az előzőekben megfogalmazott attitűdök kialakítását.

Az értékrendek mögött mindig emberképek, gyermekképek vannak, amelyeknek kiművelése jelenti a nevelési célt.

Az értékrenden alapuló gyermekkép és fejlődés íve az alsós osztályoktól a felsőig az alábbi hangsúlyokat kövesse:

A "kreatív, alkotó, spontán, jelen elvű" gyermeki személyiségtől, mint kiinduló-helyzettől indulva, és erre alapozva, a "felfedező, böngésző, kíváncsi" gyermek lehetőségein át az "okos, az ismereteket tudó, és tudni akaró, teljesítményelvű" dimenzió felé tartson a pedagógiai lehetőségek rendszere.

6. A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ELJÁRÁSAI

A társadalmunkban meg tapasztalható változások olyan nevelés-filozófiát kívánnak tőlünk, amely az innovatív nevelést, tanulást, a kreatív, divergens magatartást helyezi előtérbe.

A nevelés morális komponensei közül azokat állítjuk előtérbe, melyek a személyiség stabilitásának kiépítését segítik elő. Amelyek képessé teszik a tanulókat:

- értékítéletek alkotására,
- értékek rangsorolására,
- más személyhez, más közösséghez, a társadalomhoz, a természethez történő humanista viszonyulásra.

6.1 ALAPVETŐ ÉRTÉKNEK TEKINTJÜK

a) A tudás tisztelete, megbecsülése

Tudás alatt a tanuláshoz szükséges alapkészségek megszerzését, az ismeretek elsajátítását és alkalmazni tudását értjük, a teljesítményképes tudást.

Mindehhez szükséges a gyermekek természetes kíváncsiságának, alkotásvágyának, kreativitásának megőrzése és a problémamegoldó gondolkodás képességének kifejlesztése.

b) Az egyetemes és nemzetközi kulturális értékek tisztelete

Az általános alpműveltség elsajátításához nélkülözhetetlen a kulturális javak iránti érdeklődés felkeltése, a kultúra értékei iránti érzékenység, nyitottság képességének kialakítása.

Törekednünk kell arra, hogy gyermekeink sokféleképpen kerülhessenek kapcsolatba a kultúrával, és olyan kulturális toleranciát közvetítsünk feléjük, ami türelmességet, elfogadást jelent a másság iránt.

c) A nemzet, mint a legértékesebb átfogó, nevelő közösség

A személyiségfejlesztés csak úgy lehet teljes, ha a kialakuló öntudat egészséges nemzettudattal párosul. A szűkebb és a tágabb környezet kulturális, történelmi emlékeinek megismerése, ápolása, szeretete és az ezekben való pozitív viszony jelen kell, hogy legyen mindennapi nevelőmunkánkban.

d) A környezethez és a természethez való pozitív viszony

A környezetszennyezés elkerülése, a körülöttünk élő természet elpusztítása elleni fellépés, veszélyeztetett élővilágunk védelme, megszerettetése már kisgyermekkorban fontos szerepet kell, hogy kapjon. Ennek megfelelően az iskola egyik fő irányvonala a környezetvédelmi nevelés gyakorlati művelése.

Az egészséges környezet azonban nem csak a tiszta levegőt, a dús növényzetet jelenti, hanem egészséges, humanista értékrendet, szabad és termékeny szellemi légkört, optimális terhelést a személyiség fejlődéséhez.

e) Testi-lelki egészség

A magyar társadalom jövője szempontjából kiemelten fontos alapelvek a testnevelés és sport műveltségi területen a differenciálás, motiváció, az esélyegyenlőség biztosítása. Figyelembe vesszük a tanulók természetszerű különbözőségeit, eltérő fejlettségi szintjeit, fejlődési képességeit. Minden gyereket testi, lelki, szociális állapotának megfelelően fejlesztünk. A testi és lelki nevelés stratégiai céljainak az egészséget és az életminőséget pozitívan kell befolyásolnia. A testnevelés és sport területén szerzett gyakorlati és elméleti ismeretekkel a tanulók és a szülők értékrendje pozitívan módosítható. Intézményünk célul tűzte ki a tanulók testi, motoros, lelki, értelmi, érzelmi és szociális képességeinek fejlesztését, az egészségmegőrzés és egészségfejlesztés érdekében. A tanórai és a tanórán kívüli munkánkban kiemelt szerepet kap a prevenció fontosságának hangsúlyozása és gyakorlati megvalósítása.

Feladatunk, hogy a tanulóknak belső igény alakuljon ki az öntevékeny testedzésre, önálló sportolásra, amelyben érdeklődésüknek és fizikai állapotuknak megfelelően rendszeres fizikai aktivitást végezzenek. Biztosítjuk számukra olyan mozgásformák megismerését, amelyek élethosszig üzhetők.

Az egészségtudatos életmód kialakítása nem csak a testnevelés tantárgy stratégiai feladata, hanem minden tantárgyon belül meg kell találni azokat a tevékenységformákat, ismeretátadás módjait, amelyekkel támogatni tudjuk, hogy a felnövekvő nemzedék fizikailag aktív életvezetési célokkal egészséges felnőtté váljon.

Célkitűzésünk központjában a tanulók készségeinek, képességeinek, kompetenciáinak fejlesztése áll. A kreatív fejlesztéshez hozzájárulnak a műveltségterületi motoros cselekvések, és a problémamegoldó, kritikus gondolkodás. Fejlesztetni kívánjuk a tanulók önismeretét, önkontrollját, szabálykövető magatartásra ösztönözzük őket. Az egyéni célok elérése mellett nagy hangsúlyt kap a közös célokért való együttműködés, a feladatorientált kapcsolatteremtés, a közösségi sikerek megélése. A testnevelés és sport által fejlődik a tanulók küzdeni tudása, a kudarc és a monotónia tűrő képessége. Kiemelt feladatunk, hogy a gyermekeknek reális testképük és testtudatuk alakuljon ki.

Oktató-nevelő munkánk során élsportolóinkat példaként állítjuk tehetséges sportolóink elé, fejlesztve ezzel nemzeti azonosságtudatukat. A magyar és az egyetemes sport hagyományainak és értékeinek prezentálásával kialakítjuk morális értékrendjüket, erősítjük a fair play szellemét.

f) Értéknek tekintjük az egymás egyéniségének tiszteletére épülő emberi kapcsolatokat

Iskolánk gyermekek – pedagógusok - szülők közös iskolája. Mindhárom szereplő személyiségbeli jogait tiszteletben tartjuk, és érdekeik érvényesítésének színteret biztosítunk.

Együttműködésünket a humanista alapértékek: a tolerancia, az empátia, a megértés, a türelem, a tisztelet kell, hogy vezérelje. Mindebben alapvető fontossága van a nyílt, hiteles kommunikációnak.

g) Az együttműködésen, szolidaritáson alapuló közösségi magatartás

Az egyén személyiségének kibontakoztatása csak a közösségi életterben lehet teljes. Az iskola életét úgy kell megszervezni, hogy minél tágabb teret adjunk mind a gyerekek, mind a szülők, mind a nevelők, közös, szolidáris, együttműködésen, kooperáción alapuló tevékenységének. Olyan demokratikus magatartásmintákat kívánunk közvetíteni, amelyben az egyén és a közösségérdekei egyaránt megfelelő szerephez jutnak.

h) Az esztétikai szépség, mint fontos személyiségformáló érzelmgazdagító élmény

Ennek szellemében ismertetjük meg a tanulókkal a művészeteket, a különböző művészeti, kiemelten az irodalmi és képzőművészeti alkotásokat. Lehetőségeket teremtünk arra, hogy a vizuális látásmód és gondolkodás gyakorlatában és a különféle képzőművészeti technikákban jártasságot szerezzenek.

6.2 ÁLTALÁNOS FELADATAINK, AZ ISKOLA KULCSTERÜLETEI, A NEVELÉSI CÉL ELÉRÉSE ÉRDEKÉBEN

6.2.1 AZ ISKOLA KULCSTERÜLETEI

Iskolánkban az évfolyamokon belül az „a” osztályok sportiskolai tantervvvel, a „b” osztályok általános tantervvvel, az alsós „c” osztályok pedig a "Kék Madár program szerint dolgoznak.

6.2.2 A SPORTISKOLA MŰKÖDÉSÉNEK ÉS A SPORTOLÓ FIATALOK ÉLETMÓDJÁNAK SPECIÁLIS ELEMEI

A sportiskola olyan közoktatási intézmény, amely a sportoló fiatalok iskolai és sportbeli kötelezettségeinek összehangolását a legmagasabb szinten biztosítja. Ennek a feladatának az iskola leginkább akkor tud megfelelni, ha olyan tudásrendszert közvetít, amely segíti a sportoló diákokat a természetben és a társadalomban való eligazodásban, önmaguk megismerésében. Cél, hogy az élsportoló diákok műveltségképe ugyanolyan gazdag és komplex legyen, mint a nem sportoló társaik műveltségképe. Ugyanakkor az iskola vegye figyelembe és alkalmazkodjon a sportoló, élsportoló diákok időbeli leterheltségéhez, segítse

a fiatalokat a tudatos élsportolóvá válás folyamatában a megfelelő sportspecifikus tudáselemek közvetítése révén.

Iskolánkban az első négy évfolyamon mindennapos testnevelés van az általános mozgáskultúra fejlesztése érdekében. A beiskolázást sportiskolai előkészítő foglalkozásokkal segítjük, melyeket heti szinten tartunk óvodások számára. Ebben a képzési szakaszban a gyerekek nagy része még nem választ sportágat, ezért az általános képzés mellett fokozatosan megismerhetik a tanulók az egyes sportágakat. Ötödiktől nyolcadik osztályig kétféle szervezeti forma lehetséges. Egyrészt különböző sportágakban, egyesületi keretek között sportolhatnak a tanulók. Ehhez délelőtt, az óratervben meghatározott óraszámban biztosítva van az edzésidő. Másrészt az iskola egy kiválasztott sportágra szakosodva sportági képzést végez, órarendbe iktatva – első osztálytól kezdve, valamennyi korcsoportban -, az iskola alkalmazásában lévő szakedzőkkel. A sportági képzésekhez szükséges sportági tantervek részei a köznevelési típusú sportiskolai kerettantervnek

A sportiskolai osztályunk a közoktatási feladatainak ellátásakor több olyan problémával találkozhat, amelyek nem jellemzőek az átlag osztályokra. Így megoldandó probléma a folyamatosan, akár év közben is érkező tanulók beilleszkedésének megkönnyítése, illetve a sportban valamiért nem eléggé eredményesek lemorzsolódása. Amikor egy sportoló valóban élsportolóvá válik, megnő az edzésszáma, válogatottsága esetén pedig edzőtáborokban, több napos külföldi versenyeken kell részt vennie. Az így keletkezett hiányzásokat a normál iskola nem tudja tolerálni. Ugyanez fordítva is megtörténhet. A sportoló sportpályafutása befejeződik valamilyen okból (sérülés, kiégés, az eredmények elmaradása), ezért más iskolában kívánja befejezni tanulmányait. Feltétlenül kezelendő probléma a sport miatti hiányzások pótlása. Minden tantárgy esetében biztosítunk korrepetálást a rászoruló tanulóknak. Itt nagyon fontossá válik az IKT eszközeinek használata, hisz edzőtáborban is lehet napi kapcsolatban a diák a tanárával. A tanulók között az egyéni fejlődésük és érdeklődésük tekintetében is vannak lényeges különbségek, ezért nemcsak a hiányzások miatt, hanem e létező különbség miatt is, a tanítási-tanulási folyamatokban előtérbe kell helyezni a differenciálást, az egymástól tanulást, a kooperatív tanulás alkalmazását.

6.2.3 KÉK MADÁR PROGRAM

A programot gondozó „Kék Madár” Alapítványt tizenhárom évvel ezelőtt a gyerekek optimális fejlődéséért dolgozó szakemberek és szülők hozták létre. Veszprémben ez volt az első civil szervezet, mely a közoktatásban alternatív, útkereső próbálkozásra vállalkozott. A gyakorlati munka - a programot befogadó Báthory István Általános Iskolában - 1992-ben kezdődött el kísérleti jelleggel, külön minisztériumi és önkormányzati engedéllyel. A program alkotópedagógusai Jegesné Rémesi Irén és Darabos Györgyi voltak.

Az alapítvány által gondozott pedagógiai program szemléletének lényege, hogy a kisgyerekek fejlődéséhez hiteles személyes kapcsolatokra van szükség. Az ilyen pedagógiai klímában nevelkedő gyerekek érzik, hogy bíznak bennük, erősödik önbecsülésük, bátrabbá válnak a feladatok során. A legfontosabb, hogy a tevékenységeikben önállónak, hozzáértőnek élhessék meg magukat, és sikereket gyűjtsenek. Ebben a felfogásban tág teret nyer a gyermeki aktivitás, amely épp azáltal válik a képesség- és személyiségfejlesztés sokoldalú eszközévé, hogy megmozgatja a gyermek összes érzékszervét, kielégíti természetes kíváncsiságát, felszínre engedi fantáziáját az önálló megfigyelés, kutatás, alkotás vagy gyakorlás során. Nem a tudomány által feltárt ismeretek átadására, hanem az ismeretekhez, tudáshoz vezető út tanítására helyezi a hangsúlyt.

A Kék Madár Alternatív iskolai modellben jellemző, hogy - öröm a tanulás,

- a nevelők figyelnek a gyerekek szükségleteire, és az életkorhoz igazított optimális fejlesztést tartják szem előtt,
- a tanulni tudásra, és nem a tantárgyak oktatására helyezik a hangsúlyt,
- az iskolai élet a tanító – szülő - gyermek kooperáló együttműködésére és felelősségére épül,
- a gyerekeknek kínált tevékenységek a mai kor kíváncsatos életviteli és életmódbeli szokásainak alakítását kiemelten szolgálják,
- erősítik a pedagógusok és a szülők tudatosságát, segítik a kommunikáció hatékonyságát, a konstruktív problémakezelést és a viselkedés rugalmasságát.

A „kék madaras” évek olyan tréninget jelentenek a gyerekek számára, amely a tanuláshoz való viszonyukat pozitívan befolyásolja. A Kék Madár program nem tanítási program csupán, hanem életmód-program is, a kooperatív iskola lehetséges modellje, ahol a sokfajta tevékenységben, élményben fejlődhet a személyiség.

Az eltelt húsz év kedvező tapasztalatai is bizonyítják, hogy helye van a közoktatási rendszerünkben az ilyen típusú alternatív programoknak.

6.2.4 ISMERETSZERZÉSI, TANULÁSI KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE

A feladatunk olyan tanulási légkör, keret megteremtése, amelyben a hatékony tanulás érdekében gyermekeinknél az alábbi képességek kialakítására törekszünk:

- A feladatvégzés során rendelkezzen szándékos figyelemmel.
- Legyen képes problémák megfogalmazására, összefüggések ok-okozatok felismerésére.
- Tudjon önállóan tanulni, és képes legyen heti, havi tanulási terveket készíteni.
- Tudja az ismeretek forrásait biztonságosan, önállóan használni.
- Rendelkezzen információ-keresési rutinokkal.
- Képes legyen az ismereteket összefüggő rendszerbe szervezni és a lényegét kiemelni, vizsgahelyzetekben is eredményesen teljesíteni.

Mindehhez nélkülözhetetlen:

- A tanulók bevonása saját tanulási folyamataikba
- Változatos oktatásszervezési – és munkaformák alkalmazása (projekt, témahét, kutató munka) a tanulók aktivitásának biztosítása érdekében
- Érzékszervi tapasztalásra építő ismeretszerzés, készségfejlesztés – tevékenységközpontú pedagógia gyakorlati alkalmazása
- Fejlesztő értékelés alkalmazása a tanulási motiváció kialakítása, fenntartása érdekében
- Az ön- és csoportértékelés gyakorlati alkalmazása, szerepének növelése a tanulók értékelésében
- Az életkori sajátosságoknak megfelelő tevékenységszervezés, módszerválasztás
- A gyermeki személyiség ismeretére alapozott egyéni fejlesztés, a képességek egyéni kibontakoztatása
- Eredményes és hatékony tanulási módszerek és technikák elsajátíttatása
- Az IKT technikák alkalmazása, elsajátíttatása
- Az egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség szempontjainak érvényesítése az intézmény pedagógiai gyakorlatában
- Szegregációmentes, együttnevelést biztosító környezet kialakítása
- Befogadó / inkluzív pedagógia alkalmazása – az ehhez szükséges feltételek biztosítása

6.2.5 DIGITÁLIS KOMPETENCIA FEJLESZTÉSE

A digitális kompetencia magában foglalja a társadalom információs technológiáinak magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken alapul:

Az információ	felismerése, keresése, értékelése, tárolása, előállítás, bemutatása és cseréje
---------------	---

Továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés az interneten keresztül.

A digitális kompetencia az információs társadalom technológiáinak szerepét és lehetőségeinek értését, alapos ismeretét jelenti a tanulásban, ismeretszerzésben, a személyes és társadalmi életben, valamint a munkában.

6.2.6 LELKI EGÉSZSÉG MEGŐRZÉSE

A gyerekek lelki egészségének ápolása alapvető feladata iskolánknak. Ennek érdekében fejlesztjük:

- a gyerekek **önismeretét**,
- pozitív gondolkodását,
- konfliktustűrő és konfliktusmegoldó képességét,
- a tanulók ön- és társértékelési kompetenciájának kialakítását, fejlesztését,
- hozzásegítjük, hogy életében **eredményes**, sikerorientált személlyé váljék.

6.2.7 TESTI EGÉSZSÉG FENNTARTÁSA

A testi egészség nevelésében alkalmazzuk az alábbi lehetőségeket:

- **természetjárás, testnevelés**, tömegsportrendezvények,
- törekszünk a **higiénia** elveinek elsajátíttatására,
- alkalmazunk **mozgásművészeti** lehetőségeket az érdeklődők számára,
- gyógytestnevelést tartunk az arra kötelezettek számára,
- megtanítjuk úszni és úszni szeretni a gyerekeket,
- törekszünk a gyerekek egészséges és helyes táplálkozási szokásainak kialakítására,
- az egészségnevelés eszközeivel fellépünk a drogfogyasztás ellen,
- használjuk a DADA program lehetőségeit.

6.2.8 AZ EMBERI KAPCSOLATOK ÉS KOMMUNIKÁCIÓ FEJLESZTÉSE

A gyerekek személyközpontú kapcsolatainak fejlesztése meghatározó jelentőségű iskolánkban. Fontos, hogy a nyitott, empátikus, kooperatív együttműködés képességeit megalapozzuk az általános iskolai évekkel, s mindezek az értékek érvényesüljenek a gyerekek közötti, a különböző korosztályok közötti és a felnőtt, dolgozók-szülők közötti viszonyban. A szociális készségek, kompetenciák fejlesztése, a tanulói együttműködés különböző formáinak alkalmazása – páros és csoportmunka, projektmunka, otthoni egyéni feladatok vállalása – során történik.

Olyan iskolai kommunikációs kultúra kialakítására törekszünk, amely tolerálja a másságot, amelyben az iskola polgárai érvényesíthetik elképzeléseiket, mindaddig, amíg ezzel mások ugyanilyen szabadságát nem korlátozzák. Ezzel párhuzamosan a felelősségvállalás megalapozására törekszünk, melynek hatékony terepe lehet az együttműködésre épülő kooperatív csoportmunka.

A kommunikáció nemzetközivé válása miatt az iskola tanulói ismerjenek meg és használjanak legalább egy idegen nyelvet.

6.2.9 KÖZÖSSÉGI ÉLETTÉR MEGTEREMTÉSE

Az iskola élettere az iskola polgárainak, a gyerekeknek, a szülőknek, az iskolai dolgozóknak, és élettere az iskola környezetében élő embereknek.

- A Báthory István Sportiskolai Általános Iskola nyitott a tanórák idején túl a környezetében jelentkező, profiljához illeszkedő társadalmi igények kielégítésére. Ezért rendszeresen felmérjük ezen igényeket, s ezek kielégítésére választékot kínálunk **az iskola keretein belül**.
- A programok finanszírozása érdekében pályázati, önköltséges lehetőségeket keresünk, megszervezzük a szülők szakértelmének bekapcsolási lehetőségét, a felajánlott szülői szakértelmeket rögzítjük és párosítjuk a kért igényekkel.
- Létrehozuk a tanári képesség- és tudásbankot, amelyekben a szakmai területen kívüli ismereteket térképezzük fel, és ezeket is elérhetővé tesszük azok számára, akik ezt igénylik.

6.2.10 GYERMEKI ALKOTÓKÉPESSÉG FEJLESZTÉSE

A gyermeki kíváncsiság, kreativitás, önkifejezési igény beépítése a nevelési folyamatba erősítheti az iskolai élet során a kötődéseket egymáshoz, valamint az iskolai élethez, szolgálja a sokszínűséget, és támogatja a gyerekeket abban, hogy egymás előtt tekintélyre tegyenek szert. Ennek érdekében indokolt, hogy az iskolai tanulási időben szabadon választott alkotó

munkának időt, teret, segítséget biztosítsunk. Tanulási időn a tanítási órákat és a délutáni kínálatot értjük. Munkaformája az egyéni elkészítendő alkotás jellegéből adódóan lehet egyéni és csoportos jellegű.

Az alkotó tevékenység javasolt területei:

- tantárgyakhoz kapcsolódóan gyűjtőmunkából különböző alkotások, - művészeti nevelés,
- szórakozás,
- egyéni érdeklődésből adódó alkotások, pl.: képregény írása, stb.
- iskolai élettér otthonosabbá tétele,
- önálló tervezésen és témaválasztáson alapuló tudományos jellegű munkák,
- projekt munkák.

Fogékonyak vagyunk bármiféle egyéni gyermeki kezdeményezés segítésére!

6.2.11 SIKERRE NEVELÉS

Iskolánk fontos nevelési területe a sikeresen, eredményesen boldogulni tudó gyerekek nevelése. Ennek kialakulása érdekében fejlesztjük a tanulókat:

- reális önismereten alapuló, egészséges önbizalmát, reális erősségeiken alapuló pozitív önértékelését,
- megvalósítható tanulmányi és tanulmányokon kívüli célkitűző képességét, - a csoportos együttműködéshez fontos attitűdöket, szervezési alapismereteket, az együttműködéshez szükséges önfegyelmet,
- a sikeres közvetlen kommunikáció, a másik ember meghallgatásának, elfogadásának és az egyenrangú kapcsolatok kialakításának képességeit,
- a saját megtervezett célok elérésekor szükséges kitartást, akaratot és kudarctűrő képességeket.

7. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS PEDAGÓGIAI FELADATAI

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

7.1 A TANULÓK ERKÖLCSI NEVELÉSE

Feladata: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása. **Az iskola feladata, hogy felkészítse a tanulókat az életben elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira.**

Az iskolában az Etika, hit- és erkölcstan órákon világnézetileg semleges, nem a különféle vallások kinyilatkoztatásaira, hanem a racionális érvelésre és vitára épülő tananyagot tanítunk.

7.2 A TANULÓK ÉRTELMI NEVELÉSE

Feladata: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.

7.3 A TANULÓK GONDOLKODÁSI KÉPESSÉGÉNEK FEJLESZTÉSE

Feladata: A problémamegoldó gondolkodás, a rendszerező képesség, az induktív és deduktív gondolkodás, a kombinatív képesség az analógiás, a korrelatív és a kritikus gondolkodás fejlesztése.

7.4 A MEGISMERÉSI KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE

Feladata: Az információszerző és feldolgozó, a kommunikációs, a szövegalkotási képesség fejlesztése, az ismeretek új helyzetekben való alkalmazásának megtanulása. Eligazodás a mindennapi gyakorlati élethelyzetekben.

7.5 A TANULÓK KÖZÖSSÉGI (TÁRSAS KAPCSOLATOKRA FELKÉSZÍTŐ) NEVELÉSE

Feladata: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és a felelősségteljes kommunikáció elsajátítása.

7.6 A TANULÓK ÉRZELMI (EMOCIONÁLIS) NEVELÉSE

Feladata: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása. A belső értékrend és értékek felé való orientálódás megerősítése.

7.7 A TANULÓK AKARATI NEVELÉSE

Feladata: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség a személyes képességekbe vetett hit kialakítása és megerősítése.

7.8 A TANULÓK NEMZETI NEVELÉSE

Feladata: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése. A nemzeti műveltség átadása.

A határon túli magyarlakta területek nevezetességeinek megismerése, a kapcsolatok kiépítése illetve ápolása kiemelt feladata az iskolának. Már meglevő kapcsolataink erősítését is fontosnak tartjuk erdélyi és vajdasági testvériskoláinkkal (Románia Sepsiszentgyörgy „Váradi József, Általános Iskola; Szerbia Bezdán „Testvériség-Egység” Általános Iskola).

7.9 A TANULÓK ÁLLAMPOLGÁRI NEVELÉSE

Feladata: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

7.10 A TANULÓK MUNKÁRA NEVELÉSE

Feladata: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása. **Találja meg helyét a családban, a társadalomban, a munka világában.**

Legyen képes felelős döntések meghozatalára, legyen képes önálló tájékozódásra, cselekvésre.

7.11 A TANULÓK EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA TÖRTÉNŐ NEVELÉSE

Feladata: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

7.12 GAZDASÁGI NEVELÉS

Feladata: A tanulók váljanak tudatos fogyasztókká. Az okos gazdálkodás képességének a kialakítása.

7.13 A TANULÓK KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁSRA TÖRTÉNŐ NEVELÉSE

Feladata: A tanulóknál a környezet megbecsülésének és megóvásának tudatosítása, ebben a felelős magatartás kialakítása a kirándulások, túrák erdei iskolák során. A tanulók felvilágosítása, hogy mit tehetnek ők maguk a környezetvédelemért, ehhez kapcsolódó tevékenységek szervezése. (Szelektív hulladékgyűjtés, veszélyes hulladékok elkülönítése, papírgyűjtés, növények ültetése, gondozása, kampányokba való bekapcsolódás.)

8. ÖRÖKÖS BOLDOG ISKOLA

8.1 A BOLDOGSÁGPROGRAM ALKALMAZÁSA ISKOLÁNKBAN

Iskolánk a Veszprémi Báthory István Sportiskolai Általános Iskola a 2015/16 éves tanévben az országban elsőként sikeresen pályázott a Boldog iskola cím elnyeréséért.

A sikeres pályázat egyik feltétele a Boldogságprogram/ Boldog Iskola program megjelenítése az iskola pedagógiai programjában.

A pályázat elnyerésének másik feltétele a boldogságórák tartása legalább egy osztályban a tanév során, ez iskolánkban megvalósul.

A Boldogságprogramot és a Boldog Iskola pályázatot a KLIK 2016. tavaszán hivatalosan is elfogadta, honlapján is megjeleníti.

A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az iskolás korosztály számára.

Magyarországon a Jobb Veled a Világ Alapítvány szervezésében a Boldogság Intézet szakmai csapata egy teljes programot kidolgozott ki a diákok boldogságra való tanítására. Számos vizsgálat bizonyítja, hogy a Boldogságórák csökkentik a tanulók szorongását, miközben erősíti önbizalmukat. Így nemcsak kiegyensúlyozottabbá válnak a gyerekek, de az iskolában is jobban teljesítenek. A Boldogságórák tapasztalataiból születettek meg a Boldogságóra kézikönyvek és munkafüzetek.

8.1.1 A BOLDOGSÁGÓRÁK CÉLJA

A Boldogságórák célja nem az, hogy problémamentes életmodellt állítson a fiatalok elé, hanem, hogy vezérfonalat adjon az iskolásoknak, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint a testi-lelki egészségmegtartás tényezőinek tanulmányozására adjon lehetőséget.

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit. Az egyes témakörök sorrendben:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése

6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömek élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

Fontosnak tartjuk az értelmi nevelésen túl a gyermekek lelki nevelését, az általunk nevelt csemeték olyan technikákat tanuljanak, ami segítséget ad számukra a mindennapi életben. Szeretnénk, hogy megfelelő megküzdési stratégiák álljanak az általunk nevelt diákok rendelkezésére problémás helyzetekben.

A problémás gyerekek neveléséhez, ezzel a technikával kiegészítjük módszertani palettánkat. Hiszünk abban, hogy a pozitív megerősítés kihat a gyermek önismeretének egészséges fejlődésére, teljesítményére és eredményeire, kapcsolataira.

Minimum havi egy óra és egy feladat elvégzése a gyerekekkel, de érdemes ettől több órát szánni a témákra, hogy beépüljön a gyerekek szokásrendszerébe a havi boldogságfokozó technika. Egy témánál érdemes megmaradni egy hónapig, hogy elegendő ideje legyen a diákoknak saját tapasztalatok gyűjtésére. A feladatok játékos, vidám, kreatív formát öltenek, melyek a havi boldogságfokozó témát bontják ki, és gyakorlatban fejlesztik az optimista gondolkodást, tapasztalati tanulás útján.

9. VESZPRÉMI BÁTHORY TEHETSÉGPONT

Iskolánk 2015 augusztusában felvételt nyert a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács által létrehozott Országos Tehetségpontok hálózatába, ezáltal még inkább előtérbe helyezve az iskola tehetségtámogató munkáját.

A 2017/18 évi akkreditációs folyamatban való részvétel eredményeként **intézményünk az Akkreditált Kiváló tehetségpont** címet nyerte el.

Veszprémi Báthory Tehetségpont TP 111 001 997

A Tehetségpont indulásakor a helyi, települési hatókörre fektetjük a fő hangsúlyt. Tevékenységünk középpontjában továbbra is iskolánk tanulói állnak, de nyitottak vagyunk más iskolában tanuló diákok számára is. A tehetségprogramok folyamatos biztosítása, finanszírozása érdekében figyelemmel kísérjük a pályázati lehetőségeket.

9.1 A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT AZ ALÁBBI TEVÉKENYSÉGEK SEGÍTIK:

- Tehetségkeresés/azonosítás

Szakképzett pedagógusok tapasztalataira épülő felmérés alapján, fejlesztő szakember segítségével, minél több forrásból próbálunk információt gyűjteni a tanulók teljesítményéről, képességeiről.

- Tehetségfejlesztés/gondozás

9.2 TEHETSÉGNEVELÉS, TEHETSÉGFEJLESZTÉS

9.2.1 A TEHETSÉG FELISMERÉSE, A TEHETSÉGFEJLESZTÉS MÓDJAI:

- gyorsítás, léptetés (a tehetségesek egy év alatt több év anyagát végzik el)
- gazdagítás, dúsítás (enrichment) – a tehetséges gyerekek a normál oktatásban
- tanulnak, de a tanulás bizonyos idejében differenciált, különleges tehetséggondozásban részesülnek az iskolában
- csoportbontás
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése; differenciálás
- a nem kötelező (választható) tanórán tanulható tantárgyak tanulása,
- a tehetséggondozó foglalkozások;
- az iskolai sportkör;
- a szakkörök, tehetséggondozó műhelyek;
- versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.);
- a szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a továbbtanulás segítése
- hatásvizsgálat
- nyomon követés

9.2.2 TEHETSÉG TANÁCSADÁS

A tehetségígéret fejlődésére, fejlesztésére vonatkozó útmutatás pedagógusoknak, együttműködő szakembereknek (pl. edző, fejlesztő pedagógus), szülőknek.

9.2.3 TEHETSÉGPONTOK HÁLÓZATBAN TÖRTÉNŐ EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Különösen fontosnak tartjuk a hálózatépítést, folyamatos információcserét, más Tehetségpontokkal. Együttműködünk a város óvodáival, iskoláival, középiskoláival, kulturális intézményekkel és sportegyesületekkel. Ezen túl szinte elsődlegesnek tartjuk a szülőkkel való együttműködést, kapcsolattartást, tájékoztatást.

10. HATÁRTALANUL! PROGRAM

A **Határtalanul! program** célja a magyar-magyar kapcsolatok építése, személyes kapcsolatok kialakítása, elmélyítése. A program a nemzetpolitikai célt fordítja le konkrét tapasztalatokra, azaz a Határtalanul! a nemzeti összetartozás operatív programja.

Keretében magyarországi iskolák tanulói az állam támogatásával osztálykiránduláson vesznek részt a szomszédos országok magyarlakta területein, így személyes tapasztalásokat szereznek a külhoni magyarságról.

Lehetőség szerint a hetedik évfolyamon tanulók a **Határtalanul! program** keretében részt vesznek e programban és felkeresik az egykori Magyarország történelmi emlékhelyeit.

11. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

Az egészség eszköz életcéljaink megvalósításához. Pozitív fogalom, amely a társadalmi, közösségi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi, lelki képességeket hangsúlyozza.

Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket felügyeljék és javítsák. Az egészségfejlesztés átfogó társadalmi és politikai folyamat, amely nemcsak az egyének képességeinek és jártasságának erősítésére irányuló cselekvéseket foglalja magába, hanem olyan tevékenységeket is, amelyek a társadalmi, környezeti és gazdasági feltételek megváltoztatására irányulnak azért, hogy azoknak a köz és az egyén egészségére gyakorolt hatása kedvező legyen.

A gyerekek hosszú éveket töltenek az iskolában. Ebben az időszakban érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlesztésükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, az életideálokat és preferenciák kialakítását.

Az iskolának a gyermekekre gyakorolt hatása többretegű, komplex kommunikáció.

Az iskola tehát a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására.

Az egészségnevelés alappillére a prevenció.

Két része van:

- **Primer prevenció:** A betegségeket előidéző tényezők korai felismerésére és elkerülésére irányuló tevékenység. Feladatkörébe elsődlegesen a felvilágosító előadások tartoznak. Az iskolának ebben van jelentős szerepe.
- **Szekunder prevenció:** Feladatkörébe tartoznak az életkorhoz kötött kötelező szűrővizsgálatok. Szerzett vagy veleszületett fejlődési rendellenességgel, krónikus megbetegedéssel, hátrányos családi körülmények között élő tanulók életvitelének segítése. Több figyelmet kell fordítani azokra, akik differenciált testi nevelésben részesülnek, gyógytestnevelés foglalkozáson vesznek részt.

11.1 AZ ISKOLAI EGÉSZSÉGNEVELŐ PROGRAM SZEREPLŐI

- a diákok
- az intézmény vezetője
- a tantestület (kiemelt szerepük van a testnevelőknek, biológia szakos tanároknak és az osztályfőnököknek)
- az iskolaorvos
- az iskolavédőnő
- az iskolát ellátó fogorvos
- a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős
- a diákönkormányzatot segítő pedagógus
- a szülők
- az iskola valamennyi dolgozója

11.2 AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS ISKOLAI TERÜLETEI

Az iskolai egészségnevelésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez.

Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységekben

alapozódhassanak meg. Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülni.

Az egészségnevelés színterei főként az osztályfőnöki és biológia valamint a testnevelés órák. Fontos azonban, hogy az egészségnevelés beépüljön valamennyi tantárgyba. Minden tantárgynak van kapcsolódási pontja az egészségfejlesztéshez, pl.: ismeretátadás, interaktív gyakorlatok, esetelemzések, számításos feladatok stb.

A mindennapos testnevelés bevezetése megfelelő segítség, jó lehetőség az egészséges életmód szemléletének kialakításához. Iskolánkban számos sportág közül választhatnak a fiatalok. Nagyon fontosnak tartjuk ennek jelenlétét az iskolában, hiszen tapasztaljuk, hogy a modern kor és az azzal együtt járó technológiák az embert olyan életmódba kényszerítik, amely a mozgásszegény életmódhoz, a fizikai képességek hanyatlásához vezethet, áttételesen előidézve ezzel a szellemi teljesítmény romlását is. Az iskolai testnevelés és a sport keretei között az egészségnevelés a szociális kompetenciák, a csapatmunka, valamint a társakkal történő kreatív együttműködés egyaránt fejleszthető.

A tanórán kívüli foglalkozások is jó lehetőséget teremtenek az egészségneveléshez.

Tanórán kívüli foglalkozások:

- Napközis foglalkozások (esetfeldolgozás, játékok, játékos gyakorlatok formájában)
- Délutáni szabadidős foglalkozások (sportfoglalkozások, versenyek, csoport foglalkozások, szakkörök keretein belül.)
- Egészségnap
- Kirándulások, erdei iskolák, túrák, sportprogramok.

11.3 AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS CÉLJA

A cél az, hogy az egészségnevelés a kulturális szint emelésével, az életmód formálásával elősegítse a tanulóknak egyrészt az egészség kialakítását, megtartását, a betegségek megelőzését, másrészt, hogy megtanulják, miként állhat helyre egészségi állapotuk.

Az iskolai egészségnevelő program a diákokért van, az ő egészséges életvitelüket szolgálja.

Az őket érintő egészségükkel kapcsolatos problémáikról közvetlenül tudomást szerezhetünk, ha megvan a bizalom az iskolai egészségnevelő program szereplői között. Ennek a bizalomnak a kialakítása a program egyik legfontosabb célja.

A különböző vizsgálatok, felmérések pedig a közvetett információszerzést szolgálják. Szükséges a pedagógusok és az iskolai egészségügyi szolgálat munkatársainak szoros

együttműködése. Az iskolai egészségügyi szolgálat hatékony munkájához azonban elengedhetetlen az iskolavezetés és a tantestület támogatása, bizalma.

11.4 ISKOLAI EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS

Az iskola egészségügyi ellátásról szóló jogszabály előírja, hogy minden iskolának legyen kijelölt orvosa és védőnője, valamint a tanulók fogászati ellátását végző kijelölt fogorvosa, akik a jogszabályban foglalt feladatokat az önkormányzattal és az Országos Egészségbiztosító Pénztárral kötött szerződés értelmében látják el.

Iskolánk orvosi rendelője a 2011/2013 tanév szeptemberében kapta meg a működési engedélyt. A tanulók egészségügyi ellátását nagymértékben segíti, hogy nem kell iskolán kívül kísérni a gyermekeket.

Az egészségügyi feladatokat az orvos és a védőnő közösen látja el.

Feladataik a következőképpen csoportosíthatók:

A tanulók életkorhoz kötött vizsgálata, amely magában foglalja a testi, érzelmi és intellektuális fejlődés követését és az érzékszervek vizsgálatát. Az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok a fejlődés követésén kívül a krónikus betegségek és kóros elváltozások korai felismerésére is irányulnak.(szekunder prevenció)

- Adott esetben a tanulók elsősegélyben való részesítése.
- Közreműködés: közegészségügyi, járványügyi, táplálkozás egészségügyi és balesetvédelmi feladatok ellátásában az iskola vezetésével egyeztetve.
- Életkorhoz kötött kötelező védőoltások szervezése, lebonyolítása.
- Felkérésre közreműködés egészségügyi szakértői feladatokban.

A fent említett rendelet erre nem tér ki részletesen, de az iskolaorvos, és különösen a védőnő hagyományos feladatai közé tartozik az egészségnevelésben való részvétel.

Az iskolai egészségügyi ellátás különösen a következő területeken tud ismereteket nyújtani, és bekapcsolódni a tanórák témáihoz:

- Az egészséges életmód és betegség összefüggései.
- Serdülőkori változások ismerete, segítségnyújtás a serdülőkori érzelmi, magatartási, életmódbeli és szexuális problémák, valamint krízisek megoldásában.
- Barátság-szerelem, kortárs kapcsolatok hatásai.
- Környezetünk tisztasága, biztonságos környezetünk.
- Egészséges táplálkozás alapvető kérdései, jó minták kialakítása.
- Veszélyes helyzetek, baleset-megelőzés, közlekedésbiztonság, elsősegélynyújtás.

- Helyes napirend, egészséges életmód kialakítása. Személyi higiéné.
- A család szerepe, családi életre nevelés.
- Szenvedélybetegségek káros hatásai, veszélyei, rossz magatartásminták elkerülése.
- Áldozattá válás - megelőzés.
- Az agresszió megelőzése, krízis helyzetek megoldása, büntethetőség, felelősségvállalás.

Az előadások, amennyiben lehetőség van rá, az interaktív tábla használatával történnek.

A segítő kapcsolatok intézményen belüli lehetőségét az iskola vezetése, az iskolaorvos, a védőnő, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, külsős előadók, pl.: drogügyi koordinátor, a családvédelmi szolgálat munkatársai, a rendvédelmi szervek munkatársai, az osztályfőnökök, a szaktanárok és a diákok együttműködése jelenti.

A szülő, a család a legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett munkában. A szülők megfelelő tájékoztatás és információátadás után aktív részvételükkel tudják támogatni az iskola egészségfejlesztő programjait, közülük többen szakértelmükkel is jelentősen növelhetik az iskolai munka hatékonyságát. A szülők és az iskola együttműködése elengedhetetlen. A szülők véleményét a szülői értekezleteken, fogadóórák alkalmával ismerhetjük meg. Ezen alkalmakkor gyűjthetjük össze a szülők által megfogalmazott problémákat, majd ezekre közösen keresünk megoldást.

Az iskolai egészségneveléssel kapcsolatos feladatok vonatkoznak az oktatási intézmény valamennyi alkalmazottjára. Értve ez alatt:

- Az iskola helységeinek tisztaságát, szellőzését, világítását, fűtését, berendezési tárgyainak állapotát, a mellékhelyiségek állapotát, tisztaságát, a megfelelő higiénés szokások kialakítását.
- A tiszta és balesetmentes környezet megteremtését.
- A tanulók terhelhetőségét, az órarend és a tanári foglalkoztatás változatosságát, a megfelelő pihenőidő biztosítását.
- Megfelelő étrend kialakítása az étkezdében, az iskolai büfében.

Iskolánk célja, hogy tanulóinkban kialakítsuk az egészséges életmód iránti igényt. A tanulók képesek legyenek objektíven felmérni saját egészségi állapotukat, ismerjék az egészségkárosító tényezőket, azok veszélyeit. Az egészség érték legyen számukra, utasítsák el a számukra károsat. Mindezek eléréséhez lehetőséget biztosítunk az ismeretek átadásával és a programok szervezésével.

12. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERV

A tanév elején az iskola valamennyi tanulója baleset- és tűzvédelmi oktatásban részesül, melynek keretében érintik az alapvető elsősegély-nyújtási ismereteket is.

A tanév során folyamatosan megjelenik a különböző tantárgyak tematikájában az elsősegélynyújtás, különösképpen a testnevelés, technika, környezetismeret és osztályfőnöki órákon.

A természetismeret és biológia tantárgyak tematikai egységeiben szintén szerepel az elsősegélynyújtás.

Természetismeret 5. osztály: Ember szervezete és egészsége témakör

Biológia 8. osztály: Szépség, erő egészség témakör

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítására az iskolában az iskolavédőnői hálózat segítségével a téma iránt különösen érdeklődő tanulók számára szakköri formában adunk lehetőséget.

A szakköri tematika 18 foglalkozásra tervezett.

A szakkör célja:

- A tanulók ismerjék meg:
 - a korszerű elsősegély elsajátításának jelentőségét, saját ténykedésük lehetséges életmentő értékét,
 - az újraélesztés fogalmát és az időhatáraiból adódó emberi kötelezettséget,
 - az alapvető életműködések biológiai lényegét és funkcionális anatómiai áttekintését,
 - az alapvető életműködések legfőbb zavarait,
 - az újraélesztés ABC-jének értelmét,
 - az elsősegélynyújtás általános szabályait.
- Sajátítsák el:
 - az életmentésre és az elsősegélynyújtásra irányuló készséget, hozzáállást,
 - az alapvető életműködések zavarainak felismerését,
 - az újraélesztés ABC-jéből az „A” és „B” betűkkel kapcsolatos teendőket,
 - a legfontosabb egyéb elsősegély-nyújtási tudnivalókat,
 - a segélyhívás módját.
- Legyenek képesek:

- a légútbiztosítás szabályos elvégzésére, hangsúlyozottan beleértve a stabil oldalfekvés önálló létesítését,
- a légzés, illetve a vérkeringés megszűnésének megállapítására,
- a szájból orrba befúvásos lélegeztetés elvégzésére,
- egyszerű sebvédelemre és visszeres vérzés csillapítására,
- ütőerek nyomáspontjainak felkeresésére és ütőeres nyomókötés alkalmazására,
- balesetek, betegek megfelelő ideiglenes nyugalomba helyezésére.

13. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A tanulói személyiségfejlesztésre irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül. A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

13.1 A TANULÓI KÖZÖSSÉGEK FEJLESZTÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATAINK

A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.

Feladata: Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.

Feladata: A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.

Az önkormányzás képességének kialakítása.

Feladata: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.

Feladata: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos szervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

Az iskolában a nemzetünk szabadságtörekvéseit tükröző, továbbá nemzeti múltunk mártírjainak emlékét, példáját őrző nemzeti ünnepek, valamint az iskola hagyományai ápolása érdekében meghonosított egyéb emléknapok, megemlékezések a következők:

- az aradi vértanúk napja (október 6.),
- a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatainak napja (február 25.),
- a holokauszt áldozatainak napja (április 16.),
- a Nemzeti Összetartozás Napja (június 4.),
- a március 15-ei és az
- október 23-ai ünnepély.

Az iskolai élethez kapcsolódó ünnepek megünneplésének időpontját minden évben az iskola munkaterve rögzíti.

Feladata: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

13.2 A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS ÉS A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS FELADATAINAK MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGI RENDSZER ÉS SZERVEZETI FORMÁK

A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a hosszabb tanítási-tanulási folyamatba illeszkedő tanítási óra.

Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást.

- a) A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a gyermekeket tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartjuk. Kialakítsuk bennük az élethosszig tartó tanulás igényét.
- b) A tanítási órák tervezésekor és szervezésekor minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.
- c) Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez. A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat,

így - elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél - a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.

Az iskolában a nevelési és oktatási célok megvalósítását az alábbi tanítási órán kívüli tevékenységek segítik:

a) Hagyományőrző tevékenységek

- Fontos feladat az iskola névadójának, Báthory István emlékének az ápolása. Ezt szolgálják a Báthory-napok rendezvényei, az ehhez kapcsolódó különféle iskolai és városi szintű események megszervezése.
- Minden tanév folyamán ünnepséget, megemlékezést tartunk a következő alkalmakkor: 1956. október 23-a, 1849. október 6-a, 1848. március 15. évfordulóján, a 8. osztályosok ballagásakor, májusban a kulturális bemutató alkalmával.
- A tanulók az iskolai együvé tartozás jelképeként minden iskolai és iskolán kívüli rendezvényen, eseményen viselik az intézményt szimbolizáló nyakkendőt. Sportrendezvényeken a tanulók az iskola emblémájával ellátott pólót viselik. (Kivétel: Kék Madár osztályok 1-4.)
A nyakkendő és a póló költségét a szülők viselik.
- Összefoglalót készítünk az iskolában folyó (több éves) munka főbb eseményeiről. Erről kiadványt készítünk egy-egy jelesebb évfordulóhoz kapcsolódva.

b) Diákönkormányzat. A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőjére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai diákönkormányzat munkáját az 5-8. osztályokban megválasztott küldöttekből álló diákönkormányzati vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola intézményvezetője által megbízott nevelő segíti.

c) Napközi otthon, tanulószoba. A közoktatási törvény előírásainak megfelelően – amennyiben a szülők igénylik – az iskolában tanítási napokon a délutáni időszakban az 1-4. évfolyamon napközi otthon működik, az 5-8. évfolyamon tanulószoba szervezhető.

d) Diákétkeztetés. A napközi otthonba felvett tanulók napi háromszori étkezésben (tízórai, ebéd, uzsonna) részesülnek. A napközibe nem járó tanulók számára – igény esetén – ebédet (menzát) biztosít az intézmény. Az iskola fenntartója által megállapított étkezési térítési díjakat előre meghatározott és közzétett módon kell

befizetni.

- e) **Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások.** Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.
 - Az 1-4. évfolyamon az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulók képességeinek fejlesztésére heti legalább egy felzárkóztató órát szervezünk.
 - A 8. évfolyamon a továbbtanulás, a középiskolai felvétel elősegítésére a gyenge eredményt elérő tanulók részére felzárkóztató, a jó eredményt elérő tanulók részére képességfejlesztő foglalkozásokat tartunk heti egy órában magyar nyelv és matematika tantárgyakból. További tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt.
- f) **Iskolai sportkör.** Az iskolai sportkör tagja az iskola minden tanulója. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.
- g) **Szakkörök.** A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művésziek, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembevételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt.
- h) **Versenyek, vetélkedők, bemutatók.** A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában évente rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a nevelők szakmai munkaközösségei vagy a szaktanárok végzik.
- i) **Tanulmányi kirándulások.** Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából az osztályok számára évente egy alkalommal tanulmányi kirándulást szerveznek. A tanulmányi kiránduláson való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

- j) **Erdei iskola.** A nevelési és a tantervi követelmények teljesítését segítik a táborszerű módon, az iskola falain kívül szervezett, több napon keresztül tartó erdei iskolai foglalkozások, melyeken főleg egy-egy tantárgyi téma feldolgozása történik. Az erdei iskolai foglalkozásokon való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.
- k) **Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozás.** Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások. Az e foglalkozásokon való részvétel – ha az költségekkel is jár – önkéntes. A felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.
- l) **Szabadidős foglalkozások.** A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez (pl. túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdélutánok, táncos rendezvények stb.). a szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.
- m) **Iskolai könyvtár. A tanulás fontos színtere és eszköze az iskola könyvtára és informatikai bázisa.** A tanulók csoportos és egyéni tanulását, önképzését, szabad idejének hasznos eltöltését a tanítási napokon látogatható iskolai könyvtár segíti.
- n) **Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.** A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (pl. sportlétesítmények, számítógép stb.) a tanulók – tanári felügyelet mellett – egyénileg vagy csoportosan használják.
- o) **Hit- és vallásoktatás.** Az iskolában a területileg illetékes, bejegyzett egyházak – az iskola nevelő és oktató tevékenységétől függetlenül – hit- és vallásoktatást szervezhetnek. A hit- és vallásoktatáson való részvétel a tanulók számára önkéntes.
- Az Etika, hit- és erkölcs tanítása kötelező tanórai foglalkozás keretében heti 1 órában, felmenő rendszerben: 2013. szept. 1-jétől az 1. és 5. évfolyamon indul.**

13.3 A BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEK ENYHÍTÉSÉT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK

- szoros kapcsolat a helyi óvodai intézményekkel, nevelési tanácsadóval és gyermekjóléti szolgálattal;

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a felzárkóztató órák;
- a napközi otthon;
- a tanulószoba;
- a felzárkóztató foglalkozások;
- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolata;
- a családlátogatások;
- a szülők és a családok nevelési gondjainak segítése.

13.4 A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT AZ ALÁBBI TEVÉKENYSÉGEK SEGÍTIK

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a nem kötelező (választható) tanórán tanulható tantárgyak tanulása,
- a tehetséggondozó foglalkozások;
- az iskolai sportkör;
- a szakkörök;
- versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.);
- a szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a továbbtanulás segítése.

14. AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA ÉS AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

A társadalomban bekövetkezett változások az osztályfőnöki szerep konkrét megjelenési formáját nagyban befolyásolják, mivel tartalmára hat az adott iskola programja, a helyi lehetőségek, az aktuális körülmények.

14.1 AZ OSZTÁLYFŐNÖKI SZEREP TARTALMA

Az oktatási rendszer folyamatos változása hangsúlyeltolódásokat idézett elő, mely megjelenik az értékek átrendeződésében is. Így a megváltozott társadalmi és szociális kihívások következtében fellép az osztályfőnöki munka igényének alapos áttekintése.

Az osztályfőnöki tevékenységet befolyásoló hatások:

- a gyermektől induló hatások;
- a kollégáktól érkező hatások;
- a szülők felől, illetve a szülők irányába ható információk;

E dimenziók jelzik az osztályfőnöki funkció komplex, differenciált, rugalmas és integrált jellegét és azt is, hogy e szerep szükségszerűen nem konfliktusmentes.

Az osztályfőnök szerepe igen sokrétű, mely megnyilvánul a csoportfelelős és a hivatalból kijelölt személyi felelős feladatkörben.

A feladatkör kiterjed:

- a differenciált személyiségfejlesztés feltételeinek megteremtésére:
 - a tanulók megismerésére
 - a tanulók érdekeinek, szükségleteinek képviselésére
 - fejlődésük értő követésére
 - fejlesztő értékelésre
- az osztályközösség minőségének fejlesztésére
- az osztályfőnöki órák megtartására
- a tanulók szűkebb és tágabb környezetében nyert tapasztalatok feldolgozására, segítségnyújtásra
- a tantestületen belül:
 - a tanulók érdekeinek, szükségleteinek képviselésére,
 - az információcsere biztosítására,
 - a helyi tanterv működéséhez való hozzájárulásra,

- a problémák feltárásnak tartalmi elemzésére.
- az ellentétes érdekek egyeztetésére
- a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartásra, az egyenrangúságon alapuló partneri kapcsolat kialakításra
- a szükség szerinti szociális funkciók vállalására
- a megfelelő gyermekvédelemre

Az alábbi feladatkörök a következő területeken határozzák meg az osztályfőnök tevékenységét:

- a gyermek személyiségének fejlesztésére, értékközvetítésre irányuló nevelőmunka
- az osztályközösség fejlesztését szolgáló feladatok
- az osztályfőnöki órák megtartása
- a kapcsolattartás különböző formáiban végzett teendők

14.2 A GYERMEK SZEMÉLYISÉGÉNEK FEJLESZTÉSE

Az osztályfőnök értékközvetítő szerepét jelentősen befolyásolja a társadalom értékrendszere, s annak homogén, illetve plurális volta.

A gyermeki személyiség jobb megismeréséhez számos pedagógiai, pszichológiai módszer áll az osztályfőnök rendelkezésére.

A tanulók személyiségének fejlesztéséhez összegyűjtött információk egy része objektív, így megfigyelhető, ilyen például a gyermek

- családi helyzete
- egészségi állapota
- teljesítménye, eredményei (önállóság, feladattudat, motiváltság, kreativitás, figyelem)
- szociális képességei, társas közösségi kapcsolatai
- konfliktusai és azok kezelésének képessége

Az osztályfőnök számára információforrás lehet: a család, a pedagógusok, személyes megbeszélések, a társak körében történő beszélgetések, tevékenységi formák közben történő megfigyelések, stb.

14.3 AZ OSZTÁLYKÖZÖSSÉGEK FEJLESZTÉSÉRE IRÁNYULÓ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA

Az osztály az a közeg, amelyben a gyerekek önmagukról, a világról meghatározó élményeket, értékeket kapnak, melyek fontos formálói személyiségüknek.

Az osztályfőnök munkája kiterjed:

- az osztályközösség megismerésére, struktúrájának feltérképezésre
- az osztályközösség életének megszervezésére, az együttműködés biztosítására, a szabályrendszer kidolgozására, az osztályon belüli differenciálódás helyes kezelésére
- a távlatok, a saját célok megfogalmazására, az önismereti képességek fejlesztésére
- a hagyományok ápolására, új hagyományok kialakítására
- a közösségi tudat erősítésére.

Az osztályközösség megismerésére a szociometria és a „problémafeltáró osztálytükör” módszereket hatékonyan alkalmazhatják az osztályfőnökök.

A szociometria felvétele, kiértékelése és visszajelzése nem azonos felkészültséget igényel az osztályfőnöktől. Az első kettő kockázatmentesen alkalmazható, míg a kiértékelés nagy odafigyelést igényel.

14.4 AZ OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRÁK MEGTARTÁSA

Az osztályfőnöki órák funkciója a következőkben határozható meg:

- a) a tanulók segítése
 - önismeretük fejlődésében
 - az önnevelés iránti igény felkeltésében
 - személyiségük stabilizálásában
 - életpályájukra való felkészülésben/felkészítésben
- b) szociális képességeik fejlesztése (saját élményeikre alapozva)
- c) szerepvállalás
 - az iskolában és az iskolán kívül szerzett élmények feldolgozásában
 - a valóságban történő eligazodás segítésében
 - felelős, tudatos állampolgárrá nevelésben

Az osztályfőnöki órák tematikájában időt kell biztosítani a következőkre:

- az aktuális problémák megbeszélése

- az évente kétszeri magatartás és szorgalmi jegyek értékelése
- az osztálykirándulás szervezése
- az ünnepélyekre való felkészülés
- a pályaválasztás
- az egészséges étellel összefüggő kérdések megbeszélése

14.5 AZ OSZTÁLYFŐNÖK ÉS A SZÜLŐK KAPCSOLATA

Az osztályfőnök kiterjedt kapcsolatrendszere közül legfontosabb a szülőkkel való hatékony kapcsolat kiépítése. Mindkét fél érdeke, hogy ezek a megbeszélések, találkozások eredményesek legyenek, a felmerülő problémákra a legjobb megoldást közösen találják meg.

A szülőkkel való kapcsolattartás legfontosabb színhelye a szülői értekezlet.

Típusai:

- ütemezett (évi 2 alkalommal – egy-egy az első illetve a második félév során)
- réteg szülői értekezlet: 8. évfolyamnak pályaválasztással kapcsolatban (*I. félév második felében, december hónapban*)

1. évfolyam:

- szüleinek tájékoztatás céljából (*II. félévben május hónapban*)
- táborozás, kirándulás előkészítése céljából (*szülői igény esetén*)
- aktuális kérdések megbeszélése céljából (*szülők, pedagógusok igénye esetén*)

A szülői értekezletre való felkészülés alapos munkát igényel az osztályfőnöktől.

Az osztályfőnök figyelme terjedjen ki:

- a szülői értekezlet időpontjának egyeztetésére
- a téma alapos átgondolására, a szükséges anyagok összegyűjtésére
- a vitás kérdések megfogalmazására
- az objektivitásra való törekevés tudatosulására

Az osztályfőnök nem főnöke, hanem társa, nem kiszolgálója, hanem együttműködő partnere, nem adminisztrátora, hanem vezetője legyen az osztálynak.

Egyetlen lényeges kompetenciája, hogy törődjön a gyerekek lelki és testi egészségével, s gondoskodjon arról, hogy az osztályában folyó nevelő-oktató munka harmonikus legyen.

15. PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása.

Ezzel összefüggésben kötelessége:

- a) nevelő és oktató tevékenysége keretében gondoskodni a gyermek, tanuló testi épségének megóvásáról, erkölcsi védelméről, személyiségének fejlődéséről, továbbá az ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan közvetítse
- b) nevelő és oktató tevékenysége során vegye figyelembe a gyermek, tanuló egyéni képességét, tehetségét, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét és fejlettségét, fogyatékosságát, segítse a gyermek, tanuló képességének, tehetségének kibontakozását, illetve bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetben lévő gyermek, tanuló felzárkózását tanuló társaihoz
- c) a gyermekek, tanulók részére az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, és ezek elsajátításáról meggyőződjön; ha észleli, hogy a gyermek, illetve a tanuló balesetet szenved, vagy ennek veszélye fennáll, a szükséges intézkedéseket megtegye
- d) közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében
- e) a gyermek, tanuló életkorának, fejlettségének figyelembevételével elsajátíttassa a közösségi együttműködés magatartási szabályait, és törekedjék azok betartatására
- f) a szülőket és a tanulókat az őket érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztassa, a szülőt figyelmeztesse, ha gyermeke jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek
- g) a szülő és a tanuló javaslataira, kérdéseire érdemi választ adjon
- h) a gyermekek, tanulók és szülők emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartsa
- i) a gyermekek, tanulók részére az etikus viselkedéshez szükséges ismereteket átadja.

A pedagógus az óráközi szünetben a tanulók felügyeletével, a következő tanóra előkészítésével összefüggő feladatokat látja el. A teljes munkaidő többi részében a pedagógus ellátja a nevelő és oktató munkával vagy a gyermekekkel, tanulókkal, a szakfeladatának megfelelő foglalkozással összefüggő feladatokat. Így különösen: felkészül a foglalkozásokra, tanítási órákra, előkészíti azokat, értékeli a gyermekek, tanulók teljesítményét. Elvégzi a pedagógiai tevékenységéhez kapcsolódó ügyviteli tevékenységet, továbbá – munkáltató rendelkezései szerint – ellátja azokat a nevelési-oktatási intézmény működésével összefüggő feladatokat, amelyek igénylik a pedagógus szakértelmét, így különösen: részt vesz a

nevelőtestület munkájában, az iskola kulturális és sportéletének megszervezésében, a gyermekek, tanulók felügyeletének ellátásában, a tanuló- és gyermekbalesetek megelőzésével, a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő feladatok végrehajtásában.

16. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE

16.1 AZ ISKOLA GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELMI TEVÉKENYSÉGE

Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három fő feladata: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok **megelőzése, feltárása, megszüntetése.**

A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat. Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit,
- meg kell keresni a problémák okait,
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
- jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- nevelési tanácsadóval,
- gyermekjóléti szolgálattal,
- családsegítő szolgálattal,
- polgármesteri hivatallal,
- gyermekorvossal,
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal,

alapítványokkal.

Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- a felzárkóztató foglalkozások,
- a tehetséggondozó foglalkozások,
- az indulási hátrányok csökkentése,
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- a pályaválasztás segítése,

- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- a családi életre történő nevelés,
- a napközis és a tanulószobai foglalkozások,
- az iskolai étkezési lehetőségek,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok,
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás),
- a szülőkkel való együttműködés,
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

16.2 LEMORZSOLÓDÁSSAL VESZÉLYEZTETETT TANULÓK (A NEMZETI KÖZNEVELÉSRŐL SZÓLÓ 2011. ÉVI CXCV. TÖRVÉNY 4. § 37. ALAPJÁN)

Lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló: az a tanuló, akinek az adott tanévben a tanulmányi átlageredménye közepes teljesítmény alatti vagy a megelőző tanévi átlageredményéhez képest legalább 1,1 mértékű romlást mutat, és esetében komplex, rendszerszintű pedagógiai intézkedések alkalmazása válik szükségessé.

16.2.1 A LEMORZSOLÓDÁS LEHETSÉGES OKAI

- Hiányzás növekedése, igazolatlan mulasztás magas száma.
- Romló tanulmányi átlag.
- Rendszeres otthoni tanulás hiánya.
- Évismétlés.
- A matematika és a szövegértés alapkompenciákban mutatkozó súlyos hiányosságok.
- Tanulási-magatartási nehézségek (BTMN, SNI).
- A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet.
- Az iskolába történő ingázás.
- Állami gondozott, nevelő szülőknél élő fiatal.
- Gyenge egészségügyi állapot, tartós betegség.
- Otthoni körülményekben bekövetkezett változás: válás, munkanélküliség, alkoholizmus, mentális sérülés, lelki vagy fizikai bántalmazás, szociális deviancia a családban.

16.2.2 CÉLOK A LEMORZSOLÓDÁS CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN

A lemorzsolódás csökkentése érdekében jelentős szerepe van:

- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolatának
- a professzionális tanári kommunikációnak
- a tanulók egymás közötti személyes kapcsolatának, – szorgalmas segítőkész tanulók, sokat tudnak lendíteni gyenge társaikon, ha együtt tanulnak (tanulópárok)
- családi és iskolai ártalmak feltárásának, enyhítésének vagy megszüntetésének
- önbizalom, önismeret kialakításának, erősítésének
- akaraterő fejlesztésének
- motiváció felkeltésének
- minden tanár feladata, hogy a tanórai tanulás megszervezésénél vegye figyelembe az egyéni képességeket és módszereit az osztály képességeihez igazítsa.

16.2.3 A LEMORZSOLÓDÁS CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN MEGFOGALMAZOTT ISKOLAI CÉLOK

A hátrányok és azok okainak a feltárása.

Segítségnyújtás a felismert hátrányok leküzdésében:

- a hiányzó tanulási motívumok kialakítása és fejlesztése,
- teljesítmény motivációk kialakítása,
- a fejlődést esetlegesen gátló beállítódások megszüntetése,
- társakhoz való viszony, segítőkészség, együttműködés, tisztességes versengés fejlesztése,
- helyes tanulási szokások kialakítása (rendszeresség, sikeresen teljesíthető feladatok, ellenőrzés, értékelés).

16.2.4 FELADATOK A LEMORZSOLÓDÁS CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN

Az iskolában uralkodó légkör, a tanár-diák viszony központi jelentőségű a tanulók motiváltsága és iskolában maradása szempontjából.

Az osztályfőnök feladatai

Kifejtve Az osztályfőnöki munka tartalma és az osztályfőnök feladatai fejezetnél.

A pedagógusok feladatai:

Problémafeltárás: a pedagógusok (nem csak az osztályfőnök) alakítsanak ki olyan kétszemélyes (bizalmi) helyzetet, amelyből kiderülhet, mi az oka annak, hogy a tanuló képességei alatt teljesít vagy romlik a tanulmányi átlaga.

A problémafeltárás után a lehetséges további intézkedések megtétele:

- Folyamatos konzultációk, megbeszélések az osztályban tanítók, az osztályfőnök között a tanulói teljesítmények alakulásáról.
- Ha a tanuló mentálisan mutat olyan tüneteket, amely gátolja őt a képességeinek megfelelő tovább haladásban, megfelelő szakember, pl.: pszichológus bevonása vagy egyéb más szakember igénybevétele,
- Szükség szerint egyéni fejlesztés, felzárkóztatás, tanórai differenciálás.
- Egyéni képzési fejlesztési terv készítése az adott tanulók számára.

16.3 A KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEK TÍPUSAI

a) Tanulási problémákkal küzdő gyermekek

- tanulási nehézséggel küzdők (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)
- tanulási zavarral küzdők (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)

b) Magatartászavarok miatt problémás gyermekek

- visszahúzódozó (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzódozó stb.)
- ellenséges (agresszív) és inkonzekvens viselkedésű tanulók (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív stb.)

c) Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek

- intellektuális tehetség (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi stb.)
- művészi tehetség (képzőművészeti, zenei)
- pszichomotoros tehetség (sport, tánc, ügyességet igénylő terület)
- szociális tehetség (vezető, szervező, irányító)

16.4 TEHETSÉGNEVELÉS, TEHETSÉGFEJLESZTÉS

A tehetség felismerése, a tehetségfejlesztés módjai

- gyorsítás, léptetés (a tehetségesek egy év alatt több év anyagát végzik el)
- gazdagítás, dúsítás (enrichment) – a tehetséges gyerekek a normál oktatásban tanulnak, de a tanulás bizonyos idejében differenciált, különleges tehetség-gondozásban részesülnek az iskolában
- csoportbontás

16.5 KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ CSOPORTOK

Azok a társadalmi csoportok, amelyek támogatás nélkül nem vagy csak aránytalan nehézségek árán képesek társadalmi helyzetük megőrzésére, javítására:

- Nemzeti kisebbségek
- Etnikai kisebbségek

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

- A gyermekeink szociális háttére igen szélsőséges képet mutat. Munkánk tervezésénél figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg csonka családokét.
- Különösen nagy a felelősségünk a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek oktatásában, nevelésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.
- Feladatunk az iskola világát nehezen elfogadó, ill. együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való - együttműködésre készítő - kapcsolattartás.

A hátrányos helyzet okai

- A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje.
- A család lakhelye és környezete.
- A gyermek és/vagy szülő egészségi állapota.
- A családtagok száma

Környezeti okok

- Sokgyermekes család: 3 vagy több gyermek
- Szűkös lakásviszonyok: a család magas létszáma, több generáció együttélése
- Szülők iskolázatlansága
- Nevelési hiányosságok: kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, helytelen bánásmód (brutalitás), érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, bűnöző családi háttér
- Negatív hatású baráti kör

Anyagi okok

- Munkanélküliség
- Létf minimum alatti 1 főre jutó jövedelem
- A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen
- A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik

Egészségügyi okok

- Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság
 - mozgáskorlátozottság
 - érzékszervi károsodás (látás, hallás...)
 - szervi rendellenesség
- Tartós betegség
- Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek)
- Higiénés hiányosságok

A gyermek személyiségében rejlő okok

- Értelmileg, érzelmileg visszamaradt

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

- Anyagi támogatás lehetőségeinek kiaknázása
- Az önművelés igényének kialakítása.
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása.
- Praktikus ismeretek elsajátíttatása.
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása.
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés.
- A testnevelés és sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás - és feladatmegoldó képességet, az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét.

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére

- A tanulás tanítása differenciált fejlesztés.
- Egészségnevelés
- Életvezetés
- A sport megismertetése és megszerettetése
- Interkulturális ismeretnyújtás: életvezetés
- Tehetséges gyermekek felkészítése
- Felzárkóztató foglalkozás a tanulásban lemaradóknak
- Igény szerint ügyelet biztosítása
- A családi életre nevelés tanítása
- Sportolási lehetőség biztosítása
- Túrák, táborok szervezése, részvétel biztosítása

- Kulturális rendezvények csoportos látogatása
- Pályázatok figyelése!

Szülőknek felajánlott segítség

- Fórum - jogi és életvitellel kapcsolatos tanácsadás
- Felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről a szülői értekezleten, fogadó órákon, írásos tájékoztatón keresztül

A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek:

- szoros kapcsolat a helyi óvodai intézményekkel, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal;
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a felzárkóztató órák;
- a napközi otthon;
- a tanulószoba;
- a felzárkóztató foglalkozások;
- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai;
- a családlátogatások;
- a szülők és a családok nevelési gondjainak segítése.

A tehetség, képesség kibontakoztatását az alábbi tevékenységek segítik:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a nem kötelező (választható) tanórán tanulható tantárgyak tanulása,
- a tehetséggondozó foglalkozások;
- az iskolai sportkör;
- a szakkörök;
- versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.);
- a szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a továbbtanulás segítése.

16.6 A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK ISKOLAI NEVELÉSÉNEK IRÁNYELVE (2011. ÉVI CXCV TÖRVÉNY A KÖZNEVELÉSRŐL, 2017. ÉVI LXXV TÖRVÉNY A KÖZNEVELÉSI TÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSÁRÓL, 32/2012. (X. 8.) EMMI RENDELET 2.SZ. MELLÉKLET ALAPJÁN)

16.6.1 ÁLTALÁNOS ELVEK

„Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.”

A tanulási problémák körét alkotják:

- tanulási nehézség,
- tanulási zavar,
- tanulási akadályozottság.

A tanulási probléma súlyosságát a Veszprém Megyei Pedagógiai Szakszolgálat szakértői bizottsága állapítja meg. Az általuk kiadott szakvélemény szerint és a köznevelési törvény által előírtaknak megfelelően történik a gyermekek további iskolai nevelésének-oktatásának megtervezése, megszervezése.

16.6.2 A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ ÉS A BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEKEK FEJLESZTÉSÉNEK CÉLJA

- A sajátos nevelési igényből adódó hátrányok csökkentése vagy lehetőség esetén megszüntetése.
- Harmonikus, önmaga problémáit megfelelően kezelni tudó személyiség kialakítása.
- Megfelelő, az egész élet során jól használható kompenzációs technikák elsajátítása.

Feladatok a tanulási problémával küzdő gyermekek segítése érdekében:

- Főbb tünetek és tünetcsoportok mielőbbi felismerése – szekunder módon létrejövő tünetek kialakulásának elkerülése (szorongás, agresszió, stb.)
- A neveléshez – oktatáshoz - fejlesztéshez szükséges motivációs alap kialakítása.
- Az egyéni képességeket figyelembe vevő támogató légkör kialakítása.
- A törvény által meghatározott, valamint a szakvéleményben szereplő fejlesztési formák biztosítása, egyéni fejlesztési formák keresése és alkalmazása a gyermek egyéni szükségleteinek figyelembe vételével.

A megvalósítás jellege, formái:

Az egyéni képességeket, az eltérő fejlődési ütemet figyelembe vevő mennyiségi és minőségi differenciálás a tanórán.

Tanórán kívüli korrepetálás.

- Az eredményes fejlesztő munka érdekében folyamatos kapcsolattartás külső szakemberekkel.

A tanulási problémával küzdő gyermekek tanulási követelményeinek meghatározása

Ezen tanulók sajátos fejlesztésének elvei nem indokolják a NAT és a kerettanterv követelményeinek módosítását. A tanulók e csoportja ugyanis képes a követelmények minimum, vagy annál magasabb szinten való elsajátítására, tanulási zavarai a közoktatási törvény adta lehetőségeken belül kezelhetők. Kellő segítség és a kompenzációs eszközök igénybevétele mellett elvárható tőlük a minimum vagy annál magasabb szintű követelmények teljesítése

A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulók számonkérési formái és értékelése

E tanulók tanulmányi követelményeinek meghatározásából következik, hogy számonkérési formái, értékelésük az iskola által meghatározott általános szabályok szerint történik, néhány speciális eset kivételével:

- Amennyiben a Veszprém Megyei Pedagógiai Szakszolgálat által kiadott szakvélemény a tanuló értékelés és minősítés alóli felmentését javasolja egyes tantárgyak vagy tantárgyrészek alól, úgy az iskola intézményvezetője dönthet arról, döntését határozatban rögzíti.

- Az egyéni haladási ütem megvalósítása, a méltányos elbírálás és az esélyegyenlőség megteremtése érdekében a tanulási nehézségükről vagy sajátos nevelési igényükről szakvéleménnyel rendelkező tanulók esetében lehetőséget biztosítunk arra alsó tagozaton, hogy az adott tantárgy egyes tananyagrészeinek számonkérése eltérő ütemben történjen, és/vagy a tanulónak év végén kell számot adnia arról, hogy az évfolyam követelményeinek milyen mértékben tud eleget tenni, felsőbb évfolyamba léphet-e. Így a tanuló év végi minősítését kizárólag év végi teljesítményszintje alapján kell meghatározni.

- Felső tagozaton az értékelés a tantárgy sajátosságaihoz igazodva történik, a szakvéleményben megfogalmazott javaslatok figyelembe vételével.

16.6.3 SZÁMONKÉRÉSI FORMÁK A SZAKVÉLEMÉNNYEL RENDELKEZŐ TANULÓK ESETÉBEN

- Szóbeli számonkérési formák: a szakértői vélemény alapján az írásbeli nehézséggel küzdő tanulók esetében preferálni kell a szóbeli számonkérést.
- Az egy-egy témakört lezáró tananyagrészeket követő témazáró dolgozatok megírását adott tantárgyból teljes felmentés hiánya esetében adott tanulónak is teljesíteni kell, lehetőséget biztosítva a dolgozat szóbeli befejezésére, kiegészítésére. A tanulónak a témazárót követően kell a szóbeli befejezésre, kiegészítésre időt biztosítani (maximum 20-30 perces időtartamban, lehetőleg a tanórát követően). Ennek megszervezése a szaktanár feladata.
- A témazáró dolgozat megírása történhet úgy is, hogy a feladatok differenciálásával a tanuló adott tanórán kevesebb feladatot old meg.
- Írásban történő számkérés esetén (röpdolgozat, egyéb) a tanulónak hosszabb időtartam biztosítható, amennyiben ezt kéri.

16.6.4 ISKOLÁNK AZ ALÁBB FELSOROLT ESETEKBEN TUDJA A MEGFELELŐ PEDAGÓGIA TEVÉKENYSÉGET NYÚJTANI

Iskolánk a mozgásszervi fogyatékos, a látássérült és a siket gyermekek pedagógiai nevelését biztosítani nem tudja megfelelő eszközök és szakemberek hiánya miatt. A nagyothalló tanulók esetében fokozottabb odafigyeléssel a hiányosság kiküszöbölhető.

Egyéb sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, oktatása – folyamatos, egymásra épülő gyógypedagógiai tevékenységet igényel. Ezeket az iskola megvalósítani nem tudja.

17. A TANULÓK RÉSZVÉTELI JOGÁNAK GYAKORLÁSA AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviseletére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai diákönkormányzat munkáját az 5-8. osztályokban megválasztott küldöttekből álló diákönkormányzati vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola intézményvezetője által megbízott nevelő segíti.

A házirend részletesen foglalkozik a tanulók részvételi jogának gyakorlásával.

A tanulók jogait és kötelességeit a házirend tartalmazza.

18. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS INTÉZMÉNYI PARTNERI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK RENDJE

A nevelés, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógus közösség együttműködése.

Ennek alapja a gyermek iránt érzett közös felelősség, amelynek feltétele a kölcsönös bizalom és tájékoztatás, az őszinteség. Megvalósulási formái a kölcsönös támogatás és a koordinált pedagógiai tevékenység. Eredménye a családi és az intézményi nevelés egysége, és ennek nyomán a gyermeki személyiség kedvező fejlődése.

18.1 A GYERMEKEK, DIÁKOK ÉS A PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI

- A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, ill. az aktuális feladatokról az iskola intézményvezetője, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják.
- Az iskola intézményvezetője legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén, a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és faliújságon keresztül, az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon tájékoztatják a diákokat.
- A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, ill. választott képviselőik útján közölhetik az iskola intézményvezetőjével, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel (az iskolaszékkel).
- A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan tájékoztatják. Az 1-8. évfolyam esetében a tájékoztatásra 2018. szeptember 1-től az intézmény a KRÉTA iskolai alaprendszert használja. A rendszert az Emberi Erőforrások Minisztere hagyta jóvá 2018. augusztus 15-vel, mint a kötelező tanügyi nyilvántartást felváltó elektronikus adatnyilvántartást illetve tájékoztatási rendszert. (20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 94. §)

A KRÉTA rendszeren keresztül minden érintett tájékoztatást kap a tanuló előmeneteléről, érdemjegyeiről illetve a tanulót és közösségét érintő eseményekről. A rendszeren keresztül történik a tanulói mulasztások, hiányzások igazolása is a szülő részéről.

- A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról az intézmény vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az intézmény vezetője legalább félévente egyszer a szülői munkaközösség választmányi ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.

18.2 A SZÜLŐK ÉS A PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI

- Szülői értekezlet

Feladata:

A szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása a szülők tájékoztatása:

- az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
- az országos és a helyi közoktatás politika alakulásáról, változásairól,
- a helyi tanterv követelményeiről,
- az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
- saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
- a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
- az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola vezetősége felé.

- Fogadóóra

Feladata:

a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)

- Nyílt tanítási nap

Feladata:

a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

- KRÉTA Iskolai alaprendszer

Feladata:

a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

- Szakkörök indítása

Az éves munkaterv alapján kerülnek meghirdetésre, időpontját rögzítve.

- Előadások szervezése
- Közös kirándulások
- Pályaválasztási tanácsadás – felmerülő igények esetén

A szülők részéről elvárható:

- A KRÉTA Iskolai alarendszer folyamatos figyelemmel kísérése
- Aktív részvétel iskolai rendezvényeken,
- Ötletnyújtás az előadások (nevelési, stb.) témáihoz,
- Összinte véleménynyilvánítás,
- Együttműködő magatartás,
- Nevelési problémák össze megbeszélése, a közös megoldásra való törekvés,
- Érdeklődő, segítő hozzáállás,
- Szponzori segítségnyújtás

A szülői házzal való együttműködés továbbfejlesztési lehetőségei:

- Közös rendezvények (karácsonyi ünnepség, farsangi bál, stb.) szervezése a szülők és pedagógusok részvételével.
- Osztály-család közös hétvége.

19. TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK, ALKALMASSÁGI VIZSGÁK ÉS HELYI TANTERVI VIZSGÁK

A vizsgaszabályzat jogi kerete a 11/1994.(VI.8.) MKM rendelet 2011.évi CXCV. törvény, a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet

19.1 AZ ÉRTÉKELÉS ELVEI

A diákok munkájának értékelése a Báthory István Sportiskolai Általános Iskolában a következők alapján történik:

Az első évfolyamon, valamint a második évfolyam első félév végén a köznevelési törvénynek megfelelően, a helyi tantervünk alapján szöveges minősítést kell alkalmazni. Az általános és a köznevelési típusú sportiskolai osztályokban második évfolyam év végétől osztályzatot kapnak a tanulók. A Kék Madár programban az első évfolyamtól a negyedik évfolyam félévéig szöveges értékelést alkalmazunk. A felső tagozaton mindegyik osztályban osztályzatokkal értékelünk.

19.1.1 A TANULMÁNYI EREDMÉNYEK ÉRTÉKELÉSE

Jeles (5): Tanulmányaiban kiemelkedő teljesítményt nyújt, aktív, az ismereteket alkotó módon, szabatosan, áttekinthető formában képes kifejezni, érdeklődése önálló ismeretszerzésben is megnyilvánul.

Jó (4): A törzsanyagot elsajátítja és megfelelő szinten alkalmazni is tudja. Gondolatait szóban és írásban áttekinthető formában képes kifejezni. Az órákra rendszeresen készül.

Közepes (3): Kisebb hiányosságai vannak, de törekszik ismereteinek önálló kifejezésére. Órákra való készülése nem elég egyenletes. Ismereteit kisebb tanári segítséggel képes csak alkalmazni.

Elégséges (2): A tantervi minimumot teljesíti. Ismereteit csak rendszeres tanári segítséggel tudja alkalmazni. Szóbeli és írásbeli kifejezőképessége gyenge, nehézkes.

Elégtelen (1): Nem tesz eleget a minimális tantárgyi követelményeknek.

19.1.2 AZ ÉRTÉKELÉS FORMÁI – A KRÉTA ISKOLAI ALAPRENDSZER ALAPJÁN

A KRÉTA-ban a következő értékelési formák szerepelnek (zárójelben a százalékos súlyozást jelezve)

Témazáró (200%), írásbeli felelet (150%), szóbeli felelet (150%), gyakorlati felelet (150%), órai munka (100%), házi dolgozat (100%), projekt munka (100%), verseny (100%), szorgalmi feladat (100%), szövegértés (100%), tollbamondás (100%), fogalmazás (100%), helyesírás (100%), külalak (100%), versmondás (100%), másik intézményből hozott értékelés (100%), kiselőadás (100%), prezentáció (100%), füzetvezetés (50%), házi feladat/felszerelés hiány (20%)

A félévi illetve az év végi osztályzatokat a tanév során szerzett érdemjegyek átlagából kell meghatározni. A szaktanár feladat- és hatásköre, hogy a félévi és év végi osztályzatok esetében hogyan alkalmazza a matematikai kerekítés szabályait, vagyis a matematikai kerekítés szabályától eltérhet (példa: akár a félév, akár az egész tanévet nézve figyelembe veszi a tanulói teljesítmény egyenletességét). A szaktanár által alkalmazott szabályt a tanulókkal tanév elején ismertetni kell.

19.1.3 A BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEKEK, TANULÓK ELLÁTÁSÁNAK SZABÁLYAI, AZ ÉRTÉKELÉS ÉS MINŐSÍTÉS ALÓLI FELMENTÉS ÉS SZÖVEGES ÉRTÉKELÉS KIFUTÓ RENDSZERBEN TÖRTÉNŐ KIVEZETÉSÉVEL KAPCSOLATOS TUDNIVALÓK

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 56. § (1)

bekezdés „sajátos nevelési igényű” szövegrészének beiktatása és 97. § (1a) bekezdése a beilleszkedési tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók vonatkozásában az egyes tantárgyak, tantárgyrészek értékelése alóli felmentés és szöveges értékelés 2018. szeptember 1. napjával kezdődő, kifutó rendszerű kivezetéséről rendelkezik.

A sajátos nevelési igényű tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az intézményvezető mentesíti.

a) az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és e helyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő,

b) a gyakorlati képzés kivételével egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól.

Az a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló, akit 2018. augusztus 31. napjáig a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól mentesítettek, a mentesítés időtartamának félbeszakadása nélkül, középfokú iskolai tanulmányainak befejezéséig egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól mentesülhet.

A szakértői vélemény tartalmazza:

- a gyermek, tanuló nevelésével, oktatásával kapcsolatos sajátos követelményeket, fejlesztési feladatokat, a fejlesztési feladatok ellátásának javasolt időkeretét, számonkérés során adható időtöbblet, eszközhasználat lehetőségét, szóbeli vizsgák írásbeli vizsgával (vagy fordítva) történő felváltását, továbbá ezen túlmenően az SNI (és az átmeneti szabály hatálya alá eső BTMN) tanulók esetében az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítésre vonatkozó javaslatot.

A pedagógia alul teljesítés felmerülésekor javasolt a fokozatos, egyénre szabott beavatkozás, és annak hatékonyságának nyomon követése. A tanórai differenciálás, tanórán belüli felzárkóztatás meglétének, tartalmának kialakítása mellett a tanórán kívüli foglalkozások keretében is tantárgyi felzárkóztatás.

19.1.4 A MAGATARTÁS ÉRTÉKELÉSE

Példás (5): aki elvégzi iskolai kötelességét, fegyelmezetten viselkedik a tanórán valamint azon kívül is, pontosan jár iskolába, rendszeres vagy kiemelkedő közösségi munkát végez, fegyelmező intézkedésben (a szaktanári figyelmeztetéstől kezdődően) nem részesült.

Jó (4): aki elvégzi iskolai kötelességét, fegyelmezetten viselkedik a tanórán illetve azon kívül is, pontosan jár iskolába.

Változó (3): akinek a felszerelése gyakran hiányos vagy öt óránál több igazolatlan

hiányzása van vagy osztályfőnöki intése vagy annál magasabb fegyelmi büntetése van.

Rossz (2): akinek intézményvezetői vagy tantestületi fegyelmi büntetése van vagy 10-nél több igazolatlan órája van vagy fegyelmezetlenségével rossz példát mutat társainak.

19.1.5 A SZORGALOM ÉRTÉKELÉSE

A szorgalom értékelése a tanuló képességeinek és teljesítményének viszonyát fejezi ki.

Példás (5): a tanítási órákra való készülése képességéhez mérten kifogástalan, a tanórákon aktív. Jó (4): ha iskolai munkáját teljesíti, vállalt feladatait elvégzi.

Változó (3): iskolai munkájában csak időnként tanúsít törekvést, kötelességeit csak ismételt figyelmeztetés után teljesíti, felszerelése gyakran hiányos.

Hanyag (2): képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében. Kötelességét gyakran elmulasztja, munkájában megbízhatatlan vagy valamely tárgyból megbukik vagy felszerelése rendszeresen hiányos.

19.2 TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK

19.2.1 A VIZSGA FAJTÁI, VIZSGÁRA KÖTELEZETTEK

1. Osztályozó vizsga

Osztályozó vizsgát tesz az a tanuló,

- a. akinek éves hiányzása a jogszabályban előírt mértéket (250 óra) meghaladja és nem osztályozható, ha a tantestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen.(a tanuló csak eredményes osztályozó vizsga letételével folytathatja tanulmányait magasabb évfolyamon),
- b. akinek hiányzása egy adott tárgyból a tantárgy óraszámának 30%-át meghaladta és érdemjegyei nem teszik lehetővé az osztályozást az adott tárgyból (11/1994.(VI.8.) MKM rendelet 20.§ 6. bek.),
- c. aki vendégtanuló,
- d. aki rendszeres iskolába járás alól felmentett.
- e. A rendszeres iskolába járás alóli felmentés legfeljebb egy tanévre szól. A tanuló a tantervi követelmények teljesítéséről osztályozó vizsgán tesz tanúbizonyságot.
- f. aki átvétellel tanulói jogviszonyt létesít és eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott.

2. Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát tesz az a tanuló, aki

- a. tanulói jogviszony átvétellel való létesítéséhez más iskolatípusból kéri felvételét,
- b. eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott és azonos vagy magasabb évfolyamra jelentkezik,
- c. aki tanulmányait valamely tantárgyból a már működő emelt szintű csoportban kívánja folytatni.

3. Javítóvizsga

Javítóvizsgát tesz az a tanuló,

- a. aki tanév végén legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott (20/2012. EMMI rend. 64.§),
- b. aki osztályozó vizsgáról igazolatlanul távol maradt, vagy azt nem fejezte be, ill. az előírt időpontig nem tette le,
- c. aki az osztályozó vizsga követelményeinek nem felelt meg.

4. pótló vizsga

- a. a tanulmányok alatti *pótló vizsgán* vehet részt az a tanuló, aki neki fel nem róható ok miatt nem tudott osztályozó vagy javítóvizsgát tenni.

19.2.2 VIZSGAFORMA, VIZSGARÉSZEK

- írásbeli vizsga
- szóbeli vizsga
- gyakorlati vizsga

19.2.3 VIZSGATÁRGYAK, VIZSGARÉSZEK

<i>Vizsgatárgy</i>	<i>Évfolyam</i>	<i>Írásbeli</i>	<i>Szóbeli</i>	<i>Gyakorlati</i>
Magyar nyelv		X	X	
Magyar irodalom		X	X	
Matematika		X	X	
Történelem		X	X	
Idegen nyelv		X	X	
Informatika		X	X	X
Biológia és egészségtan		X	X	
Egészségtan		X	X	
Fizika		X	X	
Természetismeret		X	X	
Környezetismeret		X	X	
Földünk és környezetünk		X	X	
Kémia		X	X	
Ének-zene		X	X	X
Testnevelés és sport				X
Rajz és vizuális kultúra		X	X	X
Tánc és dráma				
Hon- és népismeret		X	X	
Mozgókép és médiaismeret		X		
Technika és életvitel		X		X
Etika, hit- és erkölcstan		X	X	

19.2.4 VIZSGAIDŐSZAKOK

- javítóvizsga: augusztus 15. és augusztus 31. között

- osztályozó vizsga: a tanév helyi rendjében meghatározott két időszakban (félévkor és tanév végét követően)

Az intézményvezetője engedélyezheti, hogy a tanuló a fentiektől eltérő időpontban tegyen vizsgát.

19.2.5 JELENTKEZÉS A VIZSGÁKRA

- A tanuló a tanév helyi rendjében meghatározott időpontig, az iskolában beszerezhető formanyomtatványon jelentkezhet vizsgára (kiskorú tanuló esetén a gondviselő aláírásával).
- A diák tájékoztatást kap a vizsga időpontjáról, helyéről, a vizsgarészekről, továbbá a vizsgával kapcsolatos jogorvoslati lehetőségről (felülbírálati kérelem, törvényességi kérelem, független vizsgabizottság előtti vizsga).

19.2.6 JELENTKEZÉS FÜGGETLEN VIZSGABIZOTTSÁG ELŐTTI VIZSGÁRA

- **osztályzat megállapítás céljából**
a tanuló – kiskorú tanuló szülője aláírásával – a félév, illetve a szorgalmi idő utolsó napját megelőző harmincadik napig ill., ha engedélyt kapott osztályozó vizsgára, akkor az engedély megadását követő 3 napon belül jelentkezhet az intézményvezetőjénél.
- **javítóvizsga céljából**
a bizonyítvány (KRÉTA rendszerben is rögzített) átvételét követő 15 napon belül (lásd: 11/1994.(VI.8.) MKM rendelet 22.§ 2,3. pont) kell a kérelmet benyújtani az intézmény vezetőjének.

19.2.7 AZ ÍRÁSBELI VIZSGÁK RENDJE

- Az írásbeli vizsga feladatlapját a szaktanár készíti el, nyomtatott formában és a vizsgát szervező intézményvezető-helyettesnek adja át legkésőbb az írásbeli vizsgát megelőző napon.
- A vizsgateremben egy időben padonként 1 tanuló vizsgázhat. A tanulók csak az iskola bélyegzőjével ellátott papíron dolgozhatnak. A rajzokat ceruzával, minden egyéb munkát tollal kell elkészíteni. Az íróeszköztől a tanulók maguk gondoskodnak.
- Az írásbeli feladatok megoldásához rendelkezésre álló idő vizsgatárgyanként 60 perc.
- Egy napon legfeljebb három írásbeli vizsga szervezhető.
- Az elégtelen írásbeli vizsgaeredmény szóbeli vizsgán javítható.

19.2.8 A SZÓBELI VIZSGÁK RENDJE

- A szóbeli vizsga tételeit (kérdéseit) a szaktanár állítja össze és a vizsgabizottság elnökének adja át legkésőbb a szóbeli vizsgát megelőző napon.
- A szóbeli vizsga nem nyilvános.
- A *szóbeli vizsgák* 3 tagú vizsgabizottság előtt történnek. A szóbeli vizsgán a tanulók 3-4 fős csoportokban folytatólagosan, szünet közbeiktatása nélkül vizsgáznak. A tanuló a kérdező tanár által kiadott kérdések megválaszolására gondolkodási időt kap. Ezt követően válaszát 10-15 percen önállóan fejt ki.
- Ha vizsgázó a feleletet befejezte, a következő vizsgatantárgyból történő tételhúzás előtt, legalább 15 perc pihenőidőt kell számára biztosítani, amely alatt a vizsgahelyiséget elhagyhatja.
- Ha a vizsgázónak engedélyezték, hogy az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tegyen, és a vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll, két vizsgatételt kell húznia és kifejtenie. A felkészüléshez és a tétel kifejtéséhez rendelkezésre álló időt tételenként kell számítani. A vizsgázó kérésére a második tétel kifejtése előtt legfeljebb tíz perc pihenőidőt kell adni, amely alatt a vizsgázó a vizsgahelyiséget elhagyhatja.
- Egy napon legfeljebb három szóbeli vizsga szervezhető.

19.2.9 A GYAKORLATI VIZSGÁK RENDJE

- A gyakorlati vizsgarész megkezdése előtt a vizsgázókat tájékoztatni kell a gyakorlati vizsgarész rendjéről és a vizsgával kapcsolatos egyéb tudnivalókról, továbbá a gyakorlati vizsgarész helyére és a munkavégzésre vonatkozó munkavédelmi, tűzvédelmi, egészségvédelmi előírásokról.

19.3 A VIZSGÁK HELYE, IDEJE ÉS MAGATARTÁSI SZABÁLYAI

- A vizsgák az iskola épületében az intézményvezető által kijelölt vizsgatermekben és időpontokban zajlanak. A tanulmányok alatti vizsgák nem nyilvánosak.
- A vizsgázók kötelesek az előre kifüggesztett vizsgabeosztás szerint pontosan megjelenni, az alkalomhoz illő öltözékben. Javító vizsga esetén a bizonyítványt a vizsga megkezdése előtt le kell adni az osztályfőnöknek. A bizonyítvány a KRÉTA rendszer alapján nyilvántartott.
- A tanulók a vizsgateremben segítséget nem vehetnek igénybe, egymással nem beszélgethetnek és a vizsga rendjét nem zavarhatják meg.
- Rendbontás esetén a vizsgabizottság elnöke – jegyzőkönyv felvétele mellett – az érintett tanuló részére a vizsgát felfüggesztheti.

19.4 A VIZSGÁK ÉRTÉKELÉSE

- Az írásbeli vizsgák értékelése a Helyi tantervben rögzített követelményeknek megfelelően történik.
- szóbeli és a gyakorlati vizsga értékelése egyetlen érdemjeggyel történik, amelyet a kérdező tanár javaslatára a vizsgabizottság állapít meg.
- Abban az esetben, ha egy vizsga több vizsgarészből áll, a végső eredmény a vizsgarészekre adott osztályzatok átlagából kell számítani.

19.5 A VIZSGÁK EREDMÉNYÉNEK KIHIRDETÉSE

- A szorgalmi időszak alatt letett vizsgák kihirdetése a tanuló utolsó vizsganapján történik.
- Az augusztusi osztályozó, javító és pótlóvizsgák eredményeinek ismertetése a megfelelő záradékkal ellátott bizonyítvány kiadásával azonos időben történik.

19.6 A VIZSGÁZTATÓ TANÁROK MEGBÍZÁSA ÉS A VIZSGÁK DOKUMENTÁLÁSA

- A vizsgáztató tanárokat és a vizsgabizottság tagjait az intézményegység vezetője bízta meg feladatuk ellátásával, melyről a vizsgát megelőzően legalább 1 héttel értesíti (szóban) az érintetteket.
- A vizsgákon a tanuló osztályfőnöke tanácskozási joggal vehet részt.
- A vizsgáról jegyzőkönyv készül az elnök és a tagok aláírásával, melyet az iskola irattárában 5 évig meg kell őrizni!

- A jegyzőkönyv melléklete a vizsgázó írásbeli dolgozata és feladatlapja, valamint a diák szóbeli felkészülés alatti jegyzetei. A szülő kérésre a fenti dokumentumba betekinthesz.
- Az írásbeli dolgozatot a szaktanár piros tollal javítja, a hibák megjelölésével értékeli és aláírásával látja el. A dolgozatok egy év múlva selejtezhettek.

19.7 ZÁRADÉKOK

- Mulasztása miatt nem osztályozható, a nevelőtestület határozata értelmében osztályozóvizsgát tehet. Dok.: N., TI.
- A(z) tantárgyból javítóvizsgát tehet. Dok.: N., TI.,B.
- A javítóvizsgán tantárgyból osztályzatot kapott évfolyamba léphet. Dok.: TI. B.
- A évfolyam követelményeit nem teljesítette, az évfolyamot meg kell ismételnie. Dok.: N.,TI.,B.
- A javítóvizsgán tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott. Évfolyamot ismételni köteles. Dok.: TI.,B.
- A(z) tantárgyból-án osztályozó vizsgát tett. Dok.: N.,TI.
- Osztályozó vizsgát tett. Dok.: TI.,B.
- Az osztályozó (beszámoltató, különbözeti, javító-) vizsga letételére-ig halasztást kapott. Dok.: TI.,B.
- Az osztályozó (javító-) vizsgát engedéllyel a(z) iskolában független vizsgabizottság előtt tette le. Dok.: TI.,B.

20. AZ ISKOLÁBA JELENTKEZŐ TANULÓK FELVÉTELÉNEK ELVEI

Iskolánk a beiskolázási körzetéből – melyet a fenntartó határoz meg – minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.

Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét május 31. napjáig betöltse, vagy ha ezt csak december 31. napjáig tölti be, a szülő kérje gyermeke felvételét az iskolába.

Az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:

- a gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosító és a lakcímet igazoló hatósági igazolvány
- az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolás

Az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolás lehet

- óvodai szakvélemény,
- nevelési tanácsadás keretében végzett iskolaérettségi szakértői vélemény,
- sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a Szakértői Bizottság szakértői véleménye.

A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:

- A tanuló anyakönyvi kivonatát;
- A szülő személyi igazolványát;
- Az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt;
- Az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.

A második-nyolcadik évfolyamba jelentkező tanulóknak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – szintfelmérő vizsgát kell tennie idegen nyelvből és azokból a tárgyakból, amelyeket előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján – nem tanult. Amennyiben a tanuló valamely tantárgyból a szintfelmérő vizsgán az előírt követelményeknek nem felel meg, a vizsgát az adott tantárgyból két hónapon belül megismételheti. Ha az ismételt vizsgán teljesítménye újból nem megfelelő, az évfolyamot köteles megismételni, illetve tanév közben az előző évfolyamra beiratkozni.

Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók felvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola intézményvezetője dönt.

Ha a körzeten kívüli tanuló az első-negyedik évfolyamra jelentkezik, vagy ha az ötödik- nyolcadik évfolyamon tanév végi osztályzatának átlaga 3,5 alatt van, illetve

magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag, változó minősítésű, az intézményvezető a tanuló felvételéről szóló döntése előtt kikéri az intézményvezető-helyettesek és az érintett évfolyam osztályfőnökeinek véleményét. (Ugyancsak ezt kell tenni akkor, ha a beiskolázási körzeten kívül lakó tanuló előzőleg már iskolánk tanulója volt, de tanulmányi eredménye, magatartása vagy szorgalma a fentebb leírtak szerint alakul. Ilyen esetben az iskola intézményvezetője az intézményvezető-helyettesek és az osztályfőnökök véleményének figyelembe vételével dönt arról, hogy az érintett tanuló folytathatja-e tanulmányait iskolánkban, vagy jelentkeznie kell a lakóhelye szerint illetékes iskolában. A döntésről a szülőt írásban értesíteni kell.)

20.1 KÜLÖNLEGES HELYZETŰ TANULÓK

Az EMMI rendelet 24. § (7) bekezdése értelmében különleges helyzetű az a tanuló, akinek

- szülője, testvére tartósan beteg, vagy fogyatékkal élő, vagy
- a testvére az adott intézmény tanulója, vagy
- munkáltatói igazolás alapján szülőjének munkahelye az iskola körzetében található, vagy
- az iskola a lakóhelyétől, ennek hiányában tartózkodási helyétől egy kilométeren belül található.

20.2 A FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI

1. Iskolánk a beiskolázási körzetéből – melyet a fenntartó határoz meg – minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.

2. Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét május 31. napjáig betöltse, vagy ha ezt csak december 31. napjáig tölti be, a szülő kérje gyermeke felvételét az iskolába.

3. Az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:

- a gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosító és a lakcímet igazoló hatósági igazolvány
- az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolás

Az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolás lehet

- óvodai szakvélemény,
- nevelési tanácsadás keretében végzett iskolaérettségi szakértői vélemény,
- sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a Szakértői Bizottság szakértői véleménye.

- a szülő személyi igazolványát.

4. A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni

- a gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és a lakcímet igazoló hatósági igazolványt
- a szülő személyi igazolványát
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt
- az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.

5. A második-nyolcadik évfolyamba jelentkező tanulóknak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – szintfelmérő vizsgát kell tennie idegen nyelvből és azokból a tárgyakból, amelyeket előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján – nem tanult. Amennyiben a tanuló valamely tantárgyból a szintfelmérő vizsgán az előírt követelményeknek nem felel meg, a vizsgát az adott tantárgyból két hónapon belül megismételheti. Ha az ismételt vizsgán teljesítménye újból nem megfelelő, az évfolyamot köteles megismételni, illetve tanév közben az előző évfolyamra beiratkozni.

6. Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók felvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola intézményvezetője dönt.

7. Ha a körzeten kívüli tanuló az első-negyedik évfolyamra jelentkezik, vagy ha az ötödik-nyolcadik évfolyamon tanév végi osztályzatának átlaga 3,5 alatt van, illetve magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag, változó minősítésű, az intézményvezető a tanuló felvételéről szóló döntése előtt kikéri az intézményvezető-helyettesek és az érintett évfolyam osztályfőnökeinek véleményét. (Ugyancsak ezt kell tenni akkor, ha a beiskolázási körzeten kívül lakó tanuló előzőleg már iskolánk tanulója volt, de tanulmányi eredménye, magatartása vagy szorgalma a fentebb leírtak szerint alakul. Ilyen esetben az iskola intézményvezetője az intézményvezető-helyettesek és az osztályfőnökök véleményének figyelembe vételével dönt arról, hogy az érintett tanuló folytathatja-e tanulmányait iskolánkban, vagy jelentkeznie kell a lakóhelye szerint illetékes iskolában. A döntésről a szülőt írásban értesíteni kell.)

8. A sportiskola 1. évfolyamára kerülés feltételei

- a) Orvosi alkalmassági vizsgálat
 - általános egészségi állapot
 - antropometriai mutatók
- b) Fizikai képességek mérése

- gyors futás 18 méteres távon
- szlalom futás labdavezetéssel 2 x 15 méteres távon kézzel és lábbal
- egyensúlyozó járás alacsony gerendán
- sorba állított hat zsámolyon szökdelés, nyuszi ugrás
- bordásfalról leugrás ugródombra
- helyből távolugrás

A felmért gyerekek kiválasztása az osztályba az eredmények alapján történik.

9. Oldalági beiskolázás

Bekerülés a sportiskola 2 – 8. évfolyamára

- Orvosi alkalmassági vizsgálat
- Előző tanév tanulmányi eredményei
- magatartás és szorgalom jó minősítés
- szöveges értékelés esetén: jól megfelelt értékelés magyar nyelv és irodalom, matematika és környezetismeret tantárgyakból
- általános értékelés esetén: jól megfelelt minősítés
- osztályzás esetén: 3,5 tanulmányi átlag
- Sportági előképzettség
- 5. osztálytól sportági előképzettség igazolása
- 7. osztálytól ezen kívül lehetőleg sporteredmények igazolása

Fizikai képességek mérése:		FIÚ	LÁNY
2. osztály	60 méter	12,5 sec	13,0 sec
	helyből távolugrás	130 cm	125 cm
	kislabdahajítás	15 m	12 m
	500 méter	2 : 50 perc	2 : 55 perc
3. osztály	60 méter	12,0 sec	12,5 sec
	helyből távolugrás	140 cm	135 cm
	kislabdahajítás	20 m	15 m
	500 méter	2 : 45 perc	2 : 50 perc
4. osztály	60 méter	11,5 sec	12,0 sec
	helyből távolugrás	150 cm	145 cm
	kislabdahajítás	25 m	18 m
	500 méter	2 : 40 perc	2 : 45 perc
5. osztály	60 méter	11,0 sec	11,5 sec
	helyből távolugrás	160 cm	155 cm
	kislabdahajítás	30 m	23 m
	500 méter	2 : 35 perc	2 : 40 perc
6. osztály	60 méter	10,5 sec	10,7 sec
	helyből távolugrás	170 cm	165 cm
	kislabdahajítás	32 m	26 m
	500 méter	2 : 28 perc	2 : 30 perc
7. osztály	60 méter	10,0 sec	10,2 sec
	helyből távolugrás	180 cm	175 cm
	kislabdahajítás	36 m	30 m
	500 méter	2 : 15 perc	2 : 25 perc
8. osztály	60 méter	9,7 sec	10,0 sec
	helyből távolugrás	190 cm	185 cm
	kislabdahajítás	40 m	35 m
	500 méter	2 : 10 perc	2 : 15 perc

- szlalom labdavezetés kézzel és lábbal 2 x 15 méteren
- magas gerendán egyensúlyozó járás
- kötélmászás 5 méteres mászókötélen

HELYI TANTERV

21. VÁLASZTOTT KERETTANTERV, A KERETTANTERV ÁLTAL MEGHATÁROZOTT ÓRASZÁM FELETTI KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK

A Báthory István Sportiskolai Általános Iskola *A kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről* szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet alapján az iskola profiljának megfelelően választotta az alábbi kerettanterveket:

VÁLASZTÁS A KERETTANTERVEKBŐL	
TANTÁRGY	VÁLASZTOTT KERETTANTERV
ÉNEK-ZENE	A változat
KÉMIA	B változat
FIZIKA	B változat
BIOLÓGIA	B változat
MAGYAR	B változat

A tantárgyankénti tananyag a mellékelt CD-n található.

22. KERETTANTERVBEN MEGHATÁROZOTTAKON FELÜL A NEM KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGTANÍTANDÓ ÉS ELSAJÁTÍTANDÓ TANANYAGA, AZ EHHEZ SZÜKSÉGES KÖTELEZŐ, KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ VAGY SZABADON VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE ÉS ÓRASZÁMA

Iskolánkban nincsenek a kerettantervben meghatározottakon felüli nem kötelező tanórai foglalkozások.

23. TANKÖNYV, TANESZKÖZ KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

23.1 JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- 2013. évi CCXXXII. törvény
a nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról
- Az emberi erőforrások minisztere 17/2014. (III. 12.) EMMI rendelete

a tankönyvvé, pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről

- 4/2017. (IV. 10.) EMMI rendelet

a tankönyvvé, pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről szóló 17/2014. (III. 12.) EMMI rendelet módosításáról

- 1265/2017. (V.29.) Korm. határozata

az ingyenes tankönyvellátás 5-9. évfolyamokra történő együtemű kiterjesztéséhez szükséges pénzügyi forrás biztosításáról

23.2 A TANKÖNYVEK KIVÁLASZTÁSÁNAK ALAPELVEI

Iskolánkban az oktató munka során csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép, stb.) használunk a tananyag feldolgozásához, melyet az emberi erőforrások minisztere hivatalosan tankönyvvé nyilvánított.

A nyomtatott taneszközökön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van (pl. tornafelszerelés, rajzfelszerelés).

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a helyi tanterv alapján a nevelők szakmai munkaközössége, illetve az egyes szaktanárok határozzák meg. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt az iskola tájékoztatja. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetére a szülők kötelessége.

A taneszközök kiválasztásánál szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének,
- az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatók,
- a taneszközök használatában a stabilitásra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetjük be,
- tartós tankönyvek rongálása vagy elvesztése esetén a tankönyveket a tanulónak, illetve gondviselőjének kell beszerezni és tanév végén visszaadni.

A Kormány 1265/2017. (V.29.) határozata alapján a 2017/2018-as tanévtől kezdődően az általános iskolákban ingyenes tankönyvellátásba részesül minden 1-8. évfolyamon tanuló diák.

Az állami ingyenes tankönyvek tartós tankönyvként kezelendők, tehát azokat az iskolai könyvtár nyilvántartásba veszi és azokat legkésőbb az utolsó tanítási napon a tanulók kötelesek visszaszolgáltatni az iskola könyvtárának. Ez alól valamennyi évfolyamon kivételt képeznek a munkafüzetek és a munkatankönyvek, valamint az 1. és 2. évfolyam összes tankönyve, mivel az 1. és 2. évfolyamon megszűnt a tartós tankönyv használata, ezen évfolyamok tanulói minden évben új tankönyvet kapnak, tankönyveiket nem kell az iskolai könyvtárnak nyilvántartásba venni, azok a tanulók tulajdonában maradnak.

24. A PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZABÁLYAI

A pedagógiai feladatokat a munkaköri leírások tartalmazzák.

A megvalósítás szabályait a házirend és az iskolai SzMSz tartalmazza, valamint iránymutatók az iskola egyéb szabályzatai.

25. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAKKAL ÖSSZEFÜGGÉSBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI

Iskolánkban választható tantárgy nincs.

26. EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM

- Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) szerint az egészség: a testi, lelki és szociális jólét állapota, és nem csupán a betegség hiánya.
- Mindenképpen hangsúlyozni kell, hogy az egészség nem passzív állapot, hanem folyamat.
- Az egészség eszköz életcéljaink megvalósításához. Pozitív fogalom, amely a társadalmi, közösségi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi, lelki képességeket hangsúlyozza.
- Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket felügyeljék és javítsák. Az egészségfejlesztés átfogó társadalmi és politikai folyamat, amely nemcsak az egyének képességeinek és jártasságának erősítésére irányuló cselekvéseket foglalja magába, hanem olyan tevékenységeket is,

amelyek a társadalmi, környezeti és gazdasági feltételek megváltoztatására irányulnak azért, hogy azoknak a köz és az egyén egészségére gyakorolt hatása kedvező legyen.

- A gyerekek hosszú éveket töltenek az iskolában. Ebben az időszakban érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlesztésükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, az életideálokat és preferenciák kialakítását.
- Az iskolának a gyermekekre gyakorolt hatása többretegű, komplex kommunikáció.
- Az iskola tehát a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására.

Az egészségnevelés alappillére a prevenció.

Két része van:

- **Primer prevenció:** A betegségeket előidéző tényezők korai felismerésére és elkerülésére irányuló tevékenység. Feladatkörébe elsődlegesen a felvilágosító előadások tartoznak. Az iskolának ebben van jelentős szerepe.
- **Szekunder prevenció:** Feladatkörébe tartoznak az életkorhoz kötött kötelező szűrővizsgálatok. Szerzett vagy veleszületett fejlődési rendellenességgel, krónikus megbetegedéssel, hátrányos családi körülmények között élő tanulók életvitelének segítése. Több figyelmet kell fordítani azokra, akik differenciált testi nevelésben részesülnek, gyógytestnevelés foglalkozáson vesznek részt.

Az iskolai egészségnevelő program szereplői:

- a diákok
- az intézmény vezetője
- a tantestület (kiemelt szerepük van a testnevelőknek, biológia szakos tanároknak és az osztályfőnököknek)
- az iskolaorvos
- az iskolavédőnő
- az iskolát ellátó fogorvos
- a gyermek és ifjúságvédelmi felelős
- a diákönkormányzatot segítő pedagógus
- a szülők

Az egészségnevelés iskolai területei:

Az iskolai egészségnevelésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez.

Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységekben alapozódhassanak meg. Az egészséges életmód, ételszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülni.

Az egészségnevelés színterei főként az osztályfőnöki és biológia valamint a testnevelés órák. Fontos azonban, hogy az egészségnevelés beépüljön valamennyi tantárgyba. Minden tantárgynak van kapcsolódási pontja az egészségfejlesztéshez, pl.: ismeretátadás, interaktív gyakorlatok, esetelemzések, számításos feladatok stb.

A mindennapos testnevelés bevezetése megfelelő segítség, jó lehetőség az egészséges életmód szemléletének kialakításához. Iskolánkban számos sportág közül választhatnak a tanulók. Nagyon fontosnak tartjuk ennek jelenlétét az iskolában, hiszen tapasztaljuk, hogy a modern kor és az azzal együtt járó technológiák az embert olyan életmódba kényszerítik, amely a mozgásszegény életmódhoz, a fizikai képességek hanyatlásához vezethet, áttételesen előidézve ezzel a szellemi teljesítmény romlását is. Az iskolai testnevelés és a sport keretei között az egészségnevelés, a szociális kompetenciák, a csapatmunka, valamint a társakkal történő kreatív együttműködés egyaránt fejleszthető.

A tanórán kívüli foglalkozások is jó lehetőséget teremtenek az egészségneveléshez.

Tanórán kívüli foglalkozások:

- Napközis foglalkozások (esetfeldolgozás, játékok, játékos gyakorlatok formájában)
- Délutáni szabadidős foglalkozások (sportfoglalkozások, versenyek, csoport foglalkozások, szakkörök keretein belül.)
- Egészségnap
- Kirándulások, erdei iskolák, túrák, sportprogramok.

Az egészségnevelés célja:

A cél az, hogy az egészség kulturális szint emelésével, az életmód formálásával elősegítse a tanulóban egyrészt az egészség kialakítását, megtartását, a betegségek megelőzését, másrészt, hogy megtanulják, miként állhat helyre egészségi állapotuk.

Az iskolai egészségnevelő program a diákokért van, az ő egészséges életvitelüket szolgálja.

Az őket érintő egészségükkel kapcsolatos problémáikról közvetlenül tudomást szerezhethetünk, ha megvan a bizalom az iskolai egészségnevelő program szereplői között. Ennek a bizalomnak a kialakítása a program egyik legfontosabb célja.

A különböző vizsgálatok, felmérések pedig a közvetett információszerzést szolgálják. Szükséges a pedagógusok és az iskolai egészségügyi szolgálat munkatársainak szoros együttműködése. Az iskola egészségügyi szolgálat hatékony munkájához azonban elengedhetetlen az iskolavezetés és a tantestület támogatása, bizalma.

Iskola egészségügyi ellátás:

Az iskola egészségügyi ellátásról szóló jogszabály előírja, hogy minden iskolának legyen kijelölt orvosa és védőnője, valamint a tanulók fogászati ellátását végző kijelölt fogorvosa, akik a jogszabályban foglalt feladatokat az önkormányzattal és az Országos Egészségbiztosító Pénztárral kötött szerződés értelmében látják el.

Iskolánk orvosi rendelője a 2011/2013 tanév szeptemberében kapta meg a működési engedélyt. A tanulók egészségügyi ellátását nagymértékben segíti, hogy nem kell iskolán kívül kísérni a gyermekeket.

Az egészségügyi feladatokat az orvos és a védőnő közösen látja el. Feladataik a következőképpen csoportosíthatók: (ez a felsorolás minden tekintetben összhangban van az egészségügyről szóló 1997.évi CLIV törvény 38.§ 1-es és 2-es bekezdéseivel)

- A tanulók életkorhoz kötött vizsgálata, amely magában foglalja a testi, érzelmi és intellektuális fejlődés követését és az érzékszervek vizsgálatát. Az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok a fejlődés követésén kívül a krónikus betegségek és kóros elváltozások korai felismerésére is irányulnak.(szekunder prevenció)
- Adott esetben a tanulók elsősegélyben való részesítése.
- Közreműködés közegészségügyi- járványügyi, táplálkozás egészségügyi és balesetvédelmi feladatok ellátásában az iskola vezetésével egyeztetve.
- Életkorhoz kötött kötelező védőoltások szervezése, lebonyolítása.
- Felkérésre közreműködés egészségügyi szakértői feladatokban.

A fent említett rendelet nem tér ki részletesen, de az iskolaorvos, és különösen a védőnő hagyományos feladatai közé tartozik az egészségnevelésben való részvétel.

Az iskola egészségügyi ellátás különösen a következő területeken tud ismereteket nyújtani, és bekapcsolódni a tanórák témáihoz:

- Az egészséges életmód és betegség összefüggései.

- Serdülőkori változások ismerete, segítségnyújtás a serdülőkori érzelmi, magatartás, életmódbeli és szexuális problémák, valamint krízisek megoldásában.
- Barátság-szerelem, kortárs kapcsolatok hatásai.
- Környezetünk tisztasága, biztonságos környezetünk.
- Egészséges táplálkozás alapvető kérdései, jó minták kialakítása.
- Veszélyes helyzetek, baleset-megelőzés, közlekedésbiztonság, elsősegélynyújtás.
- Helyes napirend, egészséges életmód kialakítása. Személyi higiéné.
- A család szerepe, családi életre nevelés.
- Szenvedélybetegségek káros hatásai, veszélyei, rossz magatartásminták elkerülése.
- Áldozattá válás-megelőzés.
- Az agresszió megelőzése, krízis helyzetek megoldása, büntethetőség, felelősségvállalás.

Az előadások amennyiben lehetőség van rá, az interaktív tábla használatával történnek.

A segítő kapcsolatok intézményen belüli lehetőségét az iskola vezetése, az iskolaorvos, a védőnő, a gyermek és ifjúságvédelmi felelős, külsős előadók, pl.: drogügyi koordinátor, a családvédelmi szolgálat munkatársai a rendvédelmi szervek munkatársai, az osztályfőnökök, a szaktanárok a diákok együttműködése jelenti.

A szülő, a család a legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett munkában. A szülők megfelelő tájékoztatás és információ átadás után aktív részvételükkel tudják támogatni az iskola egészségfejlesztő programjait, közülük szakértelmükkel is jelentősen növelhetik az iskolai munka hatékonyságát.

A szülők és az iskola együttműködése elengedhetetlen. A szülők véleményét a szülői értekezleteken, fogadóórák alkalmával ismerhetjük meg. Ezen alkalmakkor gyűjthetjük össze a szülők által megfogalmazott problémákat, majd ezekre közösen keresünk megoldást.

Az iskolai egészségneveléssel kapcsolatos feladatok vonatkoznak az oktatási intézmény valamennyi alkalmazottjára.

Értve ez alatt:

Az iskola helységeinek tisztaságát, szellőzését, világítását, fűtését, berendezési tárgyainak állapotát, a mellékhelyiségek állapotát, tisztaságát, a megfelelő higiénés szokások kialakítását.

A tiszta és balesetmentes környezet megteremtését.

A tanulók terhelhetőségét, az órarend és a tanári foglalkoztatás változatosságát, a megfelelő pihenőidő biztosítását.

Megfelelő étrend kialakítása az étkezdében, iskolai büfében.

Iskolánk célja, hogy tanulóinkban kialakítsuk az egészséges életmód iránti igényt. A tanulók képesek legyenek objektíven felmérni saját egészségi állapotukat, ismerjék az egészség károsító tényezőket, azok veszélyeit. Az egészség érték legyen számukra, utasítsák el a számukra károsat. Mindezek eléréséhez lehetőséget biztosítunk az ismeretek átadásával és a programok szervezésével.

26.1 KOMPLEX INTÉZMÉNYI MOZGÁSPROGRAM

A komplex intézményi mozgásprogram több olyan területre fókuszál, amely mérhető növekedést eredményez a gyermekek aktivitási szintjében.

A mozgásprogram területei:

- Közlekedési szokások
- Óra közti szünetek, szabad játékidő
- Minőségi testnevelés programja
- Tanórán kívüli iskolai testmozgásprogram
- Közösségi mozgásprogramelemek
- Egyéb alkalmasszerű, de hosszabb időn át tartó programelemek

26.1.1 KÖZLEKEDÉSI SZOKÁSOK

A közlekedési szokásokat befolyásolja az iskola elhelyezkedése a városban. Mivel lakótelep központjában fekszik az intézmény, ezért a gyermekek nagy része aktívan, gyalog, egy része kerékpárral érkezik. Az utóbbi években megjelentek a rollerrel, és görkorcsolyával érkező gyermekek is. Így elmondható, hogy a tanulók nagy része napi 20-60 percet aktívan közlekedik az iskola és a lakóhelye között.

Az aktív közlekedés befolyásolását célzó intézményi programelemek:

- kerékpártárolók kihelyezése
- minden évben megrendezésre kerülő kerékpáros ügyességi verseny
- osztályfőnöki, technika és életvitel órán tartandó közlekedési ismeretek
- évente megrendezésre kerülő kerékpáros túra, szülők bevonásával
- osztálykirándulás során kerékpáros túra (pl. Velencei tó, Balaton körbekerülése)

Az aktív közlekedés támogatása, népszerűsítése, újszerű mozgásformákat épít be gyermekek mindennapi életébe. A WHO ajánlása szerint (ami napi 60 perc) az aktív közlekedés jelentősen befolyásolhatja a gyermekek napi mozgásmennyiségét. Az intézményi mozgásprogramok közlekedési aktivitást célzó része arra törekszik, hogy minél több tanuló aktívan közlekedjen az iskolába.

A részben inaktívan (busszal) közlekedő tanulók is a buszmegállóig sétálnak, a helyi járatos buszon inaktívan töltik idejüket, majd a buszmegállótól az iskoláig ismét gyalogolnak.

A teljes mértékben inaktívan közlekedő tanulók messzebb laknak, vagy szüleik autóval hozzák-viszik őket az iskolába.

26.1.2 ÓRA KÖZI SZÜNETEK, SZABAD JÁTÉKIDŐ

Az óra közti szünetekben az alsós tanulóknak lehetősége van kimenni az udvarra. Az iskola udvara tágas, kerítéssel körbekerített. A játékterek borítása változatos fűvel, bitumennel, homokkal borított. A sportpályák alkalmat adnak a különböző sportjátékok gyakorlására. A játszótéren az alsó tagozatos gyermekek többféle, képességet fejlesztő játékon tölthetik aktívan a szünetet, a füves területeken egyéb játékokat (fogó, labdás játékok) űzhetnek. Célba dobási lehetőség a kosárlabda palánkon, a különböző eszközökön lehetséges. A felfestett ugróiskola, épített mászóakák, telepített eszközök, tengopálya, és a szabadon használható eszközök segítségével minden tanuló megtalálhatja a kedvére való mozgásos játékot. Minden tanév elején az alsó tagozatos osztályok számára saját sporteszközöket biztosítunk (focilabda, gumilabda, ugráló kötél), amelyeket rongálódás esetén kicserélünk.

A szabad játék az alsó és felső tagozatban is működik, és a gyermekek napi aktivitásában rendszeresen és tervezhetően jelen van, időjárástól függetlenül. A délelőtti és délutáni tanórákat elválasztó közel egy órás szabad játék alatt megfigyelhető, hogy szinte kivétel nélkül igénylik a tanulók a szabad levegőn történő változatos mozgásformákkal együtt járó játékot.

26.1.3 A MINŐSÉGI TESTNEVELÉS PROGRAMJA

A napi mozgásos aktivitás ajánlott mennyiségéhez jelentősen hozzájárul a minőségi és mindennapos testnevelés. A modern testnevelés elsődleges célja az öröm és élményszerzés. A pozitív tanulási tapasztalatoknak köszönhetően jó irányba befolyásolható a mozgásos viselkedés a tanórán kívül és az iskolaidőn kívül is.

További célja, hogy széles mozgástapasztalatot kínáljon a gyermekeknek. Minél többféle mozgásformát próbálnak ki, illetve sajátítanak el, annál több lehetőségük lesz a későbbiben a számukra leginkább megfelelő mozgásforma megtalálására. Jól szervezett, fejlődésközpontú, differenciált testnevelési gyakorlattal ez megvalósítható.

A testnevelésnek a mozgásos-motorikus fejlesztő feladatán túl érzelmi, szociális, kognitív hatása van a gyermekek fejlődésére. A testnevelés pozitív attitűdjével a gyermekek fizikai aktivitása jelentősen növelhető.

A testnevelés másik fontos célja, hogy olyan élethosszig űzhető sportokat ismertessünk meg a tanulókkal, amelyekben mindenki sikeres lehet, és képességeikhez mértén mindenki örömmel mozog. Ennek közvetett hatása ismert, miszerint a tanulók iskolás éveik után is szívesen választják a mozgással kapcsolatos szabadidő eltöltést, és életük fontos részévé válik a sportolás.

Erre az iskolán belül a következő lehetőségeket biztosítjuk:

- aerobik
- asztalitenisz
- golf
- korcsolya
- néptánc
- úszás

26.1.4 TANÓRÁN KÍVÜLI ISKOLAI TESTMOZGÁSPROGRAM

Az intézményen belüli mozgásprogramok a tanórán kívül rendkívül változatosak. Az új köznevelési törvény értelmében az iskolák két tanítási órát is biztosíthatnak a szervezett keretek között nem sportoló diákok számára. Ez a szabályozás lehetőséget teremt az esélyegyenlőségre, aminek értelmében minden tanuló számára elérhető a sportolás, függetlenül a szülők anyagi lehetőségeitől, vagyis ezek díjmentesek. Az iskolai DSK, tömegsport foglalkozások keretein belül a gyermekek lehetőséget kapnak a tehetséggondozásra, illetve a felzárkóztatásra is. Feladata továbbá, hogy minden gyermek megtalálja azt a mozgásformát, amit szívesen és rendszeresen végez. A DSK-n belül megkülönböztetünk versenysportot és rekreációs jelleggel folytatott sportolási foglalkozásokat. Iskolánkban a következő tanórán kívüli szervezett sportfoglalkozások közül választhatnak tanulóink:

- kézilabda
- röplabda
- labdarúgás
- úszás
- asztalitenisz
- aerobik
- néptánc
- labdás ügyességi foglalkozás

Ezek közül a kézilabda, röplabda és labdarúgás sportágakból intenzív versenyeztetés folyik, a többi sportágból a tömegsport jelleg dominál, azonban itt sem zárható ki a versenyzés.

26.1.5 KÖZÖSSÉGI MOZGÁSPROGRAM ELEMEEK

A közösségi mozgásprogramok intézményen belül kiemelt jelentőséggel bírnak, hiszen itt nyílik lehetőségünk a szülőkkel, családokkal való kapcsolatot nagymértékben ápolni, mélyíteni. Nagy hangsúlyt fektetünk az alkalomszerűen megrendezésre kerülő családi sportrendezvények, a közös tanár-diák sportmérkőzések, a szünidei szabadidős rendezvények, kirándulások szervezésére, és lebonyolítására. A szülők bevonásával a gyermekek is nagyobb aktivitást mutatnak, valamint az iskola és család közötti kapcsolat erősödik. Továbbá arra is szolgálnak ezek a programok, hogy pedagógus kollégáinkon kívül a többi, iskolában dolgozó munkatárs is részt vegyen egy közösségépítő programon, ezáltal elmélyíthetik kapcsolatukat a szülőkkel, gyermekekkel, pedagógus kollégákkal, továbbá egészségi állapotuk is javul. Célunk egy sportos és egészséges életvitelű oktatási intézmény kialakítása.

Iskolánk az alábbi közösségi programokat szervezi, ahová a szülőket is várjuk:

- Sportgála
- Tanár-diákmérkőzések
- Báthory nap programjai
- Tanulmányi és egyéb kirándulások
- Kalandpark látogatások
- Tömegsport futóversenyek
- Kerékpártúra
- Vízitúra
- „Jótekonny mozgás” elnevezésű sportverseny
- Barátságos edzőmérkőzések
- Iskolai táborok

26.1.6 EGYÉB ALKALOMSZERŰ, DE HOSSZABB IDŐN ÁT TARTÓ PROGRAMELEMEEK

Ezek a programelemek az intézmény pedagógiai programjának szerves részét képezik. Fontos szerepük van testmozgással, sportolással kapcsolatos pozitív érzelmek, attitűdök, tapasztalatok kialakításában, valamint az élményszerű és változatos mozgástanulásban.

Ezek iskolánkban a következő programelemek:

- „Sport és Egészségnap”
- Diáknapi
- „Víz világnapja” alkalmából rendezett városi ügyességi vetélkedő
- „Kolostorok és kertek” alkalmából rendezett városi séta

- „Magyar Diáksport napja”
- „Nagy focidélután”
- „Deák futás”

27. KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM

Intézményünk tervszerűen építette fel környezettudatos magatartásra nevelő programját, folyamatosan – több éve – dolgozik a „fenntarthatóság” szellemében.

2012-ben elnyertük az „Örökös ökoiskola” címet.

Az iskola közössége igyekszik minden ökoiskolai kritériumnak megfelelni, a fenntarthatóságra nevelő munkáját tökéletesíteni.

Bekapcsolódtunk Veszprém város környezeti nevelési programjába, a Bakony – Balaton Környezetvédelmi Oktatóközpont által meghirdetett programokba, kampányokba.

2012 szeptemberében iskolánkban ökocsoport alakult, amely ökoiskolai munkaterv alapján látja el feladatát.

27.1 ALAPELVEK, CÉLOK

27.1.1 ALAPELVEK, JÖVŐKÉP, HOSSZÚ TÁVÚ CÉLOK

Általános célok, értékek a környezeti és egészségügyi nevelésben

- Az egyetemes természetnek (a Világegyetem egészének) mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt
- a Föld egészséges folyamatainak visszaállítására, harmóniára törekvés
- a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése
- a testi-lelki egészség megőrzése

Az iskola hitvallása

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet-környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti-környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére.

Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket, és programjainkkal a szülők és a környék lakóinak környezet- és egészségtudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

Hosszú távú pedagógiai célok

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- rendszerszemléletre nevelés

- holisztikus szemléletmód kialakítása
- fenntarthatóságra nevelés
- a környezetetika hatékony fejlesztése
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- tolerancia kialakítása
- a környezettudatos magatartás és életvitel segítése
- az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása
- ismeretek és jártasságok kialakítása, amelyek segítségével képesek lesznek megelőzni az egészségügyi problémákat, illetve csökkenteni azok súlyosságát.
- helyzetfelismerés, ok–okozati összefüggések
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség
- globális összefüggések megértése
- létminőség választásához szükséges értékek, viselkedési normák kialakítása
- az orvostudomány eredményeiből levonható helyes magatartásra, tevékenységre történő aktivizálás
- a családi életre nevelés fejlesztése
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése

Kulcsszavak

- szeretet
- tisztelet, megbecsülés
- harmónia
- mértékletesség
- takarékoság
- alázat
- „a kicsi szép”
- esztétika
- empátia, segítőkészség
- tolerancia
- komplementaritás
- együttműködés

- kölcsönhatás
- felelősség
- ökológiai fenntarthatóság
- mérték és mértéktartás
- öröm, vidámság
- globális gondolkodás
- lokális cselekvés
- holisztikus világszemlélet
- szelídség

27.1.2 KONKRÉT CÉLOK ÉS FELADATOK

- természeti – épített – szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése
- helyi értékek és problémák feltérképezése
- helyi célok megfogalmazása (pl. öreg fák megóvása, faültetés, madárvédelem, örökbefogadott patak, hulladék, iskolai büfé zöldítése, energiatakarékosság, helyi védettség stb.)
- lakóhely megismerése (értékek, gondok – a megoldás módjai)
- hagyományok védelme: család – iskola – település – nemzet szinteken
- azonosságtudat fejlesztése a fenti szinteken
- a szülőkkel, az iskola környezetében élőkkel a kommunikáció fejlesztése
- legalapvetőbb egészségvédelmi ismeretek megismertetése
- az egészségre káros szokások biológiai, élettani, pszichés összetevőinek megismertetése
- mindennapi testedzés:
- testnevelésórák, (amennyiben az iskola személyi, tárgyi, anyagi feltételei lehetővé teszik)
- napközis szabadidő, óráközi szünetek, uszodai programok, korcsolyázás, DSE programok mint lehetőség

Az iskola elhelyezkedéséből adódó jellemzők:	Célok:	Tevékenység, feladat: (a még megvalósítandók, ill. a folyamatos tevékenységek kiemelése)
Nagy forgalom	Közlekedési biztonság növelése A kerékpáros és gyalogos közl. segítése	- „fekvőrendőrök” megléte - közlekedésbiztonsági ismeretek kiemelt tanítása - kerékpárral közlekedők számára biciklitároló - biztonsági felszerelések és a légzőmaszk viselés ösztönzése
Zaj	Csökkentés	- az út mellé zajfogó fal - fák, cserjék ültetése - speciális ablaküvegek
Légszennyezés	Csökkentés	- zöldesítés az iskola környékén a növények gondozása, pótlása - gyomtalanítás, parlagfű-irtás - tantermekben légtisztítók
Szemét és kutyapiszok	Tiszta, egészséges környezet	- szeméttárolók sűrítése - szelektív hulladékgyűjtés, (papír, olaj, fémdoboz, szárazelem) komposztálás - kutya WC szorgalmazása - felvilágosító előadások az egészségkárosító anyagokról és a fertőzési veszélyekről - utak sózása helyett ásványi örlemény használata
Saját játszótér	A gyerekek mozgásigényének kielégítése	- az iskolai játszótér felszerelésének bővítése, homok cseréje
Az iskolabelső	Tiszta, meghitt környezet	- festések, felújítások, a dekorációhoz falitáblák, élősarkok, akvárium, madarak, a mellékhelyiségekben szappan, WC papír - portalanítás (atkák-allergia) - gyakori szellőztetés (beltéri szennyezőanyagok: formaldehid, szén-dioxid)

		- lábtörlők alkalmazása
Energia-felhasználás	Takarékos fűtés	- fűtés szabályozása - megtörtént a nyílászárók cseréje
Világítás	Egészséges, takarékos	- neonok cseréje a „Szemünk fénye” program keretében megtörtént
Udvar	Biztonságos aljzat	- az aszfaltozott rész felújítása - a zöld terület rész virágosítása
Iskolabüfé	Egészséges ételek, italok	- gyümölcslevek-és teák, friss és szárított gyümölcsök, joghurtok, sajtok, gabonapelyhes édességek
Az iskola eszközellátottsága	A tanítás-nevelés élmény-központúságának növelése, az esztétikai érzék fejlesztése – egészséges személyiség	- a tantermekben számítógép, Internet, projektor, interaktív tábla - esztétikus dekorációk, falitáblák, szemléltető-anyagok - digitális fényképezőgép, gáztűzhelyek, konyhai eszközök, ismeretterjesztő folyóiratok, könyvtár, médiatár

27.2 TANULÁSSZERVEZÉSI ÉS TARTALMI KERETEK

27.2.1 TANÓRAI KERETEK

- tantárgyakba beépítve
- erdei iskola
- tanulmányi kirándulás
- sportnap
- osztályfőnöki órákon környezet-és egészségvédelmi témák
- testnevelés

A TANTÁRGYAK LEHETŐSÉGEI

Magyar nyelv és irodalom

A tanulók

- ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását
- ismerjék meg közvetlen természetes és mesterséges környezetük értékeit bemutató

irodalmi alkotásokat! (meséket, mondákat, népdalokat és verseket)

- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékeket, az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolatok kialakulását
- legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitára, véleményalkotásra, érvelésre
- erősödjön esztétikai, erkölcsi érzékenységük
- tudatosan készüljenek az anyanyelv védelmére, a „nyelvi környezetszennyezés” elkerülésére
- sajátítsák el a médiumok elemzésének technikáit

A tanulóknak

- alakuljon igénnyé a hatékony kommunikációra való törekvés, a jó problémafelvetés, vitakészség, véleményalkotási képesség
- növeljük a környezethez való, pozitív érzelmi és intellektuális közeledést a környezet- és természetvédelemi témájú könyvek feldolgozásával
- fejlesszük az egyéni és a közösségi kompetenciákat a drámajátékok segítségével

Történelem – Hon- és népismeret

A tanulók

- értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete
- legyenek képesek a globális problémákra megoldásokat keresni a természeti népek példáján keresztül
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében

A tanulók

- ismerjék meg a természet közelben élő, a természetet tisztelő, azt felhasználó, és nem kihasználó paraszti életmód értékeit
- ismerjék meg a népszokások egészségvédelmi vetületét (ünnepek előtti böjtök)

Idegen nyelv

A tanulók

- váljanak érzékennyé a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit
- tudják más népek ilyen irányú tevékenységeit és ismerjék az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit
- legyenek képesek a környezetvédelmi problémákra önállóan, csoportmunkában, projekt-munkában választ keresni
- állampolgári felelősségtudatuk fejlődjön

A tanulóknál

- alakuljon ki és fejlődjön a nemzetközi felelősség a környezettel szemben
- fejlődjön az idegen nyelvi kommunikáció képessége, és fedezzék fel ennek lehetőségeit

Matematika

A tanulók

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni
- logikus gondolkodása, a szintetizáló és a lényegkiemelő képessége fejlődjön
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni
- legyenek képesek reális becslésekre
- tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni

A tanulóknál

- alakuljon ki a rendszerben való gondolkodás
- alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségeket

Környezetismeret - Természetismeret

A tanulók

- ismerjék meg a környezetet megfigyelésekkel, vizsgálatokkal
- ismerjék meg az élővilág sokszínűségét, az élőlények egyedi, megismételhetetlen voltát, az ember felelősségét az élővilág megőrzésében
- Ismerjék meg saját testük alapvető felépítését és működését, az egészség megőrzéséhez szükséges életvitel jellemzőit

A tanulók

- váljanak képessé a természet jelenségeinek elemi szintű értelmezésére
- a megismerés komplexitása, az egészre törekvés (középpontban az élő és élettelen természet konkrét valósága, a jelenségek, a táj és a környezet áll)
- természettudományos gondolkodás kialakításához megfelelő képességek kialakítása;
- környezet állapota iránti érzékenység fejlesztése
- ökológiai szemlélet fejlesztése
- helyes környezeti attitűdök fejlesztése
- magatartás fejlesztése
- értékrend alakítása
- környezettudat fejlesztése
- felelősségérzet fejlesztése
- környezet használatára vonatkozó helyes döntések támogatása

Fizika

A tanulók

- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő és élettelen közötti kölcsönhatásokat
- tudják értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit, és ennek tudatában legyenek képesek megoldást keresni a globális környezeti problémákra
- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni
- ismereteik birtokában váljanak tetteik következményeit látó, előregondolkodó állampolgárrá
- ismerjék meg az alternatív energiahordozókat és forrásokat

Kémia

A tanulók

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel
- törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére
- ismerjék a környezetüket legjobban szennyező anyagokat, törekedjenek ezek használatának csökkentésére
- ismerjék az emberi szervezetre káros anyagokat és ezek szervezetre gyakorolt hatásait, tartózkodjanak ezek kipróbálásától
- értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait

Földrajz

A tanulók

- szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit
- értsék meg, hogy a népek eltérő természeti és gazdasági körülményei, hagyományai meghatározzák gondolkodásmódjukat, világszemléletüket
- értsék meg, hogy a társadalom-földrajzi változások, a felgyorsult fogyasztás a Föld erőforrásainak kimerüléséhez vezet
- ismerjék meg a globális problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit
- ismerjék, szeressék és őrizzék a természeti és az épített környezet szépségeit

A tanulóknál

- a környezet értékeinek megismerésével erősödjön a környezettudatos életmód iránti igény
- alakuljon ki az igény a szülőföld cselekvő felfedezésére
- fejlődjön közösségük, lakóhelyük, országuk, régiójuk és a világ problémáinak megoldásában való aktív részvételi készség

Biológia - Egészségtan

A tanulók

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit
- ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet

- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket
- legyenek tájékozottak a földi élővilág sokféleségét, valamint az emberek és biológiai környezetük közötti kapcsolatrendszerrel illetően
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat

A tanulóknak

- alakuljon ki ökológiai szemléletmód
- alakuljon ki a természeti és az épített környezet iránti felelősség

A tanulók

- ismerjék meg szervezetük sajátosságait és az életkorral kapcsolatos változásait
- sajátítsák el az elsősegély-nyújtási technikákat
- ismerjék fel az empátia szerepét a másik ember megítélésében

A tanulókat

- ösztönözze a helyes viselkedésmódok és a környezetvédő szokásrendek kialakítására
- segítse az önmagukkal szembeni felelősségérzet kialakításában
- segítse az őket veszélyeztető környezeti, társadalmi tényezők és azok elhárítási módjainak felismerésében

Ének-zene

A tanulók

- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát
- ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módjait
- fedezzék fel a természet szépségeinek megjelenését a népdalokban
- vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét
- tudják, hogy az élő és az élettelen természet hangjai a zenében és a hétköznapi életben egyaránt akusztikus élményt jelentenek
- fedezzék fel a zenei környezetszennyezést, és tudjanak ellene védekezni

Vizuális kultúra

A tanulók

- ismerjék meg a természet sokszínűségét, formagazdagságát
- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát
- ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit
- ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alappillére

- tudjanak példákat említeni a népi építészet, díszítőművészet hazai előfordulásaira
- ismerjék a természetes alapanyagok használatát
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni, melyek a természetről szólnak
- legyenek képesek a műalkotásokat környezeti nevelési szempontoknak megfelelően elemezni
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni a környezeti nevelési témaköröknek megfelelően
- ismerjék a tárgyi világ formanyelvi elemeit, a tartalom és a forma összefüggését
- tudjanak példákat mondani a környezetvédelmi szempontok szerinti formatervezésre
- kutassanak fel, ismerjenek meg helyi népi építészeti emlékeket

Etika, hit- és erkölcsstan

A tanulók

- legyenek képesek a már kialakított, megteremtett értékek között úgy élni, hogy a lehető legkevesebb károsodást okozzák
- tanuljanak meg a természet károsítása nélkül teljes életet élni
- mérjék fel annak elengedhetetlen fontosságát, hogy az utódaiknak is megfelelő életteret kell hagyniuk

A tanulóknak

- alakuljon ki az a szemlélet, hogy a természet elemei emberi hasznosságuk fokától függetlenül is értéket képviselnek
- alakuljon ki személyes elkötelezettség és tolerancia a környezeti kérdésekkel kapcsolatban
- fejlődjön, szilárduljon meg a társadalmi szolidaritás és igazságosság az egészséges környezetért

Technika, életvitel és gyakorlat

A tanulók

- ismerjék meg az emberi alkotásokban megtestesülő használati, esztétikai, formai és etikai értékeket
- ismerjék meg a technika okozta környezeti károsodásokat és azok megelőzésének módjait
- értsék meg a fenntartható fejlődés összefüggéseit és követelményeit
- ismerjék meg a problémák rendszerét és a lényegét átlátó környezetgazdálkodást
- sajátítsák el az alapvető biokertészeti ismereteket
- ismerjék meg az egészséges táplálkozás alapelemeit

- sajátítsák el a gyógynövények alapvető ismeretét és felhasználási módjait
- ismerjék meg a komposztálás folyamatát és hasznát
- ismerjék meg a környezetbarát technikákat és technológiákat
- ismerjék meg a felhasznált természetes anyagok, az épített környezet jellemzőit
- sajátítsák el az egészséges táplálkozás, kertészeti alapismeretek, komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés alapvető ismerveit

A tanulóknak

- alakuljon ki az egészséges életmód iránti igény
- a civilizáció társadalmi és környezeti vonatkozásainak feltárása révén erősödjön a felelős, környezettudatos beállítottság
- alakuljon ki a kritikus fogyasztói magatartás

Informatika

A tanulók

- legyenek képesek az Interneten illetve a szakirodalomban információkat keresni, konkrét, a valós életből vett példákat értelmezni, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni
- legyenek képesek a számítógép segítségével megszerezhető tudás szűrésére, váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására
- ismerjék meg az informatikában (pl. az Internet-használatban) rejlő környezetvédelmi lehetőségeket
- használják a világhálót kutatómunkára, ismeretszerzésre
- futtassanak környezeti elemek megváltozását figyelembevevő szimulációkat és statisztikai teszteket
- rendezzenek környezeti kérdésekről virtuális fórumot máshová járó diákokkal közösen
- szerkesszenek és nyomtassanak környezetvédelmi újságokat és poszttereket
- ismerjék meg a távközlési-informatikai berendezések környezetkárosító hatásait
- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket informatikai módszerekkel demonstrálják (számítástechnika alkalmazása, könyvtárhasználat, irodalmi hivatkozások)
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére a különféle szoftverek (adatok táblázatos tárolása, kiértékelése, összefüggések vizsgálata, statisztikai módszerek alkalmazása) segítségével
- a számítástechnikai eszközök használata során valósítsák meg az anyag- és

energiatakarékos alkalmazás feltételeit

Testnevelés és sport

Célunk:

- Egészség, életviteli és életmód alapismeretek átadása
- Testnevelési ismeretek és mozgásformák élményszerű, változatos közvetítése
- Pozitív érzelmek, attitűd kialakítása a mozgásos tevékenységekkel kapcsolatban
- Környezettudatos szemléletmód kialakítása
- Lelki egészség erősítése, fejlesztése
- Élethosszig üzhető mozgásformák megismerése
- Preventív mozgásműveltség fejlesztése gyakorlati tevékenységekkel
- Egészségtudatos életmód
- Fizikailag aktív életvezetés
- Személyiségfejlesztés a motoros műveltség eszközeivel
- Tehetséggondozás, intenzív versenyeztetés
- Differenciálás
- Motiváció
- Aktív közlekedési szokások kialakítása
- Szabadidő hasznos eltöltése
- Esélyegyenlőség biztosítása
- Relaxációs technikák oktatása, stressz és feszültségoldás
- A tanulók saját, és mások testi épségének megóvása, elsősegély-nyújtási alapismeretek
- Higiéniai ismeretek
- Együttműködés, kommunikáció fejlesztése
- Helyes testtartás, énkép, testkép kialakítása
- Sportági alapismeretek, szabályok oktatása
- Sportszerűség, fair play szabályainak betartása
- A tanulók fittségi állapotának felmérése
- A magyar és az egyetemes sport hagyományainak és értékeinek prezentálása

A tanulók

- fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják, egészséges testi fejlődésüket
- győződjenek meg a mozgás jótékony hatásairól a különböző szervrendszerek működését tekintve
- legyenek tisztában azzal, hogy testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű

tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében

- értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes
- igényeljék, hogy a sportoláshoz lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek az eszközök, és a tornaszerek
- sajátítsanak el régi magyar, mozgást igénylő népi játékokat

A tanulóknál

- tudatosítsa az egészség és a környezet komplexitását
- alakuljon ki az igény a higiénés normák betartására
- segítse az egészséges napi – heti - évszakos életritmus kialakulását

27.2.2 TANÓRÁN KÍVÜLI LEHETŐSÉGEK

A tanulók környezeti ismereteinek bővítésével, rendszerezésével, az összefüggések feltárásával meg kell alapozni, hogy a középiskolában lehetővé váljon a környezetért, a jövő generációkért felelős viselkedést vállaló személyiség formálása.

Célkitűzések

A választott programok és az alkalmazott módszerek

- fejlesszék a tanuló szociális képességeit
- adjanak lehetőséget új ismeretek megszerzésére (biológiai sokféleség, fenntartható fejlődés)
- rendszerezzék, szelektálják, mélyítsék el a már meglévő ismereteket
- szintetizálják az egyes tantárgyak nyújtotta analitikus ismereteket, tanítsanak rendszerszemléletre
- alakítsanak ki kritikus gondolkodást
- fejlesszék a környezeti harmónia megteremtése érdekében fontos képességeket (pl.: problémamegoldó, konfliktuskezelési képességek, tolerancia, alternatív gondolkodás)
- ösztönözzenek az egészséges, környezetbarát életmód elsajátítására
- alakítsanak ki környezeti érzékenységet, helyes szokásokat, viselkedési normákat
- neveljenek a hagyományok tiszteletére
- mutassanak követendő mintákat
- ösztönözzenek felelősségteljes cselekvésekre (tárják fel, hogy mit tehet a tanuló egyéni életében a környezeti problémák megoldása, megelőzése érdekében); tárják fel a tanulók számára a globális kérdések alapvető gazdasági, társadalmi hátterét, tegyék világossá a

tanulók számára, hogy az ember a természet része, és csak akkor van esélye a boldogulásra, ha kész együttműködni környezetével, és nem uralkodni akar felette

Szakkörök:

- Környezetvédelmi: A szakkör a kutató típusú, önállóan vizsgálódni szerető tanulók fejlesztésének nagyon jó színtere. A környezetvédelmi szakkörökön belül lehetnek tematikus szakkörök is (pl.: biokertész, gyógynövény, természetkutató stb.), de a tantárgyakkal megegyező szakkörök (kémia, biológia) munkájába is be lehet építeni a környezeti nevelést.
- Elsősegélynyújtó, polgárvédelmi: orvostanhallgató illetve polgárvédelmi szakember segítségével

Tanulói pályázatok

- A tehetséggondozás kiszélesítéséért adjunk ki egy-egy környezetvédelemmel kapcsolatos megoldandó problémát, témakört önálló kutatásra, feldolgozásra. A tanulók motiválása történhet kiírásával, a legjobb munkák díjazásával. A születendő munka formája sokféle lehet: szakmai dolgozat, rajz, fotó, film, interjú, irodalmi alkotás.

Tábor

- Lehetőleg olyan természetkutató tábort szervezzünk, ahol konkrét gyakorlati problémát oldanak meg a tanulók (pl. monitoring, rekonstrukció, élőhely-térképezés, mérések stb.). Az életmódtábor, tánc tábor, sporttábor, sítábor, vándortábor az egészségnevelés fontos színtere. A tábor típusától függően fontos az illetékes önkormányzat, szakemberek megkeresése, véleményük kikérése. Lehetőleg ne táborozzunk védett területen, amennyiben ez elkerülhetetlen, a természetvédelmi hatósághoz kell folyamodni engedélyért.

Iskolai átfogó környezetvédelmi programok, projektek

- Megszervezzük annak kiderítését, hogy mennyire „zöld” az iskolánk. Ennek keretein belül a tanulók felmérést végeznek az iskola víz-, fűtés-, világításrendszeréről, az ezzel kapcsolatos költségekről, elkészíthetik a csepegő csapok térképét, kutathatják a hulladékkezelési módjait, az irodaszerek beszerzési módját és egészségkárosító hatásait, felhasznált mennyiségét, a büfé és a menza „zöldítési” tervét. Az effajta program nagyon hatékony lehet, hiszen egyszerre mozgósít tanárt, diákot, technikai dolgozót és vezetőséget egyaránt. Működik a DÖK zöld kommandója.

A környezet- és egészségvédelem jeles napjai. A természet-környezetvédelem és az egészségügy jeles napjairól a tanórákba beépítve illetve külön programokat szervezve emlékezzünk meg és tudatosítsuk a jelentőségüket. A nap jellegének megfelelő vetélkedőt, akciót

vagy kirándulást szervezünk, illetve pályázatot írunk ki. Az ökoiskola munkatervében részletezzük az adott tanévben kiemelt jeles napok programját.

Február 2.	Vizes élőhelyek
Március 6.	Nemzetközi energiahatékonyság nap
Március 22.	Víz világnapja
Március 23.	Meteorológiai világnap
Április 3.	Csillagászati világnap
Április 4.	Laboratóriumi állatok napja
Április 7.	Egészségügyi világnap
Április 22.	Föld napja
Április 24.	Kísérleti állatok védelmének napja
Május 8.	Nemzetközi Vöröskereszt napja
Május 10.	Madarak és fák napja
Május 15.	Állat- és növényismeret napja (Magyarországon)
Május 15.	Nemzetközi klímaváltozási akciónap
Május 18.	Múzeumi világnap
Május 22.	Biodiverzitás védelmének napja
Május 24.	Európai nemzeti parkok napja
Május 31.	Dohányzásmentes világnap
Június 5.	Környezetvédelmi világnap
Június 8.	Óceánok világnapja
Június 17.	Világnap az elsivatagosodás ellen
Június 21.	A Nap napja
Június 25.	Barlangok világnapja
Július 11.	Népesedési világnap
Augusztus 9.	Állatkertek napja
Szeptember 16.	Ózon világnapja
Szeptember 22.	Autómentes nap
Szeptember 23.	Takarítási világnap
Október 1.	Habitat világnap
Október 4.	Állatok világnapja
Október 8.	Madárfigyelő világnap
Október 8.	Természeti katasztrófák elleni védekezés világnapja

Október 10.	Lelki egészség napja
Október 15.	Nemzeti gyaloglónap
Október 16.	Élelmezési világnap
Október 21.	Földünkért világnap
Október 31.	Takarékossági világnap
November 17.	Füstmentes nap
November 27.	Fogyasztásszüneteltetési nap
December 1.	AIDS elleni világnap

Akciók

- Egy-egy helyi környezeti probléma megoldására vagy jeles napokon szervezzünk olyan akciókat, amelyek felhívják a lakóhelyünk közösségének figyelmét egy-egy helyi vagy globális környezeti problémára. A megmozdulást szervezhetjük magunk is, de csatlakozhatunk helyi vagy országos környezetvédő szervezetek akcióihoz (pl.: Takarítási világnap, Autómentes nap).

Kiállítások

- Rendezzünk iskolánkban nyitott, a nagyközönség által is látogatható környezetvédelmi kiállításokat (pl. szemszobrászat, természeti értékeket, helyi problémákat bemutató kiállítás). Jó lehetőség a környező iskolákkal való kapcsolattartásra.

Iskolai zöld médiumok

- Az iskolai könyvtárban létesítsünk külön ökolincot a környezeti témakörökkel foglalkozó könyveknek, videofilmeknek, CD-lemezeknek. Ezzel a megoldással a tanulók könnyebben átlátják a rendelkezésükre álló irodalmat, szívesebben kutatnak, olvasgatnak. Az **infopont** különösen alkalmas lehet arra, hogy a környezet- és természetvédő csoportok rendszeresen tartsák a kapcsolatot a teljes diáksággal, beszámoljanak munkájukról, ébren tartsák a környezetvédelem gondolatát, fontosságát.

Média – iskolaújság, honlap

- Fontos, hogy az iskola környezetvédelmi tevékenysége ismert és elismert legyen a helyi illetve tágabb közösségben. Ezért tartsunk szoros kapcsolatot a helyi médiával, és gondoskodjunk az érdemi események, feltárt problémák, eredmények megismertetéséről.

Tanulmányi kirándulás

- Szervezzünk egy- vagy többnapos tanulmányutat egy-egy konkrét téma részletesebb megismerésére, egy-egy terület, táj megismerése céljából. Ellátogathatunk kisebb-nagyobb gyerekcsoportokkal tanösvényekre, nemzeti parkokba, természetvédelmi területekre, vadsparkokba, botanikus kertekbe, múzeumokba.

Komposztálás

- az iskola belső udvarában elhelyeztünk egy komposztálóládát, ezen keresztül a gyermekek elsajátíthatják a komposztálás technológiáját, a szelektív hulladékgyűjtés alapjait.

Zöldeítés

- A környezetvédelmi jeles napokhoz kapcsolva vagy önálló programként, a szülők illetve az iskola-közel (lakótelep) lakosság megnyerésével cserjék, fák ültetésével szépíthetjük környezetünket és a zajtól, portól védhetjük szervezetünket.

Különválogató (szelektív) hulladékgyűjtés

- Bevonva a helyi hatóságokat megszervezzük az egész iskolára kiterjedő szelektív hulladékgyűjtést és elkülönített elszállítást legalább a papírhulladék, italos karton vonatkozásában. Ezen tevékenység hatásfoka nagy, hiszen jelentős mértékben kihathat a tanuló tágabb környezetére is.

Vetélkedők, tanulmányi versenyek

- Az érdeklődő, ambiciózus tanulókat ösztönözzük arra, hogy vegyenek részt helyi, regionális és országos versenyeken.

Általános iskola 5–6. évfolyam	Kaán Károly Természet- és Környezetismereti Országos Verseny
Általános iskola 7–8. évfolyam	Herman Ottó Országos Biológia Verseny
Általános Iskola 5.-8. évfolyam	Balogh János Országos Környezet- Egészségvédelmi Csapatverseny

Városismereti program

- A Diákönkormányzattal való együttműködés keretében szervezzünk olyan programokat, amelynek során megismerhetik a gyerekek a szűkebb és tágabb környezet jellemző épületeit, tereit és egyéb objektumait. Az ismereteket vetélkedők illetve kiállítások formájában lehet még jobban rögzíttetni a tanulókkal.

Levegőtisztosítókészítés-mérő program

- Tanulói csoportok végezzék a megfigyeléseket, illetve azok regisztrálását. Az eredmények összesítése, ábrázolása különböző matematikai módszerekkel történhet. A kikövetkeztetett kiváltó okok és környezet-egészségügyi hatások hozzáírásával komoly pályázati vagy kiállítási anyag lehet az eredmény.

Kapcsolattartás külső segítő partnerekkel

- Találkozzanak a tanulók a helyi és országos környezet- és természetvédő civil szervezetekkel, ifjúsági tagozatként aktívan be is kapcsolódhatnak a mozgalmakba.

Szervezzünk a közeli bevásárlóközpont vezetőjének engedélyével próbavásárlást, hogy a tanulók ismerkedjenek a reklámok fogásaival, a fogyasztói szokásokkal. Valamelyik nemzeti park vagy társadalmi szervezet segítségével szervezzünk a gyerekeknek természetvédelmi akadályversenyt. A felügyelőségek vagy környezetvédelmi cégek bevonásával műszeres vizsgálatokat is végezhetünk (pl. zajszint, talaj-, levegőszennyezettség). Mindezt a Bakony – Balaton Környezetvédelmi Oktatóközpont szakmai irányításával és segítségével valósítjuk meg.

Művészeti csoportok, ünnepségek

- Használjuk ki a művészetek iránti érdeklődést. Néhány problémára próbáljuk ráirányítani a figyelmet a művészet eszközeivel. Szervezzünk irodalmi műsort (pl. Föld napja, Víz világnapja). Természetes anyagok felhasználásával készítsük el egy környezetbarát lakóház, porta modelljét. Éljük a drámapedagógia korszerű módszereivel is.

Kézműves foglalkozás

- A természet adta anyagok (termések, levelek, tollak, csigaházak) illetve az újrahasznosítható hulladék-anyagok felfelhasználásával különböző díszeket, kompozíciókat készíthetünk, amelyekből kiállítás vagy vásár is szervezhető (pl.: Karácsonyi vásár)

Diák önkormányzati nap az iskolai programnak mindig lehet környezet-egészségügyi része is.

Sportnap: A szülőkkel összefogva egész naposra is tervezhetjük (szombat) és az egészséges ételek, italok, gyógyhatású készítmények vásárával, táncbemutatókkal, egészségi állapotfelméréssel is összeköthetjük.

Napközis szabadidős foglalkozások: séta a környéken, termések gyűjtése.

ISK szervezések: délutánonként változó évfolyam-összetételben sportversenyek, foglalkozások.

Látogatások: állatkertben, múzeumban, botanikus kertben, arborétumban, tanyán, nemzeti parkban, szeméttelen, hulladékégetőnél, szennyvíztisztító telepen, papírgyárban. Ennek során előre megadott szempontsor vagy feladatlap segítségével buzdítsuk a gyerekeket az önálló felfedezésre, az ismeretek önálló feldolgozására.

Előadások: A tehetséggondozás kiváló színterei a környezet-egészségvédelmi tanulói kiselőadásokból, illetve a kiírt pályázatok szóbeli védéséből megrendezett iskolai szintű programok. A tanulók, tanárok, szülők környezet-egészségügyi nevelésének egyik hasznos módszere amellet, hogy fejleszti a tanulók helyes önértékelését és pozitív megerősítését. Hívjunk ebben a témában jártas szülőket vagy szakembereket, sőt volt tanítványokat is!

Filmvetítés: környezetvédelmi, egészségügyi problémákat tárgyaló filmek megnézése és utána beszélgetés, véleménycsere.

Szülői értekezletek: utalás a környezet-egészségvédelem néhány fontos elemére.

Szülői fórum: Témák: egészséges táplálkozás, drogprevenció, lelki egészség, háztartási környezetvédelem.

Szemponatok a módszerek kiválasztásakor

- alkalmazkodjanak az életkori sajátosságokhoz
- vonjanak be minél több tanulót
- az iskola keretein túl is legyenek hatással
- a természetbe szervezett tevékenységek száma a lehető legtöbb legyen
- alapvetően pozitív szemléletet tükrözzenek, kerüljük a katasztrófapedagógiát
- a lakóhelyi vagy közeli konkrét példára alapozzanak, kötődjenek a napi élethez
- nyújtsanak sok élményt a tanulónak
- az érzelmeiken át hassanak
- a személyes megtapasztaláson alapuljanak
- együttműködésen alapuljanak (teljes tantestület, egyéb iskolai dolgozók, külső szövetségek, szülők stb.)
- alapozzanak a korosztály kíváncsiságára, versenyszellemére, öntevékenységre, megismerési vágyára, korszerű technikai ismeretére
- legyen bennük sok játékos elem

27.2.3 MÓDSZEREK

Játékok

- Szituációs
- Memóriafejlesztő
- Kombinációs
- Érzékelést fejlesztő
- Ráhangolást segítő
- Bizalomerősítő
- Kapcsolatteremtést segítő
- Drámapedagógia

Riport módszer

- Kérdőíves felmérés
- Direkt riportok

- Fotóriport

Projekt módszer

- Analízis – akció projektek

Terepgyakorlati módszerek

- Terepgyakorlatok
- Táborok
- Térképkészítés
- Egyszerű megfigyelések
- Célzott megfigyelések, mérések

Aktív, kreatív munka

- Természetvédelmi és fenntartási munkák
- Madárvédelmi feladatok
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Rend- és tisztasági verseny

Közösségépítés

- Csoportszervezés a környezet-egészségügyi nevelés érdekében

Művészi kifejezés

- Vizuális művészet a környezeti nevelésben
- Irodalmi alkotások
- Zeneművészet
- Fotóművészet
- Táncművészet
- Népművészet
- Esztétikai érzékenység és élmény fejlesztése
- A tanulók önkifejezése a művészetek nyelvén

27.2.4 TANESZKÖZÖK

Környezetvédelmi vizsgálódásokhoz:

Vízvizsgáló készlet, mérőhenger, Petri-csészék, kémcsövek, szűrők, határozók, mikroszkópok, tárgylemezek, fedőlemezek, indikátorok (alumínium, ammónia, kémhatás, nitrát, olaj, ólom, vízkeménység), glicerin, cellux.

Elsősegélykészlet alapvető anyag:

10 öntapadó sebtapas, 3 közepes méretű steril kötszer, 1 nagyméretű steril kötszer, 1 extra- nagy steril kötszer, 1 steril szempárna, 2 háromszögletű kötöző-kendő, 2 kreppkötöző-

tekercs, 6 biztosítótű, eldobható műanyag kesztyű, olló, csipesz.

Applikációs képek:

Veszélyes, mérgező, gyúlékony anyagok, radioaktív anyagok, oxidálószer.

27.2.5 AZ ISKOLAI KÖRNYEZET

A példamutató iskolai környezet tényezői

- termék, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága és esztétikus kialakítása
- növények, élősarok
- anyag- és energiatakarékos, környezetbarát iskolaműködtetés
- egészséges élelmiszereket árusító iskolai büfé
- gyalogos és kerékpáros közlekedés ösztönzése
- szelektív hulladékgyűjtés
- pedagógusok és technikai dolgozók példamutatása
- iskolai médiumok zöld rovatai

27.2.6 KOMMUNIKÁCIÓ

Iskolán belül:

Munkaértekezletek, faliújság, felelősök rendszere (DÖK), egyéni beszélgetések, iskolaújság, infopont, iskolagyűlések, internet/email, internet/honlap/közösségi oldal.

Iskolán kívül:

Tájékoztató füzet, szülői faliújság, szülői értekezletek, az iskola honlapja, közösségi oldalak, iskolaszék, SZM megbeszélések, szórólapok a lakóknak, lakógyűlések, helyi média, önkormányzati nyílt ülések, elektronikus levelek, faxok, levelek.

27.2.7 MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS / MINŐSÉGELLENŐRZÉS

A környezeti nevelés pedagógiai céljai, feladatai, illetve előírt követelményei határozzák meg azokat a tartalmakat, melyek értékelése a feladatunk. Nevelő tevékenységünk során – mint azt a korábbi fejezetekből láthattuk – szakítani szeretnénk a passzív befogadás, a konvergens gondolkodás egyedurialma, a beszűkítés, az uniformizálás rossz gyakorlatával. Az értékmegőrzésre, az értékteremtésre és értékátadásra vállalkoztunk, a gyermek teljes személyiségét fejlesztjük.

A pedagógus környezeti nevelési gyakorlatának színvonalát minősíthetjük az alábbi elvárások megítélésével.

- Rendelkezzenek mindazon ismeretekkel, szakmai hozzáértéssel és

személyiségvonásokkal, amelyek a környezettudatosság és az együttélési morál alakítása során mintaként szolgálnak.

- Felkészülésüket hassa át az együttműködésre törekvés.
- Törekedjenek fenntartani az egyensúlyt a személyiség szabadsága és a munkavégzés rendje között.
- Tanulóik számára jól szervezett tevékenységek során biztosítanak sokoldalú, személyes tapasztalatszerzési lehetőséget és kommunikációs helyzetet.
- Adjanak alkalmat az önálló elemzés, szabály, sejtés tanulói megfogalmazásának.
- Segítsék a szabály, összefüggés, megállapítás napi élethelyzetekben megjelenő példáinak és a szükségszerűségek felismerését.
- Olyan lehetőségeket biztosítsanak, hogy a tananyag legyen természetes valóságában tanulmányozható és élményt nyújtson.
- Szervezzék meg az egyéni és kooperatív tanulás formáit, biztosítsák a differenciálás lehetőségeit a képességek fejlesztésének folyamatában.
- A rendszerszemléletű gondolkodás kialakulását célozza meg.

A tevékenységek szervezése és koordinálása során biztosítsák:

- a tanulói kíváncsiság megőrzését;
- az aktivitás fenntartását és megerősítését;
- a belső motivációs bázis fejlesztését;
- az általános és különleges adottságok felismerését, fejlesztését;
- a megismerő és rövid úton célravezető stratégiák felismerését, lehetőségeit;
- a tanuló jogát véleményének megfogalmazására, a tévedésre, elgondolásainak módosítására, az új utak keresésére;
- az igények kialakulását a gondolatmenetek elemzésére; a problémamegoldás folyamatának tudatos tervezésére, megvalósítására és a szükséges következmények számbavételére is.

Ellenőrző-értékelő tevékenységünk szempontjai:

- Az ellenőrzés bizalomra épüljön, és az elért tudásszint megismerésére irányuljon. Ennek alapján lehetséges a további célmeghatározás.
- Mindig biztosítsuk a javítás lehetőségét, mely tükrözze a következetes igényességet.
- Az értékelés során a nevelő körütekintő, lényegre irányuló, tárgyilagos, egyértelmű információkat adjon, mely tükrözi a fejlődés irányát és fokát, minősítve a személyes előrehaladást és határozott instrukciókat adva a továbblépéshez.
- Fontos az összefüggések meglátásának segítése.

A környezet-egészségvédelmi nevelés eredménye nem mérhető olyan egzakt módon, mint a tantárgyi tudás. Az sem egyértelmű, hogy mi tekinthető az iskolai és mi a családi nevelés eredményének! A fejlődés folyamatos követése és az iskolai célokkal történő összevetése alapvető nevelői kötelesség. Tanulóink neveltségi szintje és beállítódásának értékelése magatartásuk és szorgalmuk minősítéseként jelenjék meg.

Eredményvizsgálatunk - egyes tanulók esetében

- az iskolai cél- és értékrendszer megvalósulására
- a szociális képességek alakulására
- a beállítódások és értékorientáció fejlődésére
- a csoporthelyzet megismerésére
- a konfliktuskezelés módjára irányul.

Osztályközösségek esetében

- a csoportviszonyok alakulásának
- a közvéleménynek, a morálisgondolkodásnak
- az informális kapcsolatrendszernek
- a tevékenységrendszernek a megismerésére irányul.

Eredményvizsgálati módszereink a következők lehetnek:

- folyamatkövető megfigyelés
- célzott megfigyelés
- helyzetfelmérés (szociometriai vizsgálat)
- tevékenységelemzés
- egyéni és csoportos megbeszélés, interjú.

27.2.8 TOVÁBBKÉPZÉSEK

Belső: nevelési értekezletek, tanfolyamok

Külső: városi, megyei, országos konferenciákon (TKTE, KOKOSZ, MKE, MBT, POK) rendezvényeken való részvétel. Akkreditált továbbképzéseken való részvétel.

28. ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

28.1 A GYERMEKEK, TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

28.1.1 AZ OKTATÁSI ESÉLYEGYENLŐSÉG ÉRVÉNYESÜLÉSE

Iskolánkban alapvetően biztosítottak az esélyegyenlőség feltételei és elérhetők az érintettek számára legfontosabb közoktatási szolgáltatások.

Az intézmény nem folytat szegregáló oktatásszervezési gyakorlatot.

28.1.2 INFRASTRUKTÚRA

Az intézmény részben rendelkezik a legfontosabb feltételekkel, melyhez minden tanuló hozzáfér. A számítástechnikai eszközeink korszerűsítése folyamatos feladat.

Az intézmény nyitott a korszerű, inkluzív pedagógiák, kompetenciát fejlesztő módszertan és differenciálás alkalmazására. Működnek a külső és belső továbbképzések.

Az intézmény kiterjedt szakmai, társadalmi és civil szervezeti kapcsolatokat működtet.

Célunk, hogy iskolánk, mint a városi iskolahálózat egyik jellegzetes intézménye, továbbra is meg tudja őrizni egyéni arculatát és szakmai hitelességét, hogy a jövőben is számíthasson a szülők és gyerekek érdeklődésére, elismerésére.

28.1.3 JÖVŐKÉPÜNK

Olyan iskolát szeretnénk működtetni, ahol az iskolapolgárok, a gyermekek és a felnőttek jól érzik magukat egyaránt, ahol a diákok – nemtől, vallási és faji hovatartozástól függetlenül – felkészülhetnek az életre, a szakmájukra, további tanulmányaikra, s ahol sikereket érnek el települési, regionális és országos szinten egyaránt, azok is, akik a leghátrányosabb helyzetekből indultak.

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka céljait az általános emberi és a nemzeti értékek tanulókkal történő megismertetése, elfogadtatása és átadása határozza meg.

Célunk az általános iskolai tanulmányaik végére a tanulók kulcskompetenciáinak olyan szintre fejlesztése, amely megalapozza a továbbtanulást.

A köznevelési típusú sportiskola kiemelt fejlesztési feladatai közt is különleges hangsúlyt kapnak azok a feladatok, melyek a sportemberré nevelés szempontjából relevánsak. Így a „testi és lelki egészség” fejlesztésének szempontja, nemkülönben a hazát képviselő élsportolói pálya szempontjából a „hon és népismeret”, a nemzetközi versenyéletbe való korai bekapcsolódás

szempontjából az „európai azonosságtudat és az egyetemes kultúra” kiemelt fejlesztési feladatainak érvényesítése.

- Fokozatosan törekszünk az információtechnológiák alkalmazására a tanítás, a tanulás folyamán, valamint az intézményirányítás, az ügyvitel, a döntés-előkészítés és a kommunikáció terén.
- Nagy figyelmet fordítunk arra, hogy eredményeinkben tükröződjön a kiemelt nevelési területeken és az emelt szintű oktatásban végzett többletmunka.
- Fontosnak tartjuk a nívócsoportos matematikaoktatást /évfolyamszinten, képességek szerinti bontásban.
- A művészeti és vizuális nevelés eredményességének növelésére nagy gondot fordítunk.
- Fokozottan figyelünk az idegen nyelv és az informatika kiscsoportos oktatására, hatékonyságának növelésére.
- Kiemelten kezeljük a testnevelés és sport területén elért eredmények és értékek megtartását, bővítését, ezen kívül gyógytestnevelés foglalkozásokat biztosítunk a rászorulóknak.
- Nagyobb szakmai és egyéb támogatást biztosítunk azoknak a pedagógusoknak, akik a pedagógiai program megvalósításához, a minőségfejlesztéshez szükséges szaktudásukat fejleszteni kívánják.
- Fontosnak tartjuk, hogy a kulcskompetenciák hatékony fejlesztése révén javuljon az élethosszig tartó tanulási képesség megalapozása.
- Törekszünk az oktatás tárgyi feltételeinek javítására, ezen belül elsősorban a nevelő - oktató munka, a pedagógiai program megvalósításához szükséges eszközök beszerzésére és fejlesztésére.
- Fokozott együttműködésre törekszünk a szülőkkel a tanulók testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének érdekében, a gyermek- és tanulói közösségek eredményes működtetéséért.
- Új integrációs oktatási programok, formák és módszerek megismerésével, bevezetésével igyekszünk hozzájárulni az esélyegyenlőtlenség csökkentéséhez, a szegregációs és diszkriminatív jelenségek megszüntetéséhez.
- A minőség javítása érdekében napirenden tartjuk az oktató-nevelő munkánk folyamatos fejlesztését és korszerűsítését, a személyiségfejlesztéssel és a közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat, a beilleszkedési és magatartási nehézségek kezelésével összefüggő és a tehetség, képesség kibontakozását segítő pedagógiai tevékenységet, a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat, a tanulási

kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását.

- Fontosnak tartjuk a kompetencia alapú oktatás megismertetését, népszerűsítését a szakórákon.

28.1.4 NYILVÁNOSSÁG

Az iskola Esélyegyenlőségi intézkedési terve nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

Az Esélyegyenlőségi intézkedési terv egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az iskola fenntartójánál;
- az iskola irattárában;
- az iskola könyvtárában;
- az iskola nevelői szobájában;
- az intézmény vezetőjénél;
- az iskola honlapján.

28.1.5 KONZULTÁCIÓ ÉS VISSZACSATOLÁS

Jogszábai háttér:

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

229/2012. (VIII. 28.) Korm.rendelet A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a köznevelési törvény végrehajtásáról

29. AZ ISKOLA GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELMI TEVÉKENYSÉGE

Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három fő feladata: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok **megelőzése, feltárása, megszüntetése.**

A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat. Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit,
- meg kell keresni a problémák okait,

- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
- jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- nevelési tanácsadóval,
- gyermekjóléti szolgálattal,
- családsegítő szolgálattal,
- polgármesteri hivatallal,
- gyermekorvossal,
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- a felzárkóztató foglalkozások,
- a tehetséggondozó foglalkozások,
- az indulási hátrányok csökkentése,
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- a pályaválasztás segítése,
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- a családi életre történő nevelés,
- a napközis és a tanulószobai foglalkozások,
- az iskolai étkezési lehetőségek,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok,
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás),
- a szülőkkel való együttműködés,
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

30. AZ EGYES ÉVFOLYAMOKON TANÍTOTT TANTÁRGYAK, KÖTELEZŐ ÉS VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK, EZEK ÓRASZÁMAI, AZ ELŐÍRT TANANYAG ÉS KÖVETELMÉNYEK

30.1 TANTERVEK

A 2011. évi CXCV. tv. a Nemzeti Köznevelésről szóló, és a 110/2012 (VI. 4) Kormányrendelet A Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló jogszabályok értelmében 2013-14-es tanévtől kezdve, felmenő rendszerben kerültek bevezetésre az új kerettantervek az első és az ötödik évfolyamokon.

A Báthory István Sportiskolai Általános Iskola *A kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet* alapján az iskola profiljának megfelelően választotta az alábbi kerettanterveket:

VÁLASZTÁS A KERETTANTERVEKBŐL	
TANTÁRGY	VÁLASZTOTT KERETTANTERV
ÉNEK-ZENE	A változat
KÉMIA	B változat
FIZIKA	B változat
BIOLÓGIA	B változat
MAGYAR	B változat

A tantárgyankénti tananyag a mellékelt CD-n található.

Engedélyezett osztályok:

- a) Sportiskolai osztály
- b) Általános tantervű osztály
- c) Kék Madár osztály

**30.1.1 TANTÁRGYI STRUKTÚRA ÉS ÓRASZÁMOK (110/2012 (VI. 4.)
KORMÁNY RENDELET)**

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok 1–4. évfolyamon az általános tantervű osztályokban

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	6+2	6+1
Idegen nyelvek				2+1
Matematika	4	4	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport, sakk	5	5	5	5
Informatika	1	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

Tantárgyi struktúra és óraszámok a köznevelési típusú sportiskolai osztályban 1-4. évfolyam

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6+1	6
Idegen nyelvek				2+1
Matematika	4	4	4	4
Hit és erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Küzdelem és játék	1	1	1	1
Sportágválasztás	1	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

Tantárgyi struktúra és óraszámok

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok 5–8. évfolyamon az általános tantervű osztályokban

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	3+1	4+1
Idegen nyelvek	3	3	3	3
Matematika	4	3+1	3+1	3+1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2+0,5	2+0,5	2
Erkölcstan	1	1	1	1
Természetismeret	2	2+0,5		
Biológia-egészségtan			2	1+0,5
Fizika			2	1+0,5
Kémia			1+0,5	2
Földrajz			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Hon- és népismeret	1			
Informatika	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

Tantárgyi struktúra és óraszámok a köznevelési típusú sportiskolai osztályban 5-8. évfolyam

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgy	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4+0,5	3+0,5	4+0,5
Idegen nyelvek	3	3	3	3
Matematika	4	3+1	3+1	3+1
Hit- és erkölcsstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Küzdelem és játék	1	0,5	0,5	0,5
Természetismeret	2	2+0,5		
Fizika			2	1
Kémia			1+0,5	2
Biológia-egészségtan			2	1+0,5
Földrajz			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport*	5	5	5	5
Tanulásmódszertan	1	0,5		
Sporterkölcsstan			0,5	0,5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

*Az 5-8. évfolyamos sportiskolai Testnevelés és sport kerettanterv heti három órára készült. A további két órát – igazodva a Nemzeti alaptantervben a mindennapos testnevelésről szóló rendelkezéshez – kiváltja a sportiskolába járó tanulók tanórán kívüli sporttevékenysége.

**Kék Madár Személyiségközpontú Program 1-4. évfolyam
tantárgyi struktúrája és óraszámok**

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7+0,5	7+0,5	6+1	6
Idegen nyelvek				2+1
Matematika	4+0,5	4+0,5	4+1	4
Hit- és erkölcsstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Dráma	1	1		
Tanulásmódszertan			1	1
Informatika				1
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

TANTÁRGYI STRUKTÚRA ÉS ÓRASZÁMOK (5/2020 (I. 31.) KORMÁNY RENDELET

A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet, amely a címében foglaltak szerint is a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításaként került bevezetésre. A nemzeti alaptantervet tehát továbbra is a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet tartalmazza, amelyben azonban 2020. szeptember 1. napjától lényeges változások bevezetésére kerül sor. A módosított Nemzeti alaptantervet 2020. szeptember 1-jén kell bevezetni az első, az ötödik évfolyamon.

SPORTISKOLAI OSZTÁLYOK 1-4. ÉVFOLYAM

Óraterv a kerettantervekhez				
Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	8	8	6	7
Idegen nyelv	1	1	1	2
Matematika	4	4	4	4
Etika/hit- és erkölcsan	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1	1
Ének-zene	1,5	1,5	1,5	1
Vizuális kultúra	1,5	1,5	1,5	1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Önismeret/drámajáték	0,5	0,5	0,5	0,5
Sportágválasztás	0,5	0,5	0,5	0,5
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25

ÁLTALÁNOS TANTERVŰ OSZTÁLYOK 1-4. ÉVFOLYAM

Óraterv a kerettantervekhez				
Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	8	8	7	7
Idegen nyelv	-	-	-	2
Matematika	4	4	4	4
Etika/hit- és erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Digitális kultúra	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25

Óraterv a kerettantervekhez				
Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7,5	7,5	6	6
Idegen nyelv	-	-	-	2
Matematika	4,5	4,5	4	4
Etika/hit- és erkölcsstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Tanulásmódszertan	-	-	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25

Tantárgy	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	5	4	4
Idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	4	4	4	4
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	1	1
Történelem	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek				1
Hon- és népismeret		1		
Önismeret/Drámajáték			0,5	
Olimpiaismeret	0,5	0,5		
Természettudomány	2	2		
Fizika			1	2
Kémia			1	2
Biológia			2	1
Testnevelés	3 +2 edzés	3 +2 edzés	3 +2 edzés	3 +2 edzés
földrajz			2	1
Ének-zene	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	
Digitális kultúra	1	1	1	1
Dráma és színház				1
Tanulásmódszertan	1			
Sportegészségtan/Sportetika			0,5	0,5
Közösségi nevelés	1	1	1	1
Szabadon tervezhető	0,5	0,5	1	0,5
Órakeret	28	28	30	30
A nkt.7.§ (6) bekezdése szerinti plusz óraszám	2	2	2	2
Óraszám	25,5 + 2 edzés	26,5 + 2 edzés	29 + 2 edzés	29,5 + 2 edzés

ÁLTALÁNOS TANTERVŰ OSZTÁLYOK 5-8. ÉVFOLYAM

Tantárgy	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	5	4	4
Matematika	4	4	4	4
Történelem	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek				1
Hon- és népismeret		1		
Etika/ Hit- és erkölcstan	1	1	1	1
Természettudomány	2	2		
Kémia			1	2
Fizika			1	2
Biológia			2	1
Földrajz			2	1
Idegen nyelv	3	3	3	3
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és színház	1			
Technika és tervezés	1	1	1	
Digitális kultúra	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	30	30

1992-től alternatív pedagógiai programként, városi beiskolázással elindult iskolánkban a Kék Madár személyközpontú program. A 2006 szeptemberétől induló általános tantervű osztályokban informatikát és idegen nyelvet is tanítunk csoportbontásban. A 2008/2009-es tanévben induló sportiskolai osztályok helyi tanterve a közoktatási típusú sportiskolai kerettanterv alapján készült. Iskolánkban a tanulók idegen nyelvként az angol vagy a német nyelv tanulását kötelezően választhatják. A sakk kerettantervet a testnevelés óraszámába építettük be.

30.2 AZ ISKOLA TANULÓI SZÁMÁRA A MINDENNAPI TESTEDZÉST AZ ALÁBBI FOGLALKOZÁSOK BIZTOSÍTJÁK:

- Az első-második évfolyamon
 - a heti öt kötelező testnevelés óra, amiből kettő úszás
 - ezen kívül délutánonként játékos, egészségfejlesztő testmozgást biztosítunk
- A harmadik- negyedik évfolyamon
 - a heti öt kötelező testnevelés óra, amiből egy úszás
 - ezen kívül délutánonként játékos, egészségfejlesztő testmozgást biztosítunk
- Az ötödik-nyolcadik évfolyamon
 - öt kötelező testnevelés óra megoszlása
3 délelőtti iskolai testnevelés óra
2 délutáni szakosztályi edzés
 - az iskolai sportkör különféle sportágakban szervezett foglalkozásai,
- A napközi otthonban
 - a játékos, egészségfejlesztő testmozgás.

31. SPORTISKOLAI KERETTANTERVRE VONATKOZÓ ALAPELVEK

A sportiskolai kerettanterv a tartalmi-tantervi szabályozás legmagasabb szintű dokumentumára, a Nemzeti alaptantervre épülve, annak szellemiségét mindenekelőtt megtartva készült. Az átjárhatóság megvalósíthatósága érdekében a tananyag kiválasztásánál orientáló volt az OM kerettanterve.

A helyi tantervünk elsődleges célja, hogy az általa leírt tudásrendszerek, és az iskola által biztosított tanulási folyamatok révén fejlődjön a sportoló fiatalok személyisége, minél szélesebb körben ismerjék meg és építsék be meglévő tudásrendszerükbe a sportspecifikus tudáselemeket, tudjanak képességeiknek, érdeklődésüknek megfelelő irányba továbbtanulni.

Tantervi alapelvnek tekintjük, hogy ez egy sportiskolai tanterv, ezért megjelennek benne olyan értékek, amelyek más tantervekben kevésbé. Nem csak a testnevelés és sport műveltségi terület szakított a hagyományokkal és emelt be elméleti jellegű tudáselemeket, azzal a céllal, hogy az élsportoló fiatal jobban megértse a választott életforma elvárásait, követelményeit, hanem a közismereti tantárgyak esetében is törekedtünk a sportoló fiatalok életviteléhez, a sporthoz kapcsolódó tudáselemek beemelésére, illetve a

tudáselemek sporton keresztüli közvetítésére. Ez a törekvés nyilvánul meg például a megismerésre váró irodalmi művek választásakor, a fizikai feladatok szövegkörnyezetében, az egészségnevelés kiemelt szerepének hangsúlyozásában.

32. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Külön figyelmet fordítunk a különleges figyelmet igénylő gyermekekre, melyeknek típusai a következők:

a) Tanulási problémákkal küzdő gyermekek

- tanulási nehézséggel küzdők (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)
- tanulási zavarral küzdők (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)

b) Magatartászavarok miatt problémás gyermekek

- visszahúzódozó (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzódozó stb.) Eredményhez vezethet a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni munka, motiválás, stb.
- ellenséges (agresszív) és inkonzekvens viselkedésű tanulók (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív stb.) Inkább egyéni feladattal köthető le, fontos a velük megbeszélte egyéni vállalások, követelmények következetes számonkérése az eredmények, pozitívumok kiemelése, megerősítése. Mindkét típust motiválja, segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadás.

c) Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek

- intellektuális tehetség (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi stb.)
- művészi tehetség (képzőművészeti, zenei)
- pszichomotoros tehetség (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)
- szociális tehetség (vezető, szervező, irányító)

A tehetségfejlesztés módjai

- 1) differenciálás (csoportbontás)

Iskolánkban három tantárgy esetében alkalmazzuk a csoportbontást a minőségi munka érdekében. Informatika és technika tantárgyaknál minden osztályt két csoportra bontunk, mivel kisebb létszámban e tantárgyak tanítása hatékonyabb és biztonságosabb. Modern világunkban az idegen nyelvek ismerete kiemelt szerepet kap, ezért az egy évfolyamon tanuló osztályainkat nívócsoportokra bontjuk.

A matematika tanítása, mivel felvételi tárgy, szintén nívócsoportos bontásban történik. Ezek a bontások nem csak a tehetség kibontakoztatására, a felzárkózásra is jó lehetőséget teremtenek.

- 2) gazdagítás, dúsítás – a tehetséges gyerekek a normál oktatásban tanulnak, de a tanulás bizonyos idejében differenciált, különleges tehetséggondozásban részesülnek

33. A MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉS FELTÉTELEI

A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben „a továbbhaladás feltételei” c. fejezetekben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon a tanév végére minden tantárgyból teljesítette. Az emeltszintű testnevelés és rajz tantárgyi tervében meghatározott tananyag elsajátítása csak e foglalkozásokon való részvétellel teljesíthető.

A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A második-nyolcadik évfolyamon minden tantárgyból az "elégséges" év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.

Ha a tanuló a második-nyolcadik évfolyamon, tanév végén valamely tantárgyból elégtelen osztályzatot szerez, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javító vizsgát tehet.

Az elsőől-nyolcadik évfolyamon a magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi értékelés megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie ha:

- Az intézmény vezetője felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;
- Az intézmény vezetője engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse;
- Egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott, egy adott tantárgyból a tanítási órák húsz százalékát meghaladja a mulasztása;
- Magántanuló volt.

Az első évfolyamon a közoktatási törvény előírásának megfelelően a tanuló csak abban az esetben nem léphet magasabb évfolyamba, ha az adott tanév során 250 óránál többet mulasztott.

34. A TANULÓK TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK, MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

- Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.
- Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.
- A magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, környezetismeret tantárgyakból a negyedik évfolyamon, a tanév végén a tanulók a követelmények teljesítéséről átfogó írásbeli felmérésben is tanúbizonyságot tesznek.
- A következő elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv (a 4-8. évfolyamon), matematika, környezetismeret, természetismeret, történelem, fizika, kémia biológia, földrajz ellenőrzésénél a nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrizhetik.
- Az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.
- A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Ennek érdekében egy-egy tantárgy esetében egy témakörön belül – a témazáró dolgozaton kívül – sor kerülhet írásbeli számonkérésre, de minden tanulónak legalább egyszer kell felelnie szóban:
- Az ének-zene, a rajz, az informatika, a technika tantárgyból félévente, valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva kell értékelést végezni.
- A többi tantárgy esetében pedig egy-egy témakörön belül kerül sor értékelésre.
- A testnevelés követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük.
- A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott – fejlődött-e vagy hanyatlott – az előző értékeléshez képest. (KRÉTA rendszer alapján a szaktanár feladat- és hatáskörébe tartozik az értékelés során a matematikai kerekítés

szabályaitól való esetleges eltérés.)

- **A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:**
- Az első évfolyamtól a második évfolyam első félévéig minden tantárgyból félévenként csak szöveges értékelést alkalmazunk.
- **A második évfolyam 2. félévtől-nyolcadik évfolyam végéig a tanulók teljesítményét, előmenetelét év közben minden tantárgyból érdemjegyekkel minősítjük.**
- Az első évfolyamon, év végén a szöveges minősítés:
 - KIVÁLÓAN TELJESÍTETT
 - JÓL TELJESÍTETT
 - MEGFELELŐEN TELJESÍTETT
 - FELZÁRKÓZTATÁSRA SZORUL
- A jogszabályokban rögzített szabályoknak, módszereknek megfelelő értékelési eljárások alkalmazása indokolt a sportiskolai kerettanterv szerinti tanítás során is. Az értékelés 2. osztály félévéig szövegesen, utána 1-5-ig osztályozással történik. A helyzetből adódóan különleges szerephez jut az értékelés formatív (fejlesztő, bátorító) funkciója, a különösen differenciált tempóban bekövetkező fejlődéshez igazodó differenciált értékelés, miközben éppen a sportoló életmód miatt bizonyos "edzésre" is szükség van: a kevésbé sikeres teljesítmény után való talpra állást szolgáló pedagógiai értékelésre.
- A Kék Madár Személyközpontú Program szerint dolgozó osztályok értékelése a Pedagógiai Programban leírtak alapján történik. 4. osztály félévéig csak szöveges értékelést alkalmaznak.
- **a 2. évfolyam II. félévétől 8. osztály év végéig a félévi és az év végi osztályzatot az adott félév során szerzett érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni.**
- Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők:
Jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).
- Az írásbeli dolgozat értékelése: elemi részfeladatokra bontva, pontozva kell javítani, értékelni. Az írásbeli munkák értékelésénél is érvényesül azonban a tanári szabadság, hiszen egy-egy dolgozat értékelési szempontjai nagyban függenek az adott tantárgytól, témakörötől, tanulócsoporttól.

A ponthatárok megállapításánál a következő nem kötelező ajánlást tesszük:

0-40% elégtelen (1)

41-60% elégséges (2)

61-75% közepes (3)

76-89% jó (4)

90-100% jeles (5)

- Az osztályzattal nem értékelt tantárgyak bejegyzése: részt vett.
- A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább egy érdemjegyet kell szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni.
- A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti a **KRÉTA rendszeren** keresztül.
- A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében – a felső tagozatban - a tanulók írásbeli témazáró dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását évfolyam szinten egységesen határozzák meg a nevelők.
- A második évfolyamtól az év végi bizonyítványban, illetve a harmadik-nyolcadik évfolyamon a félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban a következő tantárgyakból elért eredmények kerülnek minősítésre:
 - **Második-negyedik évfolyamon:** magyar nyelv, magyar irodalom, idegen nyelv, matematika, informatika, környezetismeret, ének-zene, rajz, technika, testnevelés, hit- és erkölcstan.
 - **Ötödik évfolyamon:** magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, informatika, természetismeret, ének-zene, rajz, technika, testnevelés, etika/hit- és erkölcstan.
 - **Hatodik évfolyamon:** magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, informatika, természetismeret, földrajz, ének-zene, rajz, technika, testnevelés, etika/hit- és erkölcstan.
 - **Hetedik évfolyamon:** magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, informatika, fizika, biológia, kémia földrajz, ének-zene, rajz, technika, testnevelés, etika/hit- és erkölcstan.
 - **Nyolcadik évfolyamon:** magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, állampolgári ismeretek, idegen nyelv, matematika, informatika, fizika, biológia,

kémia, földrajz, ének-zene, rajz, technika, testnevelés, etika/hit- és erkölcsstan.

- A félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban a következő tantárgyakból elért eredmények nem kerülnek minősítésre, bejegyzés a bizonyítványban: részt vett.

Alsó tagozat:

- 1-4. évfolyamon: sportágválasztó
- 1-4. évfolyamon: önismeret/drámajáték
- 3-4. évfolyamon: tanulásmódszertan

Felső tagozat:

Sportiskolai osztály:

- 5. évfolyamon: tanulásmódszertan
- 5-6. évfolyamon: olimpiaismeret
- 6. évfolyamon: hon- és népismeret
- 7. évfolyamon: önismeret/drámajáték
- 7-8. évfolyamon: sportegészségtan – sportetika
- 8. évfolyamon: dráma és színház

Általános tantervi osztály:

- 5. évfolyamon: dráma és színház
- 6. évfolyamon: hon- és népismeret

34.1 ISKOLÁNKBAN A MAGATARTÁS ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉS MINŐSÍTÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI A KÖVETKEZŐK

A tanulók magatartásának értékelésénél és minősítésénél a második-nyolcadik évfolyamon az *Példás (5)*, *jó (4)*, *változó (3)*, *rossz (2)* érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

A tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén érdemjeggyel értékeli. A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.

A félévi és az év végi osztályzatot a tájékoztató füzetbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

Példás (5) az a tanuló, aki:

- A házirendet betartja;
- A tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik;
- Kötelességtudó, feladatait teljesíti;
- Önként vállal feladatokat és azokat teljesíti;

- Tiszteletudó;
- Társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik;
- Az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz;
- Óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet;
- Nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása;

J ó (4) az a tanuló, aki:

- A házirendet betartja;
- Tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik;
- Feladatait a tőle elvárható módon teljesíti;
- Feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti;
- Az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt;
- Nincs írásbeli intője vagy megrovása.

Változó (3) az a tanuló, aki.

- Az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be;
- A tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik;
- Feladatait nem minden esetben teljesíti;
- Előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva;
- A közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik;
- Igazolatlanul mulasztott;
- Osztályfőnöki intője van.

R o s s z (2) az a tanuló, aki:

- A házirend előírásait sorozatosan megsérti;
- Feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti;
- Magatartása fegyelmezetlen, rendetlen;
- Társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik;
- Viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza;
- Több alkalommal igazolatlanul mulaszt;
- Több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése)

szükséges.

34.2 A TANULÓK SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSE ÉS MINŐSÍTÉSE A MÁSODIK- NYOLCADIK ÉVFOLYAMON

Példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2) érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk. A tanuló szorgalmát az osztályfőnök minden hónap végén érdemjeggyel értékeli. A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló szorgalmát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról. A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

34.3 AZ ISKOLÁBAN A SZORGALOM ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉS MINŐSÍTÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI A KÖVETKEZŐK

P é l d á s (5) az a tanuló, aki:

- Képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- Tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
- A tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi;
- Munkavégzése pontos, megbízható;
- A tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;
- Taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

J ó (4) az a tanuló, aki:

- Képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- Rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- A tanórákon többnyire aktív;
- Többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;
- Taneszközei tiszták, rendezettek.

V á l t o z ó (3) az a tanuló, akinek:

- Tanulmányi eredménye elmarad képességeitől;
- Tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti;
- Felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik;

- Érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
- Önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

H a n y a g (2) az a tanuló, aki:

- Képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;
- Az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg;
- Tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen;
- Feladatait többnyire nem végzi el;
- Felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek;
- A tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül;
- Félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

34.4 AZ ISKOLAI JUTALMAZÁS FORMÁI

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten

- Példamutató magatartást tanúsít,
- Vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
- Vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,
- Vagy iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt,
- Vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez az iskola jutalomban részesítheti.

Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicséretet adhatók:

- Tanítói, napközis nevelői, szaktanári dicséret,
- Osztályfőnöki dicséret,
- Igazgatói dicséret,
- Nevelőtestületi dicséret.

Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén

- Szaktárgyi teljesítményért,
- Példamutató magatartásért,
- Kiemelkedő szorgalomért,
- Példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.

Az egyes tanévek végén, valamint a nyolc éven át kitűnő eredményt elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át. Kiemelkedő tanulmányi és példamutató közösségi munkáért a nyolcadik osztályt végzett tanulók **BÁTHORY-EMLÉKÉREM** elismerésben részesülhetnek. **PFAFF SZILVIA-EMLÉKÉRMET** kaphat az a negyedik osztályos tanuló, aki kiemelkedő tanulmányi, sport és példamutató közösségi munkát végzett. **KADNÁR LAJOS- EMLÉKÉREMBEN** részesülhet az a tanuló, aki kiemelkedő tanulmányi eredményt ért el, közösségi munkája példamutató, és labdarúgásban kiváló eredményt ért el.

Az iskolai szintű versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók osztályfőnöki dicséretben részesülnek.

Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.

A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni. A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

34.5 AZ ISKOLAI ELMARASZTALÁS FORMÁI

Azt a tanulót, aki

- Tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti,
- Vagy a házirend előírásait megszegi,
- Vagy igazolatlanul mulaszt,
- Vagy bármely módon árt az iskola jó hírnevének elmarasztalásban lehet részesíteni.

Az iskolai elmarasztalás formái:

- Szaktanári figyelmeztetés
- Osztályfőnöki figyelmeztetés
- Osztályfőnöki intés
- Osztályfőnöki megrovás
- Igazgatói figyelmeztetés
- Igazgatói intés
- Igazgatói megrovás
- Tantestületi figyelmeztetés
- Tantestületi intés
- Tantestületi megrovás.

Az iskolai elmarasztalások kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni.

Az elmarasztalást írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

35. AZ OTTHONI, NAPKÖZIS FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

- a házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség- és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása;
- az első-negyedik évfolyamon a tanulók hétvégére (szombatra, vasárnapra), valamint a tanítási szünetek idejére nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot;
- az ötödik-nyolcadik évfolyamon a tanulók a tanítási szünetek idejére – a szokásos (egyik óráról a másikra esedékes) órai feladatokon túl – nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot;
- a tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanítási napon belül egy-egy osztállyal legfeljebb kettő témazáró, illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet íratni

36. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE

A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelés tantárgyat tanító nevelők végzik el a testnevelés órákon.

A mérés eredménye alapján a nevelők a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét minősítik. Az évente kapott eredményeket összehasonlítják, és ezt az értesítő könyvön keresztül a szülők tudomására hozzák. **Az értékelés alapja mindig a tanuló önmagához mért fejlődése.**

36.1 AZ ÁLLAPOTMÉRÉSRŐL ÁLTALÁBAN

A Köznevelésről szóló törvény kimondja, hogy az általános iskolában évente két alkalommal, ősszel és tavasszal gondoskodni kell a tanulók fizikai állapotának méréséről.

Az általános fizikai teherbíró képességek mérése során feltérképezhetők az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságok. A hiányosságok feltárása, a tanulók életmódjának ismerete kiindulási alapul szolgál mind az egyéni, mind a közösségi fejlesztő, felzárkóztató programok elkészítéséhez, lehetőséget biztosít az egészségileg hátrányos helyzet megszüntetésére, az általános fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztésére, a szükséges szint elérésére, megtartására.

36.2 A MÉRÉS CÉLJAI, VÁRHATÓ HASZNOSULÁSA

- Lehetővé teszi az egyén, a közösség, a társadalom egészének, vagy bizonyos rétegeinek egészség szempontú fizikai állapotának számszerűen is kifejezhető megbecslését, a mért adatok egészséggel összefüggő értelmezését, elemzését.
- A különbözőségeket felfedezése lehetőséget ad az egyénre szabott optimális edzésintenzitás szakszerű megválasztásához.
- Biztosítja a pillanatnyi fizikai állapottal való szembesülést, a megadott követelményértékekhez viszonyítást.
- Felfedezi az esetleges hiányosságokat, ezáltal lehetővé teszi azok mielőbbi tudatos felszámolását.
- A rendszeres időszakos ellenőrzés folyamatos visszacsatolást jelent a hibák kiküszöböléséhez.
- Összehasonlítási, viszonyítási lehetőséget ad az azonos módszerrel, de pl. különböző földrajzi területen élő, tevékenykedő, különféle sportágakat űző egyének teljesítményeihez.

- Már a kisiskolás korúak körében felszínre kerülnek, kitűnnek az egyes területen elért kimagasló eredményükkel a genetikailag kiváló - testi, biológiai, fiziológiai - adottságokat öröklő sportolni vágyó fiatalok.

Összefoglalva: az egyén az általános fizikai teherbíró-képessége mérése során választ kaphat arra, hogy fizikai terhelhetősége szempontjából jelenleg hol tart, hová kell felfejleszteni magát és hogyan tegye meg az első lépéseket.

36.3 A MÓDSZERREL SZEMBEN TÁMASZTOTT LEGFŐBB ELVÁRÁSOK

- Megbízhatónak kell lennie - a motorikus képességeken belül, a kondicionális képességek közül — valóban az egészség szempontjából leglényegesebb faktorokat mérje.
- Egyszerűnek kell lennie, különösebb előképzettséget ne igényeljen.
- Könnyen használható, objektív mérési, értékelési és minősítési rendszer tartozzon hozzá — az elért teljesítmény mérésének pontossága a külső objektív és szubjektív feltételektől nem, vagy csak igen minimális mértékben függjön.
- A gyakorlati életben jól alkalmazható legyen — a lehető legkisebb anyagi és időráfordítást igényelje.
- Adjon módot összehasonlításra a nemzetközi és hazai vonatkozású eredmények alapján.

36.4 MÉRÉS AZ ISKOLÁBAN

A „NETFIT” tesztrendszer méri, értékeli és minősíti a törvény által előírt, adatszolgáltatási kötelezettséget jelentő, egészség szempontjából leglényegesebb koordinációs és kondicionális képességeket:

- Aerob fitsségi (állóképességi) profil. Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás mérése
- Vázizomzat fitsségi profil: azon izomcsoportok erejét méri, amelyeket a mindennapi tevékenységünk során a leggyakrabban használunk, és amelyek gyengesége pl. a tartási rendellenességek leggyakoribb okozói.
- Hajlékonysági profil
- Kiegészítő mérésként módszert kínál: Testösszetétel és tápláltsági profil
 - Testtömeg, testmagasság mérése
 - Testtömeg-index (BMI) és testzsírszázalék-mérése

36.5 ÁLTALÁNOS VIZSGÁLATI SZEMPONTOK

- A vizsgálatot életkorra és nemre való tekintet nélkül minden olyan egészséges tanuló elvégezheti, aki az iskolai testnevelés alól nem kap teljes felmentést.
- A könnyített- és a gyógy-testnevelésre utalt tanulók általános izomerejének minősítését csak — szakorvosi véleményezés alapján — az orvos által nem tiltott motorikus próbákban elért teljesítmény alapján végezhetjük el.
- A vizsgálat megkezdése előtt a próbázónak tisztában kell lenni a vizsgálat céljával, gyakorlati hasznosságával és az elvégzendő feladatokkal.
- A vizsgálati módszert az erre a célra elkészített mérési útmutató alapján kell elvégezni.
- Az általános fizikai teherbíró-képesség pontértékeinek meghatározása a táblázatok alapján történik.
 - A motorikus próbákat sportöltözetben, jól szellőző nagy teremben, tornateremben, illetve szabadtéren célszerű elvégezni.
 - Minden motorikus próba elvégzését általános és speciális bemelegítés előzze meg.
 - A motorikus próbák elvégzését az izomerő mérésére alkalmazott próbákkal kell elkezdni.

Az iskolánkban alkalmazott vizsgálati módszer az általános fizikai teherbíró képesség műszerekkel történő méréséhez

36.6 NETFIT

(3+7 motorikus próbában elért teljesítmény alapján)

1. VÁZIZOMZAT FITTSÉGI PROFIL

- Ütemezett hasizom teszt. Célja a hasizomzat ereje és erő-állóképességének mérése.
- Törzsemelés teszt. Célja a törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága. Szükséges eszközök: polifoam, a fókuszálást elősegítő tárgy, tolómérő, adatfelvételi lap
- Ütemezett fekvőtámasz teszt. Célja a felsőtest izomerejének és erő állóképességének mérése. Szükséges eszközök: hanganyag, hanganyag lejátszására alkalmas eszköz, adatfelvételi lap
- Kézi szorítóerő mérése. Célja a kéz maximális szorító erejének mérése. Szükséges eszközök: kézi szorítóerő mérő eszköz, adatfelvételi lap
- Helyből távolugrás teszt. Célja az alsó végtag robbanékony erejének mérése

2. AEROB FITTSÉGI (ÁLLÓKÉPESSÉGI) PROFIL

- Állóképességi ingafutás teszt
- Célja az aerob kapacitás mérése
- Szükséges felszerelés
 - legalább 22 m hosszú, csúszásmentes, kemény felületű talaj
 - hanganyag, hanganyag lejátszásához szükséges eszköz
 - bóják
 - adatfelvételi lap
- Értékelés

3. TESTÖSSZETÉTEL ÉS TÁPLÁLTSÁGI PROFIL

- Az alábbi mérésekből áll:
- Testtömeg-index (BMI). Célja a tápláltsági állapot megállapítása a testtömeg és a testmagasság egymáshoz viszonyított értéke alapján
- Testzsírszázalék mérése. Célja a testzsírmennyiség testtömeghez viszonyított százalékos meghatározása. Szükséges eszközök: testzsír százalék mérő eszköz
- Testtömeg mérése
- Testmagasság mérés

4. HAJLÉKONYSÁGI PROFIL

- Célja a térdhajlító és csípőízületi izmok nyújthatóságának mérése
- Szükséges eszközök a hajlékonysági profil méréséhez: skálával ellátott, speciális mérőeszköz, adatfelvételi lap
- Végrehajtása: a tanuló cipő nélkül, nyújtott ülésben helyezkedjen el a falnak támasztott mérőeszköz előtt, úgy, hogy sarka érinti a mérőeszköz elejét. Egyik lábát hajlítsa be, és helyezze a nyújtott láb térde mellé. Karját nyújtsa ki, kezeit tegye egymásra, majd végezzen négyszer törzsdöntést előre.
- A leolvasás után mindkét lábbal végre kell hajtani.

5. ÉRTÉKEKELÉS

- Az adatfelvételi lapon rögzített eredmények értékelése

37. TÉMAHETEK – PROJEKTOKTATÁS

A témahetek általános célja a XXI. század köznevelési elvárásainak megfelelő szemléletformálás, a mindennapokban használható gyakorlati ismeretek játékos, élményszerű átadása.

A témaheteket az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) a tanév rendjéről szóló rendeletben hirdeti meg az alábbi témákban:

- pénzügyi tudatosság és gazdálkodás hete
- digitális témahét
- fenntarthatóság-környezettudatosság témahete

Intézményünk minden tanév elején eldönti, hogy a munkatervben meghatározott módon részt vesz-e a témahetekhez kapcsolódó programokon, illetve megszervezheti a tantervben előírt, az adott témával összefüggő tanítási órákat, foglalkozásokat.

38. KÖNYVTÁR-PEDAGÓGIAI PROGRAM

Az Új Nemzeti Alaptanterv 2012-s megfogalmazása szerint az iskolai nevelés-oktatás egységes pedagógiai folyamat, amelyben a NAT műveltségi területenként határozza meg az iskolai nevelés-oktatás pedagógiai tartalmát. A fejlesztési feladatok és közműveltségi tartalmak az egyes nevelési-oktatási szakaszokhoz kapcsolódnak.

Az alsó tagozat négy évében a tartalmi szabályozás lehetővé teszi, sőt ösztönzi, az ebben az életkorban a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelését. Az alsó tagozat harmadik–negyedik évfolyamán erőteljesebbé – a negyedik évfolyam végére már meghatározóvá – válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. A NAT feladataiból, céljaiból következő motiválás és a tanulásszervezés folyamata a NAT fejlesztési feladataiban is kifejeződő elvárásokra összpontosít.

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása. A felső tagozat hetedik–nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át

tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra.

Mindezekhez az iskolai könyvtár, mint az iskolai nevelő-oktató munkát segítő információs központ nyújt segítséget.

Jogszábai megfelelős:

2011. évi CXc. törvény a nemzeti köznevelésről és a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet az nevelési-oktatási intézmények működéséről.

38.1 ÁLTALÁNOS KÖNYVTÁR-PEDAGÓGIAI RÉSZ

Az iskolai könyvtár rövid bemutatása, helye az iskola pedagógiai programjában

Az iskolai könyvtár a Báthory István Általános Iskola szerves része, az oktató-nevelő munka eszköztára, szellemi bázisa.

38.1.1 AZ ISKOLA TÁRSADALMI, KULTURÁLIS KÖRNYEZETE

Az intézmény 1978-ban, Veszprém legnagyobb lakótelepén épült. Nevét Báthory István erdélyi fejedelem és lengyel királyról kapta, tiszteletből a lengyelek iránt, akik közreműködtek az iskola építésében. Iskolánk a Bem József Általános Iskola tanuló- és nevelőlétszámának kettéválásával, és azzal a pedagógiai igénnyel indult, hogy gyakorlati helyszíne legyen az Országos Oktatástechnikai Központ szakmai tevékenységének.

A 80-as évek közepétől az OOK válságba jutott, megszűnt. Intézményünk a korábbi alapokon saját fejlesztő tevékenységet végzett, így például a testnevelés és rajztanítás, ezen túl a videotechnika, a környezetismeret és az idegen nyelv tanítása terén.

Pedagógiai profilunk 1992-ben vált teljessé, elindult a Kék Madár személyiségfejlesztő program.

1996 szeptemberétől - szülői és tanulói igények alapján a fenntartó egyetértésével - az induló első osztályaink mindegyike speciális programmal dolgozott (testnevelés, rajz és a Kék Madár program).

A 2010/2011-es tanévtől profilunk a köznevelési típusú sportiskolával bővült.

Az egyéni képességfejlesztéshez felhasználjuk a számítástechnika lehetőségeit, tantárgyakhoz kapcsolódó oktatóprogramokkal.

Fentebb felsorolt hagyományainkat a 2013-ban átdolgozott új Pedagógia programunk is meg kívánja őrizni.

Az iskola könyvtára az iskola létesítésétől kezdve szerves része az intézménynek. Az iskola típusa, képzési irányai, a tanulók összetétele

Az iskola jelenlegi arculatában a testnevelés az egyik meghatározó profil. Kiemelt szerepe van még az idegen nyelvek és az informatika oktatásának. Pedagógiai kísérletek, fejlesztések színtere volt intézményünk (pl. Zsolnay NYIK módszer, számítógépes, videotechnikai oktatás, stb.). 1992-től indult el a Kék Madár személyiségfejlesztő program, amely immár 21 éve specialitása az iskolának.

Az iskola évfolyamonként három párhuzamos osztályt indít: egy általános tantervű, egy köznevelési típusú sportiskolai és egy Kék Madár gyermekközpontú program szerinti.

Tanulóink összetételében meghatározó jelleget nyújt, hogy a város egyik legnagyobb lakótelepéről történik a beiskolázás. Tanulóink egyharmada hátrányos helyzetű, sok család anyagi gondokkal küzd. Mindezen hátrányok ellensúlyozása, pozitív attitűdök kialakítása az iskola és azon belül az iskolai könyvtár feladata.

38.1.2 A TANULÓI ÖSSZETÉTELHEZ IGAZODÓ FŐBB NEVELÉSI-OKTATÁSI ALAPELVEK

Iskolánk legfőbb pedagógia alapelvei a következők:

- nemzeti műveltség átadása
- egyetemes kultúra közvetítése
- szellemi-érzelmi fogékonyságelmélyítése
- erkölcsi érzék elmélyítése

Iskolánkban a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat. Nevelőink szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a ránk bízott gyermekekből. Ehhez nyújt segítséget az iskola könyvtára.

38.1.3 AZ ISKOLA ÁLLAPOTA, FELSZERELTSÉGE

Intézményünk mennyiségileg rendelkezik a jogszabályban előírt helyiségekkel és berendezési tárgyakkal.

A tantermek, a foglalkoztatási helyiségek felszereltsége, megvilágítása az előírtaknak megfelel.

A testi nevelésben, a fizikai állóképesség javításához rendelkezésre állnak az alapvetően szükséges objektumok, így a tornaterem, bitumenes sportpályák, ugrópálya és tanuszoda.

2012-ben nagymértékű informatikai fejlesztésre került sor egy állami pályázat révén. Iskolánkban 9 osztályterem interaktív táblákkal lett felszerelve, a számítástechnikai teremben

a tanulói számítógépek lecserélésre kerültek. (Összességében iskolánk 50 darab számítógéppel lett korszerűbb, melyek a legújabb operációs rendszerrel vannak konfigurálva.)

38.2 AZ ISKOLAI KÖNYVTÁR HELYZETÉNEK BEMUTATÁSA, ÉRTÉKELÉSE

38.2.1 AZ ISKOLAI KÖNYVTÁR MŰKÖDÉSÉT SZABÁLYOZÓ ISKOLAI DOKUMENTUMOK

Az **iskola Pedagógiai programja** több pontban is foglalkozik az iskolai könyvtárral.

A tanórán kívüli tevékenységek sorában említi a könyvtárat, mint az egyéni tanulást, önképzést segítő helyszínt.

A tehetség kibontakoztatásáról illetve a tanulási kudarcnak kitett tanulók segítéséről és a szociális hátrányok enyhítéséről szóló pontoknál is javasolja az iskolai könyvtár használatát. A Pedagógia programban nevelési célként megfogalmazódik az önálló ismeretszerzés fejlesztése, szerepel a tanulásfejlesztés könyvtárral.

Nevelési feladatként jelenik meg a tanulási szokások kialakítása könyvtári közreműködéssel.

A helyi tantervben, a magyarban és az informatikában kiemelt szerepet kap az iskolai könyvtár. Az osztályfőnöki tantervben található könyvtárhasználati ismereteket nyújtó órák. De minden tantárgynál kapcsolódási pontokat mutat fel a könyvtárral. (1. számú Melléklet)

A délutáni időszámban történő nevelésen belül a tanulásfejlesztést kiegészítjük könyvtárhasználati elemekkel.

A tankönyvválasztásnál, - ellátásnál figyelmet fordítunk a könyvtári állományra.

A **Környezeti nevelés programjában** is megjelenik az informatika és a könyvtárhasználat, a könyvtár dokumentumainak használata.

Iskolánk 2012-ben elnyerte az „Örökös ökoiskola” címet. E programban is megjelenik az iskolai könyvtár, hiszen ennek elméleti-szakmai tudásbázisát egy ún. „**Öko-polc**” létrehozásával mindenki számára biztosítottuk.

2017-ben akkreditált **tehetségpont** lett iskolánk, ehhez kapcsolódva kiemelten kezeljük az ilyen tartalmú dokumentumokat.

Az **intézményi SZMSZ**-ben szintén megjelenik az iskolai könyvtár.

A külső kapcsolatok rendszerének fejezetében a szakmai munkaközösségek együttműködése kapcsán megtalálható az Eötvös Károly Megyei Könyvtár és városi klubkönyvtár, amellyel hagyományosan jó kapcsolatot ápol iskolánk és a könyvtár.

Az SZMSZ foglalkozik részletesen az iskolai könyvtár működési rendjével. Felsorolja a működés személyi, tárgyi, technika feltételeit, a nyitva tartást, a könyvtár feladatait és a

szolgáltatások igénybevételének feltételeit is. Az iskola SZMSZ része a könyvtár szervezeti és működési szabályzata (Ennek részei: gyűjtőköri szabályzat; könyvtárhasználati és szolgáltatási szabályzat; katalógusszerkesztési szabályzat; tankönyvtári szabályzat; a könyvtáros munkaköri leírása).

Az iskola SZMSZ-ében részletesen szabályozott az iskolai könyvtár működését véleményező iskolai szervezetek jogköre.

A tanórán kívüli foglalkozások szerves részeként kerül említésre a könyvtár.

A könyvtár használatára vonatkozó szabályok nevesítve, kifejtve olvashatók az SZMSZ-ben.

Kimondja az SZMSZ: az iskolai alapidokumentumok nyilvánosságát biztosító helyszín az iskolai könyvtár.

A **házi rend** néhány pontban foglalkozik a könyvtárral. E dokumentum rendelkezik a stratégiai dokumentumok megtekinthetőségével kapcsolatban. A tanórán kívüli foglalkozások körében felsorolja a könyvtárhasználatot is, mint az egyéni tanulás, önképzés lehetőségét. Az iskolai **könyvtár házi rendje** külön leírása került, amely rögzíti a viselkedési és a kölcsönzési szabályokat, a nyitva tartást, valamint az iskolai könyvtár használóinak körét. A teremhasználati rendek között megtalálható az iskolai könyvtaré is.

Az intézmény **IKT stratégiájában** is megfogalmazódott, hogy „az iskolai könyvtár **digitális forrásközpontként** is működik, a diákok és a tanárok munkáját hatékonyan támogatja...”.

38.2.2 AZ ISKOLAI KÖNYVTÁR MŰKÖDÉSÉT SZABÁLYOZÓ KÖNYVTÁRI DOKUMENTUMOK

A fő intézményi dokumentumok egyes fejezeteiben vagy mellékleteiben kaptak helyet a könyvtári működést szabályozó főbb dokumentumok.

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendeletének megfelelő a **könyvtári SZMSZ**, amely magában foglalja az átdolgozott gyűjtőköri szabályzatot, a könyvtárhasználati- és szolgáltatási szabályzatot, a katalógusszerkesztés szabályait, a tankönyvtári szabályzatot és a könyvtárostanár munkaköri leírását. Az iskolai könyvtár SZMSZ-e szabályozza működésének és igénybevételének szabályait. A fenti rendelet határozza meg azokat az előírásokat, amelyeket minden iskolai könyvtár működtetésénél meg kell tartani.

Mindezeken kívül a könyvtárostanár szakmai dokumentációja a **munkaterv** (tanév elején) és **beszámoló** (félévek végén), amelyeket a könyvtárostanárnak rendszeresen el kell készíteni a könyv- és médiatár munkájáról. A könyvtári foglalkozások megtartása egész évben folyamatos

feladata az alsó tagozatosoktól kezdve a 8. osztályosok informatika-könyvtárhasználat ismereteinek tanításáig, erről **foglalkozási tervet** kell készíteni.

38.2.3 A KÖNYVTÁR MŰKÖDÉSI KÖLTSÉGEI, FEJLESZTÉSI FORRÁSAI

A dokumentumok szerint az iskolai könyvtár gyűjteményét folyamatosan, tervszerűen és arányosan fejleszti. A feladatainak ellátásához szükséges finansziális feltételeket az intézmény a költségvetésben, előre tervezetten biztosítja (állománybeszerzés, köttetés, az anyagok gondozása, az eszközök működtetéséhez szükséges feltételek, nyomtatványok stb.).

Mivel az intézménynek önálló költségvetése nincs, ezt a jogkört a Veszprémi Tankerületi Központ gyakorolja, így értelemszerűen a tankerületi központ feladata a finansziális feltételek biztosítása.

A fejlesztésre fordítandó összeget minden évben célszerű meghatározni, amellyel a könyvtáros tanár rendelkezhet, hozzájárulása nélkül dokumentum nem vásárolható.

38.2.4 A KÖNYVTÁR ELHELYEZÉSE, TÉRKIKÉPZÉSE, BERENDEZÉSE

A könyvtár az iskolán belül a második emeleten található. Alapterülete 100 m², amely egy válaszfallal kettéosztható. A terület alkalmas egy osztálynyi gyerek (36 fő) leültetésére, rendezvények befogadására. A kényelmes fotelekkel, asztalokkal berendezett olvasói tér kellemes, barátságos helyé varázsolja a könyvtárat. A számítógép használathoz önálló, szeparált bútorsor áll rendelkezésre. A polcok áttekinthetőek, a feliratok segítik az eligazodást. Az állomány 80 %-a szabad polcon helyezkedik el, a tankönyveket a külső folyosók szekrényeiben tároljuk.

38.2.5 A KÖNYVTÁRI ÁLLOMÁNY

Az iskolai könyvtár állománya megfelel az előírásoknak.

38.2.6 AZ ÁLLOMÁNY ÖSSZETÉTELE, FEJLESZTÉSE

A könyvtár gyűjtőkörének igazodnia kell a tanított tantárgyak követelményrendszeréhez és az intézmény tevékenységének egészéhez. A szakszerűen fejlesztett gyűjtemény, az erre épülő saját és a más könyvtárak által nyújtotta szolgáltatásoknak biztosítania kell:

- a tanítás-tanulás folyamatában jelentkező szaktanári-tanulói igények teljesíthetőségét,
- a könyvtár-pedagógiai program megvalósíthatóságát.

Az állományban a szépirodalom aránya 25%, a szakirodalom aránya 30 %. A fennmaradó 50 % a tanulást segítő oktatási segédleteket, tankönyveket jelenti.

38.2.7 AZ ÁLLOMÁNY ELHELYEZÉSE, RAKTÁRI RENDJE

Az állomány legnagyobb része (80%) szabadpolcon található, az AV dokumentumok külön polcokon, a tankönyvek pedig a folyosók szekrényeiben kerültek elhelyezésre.

Letét több helyen található: a rajz, az angol és a német nyelvi teremben, a földrajz, a technika, a biológia, az informatika, az ének-zene teremben, az igazgatói, a testnevelői és a nevelői szobában.

Kiemelt egységek a könyvtáron belül: a pedagógiai gyűjtemény; a nevelők számára fenntartott oktatást segítő kiadványok, tankönyvek, öko-polc, tehetségpont dokumentumai.

A könyvek a raktári rendet követve találhatóak a polcokon. Feliratok, eligazító táblák segítik a tájékozódást.

Külön kerülnek elhelyezésre azon folyóiratok évfolyamai, amiket a könyvtár megőrzésre szán. Ezek köttetése az anyagi lehetőségek függvénye.

38.2.8 AZ ÁLLOMÁNY NYILVÁNTARTÁSA, FELTÁRÁSA, ELLENŐRZÉSE

A könyvtár állományába bekerülő minden dokumentum azonnal a leltárkönyvbe kerül bevezetésre.

A könyvtáros tanár egyedi leltárkönyvet vezet a beérkezett könyvekről, külön a tankönyvekről és külön a nem hagyományos dokumentumokról, típusuk szerint.

A különböző termekben letétként elhelyezett dokumentumokról nyilvántartást kell vezetni.

A folyóiratok nyilvántartása cardex-lapon történik. A kötetett példányok nem kerülnek további egyedi nyilvántartásba.

A korábban épített raktári cédula-katalógus, a betűrendes leíró katalógus és a szakkatalógus 2000-ben lezárásra került, azóta a Szirén integrált könyvtári rendszer elektronikus katalógusa használatos.

Az iskolai könyvtár állományába csak a könyvtár gyűjtőkörébe tartozó dokumentum vehető fel.(gyűjtés mélysége, nyelve, korlátai, stb.)

A tankönyveket külön gyűjteményként kell kezelni, a különgyűjtemény nyilvántartásának és használatának sajátos szabályait a tankönyvtári szabályzatban rögzítettük.

A könyvtárban minden évben zajlik részleges leltározás, leginkább a tankönyvek esetében szükséges ezt minden évben elvégezni.

38.2.9 KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSOK

Az iskolai könyvtár **alapvető** feladatai:

- a könyvtár gyűjteményének folyamatos fejlesztése, feltárása, őrzése, gondozása és rendelkezésre bocsátása,
- tájékoztatás nyújtása a dokumentumokról és szolgáltatásokról,
- az intézmény helyi pedagógiai programja és könyvtár-pedagógiai programja szerinti tanórai foglalkozások tartása,
- könyvtári dokumentumok egyéni és csoportos helyben használatának biztosítása,
- könyvtári dokumentumok kölcsönzése, beleértve a tartós tankönyvek, segédkönyvek kölcsönzését
- biztosítja a folyóirat-olvasást, információszerzést az interneten illetve amennyiben indokolt fénymásolat készítését (jelenleg ez utóbbi még ingyenes, de amennyiben szükséges, a könyvtár térítési díjat kérhet).

Az iskolai könyvtár **kiegészítő** feladatai:

- az Nkt. 4. § 5 pontja szerinti egyéb foglalkozások tartása,
- a nevelő-oktató munkához szükséges dokumentumok többszörözése,
- számítógépes informatikai szolgáltatások biztosítása,
- tájékoztatás nyújtása az iskolai, kollégiumi könyvtárak, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekben működő könyvtárak, a nyilvános könyvtárak dokumentumairól, szolgáltatásairól,
- más könyvtárak által nyújtott szolgáltatások elérésének biztosítása,
- részvétel a könyvtárak közötti dokumentum- és információcserében.

A heti kölcsönzési idő a kötelező 22 óra, a mindennapos nyitva tartás mellett. (Irányadó: törvényi szabályozás szerint)

38.2.10 A KÖNYVTÁRI RENDSZERBEN VALÓ KÖZREMŰKÖDÉS

Az iskolai könyvtár szakmai tevékenységét a KÖRPI Veszprém megyei szervezete segíti (szaktanácsadás, pedagógiai tájékoztatás, továbbképzés, módszertani útmutató stb.).

Folyamatos kapcsolatban állunk a Március 15. úti klubkönyvtárral (pl. vetélkedők, kiállítások szervezése, rendkívüli órák tartása, stb.), a Deák iskolával (pl. kooperáció a tankönyvek megtekintése során). Ezek előnye, hogy mindegyik a lakótelepen található.

Az Eötvös Károly Megyei Könyvtár Gyermekkönyvtára is tart könyvtári foglalkozásokat.

38.2.11 KÖNYVTÁR-PEDAGÓGIAI, OLVASÁSNÉPSZERŰSÍTŐ TEVÉKENYSÉG

A könyvtár rendelkezik könyvtár-pedagógiai tanmenettel, amelyben évfolyamokra bontva található a javasolt tananyag.

Legfőbb cél az olvasás és a könyv megszerettetése a diákokkal. A Kék Madár programban, de a többi évfolyamon tanuló diákok is gyakran kapnak projektfeladatokat, kutatási-anyaggyűjtési feladatokat a könyvtárban, belőlük már korán gyakorlott könyvtárhasználók válnak. A könyvtárba vonzza a gyerekeket a számítógép használatának lehetősége is.

38.2.12 AZ ÖNMŰVELÉS, KÖNYVTÁRHASZNÁLAT TANTÁRGYI INTEGRÁCIÓJÁNAK ISMERETANYAGA

a) Könyvtárhasználati kompetenciák kialakítása

Ismerje meg a tanuló és használja az iskolai könyvtár állományát és szolgáltatásait. Igazodjék el a könyvtár gyűjteményében. Gyakorolja a könyvtári eszköztárra épített önálló ismeretszerzést, fejlessze beszédkulturáját, műveltségét, tanulási-önművelési szokásait, rendszeres olvasással és könyvtárhasználattal. Vegye igénybe a tömegművelés adta önművelési lehetőségeket.

b) Dokumentumismeret és -használat

Ismerje meg a tanuló és rendszeresen használja az adott műveltségterület nélkülözhetetlen alapidokumentumait (általános és szaklexikonok, enciklopédiák, kézikönyvek, szótárak, összefoglalók, gyűjtemények, gyakorlókönyvek) és modern ismerethordozókat (AV, számítógépes programok, CD, multimédia). Tanulmányozza a könyvtárban található gyermek- és felnőtt lapok, magazinok és szakfolyóiratok rovatait (sajtófigyelés). Tudja használni a megismert dokumentumok tájékoztató apparátusát (tartalom, előszó, mutatók). Ismerje és használja a közhasznú információs eszközöket és forrásokat (internet, cím- és adattárak, statisztikák, menetrendek, telefonkönyvek, névtárak). Figyelje a különböző médiákban megjelent könyv-, video-, CD-újdonságokat, tájékozódjon hagyományos és modern információs csatornák ajánlataiból.

c) A könyvtári tájékozódás segédeszközeinek ismerete és használata

Ismerje meg és rendszeresen használja a szaktárgyi kutató-gyűjtő munkához nélkülözhetetlen kézikönyvtári forrásokat (lexikonok, szótárak, adattárak, forrásgyűjtemények, összefoglalók). Gyakorolja a lexikonok és kézikönyvek használatát olvasás közben (szócikk, élőfej, mutatók). Készség szinten tájékozódjon tankönyvekben, munkafüzetekben, forrás- és szemelvénygyűjteményekben, antológiákban, a tartalomjegyzék, a fejezetek és a mutatók alapján. Gyakorolja a könyvtári eszköztárra épített irodalomkutatást, anyaggyűjtést

(jegyzetelés, lényegkiemelés, cédulázás), forráselemzést, önálló információszerzést. Irodalomkutatáshoz, anyaggyűjtéshez bibliográfia, tanulmány, kiselőadás összeállításához használja a könyvtár katalógusait, bibliográfiáit és számítógépes adatbázisát.

d) Önművelés, a szellemi munka technikája

Iskolai feladatai és egyéni problémái megoldásához tudja önállóan kiválasztani és felhasználni a könyvtár tájékoztató segédeszközeit. Legyen képes hagyományos dokumentumokból és modern ismerethordozókból információt meríteni, felhasználni és a forrásokat megjelölni. Tudjon több forrás együttes felhasználásával a könyvtári eszköztár igénybevételével (katalógusok, bibliográfiák, kézikönyvek) kiselőadást, tanulmányt, irodalomajánlást, bibliográfiát összeállítani. A megszerzett információkat legyen képes elemezni, rendszerezni és róluk írásban vagy szóban beszámolni. Ismerje a szellemi munka technikájának etikai normáit (idézetek, hivatkozások, utalások, forrásmegjelölés). Tudja használni különböző dokumentumok tájékoztató apparátusait (mutatók, tartalomjegyzék, képek, fejezetcímek).

e) A könyvtárhasználatra nevelés tantárgy-metodikai megalapozása

A könyvtárhasználati ismeretanyag a NAT egészét átfogja, a képességfejlesztésre és a tanulási, önművelési kultúra megalapozására teszi a hangsúlyt. A műveltséganyag – jellegéből adódóan – elsősorban spirális, másodsorban lineáris elrendezésű.

A könyvtárhasználati tudás megszerzésekor a tanítás-tanulás kiemelt preferenciái a következők:

- önálló ismeretszerzésre, forrásalapú tanulásra nevelés,
- változatos tevékenységformák alkalmazása (tanulásszervezés, motiválás, játék),
- –eszköztudás, gyakorlati technikák elsajátítása (könyvtárhasználat, szaktárgyi ismeretszerzés),
- –egyénnel igazított differenciált tanulásszervezés (tanulócsoporthoz, haladási ütem, tananyag, változatos munkaformák),
- életkori sajátosságok figyelembevétele (fokozatosság, folyamatosság, motiváció, játék).
- Minden évben indítunk diákot a Bod Péter könyvtárhasználati versenyen, melynek iskolai fordulóját is több tanuló részvételével szervezzük meg.

38.3 KAPCSOLATOK, MARKETING, PR

Az intézmény könyvtári környezete gazdag: elérhető az Eötvös Károly Megyei Könyvtár, valamint Veszprém város más iskoláinak könyvtárai, a klubkönyvtárak, stb.

Szakmai segítséget a Közép-dunántúli Regionális Pedagógiai Intézet (KÖRPI) szakértője nyújthat.

39. ESZKÖZ- ÉS FELSZERELÉS JEGYZÉK

39.1 HELYISÉGEK

Az egyes helyiségek és az udvar jellemző adatait (alapterület, belmagasság, légköbméter, belső burkolat, megvilágítás stb.) a hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok tartalmazzák.

Az alábbi táblázatok a törvényben előírt minimum darab számokat tartalmazzák. Az aktuálisan pontos darabszámok a leltárakban találhatóak.

A	B
Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató
Osztályterem	12 db
Szaktanterem	16 db
Szertár	Természettudományi szaktanterem 1 db
Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	1 db
tornaterem (nemenként biztosított öltözővel, benne kialakított zuhanyzóval, WC-vel)	1 db
gyógytestnevelési terem	1 db.
Sportudvar	1 db
intézményvezetői iroda	1 db
intézményvezető-helyettesi iroda	1 db
iskolaittkári iroda	1 db

könyvtár	1 db
orvosi szoba, elkülönítővel	iskolánként 1
Kiszolgáló helyiségek:	
Sportszertár	4 db
karbantartó műhely	1 db
aula (előtér, közösségi tér)	1 db
Porta	1 db
Ebédlő	1 db
Főzőkonyha	1 db
Melegítőkonyha	1 db
tálaló-mosogató	1 db
szárazáru raktár	1 db
földesáru raktár	1 db
Éléskamra	1 db
felnőtt étkező	1 db
Teakonyha	1 db
személyzeti öltöző	2 db
személyzeti mosdó- zuhanyzó	1 db
személyzeti WC helyiség	7 db
tanulói WC helyiség	szintenként, nemenként 1 db
technikai alkalmazotti mosdó- zuhanyzó, WC helyiség	1 db
Élelmiszerhulladék-tároló	1 db
egyéb raktár	1 db

40. MELLÉKLETEK

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

KÉK MADÁR PROGRAM

A jelen pedagógiai program a Kék Madár Program elmúlt 21 évének szakmai tapasztalatai összegzésével készült, melyek a négy osztályos alsó tagozatos képzés során gyűltek össze.

A program alkotó pedagógusai:

Darabos Györgyi

Jegesné Rémesi Irén

A program szakmai vezetője:

Jegesné Rémesi Irén

A programot befogadó intézmény:

Báthory István Sportiskolai Általános Iskola

Veszprém, Halle utca 10.

• BEVEZETŐ

A KÉK MADÁR ALAPÍTVÁNY huszonkét évvel ezelőtt jött létre azzal a céllal, hogy lehetőséget adjon Veszprém város és a körülötte levő települések új pedagógiai törekvések iránt érdeklődő pedagógusainak és az iskoláskorú gyerekek szüleinek arra, hogy megismerkedjenek egy alternatív nevelési-oktatási formával.

A Kék Madár Pedagógiai Program a személyközpontú gyakorlat megvalósítására az általános iskola alsó négy évfolyamára iskolafejlesztő pedagógusok által alkotott modell. Az 1992/93-as tanévtől 63830/1991. számú miniszteri engedéllyel egyedi megoldású kísérleti tantervként kezdődött el a működtetése.

Ezzel lehetőséget teremtettünk a városban és környékén a személyközpontú pedagógiai felfogás megismerésére, terjedésére.

A program első négy kísérleti évében résztvevő osztály jelenleg már felnőtt, dolgozó csapat.

Az 1996/97-es tanévtől fokozatosan indultak elsős tanulócsoportok, és **minden évben indíthatunk új** tanulócsoportot ezután **városunk önkormányzatának támogatása értelmében, amennyiben sikerül a programhoz folyamatosan biztosítani képzett pedagógusokat, illetve megoldhatóvá válik az újonnan bekapcsolódó pedagógusok képzése.**

Programunkra érvényesek mindazok a szabályok, formák, kötelezettségek, melyek az állami fenntartású tanulócsoporthoz érvényesek. A pedagógiai program támogatására működik a Kék Madár Alapítvány.

• **PEDAGÓGIAI KONCEPCIÓNK KIALAKÍTÁSA SORÁN AZ ALÁBBI PROBLÉMAKÖRÖKRE KONCENTRÁLTUNK:**

1. A helyi vállalkozó pedagógusok proaktív alkotó munkájával, pedagógiaileg elkötelezett szülők támogatásával jöhetnek létre új típusú (nyitott, szabad, alternatív) iskolaprogramok, amelyek alkalmasak arra, hogy a közoktatás gyakorlatát az igényeknek, a társadalmi kihívásoknak megfelelően változtassák.

2. A gyermeki érdeklődésre alapozott, indirekt személyiségfejlesztést jelentő, a kisgyermek életritmusát követő, a gyerekek különböző érési ütemét figyelembe vevő, és a természetes gyermeki fejlődést meg nem rövidítő, osztályzatokkal történő minősítés nélküli iskolázási lehetőség hiányzott Veszprém pedagógiai palettájáról.

3. Az iskola az ismeretek mechanikus átvétele helyett hogyan lehet az a hely, ahol elsősorban a megismerés folyamata, a tanulni tudás megtanulása a központi kérdés. Az iskolai időbeosztást hogyan lehet kedvezőbbé tenni kisiskolás korúak számára? A merev negyvenöt perces tanórákra és váltakozó tantárgyakra való szétszabdálás helyett miféle időbeosztás kedvez az elmélyülésnek?

4. Az iskolákban jellemzően kötelező jelleg, valamint a nevelői hatalmi attitűd helyébe hogyan vihető be a személyesség, az interaktív pedagógiai szemlélet? A problémák- és a konfliktusok kezelésében a személyközi viszonyok, interakció-hangsúlyos megoldások hogyan válhatnak természetes gyakorlóterepévé a kooperatív együttműködésnek a szülő-gyerek - pedagógus kapcsolatában.

5. Hogyan mehetünk elébe, hogy az iskolai tanulás ne tegye a gyerekeket szorongóvá, ingerlékenyvé, hogy ne az egymással való versenyeztetés legyen domináns, mert az természetesen váltja ki az említett jellemvonásokat a gyerekekben. Az értékelés jelenlegi gyakorlata főként a gyerekek külső elvárásokkal szembeni folytonos megfelelését minősíti, és nem a belülről fakadó önfejlődési igényt építi ki, ezért indokoltabb kisiskolás korban a fejlesztő jellegű értékelési formák használata. A kicsi gyerekek esetében a megismerő szeretet alkalmazásának kell elsődlegesen működnie a követelményeknek való megfeleltetés helyett.

6. A szülők az iskolai nevelőmunkát hatékonyan befolyásolni az iskolák többségében alig tudják. Kiszolgáltatottak, mert kiépítetlen annak a módja, hogy gyermekeik nevelésével, fejlesztésével kapcsolatos igényeiknek (és véleményüknek) megfelelő védettséget biztosítva hangot adhassanak. A szülői körökön, a szülői értekezleteken a pedagógus - szülő közti kommunikációnak a gyerek minősítő megítélése helyett megértőnek kell lennie, a megismerő érdeklődésből, megértő, odaforduló attitűdből kell következnie.

7. A Kék Madár Alapítványt alapítók úgy gondolták, hogy a szülőkkel együttműködve teremthető olyan finanszírozási keret, amely lehetővé teszi a gyermekek optimális fejlődéséhez szükséges ráfordítások gyűjtését és feladatra koncentrációját.

• HIPOTÉZIS

A gyermekközpontú és személyiségfejlesztő pedagógiai program végig vitele és az adekvát keretfeltételek (szervezet, működési rend) között több területen hozhat eredményt.

- A szabadság, valamint a kooperatív tanító - gyermek viszony, az egyéni érdeklődésre és képességekre épülő fejlesztés megnöveli a gyermekek teljesítményét és pozitív tanulási attitűdöt alakít ki. Ebben a formában minden gyermek számára biztosított tehetsége kibontakoztatása.
- Az őszinte, toleráns, szeretetteljes, a próbálkozásokhoz (és a tévedésekhez is) biztonságot nyújtó légkör segíti a konfliktus kezelő- és megoldó képesség kialakulását, ugyanakkor olyan társas viszonyrendszert teremt, amelyben mindenki önmaga által segíthet a másinak, miközben maga is fejlődik. A gyerekek megtanulnak egymással bánni, és együttműködni a nagyobb feladatok megoldásában is. A gátlásos, visszahúzó gyerekek kinyílnak és önálló, határozott személyiségekké válnak. Az erőszakosak lecsendesednek, megnyugszanak, megtalálják helyüket az egymásra figyelő, toleráns, hozzáértéssel irányított gyerekközösségben.
- Az 1-4 osztályos korú gyermekek iskolai élettere lehet otthonos, természetes, a lehető legkevesebb szabályozást kell csak beiktatni, s a gyerekek lehetnek alakítói iskolai életüknek. Az iskola olyan helyé válhat, ahol a gyerekek megtanulnak tanulni, és a tanulást élvezve fejlődhetnek egyéni ütemük és képességeik szerint. Az ilyen iskolában a tanulás olyan folyamattá válhat, ahol a gyermek büntetés nélkül cselekedhet, kutathat, csálódhat és fejlődhet. Az ellenőrzési-értékelési rendszer ezt az egyéni fejlődést segíti elő. A Kék Madár Programban így tehát elsősorban gyerekeket kell tanítani és nem tantárgyakat. Az ilyen iskolai működést szolgálja a komplex ismeretelsajátítási rendszer, ami egyben csökkenti a

gyermekek terhelését is, lehetővé teszi a valóság komplex megragadását, illetve hatékonyabbá teszi az objektív valóság összefüggéseinek felismerését, az alkotó képzelet, a kreativitás (- mint probléma-megközelítési mód -) fejlesztését.

- A személyközpontú Kék Madár Programban szülő - gyermek - tanító kölcsönösen megtalálják egymás nyugalmát, megbecsülik egymást, és az együttműködés során partnerekként az épülést tekintik alapvető céljuknak.
- Az állami finanszírozás mellett a szülőkkel együttműködve teremthető olyan keret, finanszírozási forma, amely lehetővé teszi a gyermekek optimális fejlődéséhez szükséges ráfordítások gyűjtését és feladatokra koncentrációját.

• EMBERKÉPÜNK

A humanisztikus pszichológia emberképével egyezik, miszerint:

Az emberi lény önmagában is organikus egész, és képes szerves egység kialakítására mind természeti, mind társadalmi környezetével.

Az emberi lény alapvetően és lehetőségeiben pozitív természetű, és **képes arra, hogy személyiségében, kapcsolataiban konstruktív erőforrásként működjék**, egyéni és társas konfliktusait alkotó módon kezelje. **Szemléletünk középpontjában az ember személyiségének a fejlődése áll.** Ez a fejlődés a személyek saját **öntörvénye** szerint folyik.

A **személyközpontú** központi hipotézise szerint minden emberben óriási erőforrások rejlenek önmaga megértésére, énképének, attitűdjének, viselkedésének megváltoztatására, és ez az erőforrás fel is használható, ha megfelelő pszichológiai klímát tudunk teremteni. Az ilyen **fejlődést segítő klímában megtanulható mindenki számára, hogy személyiségét alkotó módon kezelje.**

Ez az emberkép az általunk megvalósítani kívánt iskola koncepcionális eleme. Ez az, ami **rendszer-specifikus.**

A tartalmak, nevelési módszerek, eszközök, szervezeti keret adekvátan e fejlődés megvalósulását szolgálják.

A nevelés, a tanulás-elsajátítás egész folyamatát valóságos társadalmi funkciókra való felkészülés, illetve ezek gyakorlása határozza meg. Ezek önállóvá fejlesztenek, autonómiát engednek. Olyan autonómiát, ami a társas magatartásban, egymásért érzett felelősségben kap értelmet. Mindezek realizálásához az iskolát pedagógiai műhelynek tekintjük.

• NEVELÉSI CÉLRENDSZERÜNK

Mottó:

"Az iskola arra való, hogy az ember megtanuljon tanulni, hogy felébredjen tudásvágya, megismertje a jól végzett munka örömét, megízlelje az alkotás izgalmát, megtanulja szeretni, amit csinál, és megtalálja azt a munkát, amit szeretni fog."

Szent-Györgyi Albert nyomán

A nevelési cél, a társadalmi fejlődés pedagógiai szükségleteinek (ökonómia, politikai, ideológiai, morális szükségleteknek) megfogalmazása a nevelési gyakorlat számára.

Az össztársadalmi gyakorlat sajátos pedagógiai transzformálása a célrendszer, hiszen bárhog is közelítjük meg a nevelés definícióját, mindig olyan tevékenységet értünk alatta, mely tervszerűen valamely **embereszmény, s normatív értékrend realizálására törekszik**.

A nevelési célban vannak mindenkire kötelező standard elemek, általános tulajdonságok, és vannak egyéniek.

Célrendszerünket

- a szükségletek
- a képességek
- az énkép
- a világkép fejlesztése
- a pozitív viszonyok, viszonyulások területén fogalmazzuk meg.

A Kék Madár program pedagógiai célrendszerével

- Céltudatosan alakítjuk ki a gyermekekben **a mindenoldalú továbbfejlődés alaplehetőségét**.
- Biztosítjuk az **önálló, kezdeményező, szabad és autonóm, ugyanakkor felelősségteljes személyiség kibontakozását**, valamint az **önismeret és önértékelés, illetve a társas kultúra fejlődését**. Így válik lehetővé, hogy a gyerekek erősítsék, kiteljesítsék önmagukat, és "belakják" kapcsolatukat környezetükkel és társaikkal.
- A mindennapi élet gyakorlati megszervezésével minden gyermek számára az válik lehetővé, hogy **megtalálja a számára legkedvezőbb tevékenységi tartalmakat és együttműködési módokat**.
- Fejlesztjük a gyerekek **problémaérzékenységét, konfliktustűrő-, kezelő-, és megoldó képességét, a kooperativitást, a toleranciát**.

- Fejlesztjük erkölcsi gondolkodásukat. Mintákat és gyakorlóterepet adunk, magatartási normákat, szabályokat közvetítünk és alakítunk a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához.
- Megismertetjük a gyermekekkel a lakóhely és környékének népi hagyományait, ezeket közösen felelevenítjük évszakünnepeink során. Nemzeti ünnepeinkhez kapcsolódóan megismertetjük velük életkoruknak megfelelő szinten az ország és a magyarság szimbólumait. Kirándulások, erdei iskolák alkalmával megtekintjük hazánk természeti és kulturális kincseit, ezzel is erősítve a közvetlen és tágabb környezetükhöz való kötődésüket, hazaszeretetüket.
- A fenntarthatóság és a környezettudatosság érdekében a gyereket érzékennyé tesszük környezetük állapota iránt. Az erdei iskolák, túrák, kirándulások segítik a környezetük sajátosságainak megismerését, észreveszik a környezetben lejátszódó kedvező és kedvezőtlen folyamatokat.
- Felismertetjük a gyerekekkel a testi és lelki egészség fontosságát, mindennapi iskolai gyakorlatunkban kialakítunk bennük helyes attitűdöket, szokásokat.
- Médiatudatosságra neveljük őket, megismertetjük velük a médiumokat és azok szerepét az ő szabadidejükben, valamint hasznosíthatóságukat a tanulásban.
- Tanulás tanítása
- Céltudatosan feltárjuk az egyes gyerekek következő fejlődési zónáit, **megfogalmazzuk egyéni fejlesztési programjaikat.**
- Olyan **meleg, vidám pedagógiai légkör kialakítása a célunk**, amelyet a tudatos "társas intelligencia" formálhat, és amelyben segítő tevékenységünkkel a tágabb és szűkebb környezet (a természet és a társadalom) jelenségeit a gyermekekkel számukra elfogadható módon (és komplexen) tudjuk megragadni, feldolgozni.

A gyerekek teljesítményének növelését két területen valósítjuk meg: egyrészt az alapismeretek elsajátításában, másrészt az erőfeszítéseik növelésére alkalmas készségeik, kompetenciáik kondicionálásában.

Az iskola alapfunkcióit figyelembe véve (személyiségfejlesztés, értékközvetítés, képesség-, kompetenciafejlesztés) kisiskoláskorban arra törekszünk, hogy a tanulás boldogan, szabadon végzett elsajátítással folytatódjon, a személyes motívumok erősödjenek meg a tanulásra, alkotásra.

Az iskolába lépő kisgyermekben óvjuk és továbbfejlesztjük a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú

tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Igyekszünk fogékonnyá tenni saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Tudatos szervezéssel teret adunk a gyermekjáték és mozgás iránti vágyának, figyelembe vesszük és segítjük a hozzánk járó gyerekek természetes fejlődését, érését. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában – élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal, projektmunkákkal – fejlesztjük az alapvető képességeket és alapkészségeket, közvetítjük az elemi ismereteket, miközben attitűdöket, szokásokat alakítunk ki.

A kíváncsiságtól és érdeklődéstől motivált, szabályozott és kötetlen tevékenységek célszerűen kialakított rendszerében fejlesztjük a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartást, az önállóságot, megalapozzuk a reális önértékelést.

Nem akarjuk megrövidíteni a gyermekkort! Az iskolában, az iskoláról való gondolkodásban mindig az éppen hozzánk járó gyerekek napi örömei, nyugalma, fejlődése áll munkánk középpontjában.

A személyközpontú iskola aktív iskola, hiszen az iskola maga is egy társadalom, ahol a gyermeki tevékenység, **a személyes tapasztalat a fontos**, nem pedig a kézbe adott tudás.

A tanulás transzferhatású, átvihető, tehát maga a folyamat a lényeg, ahol a gyermek cselekedhet, kutathat, csalódhat és fejlődhet.

• ALAPÉRTÉKEINK

• SZEMÉLYKÖZPONTÚSÁG

A személyközpontú iskolában minden egyes gyerek fontos. Nincsenek átlagos, tehetséges, tehetségtelen, szorgalmas, rendetlen, stb. tanulók, csak különböző **személyiségek** léteznek.

Hiszünk a gyermek pozitív természetében, képességei, kompetenciái kifejlesztéséhez azonban megfelelő környezet szükséges, ahol élettapasztalatokon keresztül formálódhat.

Nem az individuumot, hanem a személyiséget helyezzük a középpontba. A szuverenitás alapértéke az ön- és éntudat, mely folyamatosan fejlesztendő.

Minden individuum közösségben és közösség által létezik csak, ezért a mindennapi együttlétben a gyerekek számára lehetőséget kell hagyni, hogy módja legyen individuumát a közösség szolgálatába állítania. Tehát az ilyen iskola nem formál, szervez közösséget, hanem az egyes gyerek központba állításával, **a pedagógus tudatos tevékenységével feltételeket teremt az egyén fejlesztése érdekében a közösségi létezéshez.**

A személyiség értékének erősítése együtt jár az együttműködés, a szolidaritás, a demokrácia, a tolerancia értékének erősítésével is. Az együttműködés ugyanakkor fejleszti a kreativitást, a céltudatosságot, a felelősségtudatot, a kitartást, a problémamegoldás és kommunikáció képességet is.

Mindez feltételezi a gyermek - és egyben a pedagógus - szabaddá tételét.

Személyközpontú, személyiségfejlesztő nevelésben (iskolában) gondolkodni annyi, mint sikerorientált, **együttműködő és egymást tisztelő, kooperatív problémamegoldó életformát választani**, amelyet pozitív lelki beállítódás vezérel.

Ismerőssé válni, megérteni és együttgondolkodni kell azokkal a családokkal, akiknek az életével összehoz a munka. Olyan életmód kialakítása a megfelelő, amelyben a gyermekek szülei, természetes "munkatársakká" válnak, a nevelésben partnerekké lesznek.

A gyakorlat könnyen megtépzazza a hangzatos elméleteket, s egyszerűen mondhatjuk azt is, hogy **a nevelés** nem más, mint a percenként **kialakuló új, meg új helyzetek aktuális megoldása**, melynek hatékonysága persze különböző feltételek meglététől függ, mint pl.

Fejlődés-lélektani ismeretek, helyzetviselkedés-biztonság, tudatos irányítás a pedagógus részéről, a gyerek aktív közreműködése, stb. **A nevelés legfőbb célja**, hogy a gyermek, a nevelők **személyes fejlődése** mellett a kooperativitást, a **kollektív gondolkodást** segítse. Arra szolgál, hogy az egyes ember a másik embert (társát) ne önmaga határaként, hanem önmaga folytatásaként élje át.

Úgy gondoljuk, a gyerekeket fel kell készíteni arra, hogy **meg tudják oldani** gyermekkorukban is **saját problémáikat**, mielőtt még szemben találják magukat a kamaszkor, a serdülőkor és a felnőttkor gondjaival. Erre csakis akkor lesznek képesek, ha kellő **szabadságot biztosítunk számukra, és felelősséget ruházunk rájuk**. Ilyen cselekvési térben születhet csak az igazi tapasztalat. A felelősség és szabadság nélkül semmilyen életkorban sem oldhatók meg a problémák, ezek megtapasztalása nélkül nem tud kialakulni a jellem.

Az egyes gyerekekkel való foglalkozás **központi hatóereje a pedagógus személyisége**, illetve a pedagógusközösség. A pedagógussal szembeni elvárásainkat a **Rogers-i megközelítés** szerint fogalmaztuk meg. Ebben a felfogásban fontos, hogy a tanító **legyen őszinte ember**, "ne csak pedagógus", **pozitív odafordulás jellemezze** minden esetben a gyerek felé, melyben fő irányelv, hogy **a gyereket elfogadja olyannak amilyen**, és mindig jelen van a nevelés során az **empatikus megértése**. A pedagógus személyisége is **folyamatosan fejleszthető és fejlesztendő**. A jó tanító nem attól jó tanító, hogy az ismereteket magas fokon közvetíti, hanem attól, hogy **élő, hiteles kapcsolata van a gyerekekkel, és ehhez teszi hozzá tárgyi tudását**,

mint szükséges feltételt, s ösztönzi a gyereket is az önálló ismeretszerzésre, cselelésre, aktivitásra.

A pedagógus szerepe **a gyermek minél teljesebb megismerése**, majd ezt követően, illetve ezzel párhuzamosan a gyermek **személyére szóló fejlesztési program kidolgozása** egy meghatározott - a mi estünkben: **humanisztikus, emberközpontú szervezeti és együttműködési kultúrában.**

Ebben a folyamatban a tanító irányító - szervező, menedzselő, facilitátori funkciót lát el: a bizalom-teli légkör megteremtése mellett az életfeltételek folytonos javításával, az iskolai munka hatékony megszervezésével, korszerű, eredményes pedagógiai módszerek és technikák alkalmazásával serkentője a tanulásnak.

Hogy a nevelő adott helyzetben milyen legyen, mindig attól függ, hogy milyen tulajdonságokat kíván a gyermekkel való bánásmód. A kultúra- és értékközvetítés szempontjából ezért **fontos, hogy a tanítók is alkotó pedagógiai közösséget alkossanak.**

Amíg kisiskolásról van szó, addig a **személyközpontúság** a nevelésben **összetett elem: a kisgyerek is, a pedagógus is, a szülő is szabad, szuverén személyiséget jelent.** A kisiskolás életkorban elsősorban a **szülő joga dönteni** arról, hogy gyereke milyen módon fejlődjön. Döntését pedig mindenkor az aktuális társadalmi helyzete, személyisége, lehetőségei, akaratérvényesítési képességei befolyásolják. A személyközpontú nevelési rendszerben figyelembe kell vennünk a szülők személyiségét is, mely meghatározza a családban történő nevelési módszereiket is. Jogukban áll gyermekeik fejlődésével kapcsolatos igényeiket megfogalmazni, és az iskolai nevelésben is aktív, alkotó szerepet vállalni. A kisiskoláskorban a szocializációs folyamat a behódolástól az azonosulás felé (normákkal, szabályokkal, értékekkel), ezek belsővé válása felé fejlődik. Az azonosulási mintákat életkori sajátosságaikból adódóan - főleg a kisiskoláskor elején - a felnőttek világából merítik a gyerekek. Ehhez nagyon fontos, hogy **a nevelő hatások, család-iskola egymást erősítsék, sikerélményhez juttassák a gyereket, s az én-kompetencia érzését erősítsék bennük.**

A gyermekközpontú iskola a **feltételteremtést** tekinti elsőrendű feladatának, s arra törekszik, hogy személyessé tegye a mindennapok pedagógiáját. Fontos a közvetlen kapcsolat, amely a gyerekek személyiségének tiszteletén alapul, és így párosul tudatos pedagógiával. **A nevelés során olyan személyes viszonyt kell kialakítani, amiben elfogadás van jelen, és ebben teljesezhet ki a személyiség.** Elsődleges feladat, hogy a gyermeki fejlődés érdekében szerveződjön meg az iskola.

• SZABADSÁG

Az iskola belső működési rendje a gyerekekkel közösen oly módon alakul ki, hogy világossá váljék a hétköznapi lét során: **az egyik ember szabadságának legfőbb korlátja a másik ember szabadsága, és ahhoz hogy ne a korlát érvényesüljön, együttműködés, kooperáció, demokrácia kell.**

A hagyományos tanulási szituációk túl sok szorongást keltenek, holott a szorongás nem kedvező alaphelyzet a tanulás számára. **A szabadabb légkör csökkenti a szorongást**, utat enged a kreativitásnak, lehetőséget ad a gyerekeknek arra is, hogy ha szükségesnek érzik, akkor abbahagyják azt, amivel éppen foglalatostkodnak, és egy kis pihenő, beszélgetés, játék után fognak újra neki a problémamegoldásnak, feladataiknak. A szorongás hiánya lehetővé teszi az intellektuális pihenőket, és nincs szükség arra, attól félve: a pedagógus észreveszi, hogy mit csinálnak, mindenfajta védekező mechanizmust használnak, azaz úgy tegyenek, mintha mélyen gondolkodnának, pl. a kezükben ceruzát tartva az írást szimulálják.

Az alsó tagozat legalább első két esztendejében a hagyományosan értelmezett ismeretnyújtás, jártasságok és készségek menetrendszerű elsajátíttatása helyett lehetőséget akarunk nyitni az oldottabb, átfogóbb, komplexebb, több szempontú személyiség formálásra, a kompetenciák fejlesztésére, mintegy az óvodai nevelési gyakorlat meghosszabbításaként. Innen lehet fokról-fokra léptetve haladni a zártabb, egyértelmű követelményeket támasztó általános iskolába.

A személyközpontú iskola működését a **kényszermentesség** jellemzi. Lemond a pedagógust megillető hivatalos eszközökről, ezek ugyanis a problémák kezelését kívül helyezik az aktuális szituáción, és ezzel egyidejűleg leegyszerűsítik a pedagógus helyzetét anélkül, hogy bármiféle eredményt érnének el.

A tanító nem alkalmazza a büntetést és a becsvágyat. Mindkettő sajátossága, hogy rövidtávon hatékony, de a személyiség hosszú távú kibontakozásában gátlásokat épít be, eltorzíthatja. A becsvágy nem csak attól téríti el a gyereket, hogy saját belső indítékaira hallgasson, azokat kövesse, hanem megzavarhatja a tárgyhoz fűződő viszonyát is, azt a személyes beállítódást, amit a tárgy a maga sajátos tulajdonságaival hív elő.

A becsvágy helyett **a megismerő szeretetnek kell működnie a gyerek irányába, hogy meg tudja ragadni a gyermek mindig rejtélyes, de megnyilatkozni vágyó lényét, és kibontakozásához segíteni tudjon.** Ez a szeretet csak meghatározott pedagógiai szituációban érvényesülhet, ahol a **kommunikáció** és a **kapcsolat**, mint két alapvető összetevő előtérben áll.

A szabadság azt is jelenti, hogy a tananyag feldolgozásának sorrendjét (nyilván a szükséges egymásra épülő logikai sorrendeket fel nem borítva), a pedagógus és a gyerekcsoport döntheti el közösen egy-egy élményhez, tapasztalathoz igazítva. Maga a döntés élménye a tevékenységről nagyon fontos.

A még fel nem dolgozott témákból választ a tanító a gyerekek érdeklődése szerint.

A szabadság nem csupán a kényszer hiányát, hanem egyben a szuverenitást is jelenti. Minden tanuló a saját magára vonatkozó döntéseiben önálló. Maga a döntéshozás élménye lényeges az azonosságtudat, a felelősségérzet, a kompromisszumkötés, együttműködés képességeinek kialakulása szempontjából.

Feltétlenül vissza kell állítani az adott szó, az én így akarom, így döntöttem, ezért felelek alapértékeket az iskolában! Így tudatosítható a döntés felelőssége, a siker és a kudarc joga, és ezek realitása.

- **A SZEMÉLYKÖZPONTÚ ISKOLA GYERMEKEK, SZÜLŐK, PEDAGÓGUSOK ISKOLÁJA**

Változásokat kell elérni az iskola használóinak egymással való viszonyában. A szülő, a tanár és a gyermek viszonya társadalmi viszony, azaz nem örökkévaló szabályok alakítják, hanem a történelmi periódusok normarendszereit és szükségleteit hordozó emberek. Épp ezért **a megújult demokrácia viszonyai között igencsak fontos a szülők szerepének növekedése.** A családoknak jogukban áll beleszólniuk gyermekük nevelésébe. Éppen ezért nagy értéke és helye van a szülők (lakosság) támogató, megvalósítást segítő kezdeményezéseinek és igényeik kiszolgálásának.

Ez az alapelv egyben az iskola működésének meghatározója is. **A gyermek fejlődése a gyermek, a szülő és a tanító közös alkotása.** Nevelési rendszerünkben a gyerek, a szülő, a tanító autonóm egyén. Ez sokszínűséget feltételez a gyermekek fejlődéséről való gondolkodásban. **Ebben a felfogásban a pedagógiai feladat is bonyolultabbá válik, hiszen sokkal nagyobb befolyásolási lehetőségeket hagy és kíván a szülők részéről. Együttműködést a gyermekek fejlődésének érdekében.**

Az értékközvetítő, normaalkító feladatokat kizárólag a szülői házzal együttműködve kívánjuk elérni.

Figyelmünk középpontjában a tanító-gyermek, gyermek-gyermek, tanító-szülő, gyermek-szülők közötti viszony áll. Fontosnak tartjuk a szülő - gyermek - tanító közötti őszinteséget, a másság elfogadását. Úgy gondoljuk ahhoz, hogy az iskola az értelmes tanulás

színhelye lehessen, ahol a tanító, a diák és a szülő kölcsönösen tanulhat egymástól, levette a tanítószerpet, emberként kell létezni.

• **A NEVELÉS ALAPJA A GYERMEK ÉLETTEVÉKENYSÉGE**

A nevelés az élet folyamata, és nem az eljövendő életre való felkészítés folyamata.

"A gyermek nem tökéletlen lény, olyan lény, amely saját körülményeihez igazodik, lelki élete egységet alkot, szellemi tevékenysége szükségleteihez igazodik." / Claparade: A funkcionális nevelés törvénye /

A gyermekek tevékeny részesei a pedagógiai folyamatnak; érzelmeik, véleményük, akaratuk, adottságaik folyamatosan alakítják az iskolát, a tevékenység körét.

A nevelésnek aktívnak, a gyermek érdeklődéséhez és igényeihez kapcsolódónak kell lennie.

A gyermekre úgy kell tekintenünk, mint az ismeretlen jövőre, amelynek csak a kiindulópontját ismerjük, a végpontját nem. Ez nem jelenti azt, hogy a gyermek azt tesz, amit akar: a vezetője a tanító egy meghatározott kultúrában.

A tanulás nem tölthet be más szerepet az iskolában sem, mint az emberi életben. **Tanulni a problémák megoldásával lehet,** és nem a többé-kevésbé szerencsésen kiválasztott ismeretek, szokások, képességek és attitűdök átadásával. Minden olyan anyag, amelyet nem a tapasztalatból kiindulva sajátít el a gyerek, vagy amelyet nem alkalmaz a gyakorlatban: haszontalan, múlandó, bármilyen tudományos értéke legyen is.

Minden érték, amelyet csupán emlékezetbe vésnek anélkül, hogy ismernék szerepét a problémamegoldásban, csupán felületes értékű és nem alkalmas arra, hogy az életben használni lehessen. **Az iskola maga az élet.** Ez természetesen nem azt jelenti, hogy az iskolának nincs létjogosultsága a felnőtté válás folyamatában, de figyelembe kell venni a gyermeki pszichikum sajátosságait.

A gyermeknek nem a felnőtt látószögéből, hanem saját mentális szintjének megfelelően kell biztosítani a tapasztalati alapot. **A gyermeki megismerés alapja a kutató-tapasztalás, a konkrét, kreatív tevékenység, és miközben érdeklődését, szükségletét elégíti ki, ezáltal ismeretekhez jut, szokásokat alakít ki.**

A kisiskolás életkorban a leegyszerűsített ismeret-átadás, az elemzés nem közelít, hanem inkább távolít az ismerettől.

“A túlfeszített tényyszerűségből következik az adaptáció-képtelenség, a felszínesség, a készségfejlesztés lehetetlensége, a különböző tanulási és személyiségfejlődési zavarok egy része. Amennyiben a kisiskolásokkal szembeni elvárások módosulnak: **a szoros értelemben**

vett tárgyi tudás maximalizálásával szemben az elvárásokat az alapkészségek és a személyiség fejlesztése jelentené, akkor elkerülhető lenne a kis hatékonyságú, konzervatív tanulási módszerek rögződése a későbbi évfolyamokon is, mivel **idő jut az egyéni tanulási stílus és szokás kialakítására**. Az elmélyülést, a problémamegoldást, az ötletek szabadon engedését és visszacsatolását **csak időigényes**, műhelymunkára is lehetőséget adó **tananyagstruktúra engedi meg**”. (Puskás Aurél, 1985)

Összegezve tehát az alapértékeinket:

- **Szabadság**, ami egyben az **autonómia** is; (jelenti a különbözőség hangsúlyozását is, de a **felelősségét** is).
- **Tolerancia**: egymás elfogadása, a közösségi lét, szolidaritás, felelősségvállalás másokért.
- Az önismereten alapuló **öntudat**, amely egyben a **másik ember tisztelete** is – társas kultúra.
- A **problémamegoldás** képességének kifejlesztése, mert tanulni csak az élethelyzetből adódó problémák megoldásával lehet. Enélkül nem tud kifejlődni a jellem, a személyiség. A korlátozott gyermek nem tanul meg úrrá lenni saját nehézségein, és a társaival kapcsolatos nehézségeken.
- **Kooperáción, együttműködésen alapuló tevékenység** fontossága, ahol a konformitást a kreativitás, a kritikai szellem váltja fel – demokratikus attitűd kialakítása.
- **A munka szeretete, az igényesség.**
- **A nyitottság, a kíváncsiság, a játék és az öröm** jogának biztosítása, a **szeretet**.
- Környezettudatosság és fenntarthatóság.
- **Testi és lelki egészség.**
- **Hazaszeretet – népi hagyományaink tisztelete**

A tanító szerepe ebben a felfogásban **több szempontú**. Meg kell ismernie a gyerekek érdeklődését, hogy hozzáköthesse azt, amit meg akar tanítani nekik.

Biztosítja, hogy a gyerek személyes tapasztalatán keresztül átérezhesse a munka és a tudás értékét. A nevelés folyamatában a tanító személyiségét központi hatóerőként tételezzük.

Pedagógusok vagyunk, szakmánk a gyerekekkel való foglalkozás. Ez az alsó négy évfolyamon a kisiskolások életkori sajátosságainak ismeretét, motívumaik megértését, az egyes gyerekek élettörténetének ismeretét, tevékenységük szervezését, a folyamatos és fejlesztő értékelést, a motiváció fenntartását és a csoportműködésének (a csoportdinamikának) az ismeretét, demokratikus irányítását, befolyásolását jelenti.

Pedagógusnak, de elsősorban embernek tekintjük magunkat, mint ahogy a gyerekeket is elsősorban gyerekeknek, és nem tanulónak tekintjük.

Nem "elitiskolát", vagy "tudósiskolát" tartunk elérendő célnak, mindössze **másfajta hangsúlyokat jelölünk ki, és másfajta módszereket, szervezeti működést alkalmazunk, mint ami többnyire jelenleg jellemző az általános iskolák 1-4. osztályaiban.**

• KÉPZÉSI PROGRAM

"Nagy kár, hogy manapság az iskola nem olyan érdekes, mint a játék. A gyerekek természetüknél fogva szeretnek tanulni, kíváncsiak - de fel kell kelteni az érdeklődésüket.

Erre a használatos oktatási módszerek nem képesek. Meg kell változtatni őket - és sokkal több "csodabogár" lesz.

Ehhez kedvező környezetre van szükség, ami nem túl engedékeny, de nem is túl szigorú.

A diákokat szorgalmassá, lelkiismeretessé, széles látókörűvé, önállóvá kell nevelni, nem szolgálalkivé, kétszínűvé, kudarcokkal telítetté.

Mindez csak úgy oldható meg, ha az iskola valódi tapasztalatokat közvetít."

(Edison)

• A KÉPZÉSI PROGRAM EGÉSZÉT ÉS ELEMEIT MEGHATÁROZZÁK

- 1) A Kerettantervben államilag definiált – és ezáltal a helyi tantervben megfogalmazott - tantervi tartalmak és fejlesztési követelmények.
- 2) Az általunk leírt alapelvek, a pedagógiai program.
- 3) A "Kék Madár" személyközpontú pedagógiát támogató alapítvány alapító okiratában rögzítettek.

Forrásként szolgált még a személyközpontú pedagógiai elképzelések közül Winkler Márta pedagógiai modellje, C. Rogers nézetei, a Freinet-technika, a Waldorf-pedagógia, a Humanisztikus Kooperatív Tanulási modell, a tantervfejlesztésben a curriculum - szemlélet, és a pszichológia-, pedagógiatudomány követelményei.

A képzési program alapvetően a pedagógiai programnak alárendelve készült. A kisgyermek természetes állapota az ismeretszerzés, de ez nem szűkíthető az iskolai tanulásra. Az iskola élettere a gyerekeknek, fontos, hogy szeressen ott lenni, érezze, hogy meglévő érdeklődésére, fejlettségére alapozunk, azt kielégítjük, és mindig újabb érdeklődése is jöhet elő. A gyermek tudni akar, kérdez a felnőttől, társától, szüleitől - válaszolni kell, örülni kell hogy kérdezett. Ha már tud, erre büszke akar lenni, ezt megmutatja.

Képzési programunk egy véglegesen operacionalizált rendszer **helyett rugalmas, a mindenkori iskolába járó gyerekek adottságait, képességeit, érdeklődését öleli át.**

• **A KÉPZÉS ÉRTELMEZÉSE**

A képzés a pedagógiai program megjelenési formája, arra szolgál, hogy **eredményeként tartalma a gyerekekben alanyiasuljon képességgé.** Azt tanítjuk meg, ahogyan tanítunk! A tanító munkája akkor eredményes, ha a tanulás-tanítás folyamata során, direkt irányítása feleslegessé válik.

Számunkra a képzés azt is jelenti, hogy a benne résztvevők együttese képes meghatározni a problémáit, képes ezekre megoldási alternatívákat keresni, miközben együttműködési módokat tanul és használ, átéli és tudatosítja a csoportfejlődés szakaszait.

A kisiskolás korú gyerekek képzésének célja az alkotóképesség fejlesztése, a mindenoldalú fejlődés biztosítása. A képzés során a tanulók váljanak ismereteik alkalmazásában jártassá, értelmi erőik és egyéb képességeik fejlődjenek, gazdagodjanak.

Képzésünk tervszerű, rendszeres, tudatos, soha nem spontán, mindig van célja!

A tanulás az adottságok képességgé fejlesztését, és az ismeretszerzést jelenti. Olyan ismereteket, képességeket és kompetenciákat tartunk szükségesnek, melyekkel a társadalomban hasznosuló tudásban három szinten biztosítható az egyén számára az "átjárás":

- önmaga kivilágításában;
- ezen keresztül más emberekhez való viszonyának kiépítésében;
- szűkebb és tágabb környezetének megismerésében, alakításában.

Ez a tudás feltételezi, szükségessé teszi az ismeretszerzés csoportos, kooperatív tanulásra alapozott eljárásait. Ezek az ismeretek csakis csoporttal együtt értelmezhetők, mert társas viszonyban kapnak értéktartalmat. (Barát nem lehet valaki önmagában ... így pl. elfogadott érték nálunk a gyerekek cinkos összenevetése.)

Elsajátítás legalább olyan mértékben történik iskolán kívül (kortárs csoport, család, tömegkommunikáció...), mint az iskolában. Mi az elsajátítás helyszínei között egy elemként helyezzük el az iskolát. Ezért tartjuk **fontosabbnak az ismeretelnél az elsajátítási formákban való jártasságot:** saját munka tervezésének, szervezésének - a tudás szervezésének –

mechanizmusait megtanulni, azaz **megtanulni tanulást szervezni.**

• A TANÍTÁS-TANULÁS FOLYAMATA

1) A tanulás értelmezése

A tanulás jelentőségét programunkban az alábbi fogalom értelmezésére építettük:

"A tanulás fogalmának szűk és tág értelmezését az iskolai tanuláshoz az általános lélektanából ismert pszichikus folyamatokhoz való viszonyában határozhatjuk meg. Véleményünk szerint a hatékony tanulást elsősorban az jellemzi, hogy minden pszichikus funkció aktivitásának eredménye; tehát nem csak, vagy nem főként az emlékeztetés és a figyelem. Ez az elméleti alap lehetővé teszi a tanítás-tanulás pszichológiailag is szakszerű megszervezését, aminek következményeként aktív és produktív tanulói magatartás alakulhat ki az iskolai tanulás körülményei között. Látnunk kell még, hogy a tanuláshoz ilyen tág értelmezése elvileg lehetővé teszi a tanítás és a nevelés mesterséges kettősségének megszüntetését, a nevelési folyamat egységes szemléletét.

Az iskolai életben ugyanis - a verbális és motoros tanulási feladatokkal együtt, de azoktól elkülönítve is - állandóan tanulunk valamit az emberek különböző szerepeiből, az emberi viszonyulásokról, a társas kapcsolatokról, az értékről, sőt eme értékek szándékos vagy éppen szándéktalan (rejtett) kinyilvánítása révén. Érdeklődéseinket, rokon- és ellenszenveinket, értékelő viszonyulásainkat (attitűdjeinket) a dolgokhoz, intézményekhez és személyekhez a szociális érintkezésben interakciók révén sajátíthatják el. Ezt a bonyolult, alig körülírható tanulási folyamatot nevezik szociális tanuláshoz." /Báthory Zoltán: Tanítás és tanulás, Tankönyvkiadó, Bp. 1985./

2) Az előzőekből adódó szemléletünk a tanítási-tanulási folyamatról

- a valóságos iskolai együttműködésből vezettük le a tanítás-tanulás folyamatának tervezését, szervezését, szabályozását és értékelését
- a folyamat tervezésénél, szervezésénél, értékelésénél, valamint a célok, tartalmak, módszerek, követelmények értelmezésénél **a tanulást tesszük központi kategóriává, a tanítást pedig tanulás-irányításnak, tanulásszervezésnek minősítjük.**
- a célokon túl azt is figyelembe vesszük, hogy milyen a folyamatban résztvevő tanuló, hogy milyen motívumok jellemzik, milyenek a képességei, érdeklődése a tanulás és az iskola iránt
- biztosítjuk a tanulásszervezés, az iskolai gyakorlat működésének azon sajátosságait, amelyek ösztönzik, garantálják az állandó információ visszajelentéseket, a folyamatos önfejlesztést

- az **iskolai tanítást-tanulást nem tanórákban, hanem folyamatban értelmezzük**
- a curriculum-típusú tanulásszervezést részesítjük előnyben a tanóráközpontú tanulásszervezés helyett: számolunk a tanulás iskolán kívüli színtereivel, valamint a tanulás tág értelmezésével
- a tanulás különböző színtereire helyezzük a hangsúlyt (korrekció, kompenzálás, felzárkóztatás, tehetségfejlesztés kérdései; szervezeti formák: osztály- tantárgyrendszer rugalmas lehetőségei)

• **KÉPZÉSI PROGRAMUNK JELLEMZŐI**

Képességfejlesztés- Kompetenciafejlesztés

A képességet használt ismeretként értelmezzük. A családban, az óvodában és más hatások során a gyerekekben már alakítottak bizonyos normaelemeket, elképzeléseket, attitűdöket.

A képzés középpontjában az egyes gyerek áll! Gyerekeket tanítunk, nem tantárgyakat.

Ezért olyan tevékenységi, szervezeti és munkarendi formákat igyekszünk összeállítani, amelyben a **különböző gyerekek, különböző adottságai képességgé válhatnak**, direkt céltételezés, távlatos gondolkodás nélkül.

Alkalmassá kell válnunk, **különböző gyerekek számára eltérő tevékenység- és ismeretrendszert nyújtani különböző módszer- és eszközhasználattal**. Nem engedhetjük meg, hogy a tehetséges, vagy a gyengébb képességű gyerekek lehetőségei szűkebbek legyenek a tanórán együttműködni jól tudó társaiknál.

A kompetenciafejlesztés

*A **kompetenciát** úgy kell tekinteni, mint olyan **általános képességet**, amely a tudáson, a tapasztalaton, az értékeken és a diszpozíciókon alapszik, és amelyet egy adott személy **tanulás során fejleszt ki** magában.”*

(Coolahan)

Alapvetően értelmi (kognitív) alapú tulajdonság, de fontos szerepet játszanak benne motivációs elemek, képességek, egyéb emocionális tényezők.

Ebből adódóan alapvető célunk, hogy a gyermekek a mindennapi életben hasznosítható tudással rendelkezzenek – nem lemondva az ismeretek elsajátításáról, vagyis „ismeretekbe ágyazott képességfejlesztés” megvalósítására törekszünk.

Kompetencia alapú fejlesztés a készségek, képességek fejlesztését, az alkalmazásképes tudást középpontba helyező oktatást értjük.

Kulcskompetenciák

Kompetenciafejlesztés területei, fejlesztési követelményei

Anyanyelvi kommunikáció

A kisiskolás törekszik a mások számára érthető és kifejező beszédre. Figyelemmel tud követni szóbeli történetmondást, magyarázatot. Fel tudja idézni, el tudja mondani mindennapi élményeit, olvasmányainak tartalmát. Részt vesz a beszélgetésben és vitában, meg tud fogalmazni saját véleményét. Egyéni sajátosságainak megfelelően képes szövegek értő olvasására, illetve fokozatosan kialakul a kézírása. Megismeri és alkalmazza az anyaggyűjtés és elrendezés szabályainak alapjait. Ismer és alkalmaz néhány alapvető helyesírási szabályt. Képes a korosztályának szóló irodalmi és ismeretterjesztő művek megértésére és értelmezésére.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az alsó tagozat végére felébred a gyerekekben a nyelvek és a nyelvtanulás iránti érdeklődés. Felfedezi, hogy más országokban más szokások vannak, más nyelvet beszélnek az emberek, ez a felfedezés nyitottabbá teszi más kultúrák befogadására. Egyszerű idegen nyelvi szóbeli kommunikációval próbálkozik. Idegen nyelvi tevékenységei a korosztályának megfelelő dalokhoz, versekhez, mondókákhoz és jelenetekhez kötődnek.

Matematikai kompetencia

A kisiskolás képes érzékelni a tárgyak egymáshoz viszonyított helyzetét, méretét, képes a térben és a síkban tájékozódni. Gyakorlati tapasztalatait felhasználva felfedezi a mennyiségek közötti kapcsolatokat, képes ezen tapasztalatok megfogalmazására. El tud végezni egyszerű méréseket, az eredményeket a tanult mértékegységekkel le tudja írni. Képes a megtanult matematikai algoritmusok felidézésére és használatára gyakorlati tevékenységek során. Tud fejben számolni 100-as számkörben. El tudja dönteni egyszerű állítások igazságértékét, felismer egyszerű logikai kapcsolatokat.

Természettudományos és technikai kompetencia

Kialakul a kisgyerek érdeklődése a szűkebb környezet jelenségeinek, folyamatainak megismerése iránt. Képesé válik a természeti világ alapvető jelenségeinek felismerésére, egyszerű törvényszerűségek meglátására. Képes arra, hogy egyszerű megfigyeléseket,

kísérleteket végezzen el pontos utasítások alapján. Tud egyszerű technikai eszközöket megfelelő módon használni. Konkrét példákban felismeri az emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatását, a káros következményeket. Felismeri a közvetlen környezet védelmének fontosságát, és törekszik a helyes magatartásminták követésére.

Digitális kompetencia

Kialakul és fejlődik a gyerekekben az IKT-eszközök használata iránti érdeklődés. Képesse válik az IKT-eszközök irányított használatára (pl. képek, információk keresése, rövid szöveg létrehozása, továbbítása).

Szociális és állampolgári kompetencia

Kialakul a gyerekekben a társakkal történő közös feladatmegoldás képessége, tud irányítással együttműködni velük. Nyitott társai megismerésére, igyekszik megérteni őket. Elfogadja a közösségben való normaalapú viselkedés szabályait. Megjelenik az egyre táguló környezet megismerése iránti igénye, amely hozzájárul a szülőföldhöz, a hazához való kötődés kialakulásához.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A motivált a kitűzött célok elérésében, vállalja az ezeket elősegítő feladatokat (pl. háziállatok, növények ápolása). Felismeri és megérti, hogy a feladatok megoldásához többféle út is vezethet, egyszerű élethelyzetekben képes ezeket segítséggel megtervezni. Megérti, hogy felelős a vállalt feladatok teljesítéséért, belátja mulasztásai közvetlen következményeit, képes előre látni cselekedetei egyes kockázatait.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

A gyermeknek fejlődik az emocionális érzékenysége. Képes versek, mesék befogadását, elmondását segítő, a ritmusérzékét és a mozgáskultúrát fejlesztő játékokra és gyakorlatokra, ritmusos és énekes rögtönzésekre, szerepjátékokra. Tanári segítséggel képes csoportos improvizációval kapcsolatos élmények szóbeli megfogalmazására, történetek, versek, átélt, elképzelt vagy hallott események zenei, vizuális vagy dramatikus megjelenítésére.

A hatékony, önálló tanulás

A kisiskolás a korosztályának megfelelő szinten képes önállóan írni, olvasni, számolni. A tanulás iránti attitűdje pozitív. Egyre gyakorlottabb figyelme összpontosításában. Tanári segítséggel képes saját tanulását megszervezni, segítséggel képes csoportmunkában aktívan részt venni, a sok pozitív visszajelzés hatására ezt egyre magabiztosabban teszi. Segítséggel felismeri szükségleteit, gyakorlatot szerez teljesítményének és képességeinek reális értékelésében. Képes kisebb segítséggel - vagy anélkül- gyakorló feladatai elvégzésére.

• EGYSEGES ALAPÚ, EGYES GYEREKRE SZÓLÓ KÉPZÉS

Az iskolaidő (1-4. osztály) alatt megszerzendő ismeretek, elsajátítandó képességek alapja a Kerettantervben és a Helyi Tantervben rögzített követelmények teljesítése.

Az előírt követelmények az iskola egész képzési programjának csupán a minimumát tartalmazzák.

Nem jókra és rosszakra, győztesekre és vesztesekre, hanem különböző gyerekekre készült a programunk.

Mivel a fejlődés nem egyenletes, **fontos, hogy minden gyerek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjék.** Tanítóként ezt segítsük elő, de semmiképpen ne erőltessük! Ezért a gyerekeket egyéni fejlettségüknek megfelelően, kellően **differentiált feladatadással készítetjük sokoldalú tevékenységre.** A tanulás alapja a tanító és a gyerek kölcsönösen egymásra ható tevékenysége, amelyet az előre megtervezett feladatok alapján a gyerek részvételével, megnyilatkozásaihoz, egyéni fejlettségükhöz igazodva szervezünk és irányítunk.

Biztosítjuk a tanulás tapasztalatszerző, képességfejlesztő, ismeretközvetítő hatásainak érvényesülését. **A tanulásirányítás a gyerekek folyamatos megfigyelésére épül.** Ez - a gyerekek egyéni fejlettségéhez igazodó képzés - biztosítja, hogy minden gyerek folyamatosan, a saját fejlődési-, érési ütemét követve - külső kényszer nélkül - szerezzen biztonságos tudást, **tanuljon meg** célokat kitűzve-, követve **teljesíteni.** A negyedik év végére kell elérni, hogy a gyerekek képességeiket egyéni lehetőségeiknek megfelelően a legmagasabb szinten kibontakoztassák, esetleges hátrányukat leküzdjék, és hogy képesek legyenek a következő iskolafokozaton a programtól függetlenül is saját erőfeszítéseiket felhasználva teljesíteni.

• EGYSÉGESSÉG ÉS DIFFERENCIÁLÁS

A nevelési-oktatási folyamat tehát egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe programunkban a **tehetséggondozás**, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el és alkotó egyénekké váljanak. A gyerekek csak akkor képesek erre, ha lehetőséget és bátorítást kapnak. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket.

A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják az egyes területeken **alulteljesítő tanulók felzárkóztatását**, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk, ezért is vállaljuk programunkban egy-egy ilyen kisgyerek iskolai fejlesztését. Esetükben a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangja ugyanolyan fontos, mint más gyermekeknél. Iskolai nevelés-oktatásuknak alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatása során a kerettantervben és a helyi tantervben részletezett kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítása javarészt lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni az Irányelv fogyatékosági kategóriákra vonatkozó ajánlásait. Ezért a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósul meg és segíti a minél teljesebb önállóság elérését. A fejlesztési követelmények igazodnak a fejlődés egyéni üteméhez. A tartalmak kijelölésekor lehetőség van egyes területek módosítására, elhagyására vagy egyszerűsítésére, illetve új területek bevonására.

A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző

szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

• KOMPLEX ISMERETELSAJÁTÍTÁSRA, PROJEKTMUNKÁKRA ÉPÜLŐ KÉPZÉS

- a) A hagyományos tantárgyakon alapuló elméleti oktatással szemben nagyobb szerepet szánunk az *integrált ismereteket közvetítő, a valós élethelyzeteken alapuló tanulásszervezésnek*. A merev tantárgyi határok oldódását jelentősen segíti a cselekvésre, mint alapvetően meghatározó tartalmi elemre épülő tanulás. Figyelembe vesszük azt a tényt is, hogy az iskola a saját falain belül nem képes biztosítani az összes olyan tapasztalatot, amelyre a gyerekeknek feltétlenül szükségük van. Ezért gyakoriak a kirándulások, színház- és múzeumlátogatások, állatkerti- honismereti séták, projektek, erdei iskolák, évszakünnepek.
- b) Tevékenység központú szemléletünkkel kívánjuk elkérni, hogy a tanulásszervezési eljárások rugalmasabbá, sokkal inkább az *egyéni szükségletekhez* alkalmazkodóvá váljanak. Erre azért van szükség, mert nagyon széles körben terjednek a gyerekek által használt és közkedvelt új információhordozók. Ez szükségszerű módszertani váltást vár a tanulás szervezése során is. A tevékenységek és a képességek fejlesztésének középpontba állítása az aktív és együttműködő tanuláson alapuló, számítógéppel támogatott tanulóközpontú megközelítési módokat megerősíti. Nyugodtan kimondhatjuk, hogy az osztálytermi munka, amelyik nem áll összhangban a diákok képességeivel, nem váltja ki érdeklődésüket, ezért szükségszerű, hogy nem motiválja őket.
- c) Alapvető célunk a gyerekek érdeklődésének fenntartása, a tanulás tanulásának megtanítása, a nyitott gondolkodás megőrzése, problémahelyzetekben, a kutató, megfigyelő magatartás kialakítása. Az életben való helytálláshoz, a folyamatos továbbfejlődéshez legalább annyira hozzájárul a nem formális és az informális úton megszerzett tudás.
- A tanulás iránti érdeklődés fenntartásának egyik fontos része a motiváció ébrentartása. Az általunk tervezett tanulási környezetben lehetőség van arra, hogy a pedagógusok ne a kudarcokat, hanem a sikereket erősítsék. A tevékenységet középpontba állító tanulásszervezés lehetővé teszi az egyes diákok *egyéni képességeihez illeszkedő tanulásszervezési eljárások* és megoldások alkalmazását is.

A cselekedtető tanulásszervezési eljárások következtében a frontális tevékenységek aránya csökken. Megnöviszont az egyéni és a csoportos munkára, a problémamegoldásokra és a

megbeszélésekre fordított időkeret. (Tapasztalatunk szerint amint a diákok többségénél kialakult az önálló vagy csoportokban önállóan végzett munka szokása, a tanítóknak lényegesen több idejük maradt a tanulásra kevésbé motiváltakkal való foglalkozásra.)

Az a tanítási-tanulási stratégia képes növelni a tanítás hatékonyságát, a tanulás sikerességét, mely tekintettel van az ismeretek összefüggéseinek feltárására, az elsajátíthatóságra.

Az integrált ismeretsajátítási folyamat sajátosságai természet adta módon követelik meg a **MÓDSZERTANI INTEGRÁCIÓT a "TEVÉKENYSÉGRE ALAPOZOTT CSELEKVŐ ELSAJÁTÍTÁSNAK"**, mint "generális módszertani elv"-nek az érvényesülését.

Ennek megvalósulási módjai között szerepelnek **programunkban olyan módszerek**, mint:

- a **sokkönyvűség, változatos könyv- és könyvtárhasználat, új információhordozók használata**
- az önálló, vagy tanári irányítással történő **egyéni és csoportos kutatómunkák**: pl. tudományos kisdolgozatok, projektek
- a **gyakorlati problémákból történő kiindulás**, ezáltal a kíváncsiság, az érdeklődés és az érdekeltség felkeltése (illetve belső szükségletek): közös séták, kirándulások, erdei iskolák, projektek, ünnepkörök
- **esetjátékok**, a mindennapi élethelyzetek, szerepjátékok, a tudományos viták reprodukálása
- **önálló-, alkotó önkifejezési, önfejlesztési lehetőségek megteremtése**, tevékenységek gyakorlása: pl. beszélgető-kör, szabad témájú és ihletésű rajzok, alkotások majd fogalmazások, mozgásban kifejeződő lehetőségek, kreatív tánc, drámajátékok.
- Felfogásunkban a nevelésnek, az iskolának tehát **aktívnek**, a gyerekek érdeklődéséhez és igényeihez kapcsolódónak kell lennie.

• HOGYAN SZERVEZŐDIK A TANÍTÁS - TANULÁS FOLYAMATA

Minden tevékenységforma azonos minőségben szerepel az iskola életében, nincs különbség az egyes tantárgyblokkok, illetve a szabadidős tevékenység között sem. Együttesen alkotják a tanítás-tanulás folyamatát, a személyiség fejlesztését.

Negyvenöt perces órák helyett rugalmas időbeosztással folyik a tanítás, olyan időbeosztással, amely a feldolgozandó tananyag, illetve a gyerekek aktuális állapotát figyelembevételén alapul

A mindennapos tanítás **beszélgető körrel** indul. A kör szociálpszichológiai jelentőségét az emberek közötti kommunikációban már régóta felismerték. A kör egészet alkot, amelyben

minden egyén érzi önmaga egészét, és érzi, hogy egyenrangú része a körnek. Mindenki egyszerre van benne biztonságban, és egyben középpontban is, mindenki saját szociális fejlettségi szintjén vesz részt.

A figyelmet, az egymásra figyelést jelenti, szabad, bensőséges, és a kör tagjai által szabályozott formában, légkörben működik.

Reggelente a gyerekek szabadon beszélhetnek arról, hogy mi történt velük az előző napon, vagy aznap reggel, mivel szeretnének foglalkozni, bármilyen érzés, gondolat, impulzus a csoport elé tárható. **Lehetőséget nyújt a szabad fogalmazásra, megtanít a lényegkiemelésre.**

A körnek természetesen a tanító is a tagja.

Itt tisztázódik, hogy aznap milyen témakör mentén halad a csoport, a heti tervből lebontva, részarányosan értékelve. A reggeli kör a hét első napján egy kötött napirendi pontot is tartalmaz: a heti munkaterv megbeszélését.

Péntek délután ugyancsak a beszélgető körben történik a kitűzött cél, és a vállalt feladatok teljesítésének az értékelése.

A beszélgető **kör lehet húsz-harminc perces, de adott funkciójától függően akár egy óra is.** Megállapodás alapján meghatározott irányba is terelhető, tere lehet az érték-, normaalkító megbeszéléseknek, amikor egy-egy aktuális konfliktushelyzet, viselkedési probléma megbeszélése kerül napirendre. A beszélgető kör természetesen a gyerekek fejlődésével együtt fejlődik, változik, válik a tanítási-tanulási folyamat fórumává.

Természetesen ez a munkavégzés másfajta időbeosztást is jelent.

Rugalmas napi foglalkozási rend szerint dolgozunk, melynek az alábbi időbeosztás az alapja, de nyilván tanulócsoportonként eltérést mutathat.

7.45 - 8.15	Beszélgető kör
8.15 - 12.00	Intenzív tanulási tömb tantárgyblokkok szerint Közben rövid pihentető időszakok, illetve egy 30 perces szünet, játék, levegőzés
12.30-14.30	Alkotó-, mozgásos-, tehetségfejlesztő foglalkozások
14.30-15.30	Önálló tanulás - szabad sáv
15.30-	Szabad játék a hazamenetelig

Nagyobb **tantárgy-, tevékenységblokkokban** szervezzük a gyerekek iskolai életét. Ez a tanulási időbeosztás nem fárasztó, mert eleve kisebb egységekre bontja a többféle

tevékenység, ami általában helyváltoztatásokat is jelent, s időt hagy a témakörön belül a szabad tevékenységre is.

Ez az időkeret egy-egy téma alaposabb feldolgozását, többirányú megközelítését teszi lehetővé. A foglalkozásokon sok eszközt használnak a gyerekek, minden tantárgy-blokkban hangsúlyos szerepet kap a manuális tevékenység; a kéz és a "fej munkájának" egységes kezelése.

Maga az **óraszervezés** is sok mozgás, ami a munka előkészítése, elvégzése közben adódik, ami döntő többségében funkcionális. A mozgáslehetőség határozott szabadságérzetet ad a gyerekeknek, így az elvégzendő feladatok nem kényszerként jelennek meg.

A tanítás-tanulás folyamatának ilyen szervezése nehezen tűri meg - illetve csak rövid ideig - a frontális osztálymunkát.

Az előkészítés és a szervezés a kulcskérdése ezért munkánknak, úgy kell átgondolni a feladatokat, hogy abból minden gyerek tudjon a maga személyére szabottat találni. Ehhez nélkülözhetetlen a gyerekek alapos megismerése, mindennapos feljegyzések, **egyéni feladatkártyák készítése.**

Az előkészítő-szervező munkához tartozik **az osztályterem berendezése.** A tanulás hatékonyságának növelése és a problémák megelőzése érdekében funkció szerint leválasztunk munkahelyeket és úgy alakítjuk a környezetet, hogy abban a gyerekek motivációs szintjét folyamatosan éberén tartsuk, és szabad mozgásukat biztosítsuk.

A projekt módszer alkalmazása programunkban

Ha minden, ami létezik a világban komplex, miért ne lehetne ezeket egységben, kölcsönhatásukban tanulmányozni. Ezért az egymásra épített valóságos élettévékenységek rendezhetik maguk köré az ismereteket.

A projekt módszer a megismerés fő forrásává a gyerek tapasztalatát teszi. John Dewei, akitől a projekt módszer származik a gyerek múltbeli és folyamatosan jelenlévő tapasztalataira épített. A projekteket egyszerre tekintette a már megszerzett tapasztalatok alkalmazása és új tapasztalatok szerzése fő területének. **Komplexség, valóságos tevékenység és a tapasztalatokból való kiindulás** a kulcsfogalmak, amelyekre a projekt-módszer nemcsak, mint tanulási technika, hanem mint a megismerésnek az egész személyiséget mozgósító formája is felépül. A nevelő feladata ebben a módszerben segíteni a gyerekeknek a már meglévő és a gyakorlati tevékenység közben éppen születő tapasztalatait összekapcsolni, tudatosítani.

A projekt módszerre épülő ismeretszerzési folyamat láncreakciószerűen borítja fel a tradicionális iskolai folyamatokat, megváltoztatja a tanár- és diákszerepeket, az elsajátítást pedig egy **alkotó folyamat** részeként és eredményeként valósítja meg.

A projekt egy sajátos tanulási egység, amelynek középpontjában egy probléma áll. Ezért minden projekt végtelen és egyedi, mivel a problémák konkrét helyzetekben, konkrét környezetben és konkrét gyerekekkel jelennek és oldódnak meg. A projekt- módszer a **tanulói tevékenységek tudatos tervezését igényli**, és az egyes projektek a tanulók életéhez, élményeihez kapcsolódó problémákból keletkeznek. A módszer alkalmazásával megvalósítható egy nagyon fontos nevelői cél, hogy **minden gyerek tehetségesnek érezhesse magát valamiben**, hiszen a verbális és nem verbális képességeknek, a szóbeli, elméleti és a kézzel való kifejezésnek egyenrangú szerep jut. Főleg **kooperációra, együttműködésre épül** a tevékenységek köre, így egyben a szociális tanulás terepe is, amelyben megtanulható az együttműködés, a tolerancia, és az az élmény, hogy a másik embert ne önmagunk határaként, hanem önmagunk folytatásaként élhessük meg. A végrehajtandó feladatok sokfélesége biztosítja a közös üggyhöz való hozzájárulás sokféleségét is, így **mindenki beleviheti egyéni ötleteit**, tevékenységét a közös játékba, munkába. A tanulási időkeretet megbontja, nem skatulyázza be a 45 perces órákba, hanem **a tevékenység belső szükségleteihez igazítja az időkereteket**. **A tanár-diák viszonyban a partneri együttműködésre épít**, nem a tanár a “mindentudó”, mindenki tanulhat mindenkitől.

A gyerekek fejlődésével évről - évre izgalmasabbá válik egyik fő célkitűzésünk elérésére való törekvésünk, mégpedig a tanulásnak, mint értékképző folyamatnak az átélése és tudatosítása. Ehhez adekvát folyamatként választjuk az **ünnepekhez** (szüret, Márton-nap, karácsony, farsang, húsvét, anyák napja), valamint **kirándulásokhoz, “ erdei iskolákhoz “** kötődő témákhoz (erdő, állatkert, víz - és vízpart) kapcsolódóan a projekt munkát, illetve témahetet. Eredményessége, valamint a projektmunka során tapasztalható gyermeki hozzáállás, színes tevékenységskála, jókedv és munkaláz bizonyítja, hogy ez a tanulásszervezési mód **8-9 éves korú gyerekcsoportban is hatalmas belső energiákat szabadít fel**. Kíváncsiságuk kielégítésére, önmaguk "szórakoztatására" tanulnak: szerveznek, ötletelnek, kutatnak, gyűjtő munkát végeznek különböző témakörökben, dokumentálnak, feladatokat készítenek egymásnak és nekünk. Mi a feltételeket szervezzük meg, hogy tervezett munkáikat megvalósíthassák, és akkor segítetünk, ha kéri. **Jelentős így a tanterven felüli tanulás!**

Persze sem a projekteket, sem a témahetet, sem a csoportmunkát nem tekintjük az egyetlen eredményes útnak, de fontos helyet kapnak a frontális forma mellett. Akkor és olyan mértékben, amennyire pedagógiai, lélektani, logikai szempontból indokolt és a feltételek is

biztosíthatók. Az alkalmazás lehetőségének megállapítása folyamatosan előttünk álló feladat, amelynek vezérelve, hogy a folyamat során a gyerekek szembesüljenek "eszköztudásukkal" (olvasás, írás, kifejezés, könyvtári, internetes kutatás), tapasztalják meg, hogy jókedvű munka során segítségükre, vagy hátrányukra vannak meglévő képességeik.

A projektek megvalósulásakor a komplexitás érvényesül. A különböző műveltségterületek közötti kapcsolatok, a komplexitás a projektekben jelenik meg. Egy-egy projekt több műveltségterület kompetenciafejlesztési feladatait és tananyagait integrálja. Lehetővé válik a társadalomtudományi, természettudományi a technikai, valamint a művészeti (Vizuális kultúra, az Ének-zene és a dráma-tánc területek) integrációja. A projektek tantárgy és műveltségközi megközelítéssel lehetővé teszik az egyes kompetenciák fejlesztésében megnyilvánuló összetettség megvalósulását.

A projektekben – a természettudományos tárgyak tudáskonceptiójával összhangban, változatos munkaformákba ágyazottan a közös kompetenciaterületek mellett – az összegzően módszertani kompetenciának nevezett megfigyelés, kísérletezés, mérés, az adatokkal való „bánni tudás” és a stratégiai tervezés is fejlődik. A feladatok megoldása feltételezi a kritikai gondolkodást, a rendszerezést, az analógiák felismerését, a logikus gondolkodást, a kreativitást, a döntésképeséget. A prezentációkészítés, a drámapedagógiai módszerek (pl. szerepjáték, szimulációs játék, közös döntés, környezeti problémák, konfliktusok megjelenítése, elképzelt történelmi helyzet mentális rekonstruálása, a témákhoz kapcsolható zeneművészeti és énekes tudás) szintén jelentős helyet kapnak a projektekben. A látvány- és ábraolvasási készség, a vizuális környezet befogadásával párhuzamosan fejleszthető a konstruálás és olyan átfogó képességek, amelyek jelentős szerepet játszanak az érintett korosztályok megismerő és tudásszerző eljárásaiban. Így válik koherenssé az egyes területekhez kötődő feladatállomány és a több komponensű kompetenciafejlesztés komplex feladata.

A projektek az érintett tananyagok mindegyikének feladatkészletét tartalmazzák.

A projektek tanulói tevékenységre épülnek, módszertani sokszínűség jellemzi azokat. Minden egyes projekthez tevékenységrendszer társul. A projektekben változatos munkaformákra, tanulási helyzetekre nyílik lehetőség, pl. terepmunka, csoportmunka, portfólió, nyitott (kötetlen, a tanító döntésére bízott) vagy zárt, kötött (megjelölt) munkaforma társul. A projektek tárgya, témája természetesen kapcsolódik a tananyagtartalomhoz, gazdag és releváns (tapasztalati, nyomtatott, vizuális, elektronikusan tárolt forrásanyagokból építkeznek,

estenként kifejezetten az interneten elérhető információk és az Informatika eszközeit, használatát és alkalmazását igénylik.

A projektek, érdekes, motiváló, kiszámítható tanulási helyzeteket teremtenek, egyúttal a heurisztikus tanulás terepei is. Ez a tanulásfelfogás fejleszti az önismeretet, a hibafelismerés és hibajavítás képességét, a támogató tanítói visszajelzések növelik a biztonságérzetet, fejlesztik az önbizalmat, és a társas együttműködési képességeket.

A projektmunkában válik világossá a tanulók számára, hogyan is vezet az út a tervezéstől a végrehajtáson át az értékelésig. Ehhez azonban valóságos szituációkra, közvetlen tapasztalatszerzésre van szükség, a tanulókat gyakorta ki kell vinni az iskolai környezetből, hogy a feladatok életszerű helyzetekben nyerjenek értelmet.

• **ALKALMAZOTT PROJEKTFORMÁK**

Erdei iskola

Programunkban a helyi tanterv, a NAT az *ember a természetben* és az *ember és társadalom* műveltségterületek követelményeihez közvetlenül kapcsolódóan évente erdei iskolai programban veszünk részt. A projekttanításhoz hasonló kiterjesztett tanulásszervezési formát jelent. Bár a közös tanulói-tanári tervezés itt korlátozottabban jelenik meg, mint a projektben általában, de mind az előkészítésében, mind a tanulási folyamatban lényegesen nagyobb a tanulói részvétel, mintha ugyanezeket a feladatokat az iskolán belül, tradicionális tantárgyi és órakeretekben oldanánk meg.

Az adott évfolyam tananyagához illeszkedve - de azt a mindennapi élet komplexitásában kezelve - a tapasztalatok gyűjtését és rendszerezését, a követelmények elsajátítását, a közösségi együttléteket segítik az **erdei iskolák**.

- **Az erdei iskolák megszervezése során is** fontos, hogy a megismerés folyamatát a tanulók érdeklődéséhez, cselekvőkészségéhez, aktivitásához igazítsuk, azaz tudjuk csökkenteni az ismeret-központúságot. Tudjuk átalakítani a hagyományos tanítás tanulás folyamat szerepelosztásait, ugyanis nélkülözhetetlen az egymásrautaltságon és partneri viszonyon alapuló kooperáció. Ezért használjuk a személyiséget jobban fejlesztő módszereket, beleértve a probléma-központú, a tevékenységre és együttműködésre alapozott tanulási formákat is. Tanítványainknak nem csak egyszerűen bemutatjuk a környezetet, hanem öntevékeny felfedezésre alkalmas tanulási helyzetekbe hívjuk őket. Nem szabad elfelejtenünk, hogy az iskolai nevelés feladatai az erdei iskolában is érvényesítendőek. Kiemelkedő nevelési feladata a

környezettel harmonikus, egészséges életvezetési képességek fejlesztése, és a közösségi tevékenységekhez kötődő szocializáció.

- Mivel az osztályközösség a gyerek számára olyan, mint a második család, hiszen ébren töltött idejük nagy részét töltik az iskolában, fontos, hogy az osztály közösséggé alakuljon. Ehhez viszont ismerniük kell egymást. A problémák megoldása, szabadidejük megszervezése során jobban, több oldalról megismerhetik egymást és ezzel együtt önmaguk képességeit is. A diákok társaikkal kapcsolatban sok új információhoz juthatnak: megtapasztalják, hogy kire lehet számítani a bajban, ki az, akivel csak a közös érdek fűzte össze. Az erdei iskola tehát a közösségformálás kiváló terepe. *A pedagógus számára kiváló lehetőség megismerni a gyerekeket.*
- Az erdei iskola számos munkaformája kimozdítja a tanulót a hagyományos tanórai szerepéből. Olyan tevékenységeket is kínál, melyek során, a tanórákon háttérbe szorított képességeit is gyümölcsoztetheti.
- A természetélmények és a természettapasztalatok minden életkorban fontosak. Segítségükkel jöhet létre a **pozitív kapcsolat a természettel**. A környezeti nevelés sokrétű tevékenysége akkor igazán hatékony, ha lehetővé tesszük a valóságos természeti és létesített környezet cselekvő megismerését is. A természetről, csak természetben lehet tanulni. A környezeti nevelés során szembesülnek a diákok a természettel és a környezettel, és sajátítják el azt a tudást, és tesznek szert arra a képességre, és készségre, hogy a környezetet mindig figyelembe véve gondolkodjanak és cselekedjenek. A program megvalósítása a tanulók aktív megismerő tevékenységére épít. Az együttes tevékenységekre alapozva biztosítja a **szociális tanulás** lehetőségét, a személyiség- és közösségfejlesztést. A tanár nem túravezetőként mutogatja meg a helyszín érdekességeit, hanem megismerő helyzeteket alakít ki.

A Természet és társadalomismeret tantárgyblokk művelődési anyagának feldolgozása azok köré a problémák köré szerveződik, amelyekkel a kisgyerek mindennapi élete során találkozhat az őt körülvevő társadalmi és természeti környezetben. Meghatározza a munkát a természet-közeli kapcsolat, kirándulás, megfigyelés, érzéki tapasztalás és rögzítése, elemi vizsgálatok, ember és környezete közti kapcsolat összefüggéseinek keresése. Ebben mindig komoly segítséget kapunk a Nemzeti Parkok munkatársaiktól, akik foglalkozásaikkal, szakmai tudásukkal színesítik programjainkat.

A tanévek első egy hetét általában "erdei iskolában" kezdjük. A helyszín megválasztását aktuálisan az éves tananyaghoz kapcsoljuk: egyrészt a természet- és társadalomismeret, másrészt a magyar nyelv- és irodalom tantárgyblokkok művelődési tartalmához.

Az **erdei iskola, mint egy tanítási egység** a következő **fejlesztési követelményekre** épít programunkban:

- Ismerje fel az élő természet és azon belül a kapcsolatok és kölcsönhatások sokféleségét, értékelje azt, és igyekezzék a sokféleséget megóvni.
- Legyen képes az élőlények spontán és irányított megfigyelésére, általános és egyedi jelenségek, szabályok és törvényszerűségek felismerésére.
- Legyen képes a vizsgálódás, kísérletezés, mérés menetének betartására, az eredményekből következtetések levonására.
- Tudja tapasztalatait egyszerű módon szóban és írásban rögzíteni.
- Mélyüljön el benne a természet szeretete, és alakuljon ki védelmének az igénye: becsülje meg környezetének értékeit.
- Ismerje fel elemi szinten, hogy környezetének állapota / a levegő, víz stb. / egészségének állapotát is befolyásolhatja.

Témahét

A témahéten a tanulócsoporthoz közös tervezéssel, helyi munkamegosztással egész nap egy adott cél érdekében tevékenykedik. A témahéten olyan célok kitűzését tervezzük, amelyek valamilyen oknál fogva szétfeszítik a hagyományos tantárgyi kereteket – komplexitásuk, rejtett tantervi céljaik (szociális érzék fejlesztése, attitűdformálás), feldolgozási módszerük (élményszerűség, együttműködés) vagy más, tantárgyakon átívelő képességfejlesztés célok következtében. A témahét a projekteknek sajátos formája, inkább **szimuláció**, mintsem klasszikus projekt, mert bár formailag megfelel a projektkritériumoknak, de tervezettebb, részleteiben kidolgozottabb. A témahetek lezárt programúak, s a végén közös alkotásban és egyéni értékelésben egyaránt megjelenik a tanulók heti munkája. A célok megfogalmazása a témahetek esetében eltér a tantervek megfogalmazásától. A témák közvetlenül is kapcsolódnak az adott időszak aktuális feladataihoz, évszakeseményekhez, hagyományokhoz, ünnepekhez, egy-egy tantárgyhoz, hiszen az iskolai tanulás egyik hagyományos eleme az ismeretszerzés e tanulási formában is jelen van, de a hangsúly az ismeretszerzés napi gyakorlattól eltérő formákon van, és a **kompetenciafejlesztés szempontjai** a meghatározóak.

A témahetek tervezése, szervezése és lebonyolítása a tanítók felelőssége, de az életkor előrehaladtával a gyerekeket is egyre inkább bevonjuk. Az éves munkatervben döntjük el, hogy az adott évben milyen típusú témaheteket szervezünk, a képességfejlesztésnek mely ágait erősítjük ezen az úton.

A témahét alkalmas az eltérő attitűdű, felkészültségű gyerekek eltérő motivációjának megteremtésére, a hagyományos órakeretek felbontása pedig lehetővé teszi a speciális adottságokkal rendelkező tanulók speciális feladattal való megbízását is. A tanítók együttműködése a tárgyi szétbontottság megszüntetését, a globális megközelítést teszi lehetővé. A témahetek nem csupán játékos tanulást, hanem egyéni alkotást is lehetővé tesznek, valamint közösségi élményt is nyújtanak.

Tantárgyi projektek

Tematikus tervezéssel egyes tantárgyak témáinak egy-egy elemét projektformában tanítjuk meg. Ez a megoldás akkor alkalmazható, ha az adott téma világos és egyértelmű, rövidtávú célra szerveződik.

Közösségi projektek

Programunkban meghatározó szerepet töltenek be hagyományaink, közös ünnepeink, melyek jelentősen segítik a közösséghez tartozás érzését, a „kék madaras” identitástudatot. A kék madaras programok projektformában jelennek meg. Az ünnepek, hagyományok közös rendezvényei a gyerekekkel, szülőkkel való együttműködésre épülnek. A projektfeladatok beépülnek az osztályok teendői közé, a tanulók, tanítók közös döntése alapján részét képezik a tervezésnek, a kisebb csoportok, egyes tanulók munkájának. A szülők is hasznos ötletekkel állnak elő, színesítik rendezvényeinket. Ezek a projektek fontosak tanítványaink számára is, részei a napi beszélgetéseknek, jó érzés felmutatni az egész kék madaras csapat színe előtt egy-egy közösség erejét, összetartását, kreativitását. Így válnak örömmé, valódi ünnepekké rendezvényeink.

• TANTÁRGYI RENDSZERÜNK

Programunk kidolgozásánál az az alapvető szándék vezérelt bennünket, hogy az intézményes nevelés adta keretek között a személyiségfejlesztés érdekében átfogjuk a gyermek mind teljesebb élettevékenységét. Célunk olyan továbbépíthető alapműveltség biztosítása, amely

minden gyereknek azonos lehetőséget nyújt a képességei szerinti önálló ismeretszerzéshez és önműveléshez, a társas mezőben való fejlődéshez.

A tantárgyi rendszer és a tananyag összeállítása során elsődlegesnek tekintjük a gyerekek optimális fejlődésének biztosítását. Arra törekszünk, hogy ébren tartsuk a természetes kíváncsiságot, és erre építve fejlesszük problémafelismerő és problémamegoldó képességüket. Testileg - lelkiileg egészséges, teherbíró, küzdőképes személyiséget kívánunk nevelni, akik képesek élethelyzeteikben a felmerülő nehézségeket megfogalmazni, megoldást keresni, cselekedni.

Az óvodából hozott tartalmak és tevékenységformák mellett az alapvető iskolai, tanulási képességeket, az úgynevezett kulturális eszköztudás iskolai alapelemeinek tartalmát foglalja magába. A műveltségtartalom **a következő tantárgyakban differenciálódik:**

- **Magyar nyelv és irodalom**
- **Matematika**
- **Művészetek: Ének-zene, Vizuális kultúra, Technika, életvitel és gyakorlat**
- **Testnevelés és sport**
- **Környezetismeret**
- **Etika, hit- és erkölcstan**
- **Dráma (1-2. évfolyam)**
- **Tanulásmódszertan (3-4. évfolyam)**
- **Idegen nyelv (4. évfolyam)**
- **Informatika (4. évfolyam)**

1-2 évfolyam

A drámatanítás célja az élményen keresztül történő megértés, valamint a kommunikáció, a kooperáció, a kreativitás fejlesztése, a drámajátékos ismeretek és technikák elsajátítása. A dráma megőrzi az óvodáskorra jellemző természetes, rögtönző játékokat, és tovább is fejleszti. Segíti a helyes magyar beszéd elsajátítását.

A dráma a közös, aktív tevékenységek élménye révén segíti elő a tanulók alkotó- és kapcsolatteremtő készségének kibontakozását, összpontosított, megtervezett munkára szoktatását. Hozzájárul beszédük tisztaságához, szolgálja ön- és társismeretük gazdagodását, segít az oldottabb és könnyebb kapcsolatépítésben és az önkifejezésben. Különösen alkalmas a fogékonyság, a fantázia, a koncentráció, valamint a tolerancia és az együttműködés fejlesztésére. A tanulói tevékenységek a gondolatok és érzelmek kifejezését, a drámai és színházi kifejezési formák megértését szolgálják. Hozzásegíti a tanulókat a tananyag cselekvő feldolgozásával a mélyebb ismeretekhez, az örömtelibb tanuláshoz. Az alkotó hozzáállás készségének kialakítása pedig a saját élethelyzetek megoldásához nyújt segítséget.

Peter Slade - a drámapedagógia egyik legnagyobb elméleti és gyakorlati szakembere szerint:

„A gyermek a drámajátékban - a görög eredeti kifejezés szerint a cselekvésben - ha még nincs elrontva, felfedezi az életet és önmagát, mégpedig a létezés fizikai és értelmi szintjén. A gyakorlatok segítségével ez a felfedezés izgalmassá és személyessé válik. S mivel a drámajáték csoportban zajlik, közösségi élmény birtokába is jut a gyermek. Ahhoz, hogy a személyiség kívánt fejlődéséhez nélkülözhetetlen ismeret és életismeret birtoklásáig eljussunk, két tulajdonságot kell a drámajátéknak kifejlesztenie: az egyik, hogy képesek legyenek a gyerekek elmélyülni a játékban, szerepben, a szituációban, úgy, hogy közben minden eltérítő gondolatot kizárnak, kirekesztenek magukból, a másik az őszinteség, hogy képesek legyenek becsületesen jelen lenni a játékban és szerepben. Annyit hozzanak önmagukból, amennyi az elmélyüléssel és őszinteséggel valóságosan bennük van.”

(Slade, Peter: *Child Drama* London, 1954.)

Legfőbb cél kisiskoláskorban a drámajátékokkal a kellemes csoportlégkör kialakítása, a gátlások feloldása, az önkifejező képesség és szociális érzékenység fejlesztése. Csak ezek birtokában várható el a játékosságból kifejlődő alkotó hozzáállás megszületése. A drámajátékok során ráneveljük a gyerekeket a munkamegosztás szükségességére, a másik gyerek, a társ munkájának és igyekezetének elismerésére.

Mindezt jól szolgálják az érzékelő-, ritmus- és fantáziagyakorlatok, a kapcsolatteremtő játékok, a dramatikus rögtönzést előkészítő és javító játékok. Üzeneteket közvetítése mozgással, mimikával, és meggyőződés arról, hogy helyesen értelmezték-e azokat. A drámajáték fontos része még a mozgásgyakorlatok / utánzásos cselekvések / bemutatása, rövid történetek eljátszása / Pl. tárgyak, állatok, stb. felismerése /. A helyes légzés, hangképzés alapjait játékos beszédgyakorlatok formájában sajátítják el a gyerekek. Az alkotó közösségek kialakításában nélkülözhetetlenek a kapcsolatteremtő játékok / ismerkedő- és társválasztó játékok / , a lazító- és koncentráló gyakorlatok.

A drámajáték ilyen formában növeli, szélesíti a gyerekek kommunikációs kultúráját, segíti a gátlások, görcsök feloldását, csökkenti az erőszakosságot, növeli a szabálytudatot. Mindezzel hozzájárul a szélesen értelmezett iskolai nevelőmunkához, személyiségfejlesztéshez, segíti, erősíti a tanári munkát, fejleszti az alkotó tevékenységet és az együttműködést. A nap bármely szakaszába beépítjük, ha a helyzet úgy kívánja meg lazítás, feszültségoldás, élményfeldolgozás vagy egyéb célból.

A *drámatanítás* legfontosabb *célja* a gyermekben létrejövő értékváltozás, melyet a pedagógus úgy segít előidézni, hogy tervezőmunkája során épít a gyermekben már meglévő tudásra, tapasztalatra, természetes és valódi kíváncsiságra, önálló fantáziára.

A drámapedagógia személyiségre figyelő, gyermekközpontú tevékenységét a játékra, a cselekvésre alapozzuk. A játék eszköz; a gyakorlatok, játékok - a fokozatosság szem előtt tartásával - egymásra épülnek a pedagógiai előre átgondolt folyamatban.

A drámajáték csoportos, közös tevékenység, amelynek kapcsán a gyerek és a pedagógus között partneri viszony erősödhet.

A drámában a tanulás attól válhat örömteli cselekvéssé, hogy a tevékenységre magára feltett kérdések nem válaszolhatók meg passzív befogadás útján, hanem cselekvést, aktivitást, toleranciát igényelnek a gyerektől, a pedagógustól egyaránt.

A gyermekek bekapcsolódnak a csoport által teremtett helyzetekbe, és kialakul a más csoportok szükségletei iránti érzékenység is.

A drámapedagógia szemlélet is és módszer is egyben. A drámapedagógiát, mint módszert igyekszünk valamennyi tantárgy tanítása során alkalmazni.

3-4. évfolyam

„Az iskola arra való, hogy az ember megtanuljon tanulni...”

- írta Szent-Györgyi Albert évtizedekkel ezelőtt egy tanulmányában. Ez a felfogás megegyezik a képességfejlesztő pedagógia törekvéseivel, amely nem a lexikális tudás megszerztetését, hanem a teljesítőképeség kifejlesztését részesíti előnyben az iskolában eltöltött évek során. A tanuláshoz való viszony alakulásában nem hangsúlyozhatjuk eléggé az általános iskolák felelősségét. Ez nem csupán a tanárok önkritikus beállítódását jelenti, hanem az intézményes oktatás nehézségeivel való aktív szembenézést, és azok leküzdésében a bátorságot, a leleményességet, a kísérletező kedvet, a reformpedagógiai szemléletmód, a személyközpontúság elsajátítását.

A tanulási folyamat születésünktől kezdve egész életünket végigkíséri, melynek környezete és körülményei életünk során gyakran változnak. A tanuláson a mindennapi életben elsősorban az ismeretek elsajátítását, a tudás megszerzését értjük. A tanulás nem formális keretektől kezdődik, attól kezdve, hogy tudatosan kezdjük szemlélni a világot, majd nagymértékben intézményesített, iskolai keretek között történik.

A tanulás tanításának elsődleges célja, hogy az egyéni képességek, készségek figyelembe vételével és fejlesztésével képessé tegyük tanítványainkat a 21. században elvárható tudástartalom megszerzésére, a tengernyi információhalmazban történő eligazodásra, a lényeg, a fontos, a szükséges ismeretanyag kiválasztására, a folyamatos, élethosszig tartó tanulás alapjainak megismertetésére, az új helyzetekhez, elvárásokhoz történő igazodásra, az információforrások megismerésére, kezelésére, használatára.

A tanulás megtanítása elsősorban az iskola kötelessége és felelőssége, mely sokrétű és összetett feladatot jelent a pedagógusok számára. A legfontosabb tennivalók közé tartozik a tanulási folyamat során a tanulói motiváció kialakítása és fenntartása a tudás megszerzése céljából. A tanulás hatékonyságának szempontjából meghatározó fontosságú a tanulói érdeklődés felkeltése és megtartása egy-egy tantárgy tanulása-tanítása során.

A tanulás tanítása tantárgyközi, hiszen a megtanult, elsajátított, begyakorolt módszerek, stratégiák, az egyéni tanulási szokásokhoz igazodva valamennyi tantárgy tanulásánál jelen vannak, segítséget nyújtanak.

A tantárgy tanulásának célja az önálló, hatékony, gondolkodáson alapuló tanulási folyamatra nevelés, a későbbi munkaerőpiacon történő megfeleléshez szükséges kompetenciák kialakítása.

Olyan hatékony tanulási attitűd létrehozása a feladat, amely képessé teszi tanítványainkat a kitartó tanulási munka megvalósítására, egyéni lehetőségeik, szükségleteik, erősségek, gyengeségek figyelembe vételével, de azok maximális kihasználásával, fejlesztésével.

A hatékony és önálló tanulás megvalósítása érdekében képessé kell tenni tanítványainkat mind az egyéni, mind a különböző társas munkaformák során történő együttműködési készség kialakítására.

A tanulás tanításának megvalósítása az egyéni képességekhez igazodó, differenciált, tevékenykedtető munkaformák előtérbe helyezésével érhető el az intézményesített nevelés-oktatás során.

Fő célunk ebben a szakaszban, hogy előzzük meg a kedvezőtlen tanulási szokások kialakulását, mert ez sokkal könnyebb, mint a rossz szokások korrigálása. Különösen vonatkozik ez a tanulás külső körülményeire, a tanulás kereteinek megteremtésére, az időbeosztásra, a ritmusra, a rendszerességre. De nem kevésbé fontos, hogy jól gazdálkodjunk a gyerekek belső erőforrásaival, kerüljük el az iskola intézményesítettségéből fakadó ártó hatásokat, melyek a tanulási kedv csökkenését, a belső motiváltság letörését, a kíváncsiság és az érdeklődés elapadását eredményezhetik. Rendkívül fontos a szülőkkel való harmonikus együttműködés, mert a tanulási magatartást a szülői attitűdök jelentős mértékben deformálhatják.

Folyamatosan fejlesztjük az eredményes tanuláshoz szükséges alapképességeket.

A Tanulásmódszertan tantárgy ennek a felfogásnak az érvényesítéséhez közvetlen segítséget nyújt, mivel rendszerbe foglalja azokat a tanulási (és tanítási) módszereket és tanulási (tanítási) szemléletet, amely a tanulási képesség összefogott fejlesztéséhez szükségesek. A tanulásban valamennyi pszichikus funkció részt vesz, ezért nem elegendő csupán a szűken értelmezett tanulási teljesítményhez megszokottan hozzárendelt figyelem és emlékezet tréningezése.

A tanulás tanításával külön órakeretben kívánunk már foglalkozni az általános iskola 3. évfolyamától, mivel alapját adja a tanulási képesség szaktárgyi órákon való fejlesztésének. A tanulással való tárgyyszerű foglalkozás 3. évfolyamon való megkezdésével tudatosabban indulnak neki a gyerekek a felső tagozatnak, hatékonyabbak az ismeretelsajátítás

folyamatában, az önálló tanulásban. Több mint húszéves tapasztalatunk, és tanulási-motívum vizsgálatok igazolták számunkra, hogy megtérül az erre fordított irányított intenzitás, idő.

Az általános iskolában bekövetkező tagozati váltás több tekintetben okozhat nehézséget a tanulóknak. A felső tagozatban szembesülnek először azzal a ténnyel, hogy sokkal több tanár tanítja őket, mint azt korábban megszokták. Több tantárgyat tanulnak, nagyobb elvárásoknak kell megfelelniük. Az alsó tagozatos évekhez képest önállóbban kell a mindennapokat felépíteni.

A tantárgy eredményes tanulása során a tanulók megismerik saját pszichikai feltételeiket, különböző képességek fejlesztésével megtanulják a hatékony és eredményes tanulási stratégiákat, módokat, amelyek segítenek a tanulási nehézségek leküzdésében, hogy minden tanuló képességei legjavát nyújthassa.

Figyelembe vettük azt is, hogy vajon miért tanulnak a gyerekek, mi motiválja őket az 1-3. osztályban. A kisebb korban anticipációs képességük még nincs, tehát nem azért tanulnak, mert belátják, hogy szükségük van rá, ezt csak később lehet számításba venni. Akkor tanulnak, ha valami érdekli őket. Ezért úgy kell terveznünk, hogy a meglévő, ismert érdeklődésük kielégüljön miközben újabbat keltünk fel bennük. Ennek egyik eszköze például a sokkönyvűség; választhatnak mit olvasnak szívesen. A tanulás képessége transzfer hatású, átvihető, így "majdhogynem" mindegy mit olvas a gyerek az olvasási képesség szempontjából. A magyar és matematika blokkokban is arra törekszünk, hogy a mindennapi életükből vegyük a feladatokat.

Az Alternatív Közgazdasági Gimnázium Tanulásmódszertan tematikáját adaptáltuk, miután elvégeztük az általuk kidolgozott programcsomag tanítási tréningjét. Beépítettük a Zsolnai program ilyen jellegű fóliáit is. A blokk keretében **szókincset fejlesztünk, figyelem- és emlékezetfejlesztő gyakorlatokat végzünk. Tanítjuk többek között a lényegkiemelést, az aktív olvasást, a jegyzetelés, vázlatkészítés különféle technikáit, pl. rajzos vázlat, "mappa" módszer, kisdolgozatok, kiselőadások elkészítésének módját.**

Úgy gondoljuk, hogy ezek a készségek nagyon fontosak az ötödik osztályba történő átmenethez a személyiség érése-fejlődése indokán, valamint azért, hogy alkalmazásuk tudatossá váljon.

A **Környezetismeret** művelődési anyagának feldolgozása azok közé a problémák köré szerveződik, amelyekkel a kisgyerek mindennapi élete során találkozhat az őt körülvevő társadalmi és természeti környezetben.

Szemléletünkéből is következik, hogy **a tananyaghoz kötődő tartalmak, tevékenységek és fejlesztési követelmények egy része a tanórákon kívüli időben történik**, melyek szerves részét képezik pedagógiai programunknak. / Pl. erdei iskolák, kirándulások, séták, projektek, délutáni foglalkozások, tudományos kisdolgozatok, stb. /

Első osztálytól kezdve fő célja a programunknak **a tevékenykedtetésen, tapasztalatszerzésen alapuló ismeretkövetítés** a gyerekek életkorához igazítva, minél hangulatosabb, közvetlenebb formában. Azt valljuk, hogy elsősorban gyerekeket tanítunk és nem tantárgyakat. Minden szituációban a gyermek személyisége, nem pedig tantárgyi teljesítménye a lényeg. A valóság komplex megragadására való törekvés késztetett bennünket, hogy újragondoljuk a tananyagstruktúrát, változtassunk az időkereteken, új eljárásbeli alternatívákat próbáljunk ki. **A lényeg, hogy tudja, mit akar elérni**, és valósítsa meg, **vigye véghez azt!** Abban akarunk segíteni a gyerekeknek, hogy minél később alakuljon ki bennük a tanulási teljesítmény-centrikusságra való törekvéssel együtt járó stressz, és a megismerés öröme helyett az osztályzatokért való energiaösszpontosítás.

A röviden ismertetett törekvésekből látható, hogy munkánkban **többfajta pedagógiai koncepciót használunk**, de mindegyikből csak azokat az alapelemeket alkalmazzuk, melyeket teljes azonosulással tudunk elfogadni.

A pedagógia program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékét nem rögzítjük külön, hiszen mivel a Báthory István Általános Iskola szerves részeként működünk, ezért természetesen valamennyi meglévő eszközt mi is használhatjuk.

A felhasználandó **oktatási segédanyagokat célkitűzéseink szolgálatába állítjuk.** Pedagógiai, képzési programunk egyik alapelve a **sokkönyvűség**, a tankönyv egy a sok könyv közül. Felhasználjuk a gyerekek már meglévő kedves könyveit, a különböző gyermekfolyóiratokat, gyermekenciklopédiákat, szótárakat, lexikonokat, a gyermekkönyvtár könyveit. **A gyerekek gyűjtött "kincsei", az akvárium, a terrárium** szintén beépülnek a mindennaposan használt oktatási segédanyagok közé.

Fontos szerepe van az általunk folyamatosan készített **feladatártyáknak a felzárkóztatás, tehetségfejlesztés szempontjából, a kutató-tapasztaló tanuláshoz.**

Alapelvünk, hogy nemcsak a pedagógustól, hanem egymástól is tanulnak a gyerekek. Így szükségessé válik a **számítógép**, nyomtató, a fénymásoló használata, amivel a gyerekek saját fogalmazványaikat, egyéni produktumaikat (pl. **"tudományos kisdolgozataikat"**

elkészíthetik, és egyben el is juttathatják társaikhoz, illetve kezdetben ezek is az olvasás és írás elsajátításának fontos eszközei.

Az IKT-eszközök használata ma már nélkülözhetetlen a gyerekek kíváncsiságának kielégítése, a tevékenykedtető gyakorló feladatmegoldások, differenciált fejlesztés szempontjából. Minden tantervünkben felszerelt projektor, számítógép segíti ezirányú tevékenységünket, egy tanteremben interaktív tábla is található.

Tankönyvhasználatunk megegyezik az általános iskolák 1-4. osztályában használatos - választható - tankönyvekkel, feladatlapokkal, munkafüzetekkel, de természetesen sokszor használunk általunk szerkesztett munkalapokat, feladatkártyákat is, melyek a differenciálás eszközei.

• DÉLUTÁNI IDŐSZAK

• HETI TERVEZÉS – SZABAD SÁV

A délután tanulási, gyakorlási időszak heti tervezéssel történik, mely **"szabad sávot"** hoz létre.

A **"szabad sávon"**, a **tervezett önálló tanuláson belül a gyerekek maguk tervezhetik, szervezhetik feladataikat és azok időkereteit.** Az itt kialakult munkamódszerek, a tanulási önállóság transzfer módon beépül a tanítási-tanulási folyamat egészébe.

Ekkor a gyerekek eldönthetik, mivel akarnak foglalkozni: folytatják-e megkezdett munkát, kutatómunkát végeznek-e valamilyen tantárgykörben, projekt munkát végeznek, vagy félrehúzódnak-e olvasni. A tanulók választását természetesen nem korlátlan szabadság jellemzi, mert a közösen elfogadott heti munkaterv szabályozza a munkát.

A **heti tervezés** az adott évfolyamra érvényes követelményrendszer és kötelezően feldolgozandó törzsanyag figyelembe vételével történik, széles teret hagyva szabad sávnak, az előírt témák feldolgozásának, illetve mások beemeléseknek.

Ez az alap, mely lehetővé teszi, hogy heti munkatervvel dolgozhasson a gyerekcsoport, hiszen lehetőség nyílik arra, hogy a gyerekek akkor dolgozhassák fel a témákat, amikor arra a legnagyobb késztetést érzik.

Ezen a körön belül már a tanító dolga, hogy mit és hogyan old meg a gyerekekkel. Ahhoz, hogy alkotó munkát végezzenek a gyerekek, s hogy ez valóban örömet jelentsen számukra, hogy magából a tevékenységből, a közös élményekből következzen a fegyelem, ahhoz nagyon alapos előkészítő munkát kell végezni. Gondoskodni kell a szükséges

munkaanyagok és eszközök biztosítása mellett a munka egyéb feltételeinek megteremtéséről is.

Ehhez az kell, hogy megtanítsuk a kisgyerekeket olyan célok kitűzésére, amelyek eléréséhez jók az esélyeik, s amelyek elérése rajtuk, cselekedeteiken múlik. Életkori sajátosságaikból adódóan a kisiskolások rövidtávon képesek tervezni, célokat kitűzni. Programunkban a gyerekek egy hétre kapják meg az elvégzendő feladatokat azzal az instrukcióval, hogy a hét végére kell készen lenniük vele. A heti beosztású elvégzendő feladatrendszer önállóbbá teszi a gyerekeket, megtanulják megtervezni, beosztani idejüket, kialakíthatják saját maguk leghatékonyabb munkastílusát. Azzal, hogy szabadon „gazdálkodhatnak” valamennyi tantárgy egész heti kondicionálására szánt munkalapjával, gyakorló feladatával, megtanulják, mennyi lehet a halogatás mértéke, hogyan a legjobb elvégezniük.

Tapasztalataink szerint különböző módon kényeztetik önmagukat, mint ahogy személyiségeik és viselkedési indokaik is különbözőek.

Akik nem bírják a feszültséget, szinte „beleszürkülnek” abba, hogy azonnal túl akarnak lenni minden heti feladaton, s tervezés nélkül „falják” a feladatlapokat.

A kevésbé meggondoltak, a túl nagy önbizalommal rendelkezők („hamar végzek úgyis, majd csütörtökön nekilátok”) többször kudarcot vallanak.

Az „ínyencek” először elvégzik a legkedvesebb, érdeklődésük szerinti összes feladatot, azután kezdenek a többihez.

Egyszóval sokféle megoldást engedünk „erjedni” viszonylag hosszú ideig úgy, hogy a gyerekeknek arról kell beszámolniuk

- hogyan végezték munkájukat,
- utólag jónak tartják-e,
- a társaiktól hallottakból találtak-e számukra átvehető, a következő héten szándékoznak-e módosítani valamit, és milyen eredményre számítanak, ha módosítanak.

Nem minősítjük őket. Bízunk a fejlődési folyamatban, a megismerő szeretetben és nem „reagáljuk túl” az esetleges, kívánt fejlődési iránytól való eltéréseket. A reagálást a gyerekek teszik meg, értékelve saját munkájuk sikerességét. Így megtapasztalják a rajtam múlik a siker, a kudarc szempontját.

A gyerekeknek felesleges utasításokat adni, hanem fontosabb megismertetni velük a célt, és egyúttal felkelteni iránta az érdeklődésüket, amelynek elérését az adott napra, hétre, hónapra tervezzük meg, és amelyhez a *mit* és a *hogyan* kérdést a gyerekekkel közösen döntjük el.

A közös tervezés, a heti munkaterv kialakítása azért fontos, mert így a gyerekek minden téma feldolgozását úgy élheti át, mint saját érdeklődésük, kíváncsiságuk kielégítését: hétről-hétre gyakorolhatják érdekeik érvényesítését és mások érdekeinek elfogadását.

A **heti munkatervvel való tevékenység** olyan **döntési helyzeteket szül**, amelyek valóban fejlesztik a tanulók felelősségérzetét. Ha már egyszer elfogadták a munkatervet és abból ki-kiját saját egyéni programját elkészítette, akkor ennek elvégzése önszántából vállalt kötelezettség.

Ez egyben szerződés a tanító és a gyerek között. A felelős, meghitt tanító-gyerek partnerkapcsolat, fegyelem nem jön létre egyik pillanatról a másikra. Ezt nap, mint nap gyakorolni kell. Ennek formája a szabad munka, illetve a beszélgető kör.

• **TEHETSÉGFEJLESZTŐ FOGLALKOZÁSOK**

• **TÁNC ÉS KÜZDŐSPORT**

2-4. osztályig

A kislányoknál hetente egyszer szerepel mozgáskultúrájuk megalapozásaként a táncos mozgás, a fiúknál pedig a küzdősport valamelyik formája. Mindkettő módszer lehet az önfegyelem, kitartás, akarat, bizalom, másokkal szembeni tisztelet, testérzet, koordináció, hajlékonyság, rugalmasság, lazaság, az önismeret fejlesztésére. Ugyanakkor a tánc eszköz lehet a zenével való találkozásra, az önkifejezésre, a szabadság - szárnyalás megérzésére, önmaguk gyönyörködtetésére, a gátlások felszabadítására, a küzdősport pedig az önmaguk feletti győzelemre, a tisztességes küzdelem megtanulására, az önfegyelem fejlődésére, feszültségek levezetésére, mások elfogadásának tanulására. Nem állítjuk azt, hogy ezeket a lehetőségeket egytől - egyig mindenki megéri, de ha csak néhány dolgot sikerül megérezni, már elérte a célját. Nem egy esetlegesen elért eredmény vagy produkció a fontos ebben a felfogásban, hanem a folyamat, amelyben erőfeszítésre van lehetőség. A tánc pl. egy ősi, magunkkal hozott kiaknázatlan lehetőség a személyiségfejlesztés szempontjából. Sokan úgy érzik, hogy nem tudnak táncolni, mert állandóan másokhoz hasonlítják magukat, és ezzel elfojtják az utat, amivel megtalálhatnák saját magukat. Ezért is fontos, hogy kisgyermekkorban, amikor még önfeledten tudnak táncolni, megerősítést kapjanak ebben a tevékenységben, hogy később is bátran merjék használni saját önkifejezésükre. Ugyanakkor a közös produkcióknak is jelentős szerepük van, hiszen növelik az összetartozás érzését, a közös felelősséget.

• **AZ ORIGAMI – PAPÍRHAJTOGATÁS**

1-4. osztályig

A papír mindig kéznél lévő alapanyag, könnyen alakítható, sok mindenre felhasználható. A papírhajtogatás fejleszti a gyerekek kézügyességét, fantáziájukat, logikájukat, térlátásukat, mértani alapfogalmaikat egyaránt. Olcsó és szórakoztató elfoglaltságot jelenthet a gyerekeknek és a pedagógusoknak egyaránt. Ugyanakkor az írástanítás időszakában nagyon jól segíti a finommozgást, pontosságra, figyelemre is nevel egyben.

Japánban a gyerekek nem tanulnak írni sem, amíg nem elég ügyes a kezük a hajtogatásban.

Ahhoz, hogy a gyerekek egy origami figurát meghajtogassanak, többféle képességgel kell, hogy rendelkezzenek.

- Figyelnie kell, hogy a papírlap melyik oldala van felül /a fehér vagy a színes/.
- Folyamatosan össze kell hasonlítani a szomszédokkal a hajtogatás fázisait, meg kell állapítani, hogy ugyanolyan-e, esetleg miben tér el.
- Fontos figyelni az irányokra /felfelé vagy lefelé, jobbra vagy balra hajtjuk a papírt?/
- Különösen nehéz, ha meg kell fordítani, mert a másik oldalon folytatja a munkát. Ekkor újból „be kell tájolni az irányokat”.
- A térbeli hajtogatásnál még inkább kiderül, ha valakinek téri-tájékozódási problémája van, és ezt is kiválóan fejleszti hosszútávon.
- Törekedni kell a pontosságra is, bár a japánok azt mondják, hogy „nem az a fontos, hogy pontos legyen, hanem az, hogy szívből jöjjön.
- A hajtogatás lépései fejleszthetik a képzelőerőt és az absztraháló-képességet is, egyben előkészítik a geometriaórán használatos kifejezéseket /átló, csúcs, oldalfelező, oldal/
- Később a magyarázattal egybekötve megkapják a hajtogatás rajzát, diagramját is.
- Amikor újból „átismétlünk” egy hajtogatást, nem elég csak arra emlékezni, hogy milyen hajtasokat /könyv, szalvéta.../ készítettünk, hanem arra is, hogy ezek milyen sorrendben követik egymást. Úgy, mint az olvasásnál.

A gyerekek fokozatosan sajátítják el az egyes fogásokat az egyszerűbbtől a bonyolultabbig, miközben ajándékokat, játékokat, díszeket, bábokat készítenek, a kreativitás örömeivel alkotnak. Nagyon büszkék saját alkotásaikra. Az egyes alkalmakra, ünnepekre közösen készített hajtogatás / pl. karácsonyi díszek, farsangi álarcok, húsvéti nyúl, egész éves naptár, stb. / gyermek és pedagógus számára egyaránt kellemes és hasznos időtöltést jelent. Sok sikerélményt nyújt ez a tevékenység. Szinte már versenyt űznek abból, hogy ki tudja a legkisebb papírból meghajtani az egyes figurákat, és hány darabot tudnak meghatározott idő alatt elkészíteni. Lehetőséget biztosít ez a tevékenység az egymástól tanulásra, az otthonról hozott

ötletek bekapcsolására is. Programunkban nagy népszerűségnek örvend, ezért a kezdeti első-második évfolyamos heti megjelenése mellett, ritkábban ugyan, de a harmadik-negyedik évfolyamon is folytatódik.

• **FURULYA - ZENEI FOGLALKOZÁS**

1-4. osztályig

Programunkban hangsúlyos szerepet kap a művészeti nevelés, és ezen belül az ének-zenei nevelés is. A zene fejleszti a gyermek kreativitását, az önkifejezését, és erősíti a közösséghez való tartozás élményét. Hiszen a zene sok-sok örömet nyújt, a zenéléssel, énekléssel szabadon kifejezhetjük érzelmeinket.

A zenetanulás fegyelemre és kitartásra neveli a gyermeket. A hangszeres zenetanulás elkötelezettséget kíván a gyerek részéről, ugyanakkor sok-sok gyakorlást, tanulást is igényel. Nem utolsó sorban fejleszti a gyerek önbizalmát. A foglalkozásokon a gyerekek már korán megtanulnak kommunikálni egymással, és megismerik a hatékony csapatmunka alapjait.

A szereplések alatt a gyerekek megtanulnak uralkodni félelmeiken, és kockázatot is vállalnak egyben. Egy kis izgalom sohasem árt, hiszen életük során gyakran kerülnek nehéz helyzetekbe.

A művészetek alkalmazása és a zenei nevelés fejleszti a gyerekek szépérzékét, kreativitását, és ezek a készségek egész életükön keresztül elkísérik majd.

A furulyán az alapszintű játék könnyen elsajátítható. Így alkalmas arra is, hogy a különböző ünnepeinket a gyerekekkel közös furulyázással színesítsük, sikerélményhez jutassuk őket, és a szülőknek is megmutathassák tudásukat.

Ezzel együtt a szolmizáció megtanulását is gyorsíthatjuk

Első-második évfolyamon heti rendszerességgel minden kisgyerek számára, a harmadik-negyedik évfolyamon ünnepekhez, alkalmakhoz kapcsolódóan folytatódik a zenetanulás iránt érdeklődő tanulók részvételével.

• **KÉZMŰVES FOGLALKOZÁSOK**

A projektekhez, ünnepkörökhöz, pályázatokhoz kapcsolódóan játszóházi foglalkozások keretében. A gyerekek minél több barkácsolási, kézügyesség-fejlesztő technikát ismernek meg, egyben hasznos, praktikus ajándékokat is készítenek szeretteiknek.

/ Agyagozás, dekopázsolás, gyöngyfűzés, hímzés, varrás, kötés, üvegfestés, textilkép készítés, batikolás, mézeskalács-készítés, tojásfestés, stb./

Természetesen a gyerekek **igény szerint részt vehetnek a Báthory Iskola szakkörein, foglalkozásain is.** Ezzel a lehetőséggel rendszeresen élnek is. Az iskola másik profiljából adódóan nagyon sokan járnak különböző sportfoglalkozásra, illetve a Szilágyi Erzsébet Keresztény Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézménnyel együttműködést kötve néptánc alapfokú művészeti oktatásra is.

• ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERÜNK

Értékelésünk negyedik év végéig személyre szabott szöveges formában történik az Emberi Erőforrások Minisztériuma által engedélyezett formában. (8479-1/2013/KOR)

Az értékelést különböző szinteken végezzük:

- tanulók értékelése
- osztály értékelése
- tantárgyak-, tantárgycsoportok értékelése
- pedagógiai kérdések értékelése, illetve a pedagógiai folyamat értékelése
- célrendszerünk értékelése

A célrendszerünk, illetve a pedagógiai alapkérdések, a pedagógiai folyamat, az osztály értékelésére program sajátosságaiból adódóan - **gyerekek- szülők- pedagógusok közös iskolája** - rendszeresen, előre meghatározott ütemterv szerint / melyet az éves munkatervünkben rögzítünk / **nevelési folyamatkövető vizsgálatokat végzünk.**

Ennek formái:

- kérdőívek szülőkkel, gyerekekkel, tanítókkal
- interjúk
- nyitott mondatok, fogalmazásvizsgálatok
- véleményyszonda irányított kérdésekkel
- tanulási motívum vizsgálatok
- szociometriai vizsgálatok
- video-s interakció konzultációk: avagy “segítő kamera” az osztálytermi
- kommunikáció hatékonyabbá tételére.

A tanulók ellenőrzése-értékelése a művelődési anyag elsajátításának folyamatába eszköz jellegűen tagoldóik.

A két fogalom nem teljesen szinonim.

Az ellenőrzés funkciója, hogy a gyermekekről, személyiségük fejlődéséről információkat szerezzünk, hogy ezáltal megvalósítható legyen a pedagógiai folyamat következő szakaszának megalapozott, tartalmilag és módszereiben egyaránt célravezető irányítása. Az információt kiterjesztjük egyrészt az intellektuális teljesítményre, de a személyiség más fontos tényezőire is! (munkatempó, munkamorál, szociabilitás, kreativitás) Az ellenőrzés során figyelniünk kell a tanulók tudatos megnyilvánulásait, teljesítményeit és metakommunikációs jelzéseit egyaránt.

Az értékelés egy hosszabb tanulási folyamat eredményeinek viszonyítása a célokhoz és követelményekhez. A visszajelentés forrása a tanulás eredménye. **A beavatkozás iránya a tanuló, a tanítási-tanulási folyamat és a célrendszer.** A tanulási eredményeket és a pedagógiai célokat, szűkebben a teljesítményeiket és a tantervi követelményeket vetjük össze a tanulhatóság, megvalósíthatóság szempontjából.

Az értékelés funkciója:

- tájékoztatja a pedagógust munkája eredményéről
- tájékoztatja a diákot elért teljesítményéről
- mintát ad mások értékelésének módjára
- alakítja a közösség mércéjét
- tájékoztatja a szülőket
- tájékoztatja a felsőbb iskolát

A hangsúlyt a ***pedagógiailag pozitív hatású értékelésekre helyezzük, ezért a következő feltételeknek kell megfelelniük:***

- az értékelés a konkrét teljesítményre, viselkedésre vonatkozik, soha nem címkézés
- a fejlődés, a tudás előző fokához kapcsolódik, a továbblépés következő fokát jelöli
- tartalmában komplex: a pozitívumok és a negatívumok együttes megjelölését tartalmazza
- a továbblépésre, javításra vonatkozóan konkrét javaslatokat fogalmaz meg
- a címzettek / szülők, gyerekek / számára érthető
- nyelvi megformáltságában differenciált, személyhez szóló.

Programunkban **osztályozás helyett az 1-3. évfolyamon és 4. osztály félévig szóbeli és írásbeli szöveges értékelést használunk. 4. osztály végén a gyerekekkel, szülőkkel együtt osztályzatra váltjuk a teljesítményeket,** mivel 5. osztálytól bekapcsolódnak tanulóink a

hagyományos iskolai keretek közé, és az értékelésük is osztályzatokkal történik majd. Ugyanakkor szeretnénk, ha az első érdemjegyeket még tőlünk kaphatnák, lehetőséget kívánunk nekik biztosítani az ismert keretek között az érdemjegyekkel történő értékelési mód megtapasztalására, ezzel együtt a zökkenőmentes átállásra.

A 4. osztályos tanév végi osztályzatok megállapításakor a **kritériumra irányuló értékelést** alkalmazzuk, amely az előre meghatározott kritériumokhoz viszonyít, és többé - kevésbé független attól, hogy az adott minőség-kategóriában éppen hányan is vannak már. Korábbi adatgyűjtés alapján előre megszabjuk az ötös, négyes, stb. osztályzat követelményeit, határát. Ez segíti a tanulási célok, szerződések kidolgozását, megkötését is, és a szülők számára is kellő tájékoztatást nyújt. Így lehet csak a közös felelősséget kiépíteni a kisiskolások tanulásában véleményünk szerint.

Lehetővé tesszük türelmesen, differenciált foglalkoztatással, ha kell egyéni haladási tervvel, hogy **a gyerek saját fejlődési ütemének megfelelően beérjen a negyedik osztály végére.**

Az értékelés ebben az életkorban **diagnosztizáló-fejlesztő** és nem minősítő funkciót tölt be. Fontos, hogy a gyerek fokozatosan tanulja meg mérni magát, segítsük kialakítani az önértékelését, ami természetesen feltételezi az önismeretet is.

Az értékelés fontos eleme még programunkban a **nyilvános bemutatkozás** lehetősége. Minden tanévben, évközben is, de tanév végén mindenképpen lehetőséget adunk arra, hogy valamiféle módon minden gyerek bemutakozzon a szülők előtt. Nyílt napokat, bemutatkozó előadásokat, kiállításokat, vásárt valamint sportversenyeket szervezünk. Ezek a bemutatkozások biztosítják a felmutatás örömét, a sikerélményt gyermekeink számára.

• SZÖVEGES ÉRTÉKELÉSÜNK MÓDJA, FORMÁJA

Értékelési rendszerünkben a következő **értékelési funkciókat** jelöltük meg:

- a folyamatos munka folyamatos visszajelzésének az eszköze
- a tanulásra, tevékenykedtetésre való érdekeltség megteremtésének eszköze
- a motiváció egyik eszköze
- a követelményekben megfogalmazott, elvárt ismeretekhez, készségekhez, tevékenységekhez való viszonyítás eszköze
- a képességek szintmérő eszköze
- önismeret kontrollja
- az előrehaladás, fejlődés mérésének az eszköze

A tanulást eredményesen szolgáló **értékelési feltételek** a Kék Madár Programban a következők:

- Az értékelés nem jutalmazás, nem büntetés, hanem a tanulás eszköze, feltétele. Tájékoztat a tanulási folyamatban való előrehaladásról, a nem tudás és a tudás közötti átmeneti állapotokról. Jelzi a tanuló számára a helyzetét, de ugyanakkor a szülők és a környezete számára is információt nyújt.
- A hibás teljesítményt nem bünteti. Elegendő “büntetés” a dicséret, a pozitív megerősítés elmaradása.
- Kellően differenciált, személyre szóló, a teljesítmény részletei is értékelhetően megjelennek. A különböző gyerekeknek különböző sikereket biztosít.
- Egységes, egyszerű és könnyen áttekinthető.
- Azonos feltételeket teremt, és kiszámítható a gyerekek szempontjából éppúgy, mint a szülők szempontjából.
- Az értékelés a teljesítmény mellé kerül. Az igazi önálló, differenciált fejlesztést az segíti, ha a tanuló állandó feladatává tesszük órai munkája vizsgálatát és az önálló feladatválasztást. A valódi önállósághoz szabadság, választás, döntés kell.
- A tudás mellett értékeli, elismeri a szorgalmat is, és a tehetséget is.
- Az értékelés nem hibakereső, ugyanakkor jelzi a sikerek mellett a kudarccokat is, de “címkézés”, “skatulyázás” nélkül.
- Az érintettek közösen elfogadják az értékelés alapelveit, módszereit.

Ennyi követelménynek egyszerre megfelelni nem kis feladat, nyilvánvaló, hogy a Kék madár program értékelési rendszere sem felel meg teljességben mindegyiknek, de tudatosan törekszünk rá, hogy visszaállítsuk az értékelés szerepét a tudás ösztönzésére, a jegyekért való tanulás helyett. Arra törekszünk, hogy a gyerekek ne az osztályzatokért, hanem a tudás öröméért, a siker, az elégedettség kedvéért tanuljanak.

Az osztályozás nélkülség más minőségi pedagógiai munkát kényszerít ki, tudatos pedagógiai munkát követel a pontosabb tantárgyi célrendszer megfogalmazásában, az osztályzat nélküli motiválásban, a folyamatos értékelésben, a szakszerűen kidolgozott témazárók, tudáspróbák összeállításában, és a félévi és év végi szöveges értékelés kidolgozása során egyaránt.

Ez a megoldás felel meg a humánus, türelmes, az egyes gyerek fejlődésére figyelő, azt támogató szemléletnek, a szabadságot vezető értéknek tekintő felfogásnak. Ezért választottuk mi is programunkban ezt a formát.

A szöveges értékelés szóbeli és írásbeli formáját egyaránt alkalmazzuk.

Szóbeli szöveges értékelésünk formája

Folyamatos visszajelzést adunk a gyerekeknek különböző tevékenységeikről, viselkedésükről *munkavégzés közben, a tantárgyblokkok végén, illetve a nap zárásaként* is, igyekszünk ezeket a tanulók megnyilvánulásainak mind szélesebb skálájára kiterjeszteni. Így használjuk a tanulási teljesítmények, a magatartási normák, a tevékenységekhez való viszony, stb. visszajelzésére egyaránt. A gyerekek magukat is értékelik, és egymásnak is adnak visszajelzéseket. Törekszünk arra, hogy a változtatást is maguk fogalmazzák meg arra vonatkozóan, hogy elégedettek-e munkájukkal, viselkedésükkel, vagy miben kívánnak változtatni a következő időszakban.

Ezenkívül a heti terv teljesítésének értékelésekor minden pénteken, *a hét zárásaként*, beszélgető kör formájában.

A háromnegyed éves értékelésünk is szóban történik, ahol az adott gyerekekkel és a szüleivel közösen megbeszéljük, hogy hol tart a tanulásban, viselkedésben és megbeszéljük azokat a fejlesztési teendőket is, amiket a hátralévő időszakban még meg kellene valósítani a jobb teljesítmény, eredmény érdekében.

Írásbeli formája

A tanév első negyedének végén írásos értékelést készítünk arról, hogyan él a gyermek az iskolában, milyen a társas viszonya, érdeklődése, milyenek az akarat- és érzelmi

tulajdonságai, tanulási képességei, mely tantárgykörökben kiemelkedő, jó, melyekben szorult fokozottabb fejlesztésre, és milyen területeken.

Félévenként / februárban és júniusban / összegzés készül a szülők, a gyerekek és a pedagógusok számára, melyet külön **Értékelő füzetben** kapnak meg a bizonyítvány mellékleteként. Ebben jelöljük:

- **Szakterületenként, tantárgyblokkonként a megértési szintet, a tanulási tempót az előírt követelmények alapján.**
- **Munkához, tanuláshoz való viszonyban megnyilvánuló sajátosságokat.** Ezeket személyre szabottan a következő szempontsor alapján rögzítjük:
 - önállóság mértéke
 - probléma iránti fogékonyság
 - kutató, felfedező tevékenység
 - problémamegoldó képessége
 - együttműködési készség
 - munkával szembeni igényesség
 - kreativitás
 - munkatempó
 - munkamorál
- **Társakhoz, felnőttekhez való viszonyban megnyilvánuló sajátosságokat.**

Szempontjai:

- a másik ember tisztelete
 - türelmesség
 - egymásra figyelés
 - segítőkészség
 - együttműködési készség
 - konfliktustűrés, konfliktuskezelés, konfliktusmegoldás készsége
 - kompromisszumkötési készség
 - egymás elfogadásának mértéke
- **Érdeklődési sajátosságait**

Szempontjai:

- érdeklődési területei
- érdeklődésének tartóssága egy adott területen
- milyen új érdeklődése alakult ki a tanév során

- egyéni érdeklődése milyen konkrét tevékenységi formában nyilvánul meg
- milyen jellegű kezdeményezési vannak

○ **Egyéb sajátosságait**

Szempontjai:

- normák, szabályok betartása
- igényesség önmagával szemben
- döntéshozási képesség
- felelősségtudat
- nyitottság
- kíváncsiság
- érzelmi megnyilvánulások

A gyerekek az Értékelő füzetbe ugyanekkor leírhatják saját értékelésüket is.

/ Pl. azt szeretem, illetve azt nem szeretem az iskolában, hogy... nyitott mondat, vagy magamról azt gondolom szabad fogalmazással, illetve önértékelő lapok kitöltésével. /

A **pedagógus és a szülő segítségével elkészítik saját fejlesztési tervüket**, konkrétan megjelölve a teendőket tantárgyblokkonként, viselkedési formánként.

Mivel a gyerekek önértékelésének segítése kiemelt célunk, ezért **a követelmények megfogalmazása és teljesítésének értékelése a gyerekek számára érthető módon, “gyermeknyelven” történik, és az értékelési lapok is a gyerekek fejlődésével változnak, bővülnek.**

Ezek az értékelések arra alkalmasak, hogy a gyerekek, tanárok, szülők képet kapjanak arról, hogy a tanuló hol tart, mennyit értett meg, mit kell még gyakorolnia, és miben felületes még a tudása. Így érvényesül értékelésünk funkciója, miszerint jelzi a tanulmányi eredmények változását, és egyben informálja a jellemzőkről a tanulókat, a tanárokat és a szülőket, és ezzel kedvező hatást gyakorol mindhárom, a tanulmányi munka eredményességét közvetlenül befolyásoló, abban leginkább érdekelt tényezők tevékenységére. *A tanuló számára* tanúsítja, hogy elérte-e a megkövetelt tanulmányi szintet, és befolyásolja további ismeretszerzési folyamatát, befolyásolja a motiváció tartósságát. Úgy gondoljuk, hogy ebben a formában kellően érvényesül az egyénre szabottság, pontosabban kirajzolódnak a fejlődés vonalai, jobban tud viszonyítani a tanuló saját előző, illetve a társak teljesítményéhez, megalapozódik az önértékelés.

Az értékelés elengedhetetlen számunkra - *pedagógusok számára* - is, hiszen pedagógiai munkánk szakmai mérlege, és nélkülözhetetlen a tanítási-tanulási folyamat további tervezése, vezetése, esetleges korrekciója szempontjából is. Ugyanakkor a gyerekek teljesítményének teljesebb ismeretében céltudatosabban fejleszthetjük az egyes tanulókat.

Az értékelés eredménye továbbá fontos információt jelent a *szülő számára* is, aki így gyermeke otthoni tanulására céltudatosabb befolyásolást gyakorolhat, és tudásának, képességeinek reálisabb megítélése alapján hatékonyabban segítheti fejlődését.

Iskolaváltás estén a szülő kérésére a félévi és az év végi minősítést osztályzattal is elvégezzük.

• SZÜLŐ-GYERMEK-PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK GYAKORLATA

Az **alternatív iskolák** annyiban különböznek a reformpedagógiai irányzatoktól, amennyiben nem ismerik el egyik "speciális elődöt" sem. Ez az iskolák olyan csoportja, mely önmagában is igen heterogén. "Szabad" iskolának nevezik magukat többnyire Németországban; Svájcban és Ausztriában főként a "szabad", "alternatív", "aktív", "demokratikus-kreatív", vagy "kooperatív" jelzőket használják. A **szülőktől** és a **pedagógusoktól** nem várják el, hogy kövessék valamelyik tradicionális irányzatot, hanem **nyitott megbeszéléseket követően saját gondolataik szerint formálják az iskolát**. (A legtöbb alternatív iskolát pedagógiaileg elkötelezett szülők csoportja alakította.)

A szülőkkel való együttműködés konkrét módjai a Kék Madár Programban

Az iskolai élet mindennapi szocializációs hatásait terveztük olyan módon, hogy azok a fenti célok szolgálatában álljanak.

Ennek legfontosabb elemei:

- a pedagógusok lemondtak hivatalos autoritásukról
- a szülők képzése
- a szülők bevonása a fejlesztésbe, az értékelésbe
- a gyerekekre fejlesztési terv készítése (a szülők és a gyerekek igényeire építve)
- sokszínű értékelés, hogy minden gyerek sajátos oldalát, értékességét, másságát meg tudjuk erősíteni
- a döntéseknek különböző fórumai vannak

- a gyerekek alkotnak törvényeket, szabályokat
- az együttműködés családszerű, játékoság, vidámság és alkotásvágy jellemzi

A működés kulcsfogalmai:

szeretet, empátia, tolerancia, kongruencia, boldogság, sikerkeresés, felelősség, szabadság, közös döntések, kölcsönösség, nyilvános problémakezelés, ötletgyűjtés, célok megfogalmaztatása, tanár-szülő közös Gordon tréning, mindennapos beszélgető kör a gyerekek aktuális állapotának megismerésére, tolerálására - a tolerancia mindennapi gyakorlására., szülői alapítvány, érzelmi intelligencia

Módszerek, a megvalósítás szervezése:

- előadások, beszélgetések, amelyek a megértést, közös fogalmi gondolkodás kialakítását segítik
- szakirodalmak, cikkek kézbeadása, feldolgozása
- csoportviták a mélyebb megértés érdekében
- csoportos problémamegoldás - alkotástechnikák és team-módszer egyidejű gyakorlása, alkalmazása
- élő problémák értelmezése, megoldási tervek készítése
- az év ritmusához kapcsolható alkalmakhoz, ünnepekhez köthető bemutatók, sportversenyek
- szerepjátékok, helyzetgyakorlatok (video - visszajelentéssel is)
- történet-befejezések, szabad fogalmazások
- kommunikációs játékok, „énközlő” beszéd gyakorlása
- sokféle iskolán kívüli szereplővel, különböző személyiségekkel kapcsolatba hozzuk a gyerekeket

• A KÉK MADÁR ALAPÍTVÁNY

A szülőkkel közösen létrehoztuk a Kék Madár Alapítványt. Az alapítvány nyitott, a csatlakozók száma folyamatosan növekvő. Kitűnő eszköz lett ahhoz, hogy valódi döntések kerüljenek a szülők kezébe, biztosítéka annak, hogy együttműködésünk nem válhat formálissá - a szülők kezébe valóságos döntések kerültek. (pl. döntés a teljes tevékenység-skálát illetően, stb.) Az alapító okirat a mellékletben található.

Mire használjuk a szülőkkel az alapítványt?

A programból adódó pedagógiai fejlesztést szolgáló költségek finanszírozására.

Az eddigi döntések alapján:

- Anyagok (agyag, gipsz, papír, fa, textil, ragasztók, stb.) beszerzésére.
- A gyerekeknek szánt plusz tevékenységeket tartó külső szakembereket így kérjük fel, innen fizetjük megbízási díjukat (tehetségfejlesztő foglalkozások; origami, taekwon-do, kreatív tánc, furulya, informatika, stb.)
- A gyerekek fejlesztése során felmerülő (a pedagógus kompetenciáját meghaladó) problémáknál is szakmai segítséget tudunk hívni az alapítványon keresztül, pl. pszichológust, fejlesztő pedagógust, logopédust.
- Mint jogi szervezet, különböző céltámogatásokra pályázunk. Így teremtünk anyagi forrást a szakmai elismertséghez is segítő mérések elvégzéséhez, dokumentációk elkészítéséhez, kidolgozó, alkotó munkához, családbarát programokhoz, képzésekhez.

• A PROGRAMBA KERÜLÉS RENDSZERE

Alapkérdés, hogy a szülőknek valós beleszólásuk legyen abba, hogy gyermekeiket milyen iskolában kívánják taníttatni.

A beiskolázási időszaknál jóval korábban tájékoztatót tartunk a szülőknek, személyesen találkozhatnak gyermekük leendő tanítóival, a program alkotó-vezetőivel, a „Kék Madár” Alapítvány képviselőivel. A gyerekek a szüleikkel, testvérekkel közösen részt vehetnek az évszakokhoz kapcsolódóan meghirdetett ünnepélyeinken (Márton-és töknapi vigaszágok, adventi, farsangi időszak). A szülők egy kérdőív kitöltésével jelzik szándékukat a programba való bekerülés igényéről, ahol elődlegetesen arra vagyunk kíváncsiak, hogy miért szeretnék a programba íratni gyermeküket, mennyire hasonlóak nevelési szokásaik az általunk képviselt értékrendhez, mik a gyermek kedvelt tevékenységei, melyek a legjellemzőbb nevelési szokásaik, stb.

Ezután a szülőkkel személyesen ismét találkozunk, hogy megbeszélhessük személyesen is a család nevelési szokásait, miképpen kényeztetik, mitől féltik leginkább gyermekeiket, s miféle elvárásuk, "megrendelésük" van az iskolától. Évek óta többszöröse a gyerekek létszáma a felvehető egy osztálynynak. Többen kérik gyermekük "kékmadaras" iskolázását, mint amennyi egy optimális csoport létszáma, így meglehetősen fájdalmasan, de döntést kell hoznunk. A fontos az, hogy a gyerekeket ne érje kudarcc, ne éljék meg (7 évesen!), hogy nem feleltek meg. A mi eljárásunkban nem "felvételiznek" a kicsik.

A személyiségfejlesztő iskola a sokszínűséget tudatosan bekapcsolja a nevelésbe, integrálja és nem kerüli ki a másságot, ezért ennek figyelembe vételével az **alábbi szempontok szerint döntünk a programba kerülésről:**

- *A fiúk - lányok aránya* viszonylag legyen egyenlő.
- Ugyanígy *legyenek arányban a csendesebb, visszafogottabb* gyerekek, (akiknek gátlásaik leépítésében, önbizalmuk növelésében kell fejlődniük) *és az erőszakosabbak, hangosabbak* is.
- *Legyen a csoport sokszínű* (mert így tudnak egymástól a legtöbbet tanulni) és a toleranciát gyakorolni.
- Próbáljuk megtalálni azokat a családokat, akik leginkább abban a szellemben, olyan indítatással és módszerekkel nevelik gyerekeiket, mint amilyen a program szemlélete, és ahol a szülő aktív részese kíván lenni gyermeke neveltetésének.
- Esélyt adunk egy-egy egészségkárosodás, figyelem-zavar, viselkedés-zavar miatt eltérő kisgyerekeknek, akik egy hagyományos keretek között működő osztályban nem vagy csak nagyon nehezen tudna működni.

• SZERZŐDÉS

A hatékony együttműködés érdekében **szerződést írunk alá a szülőkkel, amiben rögzítjük a közös nevelési elveket, felelősséget, kötelezettségeket.**

• A SZÜLŐK KÉPZÉSE, KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI

a) Szülői hatékonyság - fejlesztés

Ahhoz, hogy a mindennapokban érvényesülhessen demokratikus légkör, a közös felelősség és együttműködés a nevelés gyakorlatában, elengedhetetlen a szülők felkészítése. Ezért már az induláskor a szülők részére **szülői hatékonyság fejlesztő tréninget** szervezünk. Ez segít abban, hogy a szülők is megismerhessenek egy másfajta nevelési módszert, ami egyenrangú partnerként kezeli a gyereket és segít a problémák közös megoldásában. Mindemellett közelebb hozza a szülőket is egymáshoz, és segít abban is, hogy az esetmegbeszélések kapcsán jobban megismerhessék a gyerekeket, és elfogadják másságukat.

b) Szülői kör

A tréninget követően **erős marad a szülőkben az az igény, hogy folytassuk a rendszeres találkozásokat**, és lehetőség nyíljon közös megbeszélésekre a különböző nevelési helyzetekről, sikerekről, kudarcokról. Így **Szülői kör működik tovább** az alsós 4 év alatt, többnyire havi rendszerességgel. Ez váltja fel a hagyományos szülői értekezletek, fogadó órák rendszerét, **megőrizve a tréning közvetlen és közlékeny kommunikációs hangulatát**. Ebben a rendszerben létrejön egy egymást **támogató, segítő szülői háló**, ami **a közös döntések** és nyilvános **problémakezelések hatékony színterévé válik**. Ez egyben azzal is jár, hogy a nevelők lemondtak a hivatalos autoritásukról, és egyenrangú nevelőpartnerekként vannak jelen. Csak ebben a formában működhet a kölcsönösség

A döntések kulcsa az értékrendek ismerete.

Az alapvető *érték-dimenziók között mindig konfliktusos a viszony*. Egyfelől a **gyermekközpontúság és tananyag-központúság közötti feszültség**, a másik a **nevelő iskola illetve oktató iskola közti feszültség**. *Értékrendek szerint döntéseket hozunk, miközben persze tudjuk, hogy mindegyik fontos, de az idő véges és a számunkra fontosabbnak tartott értékre használjuk fel.*

Az érkező gyerekek gyermekközpontú, nevelő iskolát igényelnek, az iskolából kimenő gyerekeknek teljesítményt kell produkálniuk, így az életkorral haladva változnia kell az iskola hangsúlyos értékrendjének. A "kékmadaras" értékrenden alapuló gyermekkép és fejlődés íve az alsós osztályoktól a felsőig az alábbi hangsúlyokat kövesse: **a "kreatív, alkotó, spontán, jelen elvű gyermeki személyiségtől, mint kiinduló-helyzettől indulva - és erre alapozva - a "felfedező, böngésző, kíváncsi" gyermek lehetőségein át az "okos, az**

ismereteket tudó, és tudni akaró, teljesítményelvű " dimenzió felé tartson a pedagógiai lehetőségek rendszere. Az értékrendek mögött emberképek, **gyermekképek** vannak.

A szülői körökön teremtünk alkalmat arra is, hogy alkalmazzunk a szülőkkel is olyan gyakorlatokat, technikákat, amelyeket a gyerekek között is használunk, akár összevetve produktumaikat. (Pl. nyitott mondatok befejezése, fontos értékek listája, sikerlista, jövőterv, stb.)

Minden alkalommal sor kerülhet az iskolai élmények otthoni lecsapódásának megkérdezésére, általunk adott befejezetlen mondattal, vagy a szülők teljesen szabad lejegyzésével, megfogalmazásával.

Azt tapasztaljuk, hogy a gyermekek fejlődésével kapcsolatos ismeretigénye óriási a szülőknek. A kíváncsiságuk kielégítésére, valamint segítő közreműködésükre szervezett találkozások alkalmával egyre közelebb kerülhetnek egymáshoz.

• **SPONTÁN SZERVEZŐDÉSEK**

A gyerekek szabadon szerveződő (alkalmi) csoportjait hét közben, vagy akár szombati pihenőnapon is a vállalkozó szülők vihetik haza magukhoz, s "aki amiben ügyes szülő" elv alapján születhetnek valamiféle alkotások a helyszíneken. Ezen felül működik a névnapok, születinapok együtt ünneplése "babazsúrokon", s egyéb különbözően elnevezett bulikon, amelyeken mindig az ünnepelttől függött a résztvevők köre. Ezekre kedves, ötletes meghívókat készítenek a gyerekek

Az iskolából történő "kimozdulásokhoz" is várjuk a szülőket, kisebb-nagyobb testvéreket is. **Egy illetve több napos családi kirándulásokat is szervezünk, ahol a közös élmények, főzés,** munkaszervezés zökkenőmentessé teszi a gyerekekről való közös gondoskodást, valamint a szülők egymás felé mélyülő kapcsolatának alakulását. Később már szervezésünk nélkül - az addigi, ahogy működtünk hozamaként - elindul az a folyamat, amelyben a szülők egymást támogatják, segítik.

A kirándulásokat úgy szervezzük, hogy lehetőséget teremtsünk arra, hogy a családok megismerkedjenek szűkebb és tágabb környezetük természeti- és kulturális kincseivel, ezzel is elősegítve a hazához való kötődés, a hazaszeretet továbbfejlesztését. Csak úgy szerethetünk valamit őszintén, ha ismerjük, ha vannak kapcsolódó élményeink, ha kötődünk hozzá.

• EGYÜTTMŰKÖDÉS A GYEREKEKKEL

*„A pedagógus király lehet a gyermekek birodalmában,
ha nem csak a törvényeket, hanem a gyermeket is figyelembe veszi.”*

Ancsel Éva

a) Beszélgető kör

Reggelente körbeülve tervezzük napi teendőinket, beszélgetünk, megosztjuk egymással élményeinket, érzéseinket, problémáinkat. A reggeli kör a napi kontaktusteremtés, a kommunikáció létrejötte miatt is szükséges. E pillanatoktól kezdve mindenki alakítója lehet saját közérzetének, hiszen a napi teendők és időbeosztás az együttgondolkodástól, az együttes beavató tervektől (bizalmi alapon) ekkor jön létre. Egymást alakítva tanuljuk meg vállalni igényeinket, kimondani érdekeinket, elfogadni másokét, és azt is, hogy különbözőségeink sokszínűséget visznek életünkbe. **A helyzetben való részvétel felelősségét adjuk a gyerek kezébe,** s így előtérbe kerül az önállóság, felelősségvállalás, kooperáció. Felbukkannak a közös érdekvonások, illetve ellenérdekek.

A Kék Madár Programban nem kell mindenkinek ugyanakkor ugyanazzal foglalkozni, mégis követhető, tudható mindenki munkája. Ezt éppen a napi teendők reggelenkénti közös tervezése, a rugalmas időbeosztás, a változtatható berendezés teszi lehetővé. A tanulási idő konkrét beosztását a programban a tanítók és gyerekek "saját kezükbe vehetik", mert minden embernek szüksége van megfelelő mennyiségű akcióra: önként vállalt, kedvvel és teljes figyelem-ráfordítással végzett tevékenységre. Ennek hiánya idegességhez, agresszióhoz, depresszióhoz, a legkülönbébb lelki betegségekhez vezethet. Napjainkban csak a belső akcióigény kielégítésére is lehetőséget nyújtó iskola biztosíthatja a gyermekeknek / nevelőknek a lelki egészséget. S az is igaz, hogy lelki egészséget óvó iskola várhat csak el színvonalas, fegyelmezett munkát, és az ilyen iskola nevelhet sikerkereső, nyitott személyiségű gyermekeket.

A beszélgető kör fontos színtere az értékközvetítésnek és a konfliktusok megbeszélésének is.

b) “Tudományos kisdolgozat”

Szabad érdeklődésre alapozott és teljesítmény elérésére (produktum létrehozására) koncentrálnó tevékenységi forma programunkban. Elkészítésekor a gyerekeket tanítjuk tervezni, ütemezni, könyvtározni, gyűjtögetni és rendszert kigondolni a gyűjtött anyagokból. Engedjük és erősítjük a gyerekek különböző egyéniségéből adódó eltéréseket (melyektől éppen érdekesebbé - értékesebbé válnak munkáik). Írhatják kézzel, számítógéppel, rajzolhatják, lehet

képregény formája, beköthetik, összefűzethetik, összetűzhetik, kiegészíthetik saját készítésű fotóval, stb. Elképzeléseiket támogatjuk és segítünk valamennyi gyereket "megmozgatva" ötleteket gyűjteni tanácstalanság esetén. Segítünk nekik, amiben csak kéri és a leglehetősebb kéréseket sem rosszaljuk.

Az elkészült dolgozatokat, a gyerekek nagy kincsként őrzik az osztálykönyvtárban.

c) Törvényeink, együttműködési szabályaink

Leginkább azzal nevelünk, ahogyan élünk. Az új meg új helyzetek aktuális megoldásában legtöbbet a szeretet, empátia, türelem, természetesség és a humor segíthet. A látványos és hangos nevelés: ne ... nem ... ne ...! - hamar erejét veszti, olyanná válik, mint valami állandósult, de elviselhető alapzaj. A túl gyakori és túl sok szabályt sem betartani, sem betartatni nem lehet. Feleslegesen kár szabályozni a gyerekeket, érdemes csupán néhány szabályhoz ragaszkodni. A gyerekek szeretik ismerni, s jól érzékelni a megengedett határokat. A közösen elbíráható emberi együttéléshez alkalmazható szabályokat kell összegyűjteni velük, kimondani és rögzíteni, és kérni őket egymás figyelmeztetésére, ha elfelejtene valaki betartani.

Szabálysértés esetén annak következményeit közösen megbeszéljük, kiemelve a többiekben keletkezett érzéseket, szükségleteket, és közös megállapodásokat kötünk a helyrehozatalra.

Ezek a megbeszélések segítik, hogy megtanuljanak uralkodni saját késztetéseiken, és képesek legyenek érzelmeiket, mozgásukat, választásaikat ellenőrizni – vagyis fokozatosan képessé váljanak az *önkontrollra*. Mindezek fontos alapját képezik az erkölcsi nevelésnek is.

d) Konfliktuskezelés és feszültségoldás

A témához kapcsolódóan helyzetjátékokat játszunk A konfliktuskezelés interakció-hangsúlyos programunkban. A konfliktuskezelés során erősítjük a tudatos értékválasztást, gondolkodást, az önformálás lehetőségét. Alapelv a kölcsönösség, az egyenrangúság, a kompromisszum, s kezelési mód az együttes megoldáskeresés. Természetesen ebben **a pedagógusnak sajátos szerep** jut! Támogatnia kell az egyéni vélemények kimondását, biztosítania kell a véleményt mondók védelmét, képesnek kell lennie a vélemények összerendezett megjelenítésére, meg kell éreznie / értenie a munkáló indulatokat, kell ismernie és alkalmazni tudni csoportos problémamegoldó eljárásokat, és elengedhetetlenül szükséges, hogy legyen sajátélményű csoport-tréning tapasztalata. Meglehetősen nagy **helyzetviselkedés-biztonságra** van szüksége.

A matematika, magyar, angol, vagy éppen környezetben tanultaknál többet beszélnek sokszor a **számukra élményt jelentő** beszélgető körökről, a csoport szokásairól, az "önálló"

óráról, önismeretről, heti feladatokról, tudományos kidolgozatokról. Ez nem véletlen. **Szabadságuk és felelősségük van ezekben.** Ezek mellett "mellesleg" megtanulják az ismereteket is a követelményeknek megfelelően. Csak éppen **átélik az önálló döntések, az akaratérvényesítés emberépítő élményét**, tudják, hogy fontos ott lenniük, hogy "rajtuk múlik", hogy alakítóik életüknek, s az alsós években a pszichológiai alapozó időszakban ez alapvetően fejlesztendő.

• A PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

- Az alternatív - személyközpontú pedagógia gyakorlat kialakítására képes pedagógusok felkészítését segítő szakmai feltételek megteremtéséért működtetjük a **pedagógiai műhelyt havi rendszerességgel.**
- Az iskolai pedagógiai munka megváltozását, megújulását csak olyan módon tudjuk elképzelni, ha a pedagógusok számára **továbbképzési programot** biztosítunk, ahol mindenki a személyiségéhez szervesen illeszkedő elméleti –értelmezési keretnek megfelelő munkára szakszerűen felkészülhet.
- Ebből következően a személyközpontú pedagógiai munkára történő folyamatos felkészültséget Pedagógia Műhely keretében végezzük a programban résztvevő pedagógusokkal.
- A mindennapi tanulási folyamat segítésére a pedagógusok feljegyzéseket készítenek a felmerülő problémákról, és a műhelyen belül *esetmegbeszélő, helyzetelemző, vélemény-ütköztető foglalkozásokat* tartunk a megoldások érdekében, s eközben folyamatosan átgondoljuk a nevelési gyakorlat kérdéseit.

• A PEDAGÓGIAI MUNKA SZEMÉLYI, TÁRGYI, DOLOGI FELTÉTELEI

Tekintettel arra, hogy a Báthory István Általános Iskola szerves részeként működünk, így feltételrendszerünk is az intézmény által biztosított, ahhoz kapcsolódik.

Egy tanulócsoporthoz két nevelő tartozik. Mindezek mellett az oktatásban alapítványi forrásból fizetett szakemberek is közreműködnek céljaink megvalósítása érdekében.

A nevelőtestület részeként, de önálló szakmai felelősséggel és pedagógiai műhellyel végezzük tevékenységünket, melyben rendszeresek a szakmai továbbképzések, esetmegbeszélések.

A személyközpontúságból adódóan a szülőkkel intenzív és hatékony együttműködést kiépítve dolgozunk. **A szülők képviselői tagjai a programot gondozó alapítványnak, a**

megvitatás szintjén részesei a tervezésnek, beleszólási joguk van több gyakorlati kérdésbe, természetes, hogy fizikai jelenlétük és a programokból való aktív részvállalásuk is része életünknek, ők jelentik a valóságos társadalmi ellenőrzést. A szakmai külső kontroll mellett ők is ügyelnek arra, hogy az elvárható és vállalt fejlődés valóban megjelenjen gyerekeiknél.

Programunk egész napos ottlétet feltételez a gyerekek részéről, de mégsem egyezik az egész napos iskola rendszerével, mivel a délutáni sávban nincsenek tanórai foglalkozások, csak tehetségfejlesztő, szabadidős foglalkozások, illetve önálló tanulás, szabad sáv a heti feladatok elvégzésére.

Programunk lehetővé teszi mind a felzárkóztatás, mind a tehetséggondozás sajátos tevékenységeit, így támogatva a képességfejlesztés hatékony pedagógiai eljárásait.

A kötelező tanórákon túli foglalkozások teret adnak a művészeti nevelésnek, a testmozgásnak, illetve az iskola arculatához illő szakköri és egyéb foglalkozásoknak, az önálló tanulásnak.

Gyerekeink nagyon sok tanórán kívüli tevékenységben vesznek részt, melynek összehangolása nem kis feladat, de a heti tervezés rendszere jól működő megoldást jelent.

Az egész napos iskolához hasonlóan programunk is kéttanítós rendszerre épül, hiszen ez teszi lehetővé a rugalmas időbeosztással működő tanulási-tanítási folyamatot, ez ad lehetőséget a pedagógus számára is a szabad, gyerekek igényeihez, szükségleteihez, aktuális fizikai – pszichológiai állapotához igazodó tanítási rendnek, és a tanulási idők között lévő sokszínű szabadidő eltöltési lehetőséget is ez tudja biztosítani a gyerekeknek.

A Kék Madár programban dolgozó pedagógusokkal szembeni követelmények a VI./1-es pontban leírtakon túl:

A tantárgy ismerete

- Az emberi fejlődés és tanulás ismerete
- Az oktatás adaptálása az egyéni szükségletekhez
- Többféle oktatási stratégia alkalmazása
- Motivációs és tanulásszervezési készségek
- Kommunikációs készségek
- Tervezési készségek
- A tanulás értékelése
- Szakmai elkötelezettség és felelősség
- Együttműködés

Tisztában van a gyermekek fejlődésének és tanulásának sajátosságaival, képes olyan tanulási feltételeket teremteni, amelyek elősegítik a gyermekek intellektuális, szociális és személyes fejlődését.

Ehhez kapcsolódó **tudása:**

- Tisztában van a tanulás mibenlétével – a kisiskolás korú gyerekek hogyan konstruálják tudásukat, hogyan szerzik meg készségeiket és fejlesztik gondolkodásmódjukat – s azzal, hogy hogyan kell a tanítási stratégiákat alkalmazni a tanulás segítése érdekében.
- Tisztában van azzal, hogy a gyerek fizikai, szociális, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlettsége hat a tanulásra, s tudja, hogyan vegye figyelembe ezeket a tényezőket, amikor pedagógiai döntéseket hoz.
- Tisztában van az elvárható fejlettséggel és az egyéni különbségek mértékével minden területen (fizikai, szociális, érzelmi, erkölcsi, értelmi), azonosítani tudja a tanulási felkészültség szintjeit, s azzal is tisztában van, hogy az egyes területeken elért fejlődés hogyan hat a más területeken nyújtott teljesítményre.

Ehhez kapcsolódó **képességei:**

- Elismeri az egyéni különbségeket minden területen, megbecsüli minden egyes gyerek sajátos tehetségét, eltökélt a hozzáértésük és önértékelésük fejlesztése iránt.
- Kész a kisiskolások erősségeit a fejlődés alapjaiként, hibáikat a tanulás lehetőségeiként kezelni.

Mindezt elősegítő **tevékenységei:**

- A gyerekek teljesítményét abból a szempontból értékeli, hogy olyan oktatási tevékenységet tervezhessen, amely megfelel a tanulók szükségleteinek, s elősegíti az áttérést a következő fejlődési szakaszra.
- Előmozdítja a gyerekek reflektálását a korábbi ismeretekre, összekapcsolja az új tudást a már meglévő ismertekkel, lehetőségeket teremt az aktív részvételre, és arra ösztönzi őket, hogy ismerjék fel felelősségüket saját tanulási feladataik kijelölésében.
- Hozzáfér a gyerekek gondolataihoz és tapasztalataihoz – amelyeket a tanítás alapjaiként fog fel – csoportos interakciók megfigyelésével és azokba bekapcsolódással, s a gyerekek gondolkodását tükröző szóbeli és írásbeli megnyilatkozások kiváltásával.

A személyközpontú tanítás- és tanulásszervezés tevékenységei:

A tanítási stratégia alapja a képességfejlesztő tevékenységi rendszer. Ez azt jelenti, hogy a foglalkozások cselekvő főszereplője nem a pedagógus, hanem minden diák önmaga számára, s a személyközpontú pedagógusnak képesnek kell lennie a gyerekek tanulását serkenteni, animálni.

A Kék madár programban a személyiségjegyek és képességek fejlesztéséért **a pedagógusnak kötelességei, és feladatai az alábbi tevékenységi területeken vannak:**

a) Gyerekekkel egyéni munkában

- Célkitűzést támogat
- Heti-tervezést tanít, tervet készített
- Megfigyeli és feljegyzi a gyerekek erősségeit, gyengeségeit
- Megismeri a gyerekek tanulási motívumait
- Felméri a gyerekek tanulási típusát, stílusát
- Fejleszti az önértékelést
- Fejleszti a kritikus gondolkodást
- Tanítja a lényegkiemelést, a jegyzetelést
- Tudást diagnosztizál
- Személyre szóló, a gyerek előző személyes fejlettségi szintjéhez viszonyított szöveges értékelést készít
- Feltárja az egyes gyerekek következő fejlődési zónáit, s egyéni fejlesztési tervet készít

b) Gyerekekkel csoportos munkában

- Beszélgető kört vezet
- Csoportos szabályalkotást katalizál
- Elfogadó, toleráns, bizalomra alapozott légkört teremt, amelyet a tudatos „társas intelligencia” formálhat
- Alkotó csoportmunkát szervez, csoportot bont, méhkasba szervez, differenciál
- A pedagógiai folyamatkövetés során a csoportfolyamatról feljegyzéseket ír
- Könyvtárhasználatra, internet használatra is épít

c) A személyközpontú szemlélet módszertani sajátosságai

- Teljes figyelmet ad
- Együttműködést, kooperálást, probléma megoldást tanít
- Én-képet erősítő módon értékel
- Érdekes, vidám tevékenységgé szervezi a tanulást
- A tantárgyakat szórakoztató módon kezeli
- Játékos feladatokat ad

- Kreativitást fejlesztő játékokat ad
- A mindenkori csoport /osztály / életét érintő feladatokat ad
- Kritikus gondolkodást tanít
- A gyerekek kudarcait hasznos tapasztalatokként dekódolja, kommunikálja
- Projektet tervez, szervez, irányít

d) Óravezetéssel-, tervezéssel kapcsolatosan és az átadandó ismeretekkel kapcsolatosan:

- Megtervezi az elsajátítás folyamatát
- A curriculum típusú tanulás-szervezésre képes
- Kilistázza, mit akar megtanítani
- Diagnosztizálja, hol tartanak a gyerekek, mit tudnak már
- Bekapcsolja az órába a gyerekek személyes élményeit, viszonyát a témával, tanultakkal kapcsolatosan
- Tisztában van - gyerekekre differenciáltan - a tudáshoz szükséges, de hiányzó feltételekkel /képességfejlesztés, ismeret, könyv, média, eszköz.../, és ezeket tudatosan fejleszti.
- Tanulási segédletet, munkakártyát- és lapot tervez
- Projekttervezetet készít
- A tanórát úgy tervezi meg, hogy a gyerekeknek a tanult ismeretekkel, technikával lehetőségük legyen szabadon bánni, megtalálhassák a számukra legkedvezőbb tevékenységi és együttműködési módokat
- Olyan ismereteket és képességeket tartunk fontosnak, melyekkel a társadalomban hasznosuló tudásban három szinten biztosítható az „átjárás”: önmaga kivilágításában, ezen keresztül más emberekhez való viszonyának kiépítésében, szűkebb és tágabb környezetének megismerésében és alakításában
- Az ismeretek, a követelmények elsajátításának ütemezésénél figyelembe veszi a tanulás iskolán kívüli színtereiből, a csoport életritmusából, aktuális ünnepekből, a természet ritmusából adódó lehetőségeket
- Ismeri az integratív tanulás alapelveit, a tanulás három fő összetevőjét /bevitel, szintézis, válasz /, és ezek között ügyel az egyenlő arányú időelosztásra
- Alkalmazza az integratív tanulás alapelveit egy választott téma megvalósításának megtervezésében

- Fontosabbnak tartja a közoktatásban megszokott ismeretelnél az elsajátítási formákban való jártasságot: saját munka tervezésének, szervezésének, - a tudás szervezésének – mechanizmusait megtanulni, azaz megtanulni tanulást szervezni (célkitűzés, célelérés-szervezés).

Mivel a Báthory István Általános Iskola szerves részeként működünk, így több területen is összeérnek tevékenységeink. Bekapcsolódunk az iskola környezetnevelési és egészségnevelési programjába, kiegészítve azokat a programunkból adódó sajátosságokkal, projekttevékenységekkel.

KÉK MADÁR SZEMÉLYKÖZPONTÚ PROGRAM 1-4. ÉVFOLYAM TANTÁRGYI STRUKTÚRÁJA ÉS ÓRASZÁMOK

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7+ 0,5	7+ 0,5	5+ 1	5+ 1
Idegen nyelv	0	0	0	2
Matematika	4+ 0,5	4+ 0,5	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Digitális kultúra	0	0	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Tanulásmódszertan	0	0	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25

A KÉK MADÁR SZEMÉLYKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM HELYI TANTERVÉNEK FŐBB JELLEMZŐI

A Kék Madár Személyközpontú Pedagógia Program 4 évfolyamos iskolamodell a Báthory István Sportiskolai Általános Iskolában, mely évfolyamonként 1-1 osztályt működtet saját pedagógiai programja, hely tanterve alapján.

A program kidolgozói és pedagógusai elsődleges célként tűztük ki a személyközpontú, a gyerekek eltérő képességeihez igazodó nevelés és a differenciáló oktatás gyakorlatát.

Törekszünk arra, hogy az iskola természetes, befogadó közege legyen minden tanulónak, akik ebben az elfogadó légkörben szorongásmentesen tölthetik az első meghatározó iskolai évüket.

Kiemelt célunk, hogy diákjaink saját lehetőségeik és egyéni fejlődésük figyelembevételével optimális szintre juthassanak el képességeik kibontakoztatásában.

A Kék Madár Program az 1992/93-as tanévben 63830/1991. számú miniszteri engedéllyel - egyedi megoldású kísérleti tantervként - kezdte meg a működését.

Programunk kidolgozásánál az az alapvető szándék vezérelt bennünket, hogy az intézményes nevelés adta keretek között **a személyiségfejlesztés érdekében átfogjuk a gyermek mind teljesebb élettevékenységét.** Célunk olyan továbbépíthető alpműveltség biztosítása, amely minden gyereknek azonos lehetőséget nyújt a képességei szerinti önálló ismeretszerzéshez és önműveléshez, a társas közegben való fejlődéshez.

A tantárgyi rendszer és a tananyag összeállítása során elsődlegesnek tekintjük a gyerekek optimális fejlődésének biztosítását. Arra törekszünk, hogy ébren tartsuk a természetes kíváncsiságot, és erre építve fejlesszük problémafelismerő és problémamegoldó képességüket. Testileg - lelkiileg egészséges, teherbíró, küzdőképessé személyiséget kívánunk nevelni, akik képesek élethelyzeteikben a felmerülő nehézségeket megfogalmazni, megoldást keresni, cselekedni.

KOMPLEX ISMERETELSAJÁTÍTÁSRA ÉPÜLŐ KÉPZÉS

A hagyományos tantárgyakon alapuló elméleti oktatással szemben nagyobb szerepet szánunk az *integrált ismereteket közvetítő, a valós élethelyzeteken alapuló tanulásszervezésnek.* A merev tantárgyi határok oldódását jelentősen segíti a cselekvésre, mint alapvetően meghatározó tartalmi elemre épülő tanulás. Figyelembe vesszük azt a tényt is, hogy az iskola a saját falain belül nem képes biztosítani az összes olyan tapasztalatot, amelyre a gyerekeknek feltétlenül szükségük van. Ezért gyakoriak a kirándulások, színház- és múzeumlátogatások, állatkerti- honismereti séták, projektek, erdei iskolák, évszakokhoz kapcsolódó ünnepek.

Tevékenység központú szemléletünkkel kívánjuk elérni, hogy a tanulásszervezési eljárások rugalmasabbá, sokkal inkább az *egyéni szükségletekhez* alkalmazkodóvá váljanak. Napjainkban a gyerekek által egyre szélesebb körben terjedő, új szívesen használt

információhordozók szükségessé teszik a módszertani váltást a tanulásszervezés során is. A tevékenységeken alapuló képességfejlesztés középpontba állítása, az aktív és együttműködő/kooperáló tanulás, a számítógéppel támogatott tanulóközpontú megközelítési módokat/tanulási eljárásokat erősíti.

Nyugodtan kimondhatjuk, hogy az az osztálytermi munka, amelyik nem áll összhangban a diákok képességeivel, nem váltja ki érdeklődésüket, ezért nem is motiválja őket.

Alapvető célunk a gyerekek érdeklődésének fenntartása, a tanulás tanulásának megtanítása, a nyitott gondolkodás megőrzése, problémahelyzetekben, a kutató, megfigyelő magatartás kialakítása. Az életben való helytálláshoz, a folyamatos továbbfejlődéshez legalább annyira hozzájárul a nem formális és az informális úton megszerzett tudás.

A tanulás iránti érdeklődés fenntartásának egyik fontos része a motiváció ébrentartása. Az általunk tervezett tanulási környezetben lehetőség van arra, hogy a pedagógusok ne a kudarcokat, hanem a sikereket erősítsék. A tevékenységet középpontba állító tanulásszervezés lehetővé teszi az egyes diákok *egyéni képességeihez illeszkedő tanulásszervezési eljárások* és megoldások alkalmazását is.

A cselekedtető tanulásszervezési eljárások következtében a frontális tevékenységek aránya csökken. Megnöviszont az egyéni és a csoportos munkára, a problémamegoldásokra és a megbeszélésekre fordított időkeret. (Tapasztalatunk szerint amint a diákok többségénél kialakult az önálló vagy csoportokban önállóan végzett munka szokása, a tanítóknak lényegesen több idejük maradt a tanulásra kevésbé motiváltakkal való foglalkozásra.)

Az a tanítási-tanulási stratégia képes növelni a tanítás hatékonyságát, a tanulás sikerességét, mely tekintettel van az ismeretek összefüggéseinek feltárására, az elsajátíthatóságra.

Az integrált ismeretsajátítási folyamat sajátosságai természet adta módon követelik meg a **módszertani integrációt a tevékenységre alapozott cselekvő elsajátításnak**, mint generális módszertani elvnek az érvényesülését.

Ennek megvalósulási módjai között szerepelnek **programunkban olyan módszerek**, mint:

- a **sokkönyvűség, változatos könyv- és könyvtárhasználat, digitális források használata, új információhordozók, IKT-eszközök használata, digitális technológiával támogatott oktatási módszerek alkalmazása**
- az önálló, vagy tanári irányítással történő **egyéni és csoportos kutatómunkák:**
- pl. tudományos kidolgozatok, projektek

- a **gyakorlati problémákból történő kiindulás**, ezáltal a kíváncsiság, az érdeklődés és az érdekeltség felkeltése (illetve belső szükséglet kielégítése)
- **esetjátékok**, a mindennapi élethelyzetek, szerepjátékok, a tudományos viták reprodukálása
- **önálló-, alkotó önkifejezési, önfejlesztési lehetőségek megteremtése**, tevékenységek gyakorlása: pl. beszélgető-kör, szabad témájú, ihletésű rajzok, alkotások majd fogalmazások, mozgásban kifejeződő lehetőségek, kreatív tánc, drámajátékok.

TEVÉKENYSÉGFORMÁK

A Kék Madár Program pedagógusai arra törekednek, hogy a tanulók minél aktívabban vegyenek részt az ismeretek elsajátításában. Így különösen nagy súlyt fektettünk az adott témakörökhöz kapcsolódó konkrét tevékenységek végiggondolására, megtervezésére.

A témakörökkel, tartalmakkal való közös megjelenítés gyakorlati segítséget nyújt a pedagógusoknak azáltal, hogy feltűnteti milyen tevékenységi formák alkalmasak az adott tananyag rész feldolgozására.

A projektek megvalósulásakor a komplexitás és a tartalmi integráció érvényesül. A különböző műveltségterületek közötti kapcsolatok, a komplexitás a projektekben jelenik meg. Egy-egy projekt több műveltségterület kompetenciafejlesztési feladatait és tananyagait integrálja. Lehetővé válik a társadalomtudományi, természettudományi a technikai, valamint a művészeti, digitális kultúra területek integrációja. A projektek tantárgy és műveltségközi megközelítéssel lehetővé teszik az egyes kompetenciák fejlesztésében megnyilvánuló összetettség megvalósulását.

A projektekben – a természettudományos tárgyak tudáskonceptiójával összhangban, változatos munkaformákba ágyazottan a közös kompetenciaterületek mellett – az összegzően módszertani kompetenciának nevezett megfigyelés, kísérletezés, mérés, az adatokkal való „bánni tudás” és a stratégiai tervezés is fejlődik. A feladatok megoldása feltételezi a kritikai, illetve mérlegelő gondolkodást, a rendszerezést, az analógiák felismerését, a logikus gondolkodást, a kreativitást, a döntésképeséget. A digitális kultúra elemei, a drámapedagógiai módszerek (pl. szerepjáték, szimulációs játék, közös döntés, környezeti problémák, konfliktusok megjelenítése, elképzelt történelmi helyzet mentális rekonstrukciója, a témához kapcsolható zeneművészeti és énekes tudás) szintén jelentős helyet kapnak a projektekben. A látvány- és ábrabemutató készség, a vizuális környezet befogadásával párhuzamosan fejleszthető a konstrukció és olyan átfogó képességek, amelyek jelentős szerepet játszanak az érintett

korosztályok megismerő és tudásszerző eljárásaiban. Így válik koherenssé az egyes területekhez kötődő feladatállomány és a több komponensű kompetenciafejlesztés komplex feladata.

A projektek az érintett tananyagok mindegyikének feladatkészletét tartalmazzák.

A projektek tanulói tevékenységre épülnek, módszertani sokszínűség jellemzi azokat. Minden egyes projekthez tevékenységrendszer társul. A projektekben változatos munkaformákra, tanulási helyzetekre nyílik lehetőség, pl. terepmunka, csoportmunka, portfólió, nyitott (kötetlen, a tanító döntésére bízott) vagy zárt, kötött (megjelölt) munkaforma. Kiváló lehetőséget teremtenek a digitális technológiával támogatott oktatási módszerek alkalmazására. Megjelenik benne a gyerekek teammunkája mellett a pedagógusok teamtanítása is. A projektek tárgya, témája természetesen kapcsolódik a tananyagtartalomhoz, gazdag és releváns (tapasztalati, nyomtatott, vizuális, elektronikusan tárolt forrásanyagokból építkeznek, estenként kifejezetten az interneten elérhető információk és az Informatika eszközeit, használatát és alkalmazását igénylik.

A projektek, érdekes, motiváló, kiszámítható tanulási helyzeteket teremtenek, egyúttal a heurisztikus tanulás terei is. Ez a tanulásfelfogás fejleszti az önismeretet, a hibafelismerés és hibajavítás képességét, a támogató tanítói visszajelzések növelik a biztonságérzetet, fejlesztik az önbizalmat, és a társas együttműködési képességeket.

A projektmunkában válik világossá a tanulók számára, hogyan is vezet az út a tervezéstől a végrehajtáson át az értékelésig. Ehhez azonban valóságos szituációkra, közvetlen tapasztalatszerzésre van szükség, a tanulókat gyakorolta ki kell vinni az iskolai környezetből, hogy a feladatok életszerű helyzetekben nyerjenek értelmet.

ALKALMAZOTT PROJEKTFORMÁK - Erdei iskola

Programunkban a helyi tanterv, a NAT Természettudomány és földrajz, Testnevelés és egészségfejlesztés, valamint a Művészetek műveltségterületek követelményeihez közvetlenül kapcsolódóan évente erdei iskolai programban veszünk részt. A projekttanításhoz hasonló kiterjesztett tanulásszervezési formát jelent. Bár a közös tanulói-tanári tervezés itt korlátozottabban jelenik meg, mint a projektben általában, de mind az előkészítésében, mind a tanulási folyamatban lényegesen nagyobb a tanulói részvétel, mintha ugyanezeket a feladatokat az iskolán belül, tradicionális tantárgyi és órakeretekben oldanánk meg.

Az adott évfolyam tananyagához illeszkedve - de azt a mindennapi élet komplexitásában kezelve - a tapasztalatok gyűjtését és rendszerezését, a követelmények elsajátítását, a közösségi együttléteket segítik az **erdei iskolák**.

Az erdei iskolák megszervezése során is fontos, hogy a megismerés folyamatát a tanulók érdeklődéséhez, cselekvőkészségéhez, aktivitásához igazítsuk, azaz tudjuk csökkenteni az ismeret-központúságot. Tudjuk átalakítani a hagyományos tanítás tanulás folyamat szerepelosztásait, ugyanis nélkülözhetetlen az egymásrautaltságon és partneri viszonyon alapuló kooperáció. Ezért használjuk a személyiséget jobban fejlesztő módszereket, beleértve a probléma-központú, a tevékenységre és együttműködésre alapozott tanulási formákat is. Tanítványainknak nem csak egyszerűen bemutatjuk a környezetet, hanem öntevékeny felfedezésre alkalmas tanulási helyzetekbe hívjuk őket. Nem szabad elfelejtenünk, hogy az iskolai nevelés feladatai az erdei iskolában is érvényesítendőek. Kiemelkedő nevelési feladata a környezettel harmonikus, egészséges életvezetési képességek fejlesztése, és a közösségi tevékenységekhez kötődő szocializáció.

Mivel az osztályközösség a gyerek számára olyan, mint a második család, hiszen ébren töltött idejük nagy részét töltik az iskolában, fontos, hogy az osztály közösséggé alakuljon. Ehhez viszont ismerniük kell egymást. A problémák megoldása, szabadidejük megszervezése során jobban, több oldalról megismerhetik egymást és ezzel együtt önmaguk képességeit is. A diákok társaikkal kapcsolatban sok új információhoz juthatnak: megtapasztalják, hogy kire lehet számítani a bajban, ki az, akivel csak a közös érdek fűzte össze. Az erdei iskola tehát a közösségformálás kiváló terepe. *A pedagógus számára kiváló lehetőség megismerni a gyerekeket.*

Az erdei iskola számos munkaformája kimozdítja a tanulót a hagyományos tanórai szerepéből. Olyan tevékenységeket is kínál, melyek során, a tanórákon háttérbe szorított képességeit is gyümölcsoztetheti.

A természetélmények és a természettapasztalatok minden életkorban fontosak. Segítségükkel jöhet létre a **pozitív kapcsolat a természettel**. A környezeti nevelés sokrétű tevékenysége akkor igazán hatékony, ha lehetővé tesszük a valóságos természeti és létesített környezet cselekvő megismerését is. A természetről, csak természetben lehet tanulni. A környezeti nevelés során szembesülnek a diákok a természettel és a környezettel, és sajátítják el azt a tudást, és tesznek szert arra a képességre, és készségre, hogy a környezetet mindig figyelembe véve gondolkodjanak és cselekedjenek. A program megvalósítása a tanulók aktív megismerő tevékenységére épít. Az együttes tevékenységekre alapozva biztosítja a **szociális tanulás** lehetőségét, a személyiség- és közösségfejlesztést. A tanár nem túravezetőként mutogatja meg a helyszín érdekességeit, hanem megismerő helyzeteket alakít ki.

A Természet és társadalomismeret tantárgyblokk művelődési anyagának feldolgozása azok köré a problémák köré szerveződik, amelyekkel a kisgyerek mindennapi élete során

találkozik az őt körülvevő társadalmi és természeti környezetben. Meghatározza a munkát a természet-közeli kapcsolat, kirándulás, megfigyelés, érzéki tapasztalás és rögzítése, elemi vizsgálatok, ember és környezete közti kapcsolat összefüggéseinek keresése. Ebben mindig komoly segítséget kapunk a Nemzeti Parkok munkatársaitól, akik fogalakozaikkal, szakmai tudásukkal színesítik programjainkat.

A tanévek első egy hetét általában "erdei iskolában" kezdjük. A helyszín megválasztását aktuálisan az éves tananyaghoz kapcsoljuk: egyrészt a környezetismeret, másrészt a magyar nyelv- és irodalom, illetve a művészeti tantárgyak művelődési tartalmához.

Az **erdei iskola, mint egy tanítási egység** a következő **fejlesztési követelményekre** épít programunkban:

- Az élő természet és azon belül a kapcsolatok és kölcsönhatások sokféleségének felismerése, értékelése, a sokféleség megóvása.
- Az élőlények spontán és irányított megfigyelése, szabályok és törvényszerűségek felismerése.
- Vizsgálódás, kísérletezés, mérés menetének betartása, az eredményekből következtetések levonása.
- Tapasztalatok egyszerű módon történő írásbeli és szóbeli rögzítése.
- A gyermekben mélyüljön el a természet szeretete, és alakuljon ki védelmének az igénye: becsülje meg környezetének értékeit.
- A tanuló ismerje fel elemi szinten, hogy környezetének állapota / a levegő, víz stb. / egészségének állapotát is befolyásolhatja.

TÉMAHÉT

A témahéten a tanulócsoport közös tervezéssel, helyi munkamegosztással egész nap egy adott cél érdekében tevékenykedik. A témahéten olyan célok kitűzését tervezzük, amelyek valamilyen oknál fogva szétfeszítik a hagyományos tantárgyi kereteket – komplexitásuk, rejtett tantervi céljaik (szociális érzék fejlesztése, attitűdformálás), feldolgozási módszerük (élményszerűség, együttműködés) vagy más, tantárgyakon átívelő képességfejlesztés célok következtében. A témahét a projekteknek sajátos formája, inkább **szimuláció**, mintsem klasszikus projekt, mert bár formailag megfelel a projektkritériumoknak, de tervezettebb, részleteiben kidolgozottabb. A témahetek lezárt programúak, s a végén közös alkotásban és egyéni értékelésben egyaránt megjelenik a tanulók heti munkája. A célok megfogalmazása a témahetek esetében eltér a tantervek megfogalmazásától. A témák közvetlenül is kapcsolódnak az adott időszak aktuális feladataihoz, évszakeseményekhez, hagyományokhoz, ünnepekhez,

egy-egy tantárgyhoz, hiszen az iskolai tanulás egyik hagyományos eleme az ismeretszerzés e tanulási formában is jelen van, de a hangsúly az ismeretszerzés napi gyakorlattól eltérő formákon van, és a **kompetenciafejlesztés szempontjai** a meghatározóak.

A témahetek tervezése, szervezése és lebonyolítása a tanítók felelőssége, de az életkor előrehaladtával a gyerekeket is egyre inkább bevonjuk. Az éves munkatervben döntjük el, hogy az adott évben milyen típusú témaheteket szervezünk, a képességfejlesztésnek mely ágait erősítjük ezen az úton.

A témahét alkalmas az eltérő attitűdű és felkészültségű gyerekek eltérő motivációjának megteremtésére, a hagyományos órakeretek felbontása pedig lehetővé teszi a speciális adottságokkal rendelkező tanulók speciális feladattal való megbízását is. A tanítók együttműködése a tárgyi szétbontottság megszüntetését, a globális megközelítést teszi lehetővé. A témahetek nem csupán játékos tanulást, hanem egyéni alkotást is lehetővé tesznek, valamint közösségi élményt is nyújtanak.

TANTÁRGYI PROJEKTEK

Tematikustervezéssel egyes tantárgyak témáinak egy-egy elemét projektformában tanítjuk meg. Ez a megoldás akkor alkalmazható, ha az adott téma világos és egyértelmű, rövidtávú célra szerveződik.

KÖZÖSSÉGI PROJEKTEK

Programunkban meghatározó szerepet töltenek be hagyományaink, közös ünnepeink, melyek jelentősen segítik a közösséghez tartozás érzését, a „kék madaras” identitástudatot. A kék madaras programok projektformában jelennek meg. Az ünnepek, hagyományok közös rendezvényei a gyerekekkel, szülőkkel való együttműködésre épülnek. A projektfeladatok beépülnek az osztályok teendői közé, a tanulók, tanítók közös döntése alapján részét képezik a tervezésnek, a kisebb csoportok, egyes tanulók munkájának. A szülők is hasznos ötletekkel állnak elő, színesítik rendezvényeinket. Ezek a projektek fontosak tanítványaink számára is, részei a napi beszélgetéseknek, jó érzés felmutatni az egész kék madaras csapat színe előtt egy-egy közösség erejét, összetartását, kreativitását. Így válnak örömmé, valódi ünnepekké rendezvényeink.

Mind a négy évfolyamon projektmunka, témahét szervezésével több tanóra is lefedésre kerül.

Ezeket elsődlegesen a Magyar nyelv és irodalom tantárgynál, illetve a Környezetismeret, Technika és tervezés, Vizuális kultúra tantárgynál jelöltük meg – mint a

projektek vezérfonalát alkotó területek-, de természetesen az összes tantárgy bevonásával, tanórai keretek rugalmas felhasználásával, illetve a tanórán kívüli tevékenységek szervezésével, megvalósításával történik.

Programunkban az egy napos projektektől az egész évet átszelő projektmunkán keresztül mindegyik forma megjelenik.

JAVASLATOK ÉVFOLYAMONKÉNT A PROJEKTEKBEN TÖRTÉNŐ FELDOLGOZÁS TÉMÁIRA:

1. osztály

- Szüret (gyümölcsök)
- Márton-nap
- Karácsony
- Maci-nap
- Nyuszi-nap
- Állatkerti iskola

Javasolt: Kisállatok a családban, Fák, Virágok, Babák, Autók, Almák, Sünik, Csigák, Anyagok körülöttünk, Egy látott bábszínházi előadás feldolgozása projektben

2. osztály

- Erdő
- Mese
- Szüret
- Márton-nap
- Karácsony
- Farsang
- Maci-nap
- Tavasz (téltemetés, kiske, húsvét)

Javasolt: Katicabogár, Tündérek és varázslók, Régi mesterségek, Gyógynövények, Manóvilág, Jarművek (közlekedés földön, vízen, levegőben). Egy látott gyermekszínházi előadás projektben

3. osztály

- Szüret
- Mese
- Vizek partján

- Márton-nap
- Karácsony
- Maci-nap
- Farsang
- Tavasz
- Család
- Egészséges életmód

Javasolt: Sárkányok, Várak, Katonák, Utazás, Ásványok (Amiről a kövek mesélnek), Hét vezér, Mátyás udvara, Játékok gyerekeknek (kedvenc játék története, társasjátékok, esetleg saját társasjáték kitalálása). Egy látott színházi előadás feldolgozása

4. osztály

- Budapest
- Szüret
- Márton-nap
- Karácsony
- Földünk
- Tavasz
- Márciusi ifjak
- Veszprém
- Madarak, fák
- Sportágak

Javasolt: Katonaság, hadviselés (fiúknak), Divat (a lányoknak), Őslények, Bolygók, Csillagok, Földünk – földrészek - térképek, Fény, Levegő, Mindenki másképp egyforma. Egy látott filmszínházi előadás feldolgozása projektben

Természetesen a projektmunka sajátosságából adódóan - mely gyermeki érdeklődésre épít - bármilyen téma feldolgozható a gyerekek javaslata alapján. A javasolt témák nem jelennek meg minden osztályközösség életében, befolyásolja az ott dolgozó pedagógus, illetve a gyermekközösség érdeklődése, választása.

TANTÁRGYI RENDSZERÜNK

Programunk kidolgozásánál az az alapvető szándék vezérelt bennünket, hogy az intézményes nevelés adta keretek között a személyiségfejlesztés érdekében átfogjuk a gyermek

mind teljesebb élettevékenységét. Célunk olyan továbbépíthető alpműveltség biztosítása, amely minden gyerekeknek azonos lehetőséget nyújt a képességei szerinti önálló ismeretszerzéshez és önműveléshez, a társas mezőben való fejlődéshez.

A tantárgyi rendszer és a tananyag összeállítása során elsődlegesnek tekintjük a gyerekek optimális fejlődésének biztosítását. Arra törekszünk, hogy ébren tartsuk a természetes kíváncsiságot, és erre építve fejlesszük problémafelismerő és problémamegoldó képességüket. Testileg - lelkiileg egészséges, teherbíró, küzdőképes személyiséget kívánunk nevelni, akik képesek élethelyzeteikben a felmerülő nehézségeket megfogalmazni, megoldást keresni, cselekedni.

Az óvodából hozott tartalmak és tevékenységformák mellett az alapvető iskolai, tanulási képességeket, az úgynevezett kulturális eszköztudás iskolai alapelemeinek tartalmát foglalja magába. A műveltség tartalom **a következő tantárgyakban differenciálódik:**

- **Magyar nyelv és irodalom**
- **Matematika**
- **Művészetek: Ének-zene, Vizuális kultúra, Technika és tervezés**
- **Testnevelés**
- **Környezetismeret**
- **Etika/ hit- és erkölcstan**
- **Digitális kultúra (3-4. évfolyam)**
- **Tanulásmódszertan (3-4. évfolyam)**
- **Idegen nyelv (4. évfolyam)**

Programunkban **komplex blokkokban, tantárgy-tömbösítéssel** szerveződik a tanulás-tanítás folyamata a művészetek műveltségi területnél. Nem különülnek el egymástól a tantárgyrészek, ezért ahol csak lehet egymás követő órákra tesszük az órarendben az Ének-zene, a Vizuális kultúra, valamint a Technika és tervezés tantárgyakat.

A szabadon választható órakeretből 1-2. évfolyamon a Környezetismeret tantárgyat, 3-4. évfolyamon pedig a Tanulásmódszertant emeltük be, mint programunk központi elemeit.

KÖRNYEZETISMERET

1-2 évfolyam

A Környezetismeret művelődési anyagának feldolgozása azok közé a problémák köré szerveződik, amelyekkel a kisgyerek mindennapi élete során találkozik az őt körülvevő társadalmi és természeti környezetben.

A tantárgy keretein belül végzett, aktív tanulásra épülő tevékenységek olyan tapasztalatokat tesznek lehetővé a tanulók számára, amelyek illeszkednek életkori sajátosságaikhoz, kognitív fejlődésükhöz, és belső motivációjukra támaszkodnak. Ezek a tevékenységek támogatást nyújtanak ahhoz, hogy a tanulók megismerjék testi jellemzőiket, a szűkebb és tágabb környezetüket. Az olyan tevékenységek, mint a megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés, kísérletezés, a tanulók kíváncsiságára támaszkodnak, és megalapozzák a tanulás későbbi szakaszaiban megjelenő tantárgyak tudásbázisának kialakítását. A tantárgy tanulása erősíti az ember és a természet, az élő, az élettelen és a kultúra által létrehozott környezet iránti érdeklődést, felkelti a tanulók motivációját a természettudományok és a földrajz tárgykörébe tartozó problémák egyre mélyebb megismerése iránt.

A környezetismeret tanításának legfontosabb célja, hogy a tanuló:

1. elsajátítsa és gyakorolja a természettudományos ismeretszerzés módszereit;
2. fejlessze a megfigyelő, leíró, azonosító, megkülönböztető képességét;
3. fejlessze a mérési technikáját és a kísérletezésekhez szükséges képességeit;
4. fejlessze problémamegoldó gondolkodását, kommunikációs és vitakészségét;
5. rendezze tapasztalatain keresztül szerzett ismereteit;
6. a mindennapi életben és a szaktárgyak eredményes tanulásában alkalmazásra képes tudásra tegyen szert;
7. tanulja meg szeretni, tisztelni és védeni a környezetét, ismerje a környezettudatos életmód szokásait;
8. ismerje az egészségtudatos életmód szokásait.

Szemléletünkben is következik, hogy a tananyaghoz kötődő tartalmak, tevékenységek és fejlesztési követelmények egy része a tanórákon kívüli időben történik, melyek szerves részét képezik pedagógiai programunknak. / Pl. erdei iskolák, kirándulások, séták, projektek, délutáni foglalkozások, tudományos kisdolgozatok, stb. /

TANULÁSMÓDSZERTAN

3-4. évfolyam

„Az iskola arra való, hogy az ember megtanuljon tanulni...”

- írta Szent-Györgyi Albert évtizedekkel ezelőtt egy tanulmányában. Ez a felfogás megegyezik a képességfejlesztő pedagógia törekvéseivel, amely nem a lexikális tudás megszerztetését, hanem a teljesítőképesség kifejtését részesíti előnyben az iskolában eltöltött évek során. A tanuláshoz való viszony alakulásában nem hangsúlyozhatjuk eléggé az általános iskolák felelősségét. Ez nem csupán a tanárok önkritikus beállítódását jelenti, hanem az intézményes oktatás nehézségeivel való aktív szembenézést, és azok leküzdésében a bátorságot, a leleményességet, a kísérletező kedvet, a reformpedagógiai szemléletmód, a személyközpontúság elsajátítását.

A tanulási folyamat születésünktől kezdve egész életünket végigkíséri, melynek környezete és körülményei életünk során gyakran változnak. A tanuláson a mindennapi életben elsősorban az ismeretek elsajátítását, a tudás megszerzését értjük. A tanulás nem formális keretektől kezdődik, attól kezdve, hogy tudatosan kezdjük szemlélni a világot, majd nagymértékben intézményesített, iskolai keretek között történik.

A tanulás tanításának elsődleges célja, hogy az egyéni képességek, készségek figyelembe vételével és fejlesztésével képessé tegyük tanítványainkat a 21. században elvárható tudástartalom megszerzésére, a tengernyi információhalmazban történő eligazodásra, a lényeg, a fontos, a szükséges ismeretanyag kiválasztására, a folyamatos, élethosszig tartó tanulás alapjainak megismertetésére, az új helyzetekhez, elvárásokhoz történő igazodásra, az információforrások megismerésére, kezelésére, használatára.

A tanulás megtanítása elsősorban az iskola kötelessége és felelőssége, mely sokrétű és összetett feladatot jelent a pedagógusok számára. A legfontosabb tennivalók közé tartozik a tanulási folyamat során a tanulói motiváció kialakítása és fenntartása a tudás megszerzése céljából. A tanulás hatékonyságának szempontjából meghatározó fontosságú a tanulói érdeklődés felkeltése és megtartása egy-egy tantárgy tanítása-tanítása során.

A tanulás tanítása tantárgyközi, hiszen a megtanult, elsajátított, begyakorolt módszerek, stratégiák, az egyéni tanulási szokásokhoz igazodva valamennyi tantárgy tanulásánál jelen vannak, segítséget nyújtanak.

TANESZKÖZÖK

A gyerekek eltérő képességeihez igazodó tanulásszervezésből adódóan évfolyamonként több tankönyvet, kiegészítő könyvet is használunk.

A felfedező, önálló tanulás elengedhetetlen taneszközei az ismeretterjesztő művek, folyóiratok, lexikonok, szótárak, tanulást segítő eszközök.

A Kék Madár Program sajátossága, hogy az optimális terhelés érdekében differenciált ismereteket nyújtó tananyagokkal dolgozik. A pedagógusaink rendszeresen állítanak össze differenciált feladatokat, munkakártyákat.

ÉRTÉKELÉS

Értékelésünk negyedik év végéig személyre szabott szöveges formában történik az Emberi Erőforrások Minisztériuma által engedélyezett formában. (8479-1/2013/KOIR)

Az értékelés funkciója:

- tájékoztatja a pedagógust munkája eredményéről
- tájékoztatja a diákot elért teljesítményéről
- mintát ad mások értékelésének módjára
- alakítja a közösség mércéjét
- tájékoztatja a szülőket
- tájékoztatja a felsőbb iskolát

A hangsúlyt a *pedagógiailag pozitív hatású értékelésekre helyezzük.*

Általános jellemzői:

Fontosnak tartjuk, hogy az értékelés;

- ne minősítsen, hanem fejlődési állapotról számoljon be,
- számba tudja venni, hogy a tanuló előző szintjéhez, önmagához mérten mennyit fejlődött,
- megjelenjék, hogy a gyerek saját lehetőségeit mennyire aknáztta ki.

Programunkban **osztályozás helyett az 1-3. évfolyamon és 4. osztály félévig szóbeli és írásbeli szöveges értékelést használunk. 4. osztály végén a gyerekekkel, szülőkkel együtt osztályzatra váltjuk a teljesítményeket**, mivel 5. osztálytól bekapcsolódnak tanulóink a hagyományos iskolai keretek közé, és az értékelésük is osztályzatokkal történik majd. Ugyanakkor szeretnénk, ha az első érdemjegyeket még tőlünk kaphatnák, lehetőséget kívánunk nekik biztosítani az ismert keretek között az érdemjegyekkel történő értékelési mód megtapasztalására, ezzel együtt a zökkenőmentes átállásra.

Iskolaváltás esetén a szülő kérésére a félévi és az év végi minősítést osztályzattal is elvégezzük.

Helyi tantervünk tükrözi pedagógiai programunk sajátosságait. Összeállítása komoly felkészülést és munkát igényelt. Ám tudtuk, hogy magunknak készítjük, s a mindennapi nevelő-oktatómunkánkat tervszerűbbé, átláthatóbbá tesszük általa.

Helyi tantervünkben azoknak a tantárgyaknak a tanterve külön nem jelenik meg, amelyek nem térnek el a Báthory iskola tantárgyainak oktatásától.

2. SZÁMÚ MELLÉKLET

ELEKTRONIKUS NAPLÓ – SZABÁLYZAT (KRÉTA)

Bevezető

A KRÉTA rendszer Elektronikus Napló modulja (továbbiakban KRÉTA) olya integrált alkalmazás, amelynek felhasználásával lehetővé válik az intézmény tanügyi-igazgatási, adminisztratív és oktatásmenedzsment feladatainak hatékony ellátása.

Elsődleges célja, hogy kiváltsa a papíralapú napló használatát, leegyszerűsítse azokat a – gyakran nagyon összetett és bonyolult – adminisztrációs folyamatokat, melyekkel a szaktanárok, az osztályfőnökök találkoznak, továbbá világos, áttekinthető felületet adjon ezeknek a feladatoknak a gyors és hatékony végrehajtásához.

Az ellenőrző modul alkalmazásával megteremtjük a feltételét annak, hogy naprakész információkkal rendelkezzenek a szülők és gondviselők gyermekük iskolai előmenetelével kapcsolatban. Kezelőfelülete Web-alapú, használatához hálózati kapcsolattal rendelkező számítógép, valamint egy azon futtatható böngésző program szükséges.

Az elektronikus napló működésének jogszabályi háttere

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, valamint az a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.)EMMI rendelet iskolák számára kötelezően használatos nyomtatványként nevezi meg, írja elő az osztálynapló (csoportnapló) használatát.

A KRÉTA felhasználói csoportjai, feladatai

Iskolavezetés

Az intézményvezetés a KRÉTA rendszert elsősorban az Intézményi Adminisztrációs Rendszer modul révén kezeli, irányítja.

Titkárság

Az iskolaadminisztrációs rendszer adatainak naprakész aktualizálásán keresztül elvégzi a KRÉTA alapadatainak adminisztrációját:

- tanulók adatai,
- gondviselő adatai,
- osztályok adatai (osztályok névsora, csoportnévsorok, tanár-csoport összerendelések)

Szaktanárok

Feladatuk a megtartott tanórák adatainak rögzítése az adott tanórán:

- haladási napló,
- hiányzás, késés,
- osztályzatok rögzítése,
- szaktanári bejegyzések rögzítése,
- napló adataiban történt változások nyomon követése.

Osztályfőnökök

Feladatuk az osztály adatainak, a tanulók bejegyzéseinek figyelemmel kísérése:

- haladási napló,
- hiányzás, késés, igazolások kezelése,
- osztályzatok,
- szaktanári bejegyzések,
- a diákok adataiban történt változások nyomon követése.

Szülők

A szülők saját gyermekük naplóbejegyzéseihez kapnak hozzáférési (olvasási) jogot. Év elején az intézményi adminisztrátor gondoskodik a hozzáférés elkészítéséről.

Rendszerüzemeltetők

A rendszerüzemeltetőknek a KRÉTA rendszerhez nincs közvetlen hozzáférési jogosultságuk, csak a technikai eszközös és az intézményi informatikai infrastruktúra kifogástalan működéséért felelnek.

- Rendszergazda feladata: iskolai hálózat (vezetékes és wifi) üzemeltetése, karbantartása, felmerülő hibák kijavítása. Az asztali gépek, tanári notebook-ok üzemeltetése során felmerülő hibák kijavítása.

A KRÉTA rendszer működtetési feladatai a tanév során

A tanév indításának időszakában

Elvégzendő feladat	Határidő	Felelős
Újonnan beiratkozott tanulók adatainak rögzítése a KRÉTA rendszerbe.	augusztus 31.	Titkársági adminisztrátor
Javítóvizsgák eredményei alapján az osztályok névsorának aktualizálása a KRÉTA rendszerben.	augusztus 31.	Intézményvezető-helyettes, titkársági adminisztrátor
A tanév tantárgyfelosztásának rögzítése a KRÉTA rendszerben.	szeptember 1.	Intézményvezető-helyettes
A tanév rendjének rögzítése a KRÉTA naptárában.	szeptember 1.	Intézményvezető-helyettes
Végleges órarend rögzítése a KRÉTA rendszerbe.	szeptember 15.	Intézményvezető-helyettes, titkársági adminisztrátor
Végleges csoportbeosztások rögzítése a KRÉTA rendszerbe.	szeptember 15.	szaktanárok adják le a titkárságnak.

A tanév közbeni feladatok

Elvégzendő feladat	Határidő	Felelős
Tanulói alapadatokban bekövetkezett változások módosítása, kimaradás, beiratkozás záradékolás rögzítése a KRÉTA-ban.	Bejelentést követő három munkanap.	Osztályfőnök kezdeményezésére az intézményvezető-helyettes jóváhagyásával, titkárság
Tanulók csoportba sorolásának megváltoztatása. (kizárólag indokolt esetekben)	Csoport csere előtt három munkanap	Szaktanár vagy az osztályfőnök kezdeményezésére, az illetékes intézményvezető-helyettes jóváhagyásával, titkárság
a KRÉTA vezetése, adatbeviteli (haladási napló, osztályzat, stb.) feladatai.	flyamatos	szaktanárok
Az utólagos adatbevitel (naplózás utáni) igényét az illetékes intézményvezető-helyettesnek kell jelezni.	flyamatos	szaktanárok
A házirend előírásaival összhangban az osztályfőnökök folyamatosan rögzítik a hiányzások, késések igazolását.	flyamatos	osztályfőnökök
Iskolavezetés napló ellenőrzése.	flyamatos	iskolavezetés

Az adott hónapra történő adatbevitelt (haladási napló, osztályzat, stb.) a naplózárás időpontjáig (következő hónap 28. napjáig) lehet megtenni. Utólagos adatbevitelhez intézményvezető-helyettesi engedély szükséges.

Félévi és év végi zárás időszakában

Elvégzendő feladat	Határidő	Felelős
Osztálynévsorok ellenőrzése	Osztályozó konferencia időpontja előtt két héttel.	osztályfőnök

Osztályfőnökök javasolt magatartás, szorgalom jegyeinek beírása.	Osztályozó konferencia időpontja előtt egy héttel.	osztályfőnökök
Félévi, év végi jegyek rögzítése.	Osztályozó konferencia időpontja előtt egy munkanappal.	szaktanárok

Év végi naplózárás (záradékolás)

Elvégzendő feladat	Határidő	Felelős
Osztályfőnökök záradékolási feladatainak elvégzése	tanévzáró értekezlet	osztályfőnökök

A napló archiválása, irattározás

Elvégzendő feladat	Határidő	Felelős
A végleges osztálynapló fájlok CD-re mentése, irattári és a titkársági archiválása.	tanév vége	intézményvezető-helyettes

Rendszerüzemeltetési szabályok

A műszaki hibák, rendkívüli események kezelése

A KRÉTA használatának alapvető feltétele a technikai eszközök üzembiztos működése.

A technikai eszközök minden felhasználójának kötelessége az eszközök rendeltetésszerű használata, a technikai eszköz állapotának megóvása.

A technikai rendszer működtetésének felelőse az intézmény rendszergazdája.

A rendszer elemeinek meghibásodása esetén követendő eljárási szabályok érvényesek:

A tanári munkaállomás meghibásodása esetén

Feladata a tanárnak

1. a meghibásodás tényét jelenteni a rendszergazdának.

2. A meghibásodás időtartama alatt az elektronikus rögzítésre nem került adatok papír alapú regisztrálása és elektronikus rögzítése legfeljebb három napon belül a kijelölt tartalék gépek valamelyikén (pl. tanáriban elhelyezett gépeken).

Feladata az intézményi rendszer üzemeltetőnek

Tanári számítógép, notebook meghibásodási okának kivizsgálása, (szoftver, hardver hiba behatárolása), indokolt esetben szerviz igénybevétele, lehetőség szerint tartalék gép biztosítása.

Iskolai hálózat meghibásodása (WiFi vagy vezetékes kapcsolat hibája)

Feladata a tanárnak

1. a meghibásodás tényét jelenteni a rendszergazdának.
2. A meghibásodás időtartama alatt az elektronikus rögzítésre nem került adatok papír alapú regisztrálása és elektronikus rögzítése legfeljebb három napon belül a kijelölt tartalék gépek valamelyikén (pl. tanáriban elhelyezett gépeken).

Feladata a rendszer üzemeltetőnek

A rendszergazda a hiba bejelentését követően haladéktalanul (egyéb feladatait félretéve) köteles a hálózati kapcsolat helyreállítását megkezdeni.

Feladata a hiba behatárolása (hardver ill. szoftver hiba feltérképezése).

Az intézményi adminisztrátorral egyeztetve a hiba elhárításához szükséges lépések megtétele. Indokolt esetben szerviz szolgáltatások igénybevétele.

Illetéktelen felhasználók hozzáférése az adatbázishoz

Az illetéktelen napló hozzáféréseket 100%-os biztonsággal nem lehet kizárni.

A felhasználók kötelesek a felhasználónevüket és különösen a jelszavaikat biztonságosan tárolni, rendszeres időközönként megváltoztatni, valamint ügyelni arra, hogy jelszavukat mások ne ismerhessék meg.

A felhasználók jelszavaikat nem hozhatják mások tudomására. Amennyiben gyanú merül fel a jelszavak kitudódását illetően a felhasználó köteles azonnal megváltoztatni jelszavát.

Ha egy szaktanár vagy osztályfőnök a saját bejegyzéseinek ellenőrzése során illetéktelen, nem azonosított bejegyzésre utaló nyomot talál, haladéktalanul köteles jelezni a rendszer üzemeltetéséért felelős intézményi adminisztrátornak.

A KRÉTA rendszer minden műveletről napló feljegyzést készít, tehát utólag feltérképezhető minden naplóművelet.

Záró rendelkezések

A KRÉTA rendszer része az intézmény teljes informatikai rendszerének, ezért a rendszer működtetésére kiterjed az intézmény hatályos *„Adatvédelmi, adatbiztonsági szabályzata (Informatikai biztonsági szabályzata)”*.

Ezen szabályzat a keltezés napjától lép hatályba, rendelkezéseit ezen időponttól kezdődően kell alkalmazni, visszavonásig (módosításig) marad érvényben.

Veszprém, 2018. szeptember 01.

Jóváhagyta és kiadta:

intézményvezető

41. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK

41.1 A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGI IDEJE

- Az iskola 2019. szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját a pedagógia program alapján.
- Ezen pedagógiai program érvényességi ideje folyamatos felülvizsgálatig.

41.2 A PEDAGÓGIAI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALA

- Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
- A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:
 - Az iskola fenntartójánál;
 - Az iskola irattárában;
 - Az iskola könyvtárában;
 - Az iskola nevelői szobájában;
 - Az intézmény vezetőjénél;
 - Az iskola intézményvezető-helyetteseinél;

42. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA

A pedagógia programot a nevelőtestület 2020. június 30-án tartott ülésén elfogadta, az intézményvezető jóváhagyta.